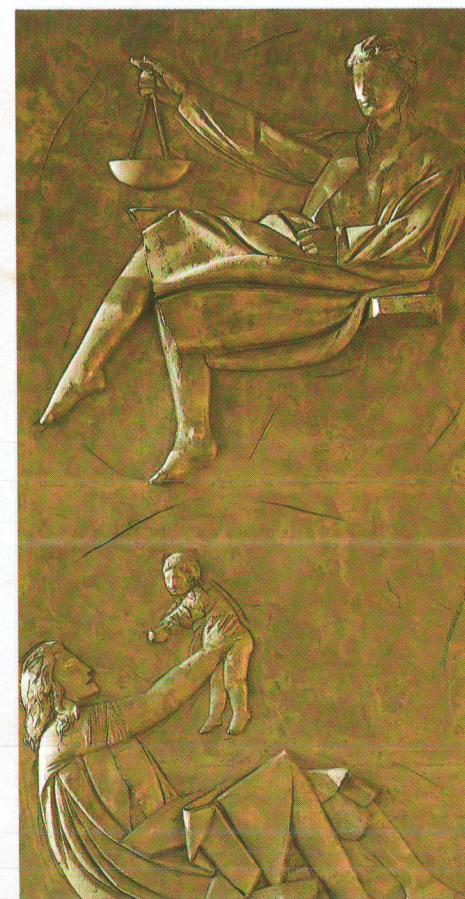

EUROOPAN YHTEISÖJEN
TUOMIOISTUIN

VUOSIKERTOMUS 1999

EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN – VUOSIKERTOMUS 1999

06

DX-27-99-007-FI-C

EUROOPAN YHTEISÖJEN
VIRALLISTEN JULKAISUJEN TOIMISTO

L-2985 Luxembourg

ISBN 92-829-0610-8

9 789282 906101

FI

BELGIQUE/BELGIË

Jean De Lannoy
Avenue du Roi 202/Koningslaan 202
B-1190 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 538 43 08
Fax (32-2) 538 08 41
E-mail: jean.de.lannoy@infoboard.be
URL: http://www.jean-de-lannoy.be

**La librairie européenne/
De Europese Boekhandel**
Rue de la Loi 244/Wetstraat 244
B-1040 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 295 26 39
Fax (32-2) 735 08 60
E-mail: mail@libeurop.be
URL: http://www.libeurop.be

Moniteur belge/Belgisch Staatsblad
Rue de Louvain 40-42/Louvenseweg 40-42
B-1000 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 552 22 11
Fax (32-2) 511 01 84
E-mail: eusales@just.fgov.be

DANMARK

J. H. Schultz Information A/S
Herstedvang 12
DK-2620 Albertslund
Tlf. (45) 43 63 23 00
Fax (45) 43 63 19 69
E-mail: schultz@schultz.dk
URL: http://www.schultz.dk

DEUTSCHLAND

Bundesanzeiger Verlag GmbH
Vertriebsabteilung
Amsterdamer Straße 192
D-50735 Köln
Tel. (49-221) 97 66 80
Fax (49-221) 97 66 82 78
E-Mail: vertrieb@bundesanzeiger.de
URL: http://www.bundesanzeiger.de

ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

G. C. Eleftheroudakis SA
International Bookstore
Panepistimiou 17
GR-10564 Atrina
Tel. (30-1) 331 41 80/12/3/4/5
Fax (30-1) 323 98 21
E-mail: elebooks@netor.gr
URL: elebooks@hellasnet.gr

ESPAÑA

Boletín Oficial del Estado
Tratafgar, 27
E-28071 Madrid
Tel. (34) 915 38 21 11 (libros)
913 84 17 15 (suscripción)
Fax (34) 915 38 21 21 (libros),
913 84 17 14 (suscripción)
E-mail: clientes@com.boe.es
URL: http://www.boe.es

Mundi Prensa Libros, SA
Castelló, 37
E-28001 Madrid
Tel. (34) 914 36 37 00
Fax (34) 915 75 39 98
E-mail: libreria@mundiprensa.es
URL: http://www.mundiprensa.com

FRANCE

Journal officiel
Service des publications des CE
26, rue Desaix
F-75727 Paris Cedex 15
Tél. (33) 140 58 77 31
Fax (33) 140 58 77 00
E-mail: europublications@journal-officiel.gouv.fr
URL: http://www.journal-officiel.gouv.fr

IRELAND

Alan Hanna's Bookshop
270 Lower Rathmines Road
Dublin 6
Tel. (353-1) 496 73 98
Fax (353-1) 496 02 28
E-mail: hannas@iol.ie

ITALIA

Licosa SpA
Via Duca di Calabria, 1/1
Casella postale 552
I-50125 Firenze
Tel. (39) 055 64 83 1
Fax (39) 055 64 12 57
E-mail: licosa@licosa.com
URL: http://www.licosa.com

LUXEMBOURG

Messageries du livre SARL
5, rue Raiffeisen
L-2411 Luxembourg
Tél. (352) 40 10 20
Fax (352) 49 06 61
E-mail: mail@mdl.lu
URL: http://www.mdl.lu

NEDERLAND

SDU Servicecentrum Uitgevers
Christoffel Plantijnstraat 2
Postbus 20014
2500 EA Den Haag
Tel. (31-70) 378 98 80
Fax (31-70) 378 97 83
E-mail: sdu@sdu.nl
URL: http://www.sdu.nl

ÖSTERREICH

**Manz'sche Verlags- und
Universitätsbuchhandlung GmbH**
Kohlmarkt 16
A-1014 Wien
Tel. (43-1) 53 16 11 00
Fax (43-1) 53 16 11 67
E-Mail: manz@schwinge.at
URL: http://www.manz.at

PORTUGAL

Distribuidora de Livros Bertrand Ld.ª
Grupo Bertrand, SA
Rua das Terras dos Vales, 4-A
Apartado 60037
P-2700 Amadora
Tel. (351) 214 85 87 87
Fax (351) 214 96 02 55
E-mail: dlb@ip.pt

Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA
Sector de Publicações Oficiais
Rua da Escola Politécnica, 135
P-1250-100 Lisboa Codex
Tel. (351) 213 94 57 00
Fax (351) 213 94 57 50
E-mail: spoce@incm.pt
URL: http://www.incm.pt

SUOMI/FINLAND

**Akateeminen Kirjakauppa/
Akademiska Bokhandeln**
Keskuskatu 1/Centra/gatan 1
PL/PB 128
FIN-00101 Helsinki/Helsingfors
P./tfn (358-9) 121 44 18
F./fax (358-9) 121 44 35
Sähköposti: sps@akateeminen.com
URL: http://www.akateeminen.com

SVERIGE

BTJ AB
Traktorvägen 11-13
S-221 82 Lund
Tlf. (46-46) 18 00 00
Fax (46-46) 30 79 47
E-post: btjeu-pub@btj.se
URL: http://www.btj.se

UNITED KINGDOM

The Stationery Office Ltd
Customer Services
PO Box 29
Norwich NR3 1GN
Tel. (44) 870 60 05-522
Fax (44) 870 60 05-533
E-mail: book.orders@theso.co.uk
URL: http://www.itsofficial.net

ISLAND

Bokabud Larusar Blöndal
Skólavörðustíg, 2
IS-101 Reykjavík
Tel. (354) 552 55 40
Fax (354) 552 55 60
E-mail: bokabud@simnet.is

NORGE

Swets Blackwell AS
Østenjoveien 18
Boks 6512 Etterstad
N-0606 Oslo
Tel. (47) 22 97 45 00
Fax (47) 22 97 45 45
E-mail: info@no.swetsblackwell.com

SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA

Euro Info Center Schweiz
c/o OSEC
Stampfenbachstraße 85
PF 432
CH-8035 Zürich
Tel. (41-1) 365 53 15
Fax (41-1) 365 54 11
E-mail: eics@osec.ch
URL: http://www.osec.ch/eics

BÁLGARIJA

Europress Euromedia Ltd
59, blvd Vitosha
BG-1000 Sofia
Tel. (359-2) 980 37 66
Fax (359-2) 980 42 30
E-mail: Milena@mbox.cit.bg
URL: http://www.europress.bg

ČESKÁ REPUBLIKA

ÚVIS
odd. Publikaci
Havelskova 22
CZ-130 00 Praha 3
Tel. (420-2) 22 72 07 34
Fax (420-2) 22 71 57 38
URL: http://www.uvis.cz

CYPRUS

Cyprus Chamber of Commerce and Industry
PO Box 21455
CY-1509 Nicosia
Tel. (357-2) 88 97 52
Fax (357-2) 66 10 44
E-mail: cemetrap@ccci.org.cy

EESTI

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
(Estonian Chamber of Commerce and Industry)
Toom-Kooli 17
EE-10130 Tallinn
Tel. (372) 646 02 44
Fax (372) 646 02 45
E-mail: einfo@koda.ee
URL: http://www.koda.ee

HRVATSKA

Mediatrade Ltd
Pavla Hatza 1
HR-10000 Zagreb
Tel. (385-1) 481 94 11
Fax (385-1) 481 94 11

MAGYARORSZÁG

Euro Info Service
Szt. István krt.12
II emelet 1/A
PO Box 1039
H-1137 Budapest
Tel. (36-1) 329 21 70
Fax (36-1) 349 20 53
E-mail: euroinfo@euroinfo.hu
URL: http://www.euroinfo.hu

MALTA

Miller Distributors Ltd
Malta International Airport
PO Box 25
Luqa LQA 05
Tel. (356) 66 44 88
Fax (356) 67 67 99
E-mail: gwirth@usa.net

POLSKA

Ars Polona
Krakowskie Przedmiescie 7
Skr. pocztowa 1001
PL-00-950 Warszawa
Tel. (48-22) 826 12 01
Fax (48-22) 826 62 40
E-mail: books119@arspolona.com.pl

ROMÂNIA

Euromedia
Str.Dionisie Lupu nr. 65, sector 1
RO-70184 Bucuresti
Tel. (40-1) 315 44 03
Fax (40-1) 312 96 46
E-mail: euromedia@mailcity.com

SLOVAKIA

Centrum VTI SR
Nám. Slobody, 19
SK-81223 Bratislava
Tel. (421-7) 54 41 83 64
Fax (421-7) 54 41 83 64
E-mail: europ@ibb1.sltk.stuba.sk
URL: http://www.sltk.stuba.sk

SLOVENIJA

Gospodarski Vestnik
Dunajska cesta 5
SLO-1000 Ljubljana
Tel. (386) 613 09 16 40
Fax (386) 613 09 16 45
E-mail: europ@gvestnik.si
URL: http://www.gvestnik.si

TÜRKIYE

Dünya Infotel AS
100, Yil Mahallesi 34440
TR-80050 Bagcilar istanbul
Tel. (90-212) 629 46 89
Fax (90-212) 629 46 27
E-mail: infotel@dunya-gazete.com.tr

ARGENTINA

World Publications SA
Av. Cordeba 1877
C1120 AAA Buenos Aires
Tel. (54-11) 48 15 81 56
Fax (54-11) 48 15 81 56
E-mail: wpbooks@infovia.com.ar
URL: http://www.wpbooks.com.ar

AUSTRALIA

Hunter Publications
PO Box 404
Abbotsford, Victoria 3067
Tel. (61-3) 94 17 53 61
Fax (61-3) 94 19 71 54
E-mail: jpdavies@ozemail.com.au

Livraria Camões
Rua Bittencourt da Silva, 12 C
CEP
20043-900 Rio de Janeiro
Tel. (55-21) 262 47 76
Fax (55-21) 262 47 76
E-mail: livraria.camoes@incm.com.br
URL: http://www.incm.com.br

CANADA

Les éditions La Liberté Inc.
3020, chemin Sainte-Foy
Sainte-Foy, Québec G1X 3V6
Tel. (1-418) 658 37 63
Fax (1-800) 567 54 49
E-mail: liberte@mediom.qc.ca

Renouf Publishing Co. Ltd

5369 Chemin Canotek Road, Unit 1
Ottawa, Ontario K1J 9J3
Tel. (1-613) 745 26 65
Fax (1-613) 745 76 60
E-mail: order.oepf@renoufbooks.com
URL: http://www.renoufbooks.com

EGYPT

The Middle East Observer

41 Sherif Street
Cairo
Tel. (20-2) 392 69 19
Fax (20-2) 393 97 32
E-mail: inquiry@meobserver.com
URL: http://www.meobserver.com.eg

INDIA

EBIC India

3rd Floor, Y. B. Chavan Centre
Gen. J. Bhosale Marg,
Mumbai 400 021
Tel. (91-22) 282 60 64
Fax (91-22) 285 45 64
E-mail: ebicindia@vsnl.com
URL: http://www.ebicindia.com

JAPAN

PSI-Japan

Asahi Sanbancho Plaza #206
7-1 Sanbancho, Chiyoda-ku
Tokyo 102
Tel. (81-3) 32 34 69 21
Fax (81-3) 32 34 69 15
E-mail: books@psi-japan.co.jp
URL: http://www.psi-japan.co.jp

MALAYSIA

EBIC Malaysia

Suite 45.02, Level 45
Plaza MBI (Letter Box 45)
8 Jalan Yap Kwan Seng
50450 Kuala Lumpur
Tel. (60-3) 21 62 92 98
Fax (60-3) 21 62 61 98
E-mail: ebic@tm.net.my

MÉXICO

Mundi Prensa México, SA de CV

Rio Pánuco, 141
Colonia Cuauhtémoc
MX-06500 México, DF
Tel. (52-5) 533 56 58
Fax (52-5) 514 67 99
E-mail: 101545,2361@compuserve.com

PHILIPPINES

EBIC Philippines

19th Floor, PS Bank Tower
Sen. Gil J. Puyat Ave. cor. Tindalo St.
Makati City
Metro Manila
Tel. (63-2) 759 66 80
Fax (63-2) 759 66 90
E-mail: ecpcpom@globe.com.ph
URL: http://www.eccp.com

SOUTH AFRICA

Eurochamber of Commerce in South Africa

PO Box 781738
2146 Sandton
Tel. (27-11) 884 39 52
Fax (27-11) 883 55 73
E-mail: info@eurochamber.co.za

SOUTH KOREA

The European Union Chamber of Commerce in Korea

5th Fl, The Shilla Hotel
202, Jangchung-dong 2 Ga., Chung-ku
Seoul 100-392
Tel. (82-2) 22 53-5631/4
Fax (82-2) 22 53-5635/6
E-mail: euock@euock.org
URL: http://www.euock.org

SRI LANKA

EBIC Sri Lanka

Trans Asia Hotel
115 S/r Chittampalam
A. Gardiner Mawatha
Colombo 2
Tel. (94-1) 074 71 50 78
Fax (94-1) 44 87 79
E-mail: ebicsl@sinet.lk

UNITED STATES OF AMERICA

Bernan Associates

4611-F Assembly Drive
Lanham MD 20706-4391
Tel. (1-800) 274 44 47 (toll free telephone)
Fax (1-800) 865 34 50 (toll free fax)
E-mail: query@bernan.com
URL: http://www.bernan.com

ANDERE LÄNDER/OTHER COUNTRIES/
AUTRES PAYS

**Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer
Wahl/Please contact the sales office of
your choice/Veuillez vous adresser au
bureau de vente de votre choix**

Office for Official Publications of the European
Communities
L-2985 Luxembourg
Tel. (352) 29 29-42455
Fax (352) 29 28-42758
E-mail: info-info-opoce@ec.eu.int
URL: http://eur-op.eu.int

**EUROOPAN YHTEISÖJEN
TUOMIOISTUIN**

VUOSIKERTOMUS

1999

Katsaus Euroopan yhteisöjen
tuomioistuimen
ja
ensimmäisen oikeusasteen
tuomioistuimen
toimintaan

Luxemburg 2001

<http://www.curia.eu.int>

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin
L-2925 Luxembourg
P. (352) 43 03-1
Kirjaamon teleksi 2510 CURIA LU
Sähkeosoite: CURIA
Yhteisöjen tuomioistuimen telefaksi: (352) 43 03-2600
Tiedotusosaston telefaksi: (352) 43 03-2500

Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
L-2925 Luxembourg
P. (352) 43 03-1
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen telefaksi: (352) 43 03-2100

Tuomioistuimen Internet-osoite: <http://www.curia.eu.int>

Toimitustyö päättynyt: 14.01.2000

Luettelointitiedot ovat teoksen lopussa.

Suuri määrä muuta tietoa Euroopan unionista on käytettävissä Internetissä Europa-palvelimen kautta (<http://europa.eu.int>).

Luxemburg: Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto, 2001

ISBN 92-829-0610-8

© Euroopan yhteisöt, 2001

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Printed in Belgium

Sisällysluettelo

sivu

Esipuhe, yhteisöjen tuomioistuimen presidentti G. C. Rodríguez Iglesias	7
--	---

I luku

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

A – Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta vuonna 1999, presidentti Gil Carlos Rodríguez Iglesias	11
B – Yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpano	61
1. Yhteisöjen tuomioistuimen jäsenet	63
2. Yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpanon muutokset vuonna 1999	71
3. Protokollajärjestys	73
4. Yhteisöjen tuomioistuimen entiset jäsenet	77

II luku

Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

A – Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta vuonna 1999, presidentti Bo Vesterdorf	81
--	----

B –	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kokoonpano	149
1.	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenet . .	151
2.	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kokoonpanon muutokset vuonna 1999	157
3.	Protokollajärjestys	159
4.	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen entiset jäsenet	163

III luku

Tapaamiset ja vierailut

A –	Viralliset vierailut ja tilaisuudet yhteisöjen tuomioistuimessa ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vuonna 1999	167
B –	Opintomatkat yhteisöjen tuomioistuimeen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen vuonna 1999	171
C –	Juhlalliset istunnot vuonna 1999	173
D –	Vierailut ja osallistumiset virallisiin tilaisuuksiin vuonna 1999	175

IV luku

Taulukot ja tilastot

A –	Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta lainkäytön alalla	181
-----	--	-----

1.	Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 1999 antamien tuomioiden asiahakemisto	183
2.	Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 1999 tekemien muiden päätösten hakemisto	227
3.	Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot	229
B –	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta lainkäytön alalla	257
1.	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vuonna 1999 antamien tuomioiden asiahakemisto	259
2.	Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot	285

V luku

Yleisiä tietoja

A –	Muistio	307
B –	Hallinto: suppea organisaatiokaavio	321

Esipuhe

Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti G. C. Rodríguez Iglesias

Tästä vuosikertomuksesta ilmenee, että tuomioistuin on hoitanut tehtävänsä menestyksekkäästi myös vuonna 1999, vaikka se onkin monilta osin tapahtunut epäsuotuisissa olosuhteissa. Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettujen riitojen määrän jatkuvan lisääntymisen lisäksi toimintaan ovat nimittäin vaikuttaneet muutkin vaikeudet, jotka liittyvät osittain yhteisöjen tuomioistuimen käännösosaston resurssien riittämättömyyteen. Merkittävistä ponnisteluista huolimatta tämän osaston resurssien vähäisyys, jota on korostettu talousarviomenettelyn yhteydessä Euroopan parlamentin pyynnöstä laaditussa selvityksessä, on heijastunut edellisiä vuosia enemmän asioiden käsittelyyn. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin ei useinkaan ole voinut taata sitä, että tuomiot ovat saatavilla kaikilla kielillä jo tuomion julistamispäivänä, mikä näin ollen on vaarantanut viime vuosina saavutetun perustavanlaatuisen oikeuden, joka koskee oikeuskäytännön julkaisemista.

Yhteisöjen tuomioistuin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ja kaikki näiden osastojen työntekijät joutuivat vuonna 1999 muuttamaan toisiin toimipaikkoihin Kirchbergin alueella, koska oli tarpeen ryhtyä kiireellisesti peruskorjaamaan yhteisöjen tuomioistuimen päärakennusta sen sisältämän asbestin vuoksi. Tämä poikkeuksellisen työpanoksen edellyttämä laaja muutto voitiin kuitenkin saattaa päätökseen siten, että sillä oli vain vähäinen vaikutus tuomioistuimen toimintaan.

Varsinaisen tuomiovallan käyttämisen lisäksi yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin laativat Euroopan unionin tuomioistuinjärjestelmän tulevaisuudesta muistion, joka esiteltiin oikeusministerien kokoonpanossa kokoontuvalle neuvostolle toukokuussa 1999. Yhteisöjen tuomioistuin laati tämän muistion yhtäältä odotettavissa olevan sellaisen toimielinuudistuksen takia, jota pidetään välttämättömänä, jos Euroopan unioniin liittyy uusia jäsenvaltioita, ja toisaalta sen vuoksi, että yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vaikea tilanne edellyttää kiireellisiä toimenpiteitä vakavan kriisin välttämiseksi.

Kyseisessä muistiossa esitetään ensinnäkin joukko työjärjestyksen muutosehdotuksia, jotka voidaan toteuttaa nykyisten perustamissopimusten perusteella. Näillä muutoksilla pyritään lisäämään joustavuutta asioiden

käsittelyssä, jotta jokaiselle asialle voidaan varata asian ominaispiirteiden ja tärkeyden edellyttämä käsittelytapa.

Toiseksi muistioon sisältyy ehdotuksia, jotka edellyttävät perustamissopimusten muutoksia ja jotka yhteisöjen tuomioistuin pyytää otettavaksi huomioon seuraavassa hallitustenvälisessä konferenssissa. Näistä muutoksista tärkeimmällä, jonka yhteisöjen tuomioistuin on jo esittänyt perustamissopimuksia edellisen kerran muutettaessa, pyritään helpottamaan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestysten muutosmenettelyä, jossa tällä hetkellä aina edellytetään sitä, että neuvosto hyväksyy muutoksen yksimielisesti. Muut ehdotukset koskevat tietuustyypisten valitusten tekemisoikeuden rajoittamista sekä henkilöstöasioissa noudatettavan käsittelyjärjestyksen muuttamista.

Muistiossa pohditaan lopuksi yhteisön tuomioistuinjärjestelmän tulevaa kehitystä. Siinä käsitellään tältä osin ensimmäiseksi niitä muutoksia, joita yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kokoonpanon ja organisaation kannalta voitaisiin ajatella erityisesti jäsenvaltioiden lukumäärän ilmoitetun lisääntymisen vuoksi. Tämän jälkeen muistiossa tarkastellaan mahdollisuutta siirtää yhteisöjen tuomioistuimelle suoria kanteita koskevia lisävaltuuksia. Viimeiseksi siinä käsitellään olennaista kysymystä ennakkoratkaisumenettelyn radikaalista muuttamisesta, joka voisi olla tarpeen, jos käsiteltävien riitojen määrä jatkaa kasvuaan.

Yhteisöjen tuomioistuin iloitsee siitä, että tämä asiakirja, jota on laajasti levitetty kaikille tahoille, joita asia koskee,¹ on omalta osaltaan lietsonut laajaa keskustelua yhteisön oikeusjärjestelmän tulevaisuudesta ja näin tehnyt tämän kysymyksen kokonaisuutena ja kunnianhimoisen käsittelyn helpommaksi seuraavista institutionaalisista uudistuksista päätettäessä.

Näiden tulevaisuuden osalta optimististen tekijöiden lisäksi on mainittava, että vuonna 1999 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin juhli kymmenettä toimintavuottaan tapahtumassa, johon osallistuivat kaikki asiaankuuluvat tahot ja jonka nojalla voidaan todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimesta on täysimääräisesti tullut yhteisön oikeusjärjestelmän perustavanlaatuinen toimija.

¹ Muistio on saatavilla yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivulta osoitteesta <http://curia.eu.int/fi/txts/intergov/ave.pdf>.

I luku

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

A – Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta vuonna 1999

Presidentti Gil Carlos Rodríguez Iglesias

1. Seuraavilla sivuilla on tarkoitus antaa nopea yleiskatsaus yhteisöjen tuomioistuimen 12 edellisen kuukauden tuomioistuintoimintaan.

2. Vaikka yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettiin yhä suurempi määrä riitoja, se kuitenkin pystyi vuonna 1999 ratkaisemaan 395 asiaa (vuonna 1998 saatettiin päätökseen 420 asiaa bruttolukuna ilmaistuna) antamalla 235 tuomiota (vuonna 1998 tuomioita annettiin 254) ja 143 määräystä (vuonna 1998 määräyksiä annettiin 120). Uusien asioiden lukumäärä kuitenkin vieläkin kasvoi verrattuna edellisiin vuosiin (vuonna 1999 vireille pantiin 543 uutta asiaa, kun niitä vuonna 1998 pantiin vireille 485 bruttolukuina ilmaistuna), mikä on hivenen pidentänyt asioiden käsittelyaikaa sekä kasvattanut vireillä olevien asioiden lukumäärää (joka nousi bruttolukuina ilmaistuna 748 asiasta 896 asiaan).

Asioiden jakaminen eri kokoonpanojen käsiteltäviksi pysyi vakiona. Noin yksi neljästä asiasta ratkaistiin yhteisöjen tuomioistuimen täysistunnossa kun taas muut tuomiot ja määräykset annettiin viiden tuomarin muodostamissa jaostoissa (noin joka toinen asia) ja kolmen tuomarin muodostamissa jaostoissa (noin joka neljäs asia).

Kuten edellisenäkin vuotena, ennakkoratkaisupyynnöt käsiteltiin yleensä noin 21 kuukaudessa. Suorien kanteiden ja valitusten keskimääräinen käsittelyaika sen sijaan pidentyi hivenen.

3. Jäljempänä on pakostakin hyvin subjektiivinen tiivistelmä niistä tärkeistä suuntauksista, jotka ovat jättäneet jälkensä yhteisöjen tuomioistuimen vuoden 1999 oikeuskäytäntöön. Jäljempänä mainittujen tuomioiden täydellisiin teksteihin voi tutusta kaikilla yhteisön virallisilla kielillä yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivulla *www.curia.eu.int*.

4. Tiettyjä yksityiskohtia *oikeussuojakeinoissa*, joihin oikeussubjektit voivat turvautua kääntymällä yhteisöjen tuomioistuimen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen puoleen, on tarkennettu vuonna 1999; nämä tarkennukset koskevat erityisesti kumoamiskannetta, ennakkoratkaisumenettelyä ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioita koskevaa muutoksenhakua.

4.1. Asiassa C-153/98 P, Guérin automobiles vastaan komissio (määräys 5.3.1999, Kok. 1999, s. I-1444), yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi selvästi

perusteettomana sellaisesta ensimmäisen asteen tuomioistuimen määräyksestä tehdyn valituksen, jossa kanne hylättiin, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat, sillä sitä ei ollut nostettu säädetyssä määräajassa. Valituksessa esitetyn ainoan valitusperusteen osalta yhteisöjen tuomioistuin totesi, että koska yhteisön oikeudessa ei ole nimenomaista säännöstä, yhteisöjen hallinto- tai oikeusviranomaisilla ei voida katsoa olevan yleistä velvollisuutta ilmoittaa yksityisille oikeussubjekteille niiden käytettävissä olevista muutoksenhakekeinoista eikä niiden käyttöedellytyksistä. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että vaikka on totta, että useimmissa jäsenvaltioissa hallinnolla on tällainen ilmoittamisvelvollisuus, tällaisesta velvollisuudesta määrätään kuitenkin yleensä lainsäädännössä, ja että lisäksi edellytetään, että ennalta määritetään muun muassa ilmoittamisvelvollisuuden yksityiskohdat ja sen noudattamatta jättämisen seuraamukset. On huomautettava, että kanteensa hävinnyt kantaja teki tästä valituksen 15:tä jäsenvaltiota vastaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen.

4.2. Asiassa komissio vastaan AssiDomän Kraft Products ym. (asia C-310/97 P, tuomio 14.9.1999, Kok. 1999, s. I-5363) oli kyse niiden seurausten määrittelemisestä, joita kumoamistuomiolla mahdollisesti on oikeudenkäynnin ulkopuolisten henkilöiden kannalta. Tässä riidassa oli kyse ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) soveltamista koskevasta komission päätöksestä, joka oli osoitettu 43 adressaatille, joista suurimmalle osalle päätöksessä määrättiin sakkoja. Näistä 26 adressaatin nostettua kanteen yhteisöjen tuomioistuin kumosi päätöksen ja poisti kantajille määrättyt sakot tai pienensi niiden määrää. Tämän jälkeen yhdeksän yritystä, jotka eivät olleet nostaneet päätöksestä kannetta, vaativat komissiota tarkastelemaan uudelleen niiden oikeusasemaa tämän tuomion valossa ja pienentämään niiden maksettavaksi määrättyjen sakkojen määrää. Komissio hylkäsi nämä vaatimukset päätöksellään, jolloin tästä päätöksestä nostettiin kanne ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, joka hyväksyi kanteen. Se nimittäin katsoi, että komission velvollisuutena oli perustamissopimuksen 176 artiklan (josta on tullut EY 233 artikla) ja hyvän hallintotavan periaatteen mukaisesti tarkastella uudelleen yhteisöjen tuomioistuimen tuomion perustelujen valossa alkuperäisen päätöksensä lainmukaisuutta siltä osin kuin päätös koski näitä yhdeksää kantajaa ja arvioida, oliko tämän tarkastelun perusteella syytä palauttaa maksetut sakot.

Komission valitettua tästä päätöksestä yhteisöjen tuomioistuin kieltäytyi noudattamasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättelyä ja kumosi sen tuomion. Yhteisöjen tuomioistuin nimittäin totesi, että kumoamistuomion vaikutuksia on rajoitettu kahdella tavalla: ensinnäkin päätöksen osat, jotka koskevat muita adressaatteja kuin sitä, joka on nostanut päätöksestä kumoamiskanteen, eivät ole sen asian kohteena, joka on saatettu yhteisöjen

tuomioistuinten ratkaistavaksi, ja toiseksi kumoamistuomion ehdoton oikeusvoima ei voi aiheuttaa sellaisen vastaavasta syystä lainvastaisen toimen kumoamista, jota ei ole saatettu yhteisöjen tuomioistuinten arvioitavaksi, eikä kumoamistuomiossa esitetyn perustelun oikeusvoima voi ulottua niihin henkilöihin, jotka eivät olleet asianosaisina oikeudenkäynnissä ja joihin nähden tuomiossa ei siis ole voitu ratkaista mitään. Koska perustamissopimuksen 176 artiklassa velvoitetaan toimielin, joka oli päättänyt sittemmin kumotusta toimesta, toteuttamaan ainoastaan kumoamistuomion täytäntöönpanon edellyttämät toimet, tämä määräys ei näin ollen merkitse, että yhteisöjen toimielimen on niiden pyynnöstä, joita asia koskee, tarkasteltava uudelleen samanlaisia tai vastaavanlaisia päätöksiä, joiden väitetään olevan samalla tavoin lainvastaisia ja jotka on osoitettu muille kuin kantajalle. Oikeusvarmuuden periaatteen takia kyseisellä toimielimellä ei siis yhteisöjen tuomioistuimen mukaan ole tällaista velvollisuutta.

4.3. Ennakkoratkaisumenettelyssä on ratkaistu hyvin erilaisia kysymyksiä asioissa Andersson, De Haan Beheer, Azienda nazionale autonoma delle strade (ANAS) ja Radiotelevisione italiana (RAI).

Asia Andersson (C-321/97, tuomio 15.6.1999, Kok. 1999, s. I-3551) koski yhteisöjen tuomioistuimen ajallista toimivaltaa antaa ennakkoratkaisuja. Kansallisen tuomioistuimen esittämä kysymys koski Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (jäljempänä ETA-sopimus) tulkintaa ja EFTA:n jäsenvaltion eli tässä tapauksessa Ruotsin mahdollista velvollisuutta korvata ne vahingot, joita yksityisille oli aiheutunut sellaisen direktiivin, johon ETA-sopimuksessa viitataan, virheellisestä täytäntöönpanosta. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että sillä oli periaatteessa toimivalta vastata kysymykseen, joka oli esitetty jonkin jäsenvaltion tuomioistuimessa ja joka koski neuvoston tekemän sopimuksen tulkintaa, sillä sopimus on yhteisön kannalta katsottuna yhteisön toimielimen toteuttama toimi. Kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä oleva riita kuitenkin koski tosiseikkoja, jotka olivat tapahtuneet ennen kuin Ruotsi liittyi Euroopan unioniin, joten esitetty kysymys koski ETA-sopimuksen tulkintaa, mutta ei siltä osin kuin kyse on sen soveltamisesta yhteisössä, vaan siltä osin kuin kyse on sopimuksen soveltamisesta EFTA-valtioissa. Yhteisöjen tuomioistuin lisäsi, että vaikka Ruotsista on sittemmin tullut Euroopan unionin jäsenvaltio, tästä ei voi seurata, että yhteisöjen tuomioistuin olisi toimivaltainen tulkitsemaan ETA-sopimusta silloin, kun kyse on sen soveltamisesta tilanteisiin, jotka eivät kuulu Euroopan yhteisön oikeusjärjestyksen piiriin. Samaa ajattelutapaa käytettiin asiassa C-140/97, Rechberger, 15.6.1999 annetussa tuomiossa (Kok. 1999, s. I-3499, 38 kohta).

Asiassa C-61/98, De Haan Beheer, 7.9.1999 annetussa tuomiossa (Kok. 1999, s. I-5003) on huomionarvoista se, että siinä yhteisöjen tuomioistuin joutui yhteisön oikeuden tulkintaa koskevan sellaisen ennakkoratkaisukysymyksen perusteella, joka koski tullivelan syntymistä ja perimistä, toteamaan komission erään päätöksen pätemättömäksi, vaikka kansallinen tuomioistuin ei edes ollut viitannut kyseiseen päätökseen. Kysymykseen siitä, ovatko tulliviranomaiset yhteisön passitusmenettelyssä velvollisia ilmoittamaan passituksesta vastaavalle sellaista petosta koskevan vaaran olemassaolosta, johon passituksesta vastaava ei ole osallinen mutta jonka toteutuminen voi aiheuttaa hänen vastattavakseen tulevan tullivelan syntymisen, yhteisöjen tuomioistuin vastasi kieltävästi. Tämän jälkeen yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli sitä, voitiinko tilanteessa, jossa tulliviranomaiset ovat jättäneet ilmoittamatta passituksesta vastaavalle tällaisen petosta koskevan vaaran olemassaolosta, passituksesta vastaava vapauttaa kyseisen petoksen takia syntyneen tullivelan maksamisesta. Voimassa olleen lainsäädännön mukaan tuontitullien palautus tai peruutus riippui siitä, täytyikö samanaikaisesti kaksi edellytystä, joista toinen koski erityistilanteen olemassaoloa. Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin totesi, että kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa ja voimassa olleiden menettelytapasääntöjen mukaisesti komissio oli sen johdosta, että kyseinen jäsenvaltio oli pyytänyt komissiota ratkaisemaan, oliko kyse tällaisesta erityistilanteesta, todennut, että kyseessä ei ollut tällainen tilanne. Tällöin yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ollut viitannutkaan kyseiseen komission päätökseen, jonka olemassaoloa saatikka sisältöä se ei kyseisen päätöksen tekemispäivämäärän takia voinut luultavasti tuntea silloin kun se antoi oman ennakkoratkaisua koskevan päätöksensä, oli syytä arvioida päätöksen pätevyyttä, jotta voitiin antaa pääasian kohteena olevan oikeusriidan ratkaisemisen kannalta hyödyllinen vastaus. Tällainen käsittelytapa vastasi lisäksi prosessiekonomin periaatetta, koska yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi oli saatettu suoraan kyseisen päätöksen lainmukaisuutta koskeva kysymys eräässä toisessa asiassa, jonka osalta oikeudenkäyntiä oli lykätty asiassa De Haan Beheer annettavaa tuomiota odottaessa. Tässä tapauksessa yhteisöjen tuomioistuin lopulta totesi komission päätöksen pätemättömäksi.

Kun pysytellään edelleenkin ennakkoratkaisumenettelyn parissa, on mainittava kaksi 26.11.1999 annettua määräystä, joissa yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli kysymystä siitä, muodostiko italialainen Corte dei Conti EY 234 artiklassa tarkoitetun tuomioistuimen, kun se käsiteli yhteisön oikeuden tulkintaa koskevia kysymyksiä menettelyssä, jossa jälkikäteen valvotaan tiettyjen valtion elinten hallinnon laillisuutta, sääntöjenmukaisuutta ja tuottavuutta (asia C-192/98, Azienda nazionale autonoma delle strade (ANAS), Kok. 1999, s. I-8583 ja asia C-441/98, Radiotelevisione italiana (RAI), Kok. 1999, s. I-8597). Näistä määräyksistä

ilmenee, että kansallisen toimielimen oikeus esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö on määriteltävä sekä rakenteellisten että toiminnallisten arviointiperusteiden perusteella, joten toimielimen voidaan katsoa olevan EY 234 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin, kun se huolehtii tuomiovallan käyttämiseen liittyvistä tehtävistä, kun taas huolehtiessaan muista, esimerkiksi hallinnollisista tehtävistä, sen ei voida katsoa olevan tässä asemassa. Tällä perusteella yhteisöjen tuomioistuin totesi, että Corte dei Contin esillä olevassa asiassa harjoittama jälkivalvonta oli pääosin hallintotoiminnan tulosten arviointia ja tarkastamista, mikä ei ole tuomiovallan käyttämistä. Yhteisöjen tuomioistuin siis totesi, että sillä ei ole toimivaltaa vastata Corte dei Contin esittämiin kysymyksiin.

4.4. Kymmenen vuotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisen jälkeen useissa tuomioissa on edelleenkin ollut keskeistä kysymys siitä, missä laajuudessa yhteisöjen tuomioistuin voi harjoittaa valvontaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisuista tehtyjä valituksia käsitellessään.

Ranskan tasavallan tekemä valitus, joka johti 21.1.1999 annettuun tuomioon asiassa C-73/97 P (Kok. 1999, s. I-185), on ensimmäinen tapaus, jossa sovellettiin EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan kolmatta kohtaa, jossa sellaisia tapauksia lukuun ottamatta, jotka koskevat yhteisöjen ja niiden henkilöstön välisiä riitoja, annetaan jäsenvaltioille ja yhteisön toimielimille, jotka eivät ole olleet väliintulijoina asiassa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla kyseinen asia ratkaistiin. Tämän prosessuaalisen uutuuden lisäksi asiaan liittyi myös toinen erikoisuus, sillä Ranska ei riitauttanut asian ratkaisua sellaisenaan eli sitä, että yritysten komission erästä asetuksesta nostama kumoamiskanne hylättiin, vaan se väitti, että sen sijaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen perusteettomana, sen olisi pitänyt hyväksyä komission esittämä oikeudenkäyntiväite. Yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi valituksen, kumosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion ja ratkaisi riidan lopullisesti itse jättämällä yritysten nostaman kumoamiskanteen tutkimatta.

EY:n tuomioistuimen perussäännön 41 artiklan ensimmäisessä kohdassa, jota sovelletaan myös asian käsittelyyn ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, määrätään, että hakemus tuomion ottamiseksi uudelleen käsiteltäväksi voidaan tehdä vain, jos tietoon tulee merkitykseltään ratkaiseva tosiseikka, joka ei ole ollut yhteisön tuomioistuimen eikä uutta käsittelyä pyytävän asianosaisen tiedossa tuomiota annettaessa. Tältä osin 18.3. ja 8.7.1999 annetuista kahdesta tuomiosta ilmenee, että päätökseen, jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää hakemuksen tuomion ottamisesta uudelleen käsiteltäväksi, voidaan hakea muutosta. Yhteisöjen tuomioistuin nimittäin totesi, että käsitteen merkitykseltään

ratkaiseva tosiseikka, joka ei ole ollut yhteisöjen tuomioistuimen eikä uutta käsittelyä pyytävän asianosaisen tiedossa tuomiota annettaessa, tulkinta sekä sen selvittäminen, kuuluvatko ne tosiseikat, joihin purkamishakemuksen tekijä vetoaa, tämän käsitteen soveltamisalaan, olivat oikeuskysymyksiä, joiden ratkaisemista yhteisöjen tuomioistuin voi valvoa valitusta käsitellessään (asia C-2/98 P, de Compte v. parlamentti, tuomio 18.3.1999, Kok. 1999, s. I-787 ja asia C-5/93 P, DSM v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4695).

Yhteisöjen tuomioistuin sen sijaan katsoi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen erään asian tutkimisen yhteydessä antama määräys, jossa komissio velvoitettiin esittämään jäljennöksiä tietyistä asiakirjoista, jotta ne voitaisiin liittää jutun asiakirjavihkoon ja saattaa vastapuolen tietoon, ei kuulunut niiden toimien luokkiin, joihin voidaan hakea muutosta. Yhteisöjen tuomioistuin perusteli tätä johtopäätöstä viittaamalla EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan ensimmäiseen kohtaan (asia C-349/99 P, komissio v. ADT Projekt Gesellschaft der Arbeitsgemeinschaft Deutscher Tierzüchter, määräys 4.10.1999, Kok. 1999, s. I-6467).

5. *Yhteisöjen oikeuden ja kansallisen oikeuden välisten suhteiden osalta mennyt vuosi selvensi tietyillä tavoilla kansallisten tuomioistuinten velvollisuuksia ja periaatetta, jonka mukaan jäsenvaltiot ovat vastuussa vahingoista, joita yksityisille koituu yhteisön oikeuden rikkomisesta.*

5.1. Asiassa Eco Swiss China Time kansallinen tuomioistuin, joka käsitteli vaatimusta välitystuomion kumoamisesta, kysyi, oliko sen hyväksyttävä tämä vaatimus, jos se katsoi välitystuomion olevan ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) kanssa. Kansallisen tuomioistuimen epävarmuus johtui siitä, että kansallisten menettelysääntöjen mukaan tällainen vaatimus voitiin hyväksyä vain tietyillä perusteilla, joista yksi oli se, että välitystuomio on ristiriidassa oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa, ja sovellettavan kansallisen oikeuden mukaan oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa ei yleensä ole ristiriidassa pelkästään se, että välitystuomion sisältö tai täytäntöönpano on vastoin kansallisessa kilpailuoikeudessa säädettyä kieltoa. Ennakkoratkaisupyyntöön antamassaan vastauksessa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että välimiesmenettelyn tehokkuuden turvaamiseksi on perusteltua, että välitystuomiot voidaan saattaa yleisten tuomioistuinten tutkittavaksi ainoastaan tietyissä tilanteissa ja että välitystuomio voidaan kumota tai jättää tunnustamatta ainoastaan poikkeustapauksissa. Sen merkityksen vuoksi, joka perustamissopimuksen 85 artiklalla on sisämarkkinoiden toiminnan kannalta, yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin totesi, että jos kansallisen tuomioistuimen on kansallisten menettelysääntöjen mukaan kumottava välitystuomio siinä

tapauksessa, että välitystuomiolla rikotaan oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvia kansallisia oikeussääntöjä, sen on kumottava välitystuomio myös siinä tapauksessa, että välitystuomiolla rikotaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa. Yhteisöjen tuomioistuin perusteli tätä muun muassa sillä, että välimiehet eivät voi pyytää kansallisten tuomioistuinten tavoin yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua yhteisön oikeuden tulkinnasta. Yhteisön oikeusjärjestyksen kannalta on kuitenkin ilmeisen tarpeellista, että tulevien tulkintaeroavaisuuksien välttämiseksi kaikkia yhteisön oikeuden oikeussääntöjä tulkitaan yhdenmukaisella tavalla riippumatta siitä, millaisesta soveltamistilanteesta on kyse. Sen sijaan yhteisöjen tuomioistuin ei kyseenalaistanut sellaisia kansallisia menettelysääntöjä, joiden mukaan välimiesoikeuden välituomio, joka on luonteeltaan lopullinen välitystuomio ja josta ei ole nostettu kumoamiskannetta säädetyn määräajan kuluessa, on oikeusvoimainen eikä sitä voida enää asettaa kyseenalaiseksi myöhemmässä välitystuomiossa. Tässä tapauksessa asetettu määräaika, joka oli kolme kuukautta siitä, kun välitystuomio talletettiin toimivaltaisen tuomioistuimen kirjaamoon, ei vaikuttanut liian lyhyeltä, kun huomioon otettiin muiden jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksiin sisältyvät vastaavat määräajat (asia C-126/97, tuomio 1.6.1999, Kok. 1999, s. I-3055).

5.2. Siltä osin kuin kyse on jäsenvaltioiden velvollisuudesta korvata yksityisille yhteisön oikeuden rikkomisesta koituneet vahingot, on mainittava asioissa Konle ja Rechberger annetut tuomiot. Asiassa Rechberger selvennetään käsitteitä riittävän ilmeinen yhteisön oikeuden rikkominen ja tämän rikkomisen ja kyseisten henkilöiden kärsimän vahingon välitön syy-yhteys; nämä käsitteet muodostavat kaksi kolmesta edellytyksestä, joiden on täyttyttävä, jotta jäsenvaltioiden vastuu syntyy (asia C-140/97, tuomio 15.6.1999, Kok. 1999, s. I-3499). Useat yksityishenkilöt olivat haastaneet Itävallan valtion kansalliseen tuomioistuimeen, jotta tämä toteaisi valtion vastuun, koska se ei ollut asianmukaisesti pannut matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista annettua direktiiviä 90/314/ETY¹ täytäntöön, minkä vuoksi kantajille ei ollut palautettu heidän maksukyvyttömäksi tulleen matkanjärjestäjälle suorittamiaan maksuja. Täsmällisemmin ilmaistuna Itävaltaa arvosteltiin siitä, että se oli rajoittanut direktiivissä tarkoitetun suojan koskemaan pelkästään matkoja, joissa lähtöpäivä oli aikaisintaan 1.5.1995, vaikka kyseinen jäsenvaltio oli liittynyt Euroopan unioniin 1.1.1995. Yhteisöjen tuomioistuin totesi ensiksi, että kyseessä tosiaankin oli direktiivin virheellinen täytäntöönpano, ja sitten, että kyseessä on yhteisön oikeuden riittävän ilmeinen rikkominen, joka voi johtaa jäsenvaltion vastuun syntymiseen, vaikka jäsenvaltio oli pannut kaikki muut direktiivin

¹ 13.6.1990 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 158, s. 59).

säännökset täytäntöön. Jäsenvaltiolla ei nimittäin ollut mitään harkintavaltaa sen suhteen, mistä alkaen sen oli oikeusjärjestyksessään noudatettava riidanalaista säännöstä, joten suojan rajoittaminen oli selvästi ristiriidassa direktiivistä johtuvien velvollisuuksien kanssa. Toiseksi väitettiin, että sen sijaan, että olisi valvottu direktiivissä säädetyn mukaisesti sitä, että matkanjärjestäjällä on riittävästi vakuuksia maksukyvyttömyyden varalta suoritettujen maksujen palauttamisen ja kuluttajan paluukuljetuksen turvaamiseksi, Itävallan valtio tyytyi vaatimaan tämän riskin kattamiseksi sellaista vakuutusopimusta tai pankkitakausta, jonka suuruus oli laskettu matkanjärjestäjän aiemman liikevaihdon tai liikevaihtoa koskevan arvion perusteella. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että direktiivi oli pantu kansallisessa lainsäädännössä virheellisesti täytäntöön, sillä täytäntöönpanolla ei todella taattu kuluttajalle direktiivissä tavoiteltua tulosta.

Kummassakin tapauksessa Itävallan tasavalta kuitenkin kiisti vastuunsa väittäen, että direktiivin virheellisen täytäntöönpanon ja kuluttajille aiheutuneen vahingon välillä ei ollut välitöntä syy-yhteyttä, koska täytäntöönpanon ajankohta ja laajuus olivat voineet myötävaikuttaa vahingon syntymiseen ainoastaan sitä kautta, että oli tapahtunut sarja toisiinsa liittyviä täysin poikkeuksellisia ja ennalta arvaamattomia seikkoja. Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin katsoi, että kansallinen tuomioistuin oli todennut tällaisen välittömän syy-yhteyden olemassaolon tässä tapauksessa ja että direktiivin tarkoituksena oli nimenomaan turvata kuluttajia konkurssin seurauksilta siitä riippumatta, mitkä olivat konkurssiin johtaneet syyt. Yhteisöjen tuomioistuin siis päätyi siihen, että koska poikkeukselliset ja ennalta arvaamattomat seikat eivät olisi estäneet suoritettujen maksujen palauttamista ja kuluttajien paluukuljetusta, jos vakuusjärjestelmä olisi direktiivin mukaisesti toteutettu, tällaiset seikat eivät voineet poistaa välittömän syy-yhteyden olemassaoloa, joten jäsenvaltion vastuu ei jäänyt syntymättä.

Asiassa Konle kansallinen tuomioistuin kysyi sitä, onko liittovaltiomuotoisissa jäsenvaltioissa välttämättä liittovaltion taattava yksityisille oikeussubjekteille yhteisön oikeutta rikkoen toteutetuista valtion sisäisistä toimenpiteistä aiheutuneiden vahinkojen korvaaminen, jotta kyseisen jäsenvaltion yhteisön oikeuden mukaiset velvoitteet tulevat täytetyiksi. Vastauksessaan yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kunkin jäsenvaltion on varmistauduttava siitä, että yksityisille oikeussubjekteille yhteisön oikeuden noudattamatta jättämisestä aiheutuva vahinko korvataan siitä riippumatta, mikä julkisen vallan yksikkö on yhteisön oikeutta rikkonut ja mille niistä kyseisen jäsenvaltion oikeuden mukaan lähtökohtaisesti kuuluu huolehtia korvauksen maksamisesta. Yhteisön oikeudessa ei sen sijaan velvoiteta jäsenvaltioita muuttamaan alueellaan toimivien julkisoikeudellisten yksiköiden välistä toimivallan ja vastuun jakoa, ja riittää, että sisäisen oikeuden menettelytavoilla yksityisille taataan yhteisön oikeusjärjestykseen

perustuvien oikeuksien tehokas suoja siten, että kyseisiin oikeuksiin ei ole sen vaikeampaa vedota kuin sisäiseen oikeusjärjestykseen perustuviin oikeuksiin (asia C-302/97, tuomio 1.6.1999, Kok. 1999, s. I-3099).

6. *Yhteisön oikeuden ja kansainvälisen oikeuden välisistä suhteista* yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa C-149/96, Portugali vastaan neuvosto, 23.11.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. I-8395), että Maailman kauppajärjestön sopimus (WTO-sopimus) ja kyseisen sopimuksen liitteissä 1—4 mainitut sopimukset ja muistiot eivät luonteensa ja rakenteensa vuoksi periaatteessa kuulu niihin normeihin, joiden kannalta yhteisöjen tuomioistuin valvoo yhteisön toimielinten toimenpiteiden lainmukaisuutta. Vaikka WTO-sopimuksissa sovitun riitojenratkaisujärjestelmän ensimmäisenä tavoitteena nimittäin on saada WTO-sopimuksen määräysten kanssa ristiriidassa olevat toimenpiteet poistetuiksi, tässä sopimuksessa määrätään kuitenkin, että väliaikaisena tai jopa lopullisenakin toimenpiteenä voidaan myöntää vahingonkorvausta. Jos näin ollen tuomioistuimille asetettaisiin velvollisuus olla soveltamatta WTO-sopimusten kanssa ristiriidassa olevia kansallisen oikeusjärjestyksen sääntöjä, sen seurauksena olisi, että sopimuspuolten lainsäädäntö- ja täytäntöönpanoelimiltä poistettaisiin näiden sopimusten mukainen mahdollisuus löytää edes väliaikainen neuvotteluratkaisu. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan tästä seuraa, että kohteidensa ja päämääriensä mukaisesti tulkittuina WTO-sopimuksissa ei määritellä oikeuskeinoja, joilla voidaan varmistaa niiden täytäntöönpano vilpittömässä mielessä sopimuspuolten kansallisissa oikeusjärjestyksissä. Yhteisöjen tuomioistuin korosti, että myös muut sopimuspuolet olivat päätyneet tällaiseen ratkaisuun, joten se, että yhteisö omaksuisi erilaisen kannan, saattaisi johtaa WTO-sääntöjä sovellettaessa epätasapainoon, sillä näin meneteltäessä kavennettaisiin yhteisön lainsäädäntöelinten ja täytäntöönpanoelinten sellaista liikkumavaraa, joka on yhteisön kauppakumppaneiden vastaavien elinten käytettävissä. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin varmisti, että riidanalaisen päätöksen tarkoituksena ei ollut panna WTO:n yhteydessä hyväksyttyä erityistä velvoitetta täytäntöön yhteisön oikeusjärjestyksessä ja että siinä ei myöskään viitata nimenomaisesti WTO-sopimusten tiettyihin määräyksiin; nämä viimeksi mainitut ovat ainoita tapauksia, joissa yhteisöjen tuomioistuimen on valvottava yhteisön toimenpiteen lainmukaisuutta WTO:n sääntöjen kannalta.

7. *Institutionaalisissa kysymyksissä* oikeusriitojen ytimenä oli jälleen kerran yhteisön toimien oikeudellisen perustan määrittäminen, ja niissä vastapuolina olivat tänä vuonna erityisesti yhteisön toimielimet.

Vuonna 1999 annettiin tuomiot kolmesta kanteesta, jotka Euroopan parlamentti oli nostanut neuvoston toimista ja joissa vaadittiin näitä toimia kumottaviksi sillä perusteella, että parlamentin oikeuksia olisi loukattu. Ensimmäisessä näistä asioista parlamentti väitti, että päätös monivuotisen ohjelman hyväksymisestä yhteisön kielellisen monimuotoisuuden merkityksen korostamiseksi tietoyhteiskunnassa olisi pitänyt tehdä kahden oikeudellisen perustan perusteella. Tarkemmin ilmaisten parlamentti katsoi, että se olisi pitänyt tehdä käyttäen oikeusperusteena sekä teollisuutta koskevaa EY:n perustamissopimuksen 130 artiklaa (josta on tullut EY 157 artikla) että kulttuuria koskevaa 128 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 151 artikla). Arvioidessaan, oliko kanne perusteltu, yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli, oliko kulttuuri teollisuuden tavoin riidanalaisen päätöksen olennainen komponentti ja siitä erottamaton, vai oliko päätöksen painopiste yhteisön toimen teollisessa ulottuvuudessa. Päätöksellä tavoiteltujen päämäärien osalta yhteisöjen tuomioistuin totesi, että ne, joiden haluttiin suoraan hyötyvän konkreettisista ohjelmista, olivat yrityksiä ja erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä, kun taas kansalaisten ajateltiin hyötyvän kielellisestä monimuotoisuudesta tietoyhteiskunnassa yleisesti. Päätöksen joissakin perustelukappaleissa viitataan tietoyhteiskunnan kulttuurisiin näkökohtiin, mutta niiden sanamuodosta ilmenee, että ne ovat yleisluonteisia toteamuksia tai toiveita, joita ei sinänsä voida pitää ohjelman tarkoituksina. Ohjelma liittyi pääasiallisesti ja ensisijaisesti teollisuuteen. Riidanalaisen päätöksen sisällön osalta yhteisöjen tuomioistuin totesi, että suunniteltujen toimenpiteiden ensisijainen tavoite oli sen välttäminen, että yritykset katoavat markkinoilta tai että niiden kilpailukyky vaarantuu kielellisestä monimuotoisuudesta aiheutuvien viestintäkulojen takia. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että verrattuna tavoiteltuihin suoriin vaikutuksiin, jotka olivat luonteeltaan taloudellisia, nämä vaikutukset olivat kuitenkin epäsuoria ja liitännäisiä, eikä niiden perusteella voitu katsoa, että päätöksen oikeudellisena perustana olisi pitänyt olla myös perustamissopimuksen 128 artikla, ja hylkäsi parlamentin kanteen (asia C-42/97, parlamentti v. neuvosto, tuomio 23.2.1999, Kok. 1999, s. I-869).

Parlamentin toinen kanne sen sijaan hyväksyttiin kaksi päivää edellä mainitun tuomion antamisen jälkeen (yhdistetyt asiat C-164/97 ja C-165/97, parlamentti v. neuvosto, tuomio 25.2.1999, Kok. 1999, s. I-1139) tapauksessa, joka koski yhteisön metsien suojelemisesta ilmansaasteilta annettua neuvoston asetusta ja metsäpalojen torjunnasta yhteisössä annettua neuvoston asetusta, jotka oli annettu EY:n perustamissopimuksen 43 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 37 artikla). Yhteisöjen tuomioistuin oli samaa mieltä kantajan kanssa ja katsoi, että vaikka näiden asetusten mukaisilla toimenpiteillä saattoi olla joitakin myönteisiä vaikutuksia maatalouden toimintaan, nämä vaikutukset olivat liitännäisiä verrattuna metsien suojelua koskevan yhteisön toiminnan perustavanlaatuiseen tavoitteeseen

eli pyrkimykseen säilyttää ja hyödyntää metsien ekojärjestelmän edustamaa luonnonperintöä ilman, että otettaisiin huomioon näistä toimenpiteistä maataloudelle koituva hyöty.

Asiassa C-189/97, parlamentti vastaan neuvosto, 8.7.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. I-4741) yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi ensimmäisen kerran EY:n perustamissopimuksen 228 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 300 artikla) 3 kohdan toisessa alakohdassa käytettyä käsitettä sopimukset, joilla on huomionarvoisia vaikutuksia yhteisön talousarvioon. Poikkeuksena normaaliin menetelmään, jossa edellytetään vain parlamentin kuulemista, parlamentin puoltava lausunto tarvitaan tällaisten sopimusten tekemiseen. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi tuomiossaan ensinnäkin neuvoston kannan, jonka mukaan sitä, onko sopimuksella huomionarvoisia vaikutuksia talousarvioon, on arvioitava yhteisön kokonaistalousarvion perusteella. Yhteisön ulkoisiin toimiin sidotut määrärahat ovat perinteisesti ainoastaan marginaalinen osa yhteisön talousarviosta, joten neuvoston esittämän arviointiperusteen käyttämisellä olisi voitu tehdä tyhjäksi riidanalaisen määräyksen tehokas vaikutus. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi myös kaksi muuta parlamentin esittämää arviointiperustetta eli perusteen, joka koski kyseessä olevien menojen suhteellista osuutta kyseiseen budjettikohtaan otetuista samanluonteisista menoista, ja perusteen, joka koski kyseisestä sopimuksesta johtuvien menojen kasvua edellisestä sopimuksesta aiheutuneisiin menoihin verrattuna. Yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi lopulta kolme muuta arviointiperustetta. Se katsoi ensinnäkin, että merkitystä oli sillä, aiheutuiko sopimuksesta menoja useiden vuosien ajan, sillä suhteellisen vähäiset vuosittaiset menot voivat muodostua merkittäväksi talousarvioeräksi, jos menoja on usean vuoden ajan. Tämän jälkeen yhteisöjen tuomioistuin totesi, että sopimuksen merkitys yhteisön ulkosuhteita koskevaa politiikkaa varten myönnettyjen talousarviomäärärahojen yhteydessä voitiin selvittää vertaamalla siitä johtuvia menoja yhteisön ulkoisten toimien rahoittamiseen tarkoitettuihin määrärahoihin, millä voitiin siten tarkoituksenmukaisella tavalla arvioida sopimuksen tosiasiallinen rahallinen merkitys yhteisölle. Silloin kun on kysymys alakohtaisesta sopimuksesta, edellä olevaa erittelyä voidaan tarvittaessa täydentää vertaamalla sopimuksesta aiheutuvia menoja ja kaikkia kyseistä alaa varten talousarvioon otettuja määrärahoja keskenään siten, että vertailussa ei eroteta ulkoisia ja sisäisiä osia toisistaan. Näitä arviointiperusteita tässä tapauksessa soveltaessaan yhteisöjen tuomioistuin totesi, että asiassa kyseessä ollut Mauritanian kanssa tehty kalastussopimus oli viisivuotinen, eli se ei ollut kestoaltaan erityisen pitkä, ja vaikka siitä aiheutuvat menot olivat määrältään yli viisi prosenttia kalastusalan menoista, ne vastasivat vain vähän yli yhtä prosenttia ulkoisiin toimiin sidotuista yhteisön määrärahoista, eli kysymyksessä oli osuus, joka ei ollut väheksyttävä mutta jota tuskin voitiin katsoa merkittäväksi. Yhteisöjen tuomioistuin siis katsoi,

että kyseisestä sopimuksesta ei aiheutunut perustamissopimuksen 228 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuja huomionarvoisia vaikutuksia yhteisön talousarvioon, ja hylkäsi parlamentin nostaman kanteen.

Viimeisessä näistä asioista oli komission vuoro vaatia kumottavaksi jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi annettu neuvoston asetus, joka oli annettu perustamissopimuksen 43 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 37 artikla) ja 235 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 308 artikla) perusteella. Komissio katsoi, että neuvoston olisi pitänyt säätää asetus perustamissopimuksen 43 artiklan lisäksi 100 a artiklan (josta on muutettuna tullut EY 95 artikla) nojalla. Viimeksi mainitun määräyksen tavoitteena on jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen lähentäminen sisämarkkinoiden luomisen ja niiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Komissio korosti, että tällä asetuksella tavoiteltiin tulliliiton eli sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja että EY:n perustamissopimuksen 209 a artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 280 artikla) tarkoitettu yhteisön taloudellisten etujen suojaaminen eli petosten torjunta ei ollut itsenäinen päämäärä vaan seurausta tulliliiton toteuttamisesta. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi tämän perustelun. Se totesi, että yhteisön taloudellisten etujen suojaaminen ei ole seurausta tulliliiton toteuttamisesta, vaan se on itsenäinen tavoite, joka perustamissopimuksen systematiikassa on sijoitettu toimielimiä koskevan viidennen osan II osastoon (varainhoitoa koskevat määräykset) eikä yhteisön politiikkaa koskevaan kolmanteen osaan, johon tulliliittoa ja maataloutta koskevat määräykset kuuluvat. Yhteisön taloudellisten etujen suojaamista koskeva päämäärä on konkretisoitu riidanalaisella asetuksella, jolla vahvistetaan tulliliiton ja yhteisen maatalouden osalta erityissäännökset, joilla täydennetään yleisesti sovellettavaa normistoa. Koska perustamissopimuksen 209 a artiklassa, sellaisena kuin sitä sovellettiin riidanalaisesta asetusta annettaessa, osoitettiin saavutettava tavoite ilman, että yhteisölle kuitenkaan annettiin toimivaltaa luoda nyt kysymyksessä olevan kaltaista järjestelmää, perustamissopimuksen 235 artiklan käyttäminen oli perusteltua (asia C-209/97, komissio v. neuvosto, tuomio 18.11.1999, Kok. 1999, s. I-8067).

8. *Tavaroiden vapaan liikkuvuuden* alalla on mainittava paitsi ne erityiset tapaukset, jotka koskevat lääkevalmisteiden ja kasvinuojeluaineiden liikkuvuutta, myös asiassa Kortas ja asiassa Colim annetut tuomiot.

Aivan kuten edellä mainitussa asiassa komissio vastaan neuvosto, asiassa C-319/97, Kortas (tuomio 1.6.1999, Kok. 1999, s. I-3143) oli kyse perustamissopimuksen 100 a artiklan ja erityisesti tämän määräyksen 4 kohdan

tulkinnasta; kyseisessä kohdassa määrätään poikkeuksesta, johon voivat turvautua jäsenvaltiot, jotka sen jälkeen, kun neuvosto on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, pitävät tarpeellisena soveltaa kansallisia säännöksiä, joita perustellaan perustamissopimuksen 36 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 30 artikla) määrätyillä pakottavilla syillä tai työympäristön tai ympäristön suojelemista koskevilla syillä. Tuomiosta ilmenee ensinnäkin, että direktiivillä voi olla välitön oikeusvaikutus, vaikka sen oikeudellisena perustana olisi perustamissopimuksen 100 A artikla, ja asia on näin huolimatta edellä mainitun poikkeusmenetelmän olemassaolosta. Se seikka, voiko direktiivillä yleensä olla välitön oikeusvaikutus, ei nimittäin millään tavoin riipu direktiivin oikeudellisesta perustasta vaan pelkästään sen sisällöllisistä ominaispiirteistä eli siitä, että sen säännökset ovat ehdottomia ja riittävän täsmällisiä. Kansallinen tuomioistuin tiedusteli seuraavaksi yhteisöjen tuomioistuimelta sitä, oliko sillä, että jäsenvaltio oli perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan mukaisesti tekemällään tiedoksiannolla pyytänyt direktiivistä poikkeavien kansallisten säännösten ja määräysten vahvistamista, vaikutusta sellaisen direktiivin, jonka täytäntöönpanon määräaika oli päättynyt, välittömään oikeusvaikutukseen. Yhteisöjen tuomioistuin vastasi tähän kieltävästi todeten, että jäsenvaltioiden sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten, jotka ovat omiaan rajoittamaan yhteisön sisäistä kauppaa, lähentämistä koskevat toimenpiteet menettäisivät vaikutuksensa, jos jäsenvaltioille jätettäisiin mahdollisuus yksipuolisesti soveltaa näistä toimenpiteistä poikkeavaa kansallista lainsäädäntöä. Yhteisöjen tuomioistuin siis vastasi, että jäsenvaltiolla oli oikeus soveltaa perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohdan perusteella tiedoksi annettuja kansallisia säännöksiä ja määräyksiä vasta saatuaan komissiolta päätöksen niiden vahvistamisesta, vaikka komissio viivyttelisi aiheettomasti asian ratkaisemista. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tältä osin, että tässä määräyksessä sen ennen Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa voimassa olleen version mukaan ei asetettu komissiolle mitään määräaikaa, jossa sen olisi ollut tehtävä päätös sille tiedoksi annetuista kansallisista säännöksistä ja määräyksistä. Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin totesi toissijaisesti, että se, ettei asiassa ole määräaikaa, ei vapauta komissiota velvollisuudesta toimia asiaan kuuluvalla nopeudella, sillä perustamissopimuksessa määrätty ilmoittamismenettely edellyttää komission ja jäsenvaltioiden välistä lojaalia yhteistyötä.

Direktiiviä 83/189/ETY,² sellaisena kuin se oli muutettuna direktiivillä 88/182/ETY,³ koskeva asia Colim (asia C-33/97, tuomio 3.6.1999, Kok. 1999, s. I-3175) kuuluu pitkään sarjaan asioita, joissa oli kyse yhteisön lainsäädännöstä, jossa säädetään teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevasta ilmoittamismenettelystä. Pääasian kansallinen tuomioistuin kysyi, olisiko teknisenä sääntönä pitänyt ilmoittaa kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan tuotteiden merkitsemisessä, käyttöohjeessa ja takuutodistuksessa on käytettävä sen alueen kieltä tai kieliä, jolla tuote saatettiin markkinoille. Tuomiossaan yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että oli syytä erottaa toisistaan velvollisuus ilmoittaa tietyt tuotetta koskevat tiedot kuluttajalle, jolloin tuotteessa mainitaan nämä tiedot tai tuotteen mukana toimitetaan käyttöohje ja takuutodistus tai muut vastaavat asiakirjat, sekä velvollisuus ilmaista nämä tiedot tietyllä kielellä. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan jälkimmäinen velvollisuus ei siten itsessään ole tekninen määräys vaan eräänlainen lisäsääntö, joka on tarpeen, jotta tiedot todella välittyisivät. Lisäksi tässä tuomiossa täsmennetään tietyllä tavalla niitä rajoja, joita on asetettu jäsenvaltion käytettävissä olevalle mahdollisuudelle vaatia, että nämä tiedot ilmoitetaan tietyillä kielillä, vaikka maahan tuoduissa tuotteissa oleviin mainintoihin sovellettavia kielellisiä vaatimuksia ei ole täysin yhdenmukaistettu.

9. *Lääkkeiden ja kasvinsuojeluaineiden yhteisössä tapahtuvalla liikumisella* ja täten myös sitä koskevalla oikeuskäytännöllä on hyvin erityisiä ominaispiirteitä siltä osin kuin näihin luokkiin kuuluvien tuotteiden myyminen kussakin jäsenvaltiossa edellyttää lähtökohtaisesti etukäteen saatua markkinoille saattamista koskevaa lupaa, jonka toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat. Peruslainsäädäntönä tällä alalla ovat direktiivi 65/65/ETY⁴ siltä osin kuin kyse on lääkevalmisteista ja direktiivi 91/414/ETY⁵ kasvinsuojeluaineiden osalta.

² Teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annettu neuvoston direktiivi 83/189/ETY (EYVL L 109, s. 8).

³ Direktiivin 83/189/ETY muuttamista koskeva 22.3.1988 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 81, s. 75).

⁴ Lääkevalmisteita koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 26 päivänä tammikuuta 1965 annettu neuvoston direktiivi 65/65/ETY (EYVL 1965, 22, s. 369).

⁵ Kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta 15 päivänä heinäkuuta 1991 annettu neuvoston direktiivi 91/414/ETY (EYVL L 230, s. 1).

9.1. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt ennakkoratkaisukysymykset, jotka johtivat asiaan Upjohn ja asiaan Rhône-Poulenc Rorer, koskivat juuri direktiivin 65/65/ETY tulkintaa. Ensiksi mainitussa tapauksessa yhteisöjen tuomioistuin totesi muun muassa, että direktiivissä 65/65/ETY ja yleisesti yhteisön oikeudessa ei aseteta jäsenvaltioille velvollisuutta ottaa käyttöön lääkkeiden markkinoille saattamista koskevien lupien kansallisten peruuttamispäätösten tuomioistuinvalvontamenettelyä, jossa toimivaltaiset kansalliset tuomioistuimet saisivat korvata markkinoille saattamista koskevien lupien peruuttamisen osalta toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tosiseikkojen ja erityisesti peruuttamispäätöksen perusteena olevan tieteellisen näytön osalta tekemän arvioinnin omalla arvioinnillaan. Tätä ratkaisua yhteisöjen tuomioistuin perusteli viittaamalla analogisesti siihen, että yhteisöjen tuomioistuin valvoo yhteisöjen toimielimen suorittamien monimutkaisten arviointien perusteella tekemiä päätöksiä rajoitetussa tuomioistuinvalvonnassa (asia C-120/97, Upjohn, tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, I-223).

Asia Rhône-Poulenc puolestaan jatkaa tapauksessa De Peijper (asia 104/76, tuomio 20.5.1976, Kok. 1976, s. 613) ja asiassa Smith & Nephew ja Primecrown (asia C-201/94, tuomio 12.11.1996, Kok. 1996, s. I-5819) hahmoteltua linjaa; nämä tapaukset helpottivat lääkkeiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä, sillä niiden mukaan direktiivissä 65/65/ETY säädettyä raskasta menettelyä ei voida soveltaa lääkkeeseen, jolla on markkinoille saattamista koskeva lupa jossakin jäsenvaltiossa ja jonka maahantuonti toiseen jäsenvaltioon on sellaisen lääkkeen rinnakkaistuontia, jolla on jo markkinoille saattamista koskeva lupa viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa. Asiassa C-94/98, Rhône-Poulenc, tuomio 16.12.1999 (Kok. 1999, s. I-8789) kyseessä olleella tuotteella oli markkinoille saattamista koskeva lupa, jolla ei enää ollut oikeusvaikutuksia tuontijäsenvaltiossa, ja tuote oli vanhempi versio lääkkeestä, jonka uudella versiolla oli markkinoille saattamista koskeva lupa tässä jäsenvaltiossa, ja mahdollisuus turvautua lääkkeen vanhan version osalta rinnakkaistuontia koskevaan helpotettuun menettelmään riitautettiin tässä asiassa. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tuossa tuomiossa, että mikään kolmesta perusteesta, jotka esitti se, jolla oli markkinoille saattamista koskeva lupa jäsenvaltiossa, johon tuotetta tuotiin, ei ollut sellainen, että sen perusteella olisi voitu ehdottomasti kieltää rinnakkaistuonnin mahdollisuus. Ensinnäkin asiassa vedottiin siihen, että tuotteen kahta versiota ei valmistettu saman valmistuskaavan mukaan, koska tuotteen se versio, jolle oli olemassa markkinoille saattamista koskeva lupa, valmistettiin eri täyteaineista ja eri valmistusmenetelmän avulla. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kansallisten viranomaisten on varmistettava, että vaikka rinnakkaistuotu lääke ei ole kaikilta osin samanlainen kuin tuote, jolle ne olivat jo myöntäneet luvan, siinä oli käytetty samaa tehoainetta, sen terapeuttiset vaikutukset olivat samat, eikä se

missään suhteessa ollut ongelmallinen laadun, tehokkuuden eikä vaarattomuuden kannalta. Toiseksi väitettiin, että lääkevalvontajärjestelmä ei toimi tuontijäsenvaltiossa, koska markkinoille saattamista koskevan luvan haltijalla ei ollut velvollisuutta toimittaa rinnakkaistuontina tuotua lääkettä koskevia tietoja. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että lääkevalvonta voidaan taata muun muassa toimimalla yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa. Lopuksi väitettiin, että uuteen versioon vanhaan versioon verrattuna liittyvä erityinen kansanterveydellinen etu ei toteutuisi, jos lääkkeen aikaisempi ja uusi versio olisivat samanaikaisesti saatavilla tuontijäsenvaltion markkinoilla. Tähän kolmanteen väitteeseen yhteisöjen tuomioistuin vastasi, että vaikka tämä väite olisi perusteltu, siitä ei seuraisi, että kansallisilla viranomaisilla olisi ollut pääasian kaltaisissa olosuhteissa velvollisuus vaatia rinnakkaistuoja noudattamaan direktiivissä säädettyä menettelyä, jos viranomaiset katsoivat, että rinnakkaistuodusta lääkevalmistuksesta ei tavanomaisesti käytettynä aiheutunut vaaraa mitä tulee sen laatuun, tehokkuuteen tai vaarattomuuteen.

9.2. Asiassa C-100/96, British Agrochemicals Association, 11.3.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. I-1499) yhteisöjen tuomioistuin ensinnäkin katsoi, että edellä mainitussa asiassa Smith & Nephew ja Primecrown annettu tuomio, joka koski lääkkeiden rinnakkaistuontia, soveltui mutatis mutandis myös kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamiseen, kun otetaan huomioon näiden kahden lainsäädäntöluokan samankaltaisuus. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi myös, että tämä sama tapaus soveltui myös sellaisesta Euroopan talousalueen valtiosta tuotuun kasvinsuojeluaineeseen, jossa kyseisellä aineella jo oli markkinoille saattamista koskeva direktiivin 91/414/ETY mukaisesti annettu lupa. Sen sijaan se katsoi, että kun kysymyksessä on kolmannelta maasta peräisin olevan kasvinsuojeluaineen maahantuonti, edellytykset, joiden vuoksi markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämismenettelyä koskevia direktiivin säännöksiä oli edellä mainitussa asiassa Smith & Nephew ja Primecrown annetussa tuomiossa jätetty soveltamatta, eivät täyttyneet, jolloin tällaisen tuotteen osalta ei voitu käyttää markkinoille saattamista koskevaa lupaa, joka mahdollisesti oli jo myönnetty tuontijäsenvaltiossa samanlaiseksi katsotulle tuotteelle.

10. Vuonna 1999 annettiin useita tuomiota, jotka liittyivät *maatalouteen ja kalastukseen*, ja suurin osa näistä tuomioista koski pikemminkin teknisiä ja merkitykseltään suhteellisen vähäisiä kysymyksiä. Tässä yhteydessä on kuitenkin mainittava 5.10.1999 annettu tuomio, jolla ratkaistiin Espanjan kuningaskunnan ja neuvoston välinen, yhteistä kalastuspolitiikkaa koskeva riita (asia C-179/95, Espanja v. neuvosto, tuomio 5.10.1999, Kok. 1999, s. I-6475). Espanja riitautti useita yhteisön säännöksiä, joissa tietyille jäsenvaltioille myönnettyjen kalastuskiintiöiden vaihtojärjestelmän yhteydessä mahdollistettiin sardellin

kalastuskiintiöiden osalta se, että osa kiintiöstä siirretään siltä alueelta, jolle kiintiö oli myönnetty, tähän alueeseen rajoittuvalle alueelle. Koska näissä säännöksissä säädetään viimeksi mainitun alueen osalta sardellin suurimman sallitun pyyntimäärän korottamisesta siitä, miksi se alun perin oli vahvistettu, Espanjan hallitus väitti ensinnäkin, että yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteita ei ollut otettu huomioon. Koska neuvostolla on harkintavaltaa sen vahvistaessa suurimmat sallitut pyyntimäärät ja jakaessa pyyntimahdollisuudet jäsenvaltioiden kesken, yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kun neuvosto oli vahvistanut alkuperäisen suurimman sallitun pyyntimäärän, neuvosto oli tehnyt sen varotoimena eikä vahvistettujen tieteellisten tietojen perusteella, ja että näin ollen sardellin pyyntimahdollisuuden lisäämistä voidaan pitää ilmeisen virheen sisältävänä toimenpiteenä taikka harkintavaltaa väärinkäyttäen toteutettuna toimenpiteenä taikka toimenpiteenä, joka selvästi ylittää neuvoston harkintavallan, ainoastaan, jos oli olemassa riittäviä todisteita, joista voidaan päätellä, että toimenpiteellä vaarannetaan kyseisten kalavarojen biologista tasapainoa, eikä tätä ollut tässä tapauksessa näytetty toteen. Lisäksi Espanja vetosi siihen, että suhteellisen vakauden periaatetta oli loukattu, sillä uusi sardellikiintiö oli asianmukaisella alueella myönnetty sellaiselle valtiolle, Portugalille, jolla ei koskaan ollut ollut siellä kiintiöitä, ja näin rikottiin velvollisuutta ylläpitää prosenttiosuudet, jotka oli vahvistettu Espanjalle ja Ranskalle, joiden välillä tämä kalakanta oli jaettu. Yhteisöjen tuomioistuin ei hyväksynyt tätäkään perustelua. Se totesi, että suhteellisen vakauden periaate ei estänyt jäsenvaltioiden välisiä vaihtoja ja että riidanalainen vaihto perustui kahteen neuvoston antamaan asetukseen, joista ensimmäinen oli annettu samalla oikeudellisella perusteella kuin asetus, jonka säännöksiin kantaja vetosi. Niiden edellytysten osalta, joiden täyttyessä vaihto oli sallittua, yhteisöjen tuomioistuin totesi ensiksikin, että kalastusmahdollisuuksia ei ollut lisätty näillä alueilla yhdessä tarkasteltuina ja että vaihto ei haitannut vaihtoon osallistumattomille jäsenvaltioille erillisesti kyseiselle alueelle myönnettyjä kalastusmahdollisuuksia ja että ei myöskään ollut osoitettu, että tämä vaihto vaarantaisi kyseessä olevien alueiden kalavarat ja että se näin ollen loukkaisi sellaisten jäsenvaltioiden oikeuksia, joilla oli kiintiöitä näillä alueilla. Kanne siis hylättiin.

11. *Henkilöiden vapaata liikkuvuutta* Euroopan unionissa koskevat vuonna 1999 annetut tuomiot heijastavat mitä erilaisimpia aspekteja, joita tällä periaatteella on, olipa kyse sitten eri ammatteja koskevasta lainsäädännöstä, jäsenvaltioiden välisillä rajoilla suoritettavista tarkastuksista, sosiaaliturvasta tai verotuksesta.

11.1. Helpottaakseen työntekijöiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä yhteisön lainsäätäjä on antanut direktiivejä, joissa säädetään tutkintotodistusten ja ammattitutkintojen yleisistä tunnustamisjärjestelmistä. Näitä säännöksiä sovelletaan niin sanottuihin säänneltyihin ammatteihin eli ammattitoimintaan, johon ryhtymistä tai jonka harjoittamista säännellään suoraan tai välillisesti oikeussäännöillä. Asiassa Fernández de Bobadilla yhteisöjen tuomioistuimen piti selvittää, voitiinko ammattia, johon sovelletaan työmarkkinaosapuolten tekemää työehtosopimusta, pitää edellä mainituissa direktiiveissä tarkoitettuna säänneltynä ammattina. Yhteisöjen tuomioistuin vastasi, että jottei näiden direktiivien tehokkaaseen vaikutukseen vaikutettaisi haitallisesti, ammattia voidaan pitää tällaisena, kun työehtosopimuksen määräyksissä säännellään yleisesti ammattitoimintaan ryhtymistä tai sen harjoittamista, ja asia on näin erityisesti silloin kun tällainen sääntely perustuu kansallisella tasolla määritellyn yhtenäiseen hallinnolliseen menettelytapaan tai kun julkisoikeudellisen yksikön ja sen palveluksessa olevien työntekijöiden edustajien tekemässä työehtosopimuksessa vahvistetut määräykset ovat samoja kuin muissa vastaavanlaisten julkisoikeudellisten yksiköiden erikseen tekemissä työehtosopimuksissa (asia C-234/97, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4773). Samassa tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin lisäksi täsmensi sellaisten ammattien osalta, joita ei ole säännelty, että jos jäsenvaltiossa ei ole käytössä yhteisön oikeuden mukaista yleistä menettelyä, jossa toisessa jäsenvaltiossa annetut tutkintotodistukset vahvistetaan, sen julkisoikeudellisen yksikön, joka on täyttämässä tointa, on itse selvitettävä, onko hakijalle toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn tutkintotodistuksen ja mahdollisesti siihen liittyvän käytännön kokemuksen katsottava vastaavan vaadittua tutkintonimikettä.

11.2. Asiassa Wijzenbeek oli kyse siitä, että yhteisön jäsenvaltion kansalainen Wijzenbeek kieltäytyi Alankomaihin tullessaan voimassa olevan Alankomaiden lainsäädännön vastaisesti esittämästä passiaan ja osoittamasta, että hän oli Alankomaiden kansalainen. Tapahtunutta seuranneessa rikosoikeudenkäynnissä Wijzenbeek vetosi puolustukseensa EY:n perustamissopimuksen 7 a artiklan toiseen kohtaan ja 8 a artiklaan (joista on muutettuina tullut EY 14 artikla ja EY 18 artikla). Kansallisen tuomioistuimen kysymyksen johdosta yhteisöjen tuomioistuin vastasi, että pääasian tosiseikkojen tapahtumisen ajankohtana sovellettavan yhteisön oikeuden kehitysvaiheessa perustamissopimuksen 7 a artiklan ja 8 a artiklan vastaista ei ollut, että jäsenvaltio asettaa henkilölle siitä riippumatta, onko hän Euroopan unionin kansalainen, velvollisuuden rangaistuksen uhalla osoittaa kansalaisuutensa, kun hän tulee tämän jäsenvaltion alueelle yhteisön sisärajojen kautta, edellyttäen, että rangaistukset ovat verrattavissa samankaltaisiin kansallisiin rikkomuksiin sovellettaviin rangaistuksiin ja etteivät ne ole suhteettomia (asia C-378/97, tuomio 21.9.1999, Kok. 1999, s. I-6207). Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että velvollisuus poistaa henkilöllisyyden

tarkastamiset yhteisön sisärajoilla edellyttää yhteisön ulkorajojen ylittämistä, maahanmuuttoa, viisumin ja turvapaikan myöntämistä sekä näihin kysymyksiin liittyvien tietojen vaihtoa koskevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen yhdenmukaistamista.

11.3. Verotuksen ja sosiaaliturvan osalta, olipa kyse sitten maksuista tai etuuksista, yhteisöjen tuomioistuin pyrki poistamaan perusteettomia esteitä työntekijöiden vapaalta liikkuvuudelta (sosiaaliturvamaksujen osalta asia Terhoeve), mutta se myönsi samalla niiden esteiden väistämättömyyden, jotka seuraavat välittömästi siitä, ettei kansallisia lainsäädäntöjä ole yhdenmukaistettu (asia Gschwind tuloverotuksen osalta ja asia Nijhuis erään sosiaaliturvaetuuden osalta).

Asiassa Terhoeve kyseessä olevan, sosiaaliturvamaksujen laskemista koskevan Alankomaiden lainsäädännön yksityiskohtien mukaan sosiaalivakuutusmaksut, jotka sellaisen työntekijän on maksettava, joka muuttaa vuoden aikana valtiosta toiseen tehdäkseen siellä palkkatyötä, olivat korkeammat kuin sellaisen työntekijän vakuutusmaksut, joka muuten samanlaisten olosuhteiden vallitessa asui koko vuoden samassa jäsenvaltiossa, ilman että ensin mainittu työntekijä saisi kuitenkaan enempää sosiaalietuuksia. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kyseessä oli este, jota ei voitu perustella sillä, että se perustui lainsäädäntöön, jolla pyritään yksinkertaistamaan tuloveron ja sosiaalivakuutusmaksujen kantamista ja yhteensovittamaan niiden kantaminen, tai muihin kantotapoihin liittyvillä teknisillä vaikeuksilla, eikä sillä, että tietyissä tilanteissa tuloverotukseen liittyvillä eduilla saatettiin hyvittää sosiaalimaksuista aiheutunut epäedullinen kohtelu tai saattaa tilanne verovelvollisen kannalta jopa edullisemmaksi. Niiden seurausten osalta, joihin kansallisen tuomioistuimen oli päädyttävä tämän yhteensopimattomuuden takia, yhteisöjen tuomioistuin ilmoitti, että asianomaisella henkilöllä oli oikeus siihen, että hänen maksettavakseen määrättävät sosiaalivakuutusmaksut vahvistetaan yhtä suuriksi kuin maksut, jotka määrätään sellaisen työntekijän maksettavaksi, joka on asunut koko ajan samassa jäsenvaltiossa, sillä vain tähän viimeksi mainittuun järjestelmään voidaan vedota siinä tapauksessa, ettei yhteisön oikeutta ole sovellettu asianmukaisesti (asia C-18/95, tuomio 26.1.1999, Kok. 1999, s. I-345).

Asiassa Gschwind ja asiassa Nijhuis kyseessä olleita saksalaista ja alankomaalaista lainsäädäntöä ei sen sijaan todettu yhteensopimattomiksi henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevan periaatteen kanssa.

Muistutettakoon, että asiassa C-279/93, Schumacker, 14.2.1995 antamassaan tuomiossa (Kok. 1995, s. I-225) ja asiassa C-80/94, Wielockx, 11.8.1995

antamassaan tuomiossa (Kok. 1995, s. I-2493) yhteisöjen tuomioistuin oli tulkinnut perustamissopimuksen 48 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) siten, että yhteisön jäsenvaltioiden kansalaista, joka saa olennaisen osan tuloistaan ja miltei kaikki perhekohtaiset tulonsa muusta jäsenvaltiosta kuin siitä, jossa hänen asuinpaikkansa on, syrjitään, jos hänen henkilö- ja perhekohtaista tilannettaan ei otettaisi huomioon viimeksi mainitussa valtiossa tuloverotuksessa. Näiden tuomioiden seurauksena Saksan lainsäätäjät oli säättänyt, että tiettyjen edellytysten täytyessä Saksan oikeudessa yhteisön jäsenvaltion kansalaista ja hänen puolisoaan voidaan kohdella yleisesti verovelvollisina, riippumatta siitä, onko heidän kotipaikkansa tai tavanomainen asuinpaikkansa Saksassa, ja tällöin he saavat myös muut Saksassa asuville henkilöille kuuluvat veroedut, jotka määräytyvät henkilö- ja perhekohtaisen tilanteen perusteella. Asiassa Gschwind yhteisöjen tuomioistuin totesi perustamissopimuksen kanssa yhteensopiviksi Saksan lainsäätäjän tältä osin asettamat edellytykset, joiden mukaan vähintään 90 prosenttia sellaisen avioparin, jonka asuinpaikka ei ole Saksassa, yhteenlasketuista tuloista oli oltava veronalaista Saksassa, tai jos tämä prosenttimäärä ei täyty, heidän ulkomailta saamansa tulot, jotka eivät olleet veronalaisia tässä jäsenvaltiossa, eivät saaneet ylittää tiettyä enimmäismäärää. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi nimittäin, että jos nämä edellytykset eivät täyty, heidän henkilö- ja perhekohtainen tilanteensa voitiin ottaa huomioon heidän asuinvaltiossaan, koska veropohja siellä riitti tähän (asia C-391/97, tuomio 14.9.1999, Kok. 1999, s. I-5451).

Asiassa Nijhuis oli kyse alankomaalaisen virkamiehen oikeudesta saada alankomaalaista työkyvyttömyyseläkettä asetuksen N:o 1606/98⁶ voimaantuloa edeltäneeltä ajalta. Kyseisellä asetuksella virkamiesten erityisjärjestelmät saatettiin tietyin poikkeuksin yhteisön alueella liikkuvien työntekijöiden sosiaaliturvaa koskevan lainsäädännön piiriin eli asetuksen N:o 1408/71⁷ ja asetuksen N:o 574/72⁸ piiriin. Koska näitä kahta viimeksi mainittua asetusta ei voitu suoraan soveltaa tapaukseen, kansallinen tuomioistuin kysyi, velvoittivatko

⁶ Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuihin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta niiden soveltamisalan ulottamiseksi koskemaan virkamiesten erityisjärjestelmiä 29 päivänä kesäkuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EYVL L 209, s. 1).

⁷ 14.6.1971 annettu neuvoston asetus (EYVL L 149, s. 2).

⁸ 12.3.1972 annettu neuvoston asetus (EYVL L 74, s. 1).

perustamissopimuksen 48 ja 51 artikla (joista on muutettuina tullut EY 39 artikla ja EY 42 artikla) sitä kuitenkin soveltamaan niitä vastaavasti kun kyse oli työkyvyttömyysetuuden maksamisesta työntekijälle, joka oli tullut työkyvyttömäksi jossain toisessa jäsenvaltiossa. Koska niitä ei sovellettu vastaavasti, Nijhuis nimittäin joutui epäedullisempaan asemaan kuin hän olisi joutunut, jos hän ei olisi käyttänyt oikeuttaan työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen vaan olisi työskennellyt ainoastaan Alankomaissa. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että koska neuvostolla on laaja harkintavalta, tällaisen analogisen soveltamisen saattaminen pakolliseksi olisi mahdollista vain, jos ne epäsuotuisat seuraukset, joita vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeutta käyttäneille työntekijöille aiheutuu kansallisesta lainsäädännöstä, voitaisiin välttää turvautumatta yhteisön yhteensovittamistoimenpiteisiin. Koska tällaiset toimet vaikuttivat tässä tapauksessa välttämättömiltä, yhteisöjen tuomioistuin vastasi esitettyyn kysymykseen kieltävästi (asia C-360/97, tuomio 20.4.1999, Kok. 1999, s. I-1919).

12. *Palvelujen tarjoamisen vapaus* yhteisössä on myös ollut kyseessä useassa tarkasteltavana olevalla ajanjaksolla annetussa merkittävässä tuomiossa. Erityisesti on mainittava asioissa Calfa, Läärä, Zenatti, Eurowings ja Arblade annetut tuomiot.

12.1. Italian kansalainen Donatella Calfa tuomittiin kiellettyjen huumausaineiden hallussapidosta ja käytöstä, kun hän oli turistina Kreetassa, ja hän valitti rikostuomioistuimen päätöksestä, jolla hänet määrättiin karkotettavaksi eliniäksi Kreikasta. Kansallisen tuomioistuimen kysymyksen johdosta yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli sitä, olivatko tällaiset seuraamukset yhteensopivia palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien yhteisön sääntöjen kanssa, sillä Calfaa pidettiin matkailupalvelujen vastaanottajana. Tuomiossaan yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kyseessä oli selvästi este, joka ei sitä paitsi voinut olla perusteltu yleisen järjestyksen vuoksi määrätyn poikkeuksen perusteella, johon asianomainen jäsenvaltio oli vedonnut. Kansallisen lainsäädännön mukaan elinikäinen maastakarkotus määrätään automaattisesti rikostuomion johdosta, jolloin rikoksentekijän omaa käyttäytymistä ja siitä yleiselle järjestykselle aiheutuvaa vaaraa ei oteta huomioon, mikä on ristiriidassa ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta annetun direktiivin 64/221/ETY⁹ säännösten kanssa (asia C-348/96, tuomio 19.1.1999, Kok. 1999, s. I-11).

⁹

25.2.1964 annettu neuvoston direktiivi (EYVL 1964, 56, s. 850).

12.2. Asiassa Läärä ja asiassa Zenatti annetut tuomiot jatkavat suurelta osin asiassa Schindler annetun tuomion (asia C-275/92, tuomio 24.3.1994, Kok. 1994, s. I-1039) linjaa; viimeksi mainitun tuomion mukaan arpajaisten järjestämiskiellot eivät ole ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa vaikka ne ovatkin palvelujen tarjonnan vapauden esteitä, kun otetaan huomioon ne sosiaalipoliittiset päämäärät ja petosten ehkäiseminen, joiden takia kiellot ovat perusteltuja. Yhteisöjen tuomioistuin näin ollen kieltäytyi niiden yleisen edun mukaisten päämäärien, joilla perusteltiin Suomen lainsäädäntöä, jossa annetaan yhdelle ainoalle julkisoikeudelliselle elimelle raha-automaattitoimien harjoittamiseen yksinoikeuksia, toteamasta tätä lainsäädäntöä yhteisön oikeuden vastaiseksi (asia C-124/97, Läärä, tuomio 21.9.1999, Kok. 1999, s. I-6067), eikä se todennut yhteisön oikeuden vastaiseksi myöskään Italian lainsäädäntöä, jolla tietyille elimille annetaan yksinoikeus kerätä urheilukilpailujen vedonlyöntejä (asia C-67/98, Zenatti, tuomio 21.10.1999, Kok. 1999, s. I-7289). Yhteisöjen tuomioistuin totesi erityisesti, että se, että kyseessä olleita pelejä tai vedonlyöntejä ei ollut täysin kielletty, ei ollut riittävä osoitus siitä, että kansallisella lainsäädännöllä ei todellisuudessa olisi pyritty niihin yleisen edun mukaisiin päämääriin, joita sillä väitettiin tavoiteltavan. Asiassa Läärä yhteisöjen tuomioistuin totesi asian hyvin suoraan ilmoittaessaan, että koska tavoitellut yleisen edun mukaiset päämäärät voidaan parhaiten saavuttaa sillä, että luvan saaneelle julkisoikeudelliselle yhdistykselle annetaan yksinoikeus rahapeliteoiminnan harjoittamiseen, eikä sillä, että säänneltäisiin sellaisten eri elinkeinonharjoittajien toimintaa, jotka olisivat saaneet luvan tähän toimintaan sellaisen sääntelyn perusteella, jossa ei anneta yksinoikeuksia, tällainen ratkaisu ei ole tavoiteltuun päämäärään nähden suhteeton toimenpide. Asiassa Zenatti yhteisöjen tuomioistuin sen sijaan totesi, että juuri kansallisen tuomioistuimen asiana oli tutkia, voitiinko italialaisella lainsäädännöllä sen konkreettiset soveltamistavat huomioon ottaen todella saavuttaa tavoitteet, joilla sitä perusteltiin, ja olivatko sillä asetetut rajoitukset näihin tavoitteisiin nähden suhteettomia toimenpiteitä.

12.3. Asiassa Eurowings oli kyse Saksan lainsäädännöstä, joka koskee pääomasta ja käyttökatteesta perittävää elinkeinoveroa, ja siinä nousi jälleen kerran esille kysymys siitä toimintavapaudesta, joka jäsenvaltioilla on veroasioissa yhteisön yhteensovittamistoimenpiteiden puuttuessa. Saksan lainsäädännössä säädetään, että silloin, kun vuokralleottaja vuokraa hyödykkeen toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelta vuokralleantajalta, sen veron peruste, joka hänen on maksettava, on useimmissa tapauksissa laajempi — ja siis hänen verokohtelunsa epäedullisempi — kuin jos vuokralleottaja vuokraisi hyödykkeen Saksaan sijoittautuneelta vuokralleantajalta. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tällöin ensiksi, että vuokralleottaja pystyi siten leasingpalvelujen vastaanottajana vetoamaan

perustamissopimuksen 59 artiklaan (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla) perustuviin subjektiivisiin oikeuksiin. Tämän jälkeen yhteisöjen tuomioistuin totesi, että riidanalainen lainsäädäntö merkitsi tässä samassa määräyksessä kiellettyä palvelujen tarjoajan sijoittautumispaikkaan perustuvaa erilaista kohtelua. Saksa kuitenkin vetosi verojärjestelmän johdonmukaisuuden periaatteeseen ja väitti itse asiassa, että sellaiselle vuokralleottajalle, joka kääntyy Saksaan sijoittautuneen vuokralleantajan puoleen, myönnettävää etua tasapainottaa se seikka, että itse vuokralleantaja on elinkeinoverovelvollinen. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi tämän perustelun, koska se liittyi tähän kysymykseen vain välillisesti; saksalaisessa leasingtilanteessa vuokralleottaja vapautetaan verosta yleensä vain siksi, että vuokralleantaja on elinkeinoverovelvollinen riippumatta siitä, että vuokralleantajalla on useita mahdollisuuksia välttää veron tosiasiallinen maksaminen. Yhteisöjen tuomioistuin ei myöskään hyväksynyt sitä, että sillä, että muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneen vuokralleantajan on siellä maksettava vain vähäistä veroa, voitaisiin perustella hyvitetäviä veronluonteisia maksuja, sillä tällainen menettely vahingoittaisi itse sisämarkkinoiden perusteita (asia C-294/97, tuomio 26.10.1999, Kok. 1999, s. I-7447).

12.4. Viimeksi luetellussa asiassa yhteisöjen tuomioistuimelta tiedusteltiin niitä rajoja, joita yhteisön oikeus asettaa jäsenvaltioiden oikeudelle säättää alueillaan toimivien työntekijöiden sosiaaliturvasta. Kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa oli määriteltävä, voitiinko Belgian lainsäädännön mukaisien työnantajan velvollisuuksien, joiden rikkominen oli säädetty rangaistavaksi Belgian yleistä järjestystä ja turvallisuutta koskevassa lainsäädännössä, katsoa olevan olemassa myös toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen sellaisen yrityksen työntekijöitä kohtaan, joka tilapäisesti toimi Belgiassa pannakseen siellä erään sopimuksen täytäntöön (yhdistetyt asiat C-369/96 ja C-376/96, Arblade ja Leloup, tuomio 23.11.1999, Kok. 1999, s. I-8453).

Todettuaan, että vaikka kansalliset säännöt kuuluisivatkin yleistä järjestystä ja turvallisuutta koskevaan lainsäädäntöön, niillä ei kuitenkaan voida poiketa perustamissopimuksen määräyksistä, sillä muuten loukattaisiin yhteisön oikeuden ensisijaisuutta ja haitattaisiin sen yhtenäistä soveltamista, yhteisöjen tuomioistuin selvitti järjestyksessä, oliko belgialaisella lainsäädännöllä asetetuilla vaatimuksilla rajoittavia vaikutuksia palvelujen vapaaseen tarjontaan, ja jos niitä oli, voitiinko kyseisen toiminnan alalla perustella tällaisia palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamisia yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä. Koska vastaus tähän oli myöntävä, se selvitti, turvattiinko yleinen etu jo palvelujen tarjoajan sijoittautumisjäsenvaltion säännöksillä ja voitiinko sama lopputulos saavuttaa vähemmän pakottavien säännösten avulla. Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin totesi, että tietynsuuruisen vähimmäispalkan takaavat säännökset tai määräykset

olivat perusteltuja, mutta että jotta näiden säännösten tai määräysten rikkominen oikeuttaisi ryhtymään rikosoikeudellisiin toimiin toiseen jäsenvaltioon sijoittautunutta työnantajaa kohtaan, niiden oli kuitenkin oltava riittävän täsmällisiä ja niistä oli voitava saada riittävän helposti selkoa, jotta käytännössä ei tehtäisi tällaiselle työnantajalle mahdottomaksi tai liian vaikeaksi määrittää, mitä velvollisuuksia sen oli noudatettava. Sen sijaan velvollisuus maksaa työnantajan maksettavaksi kuuluvia sosiaaliturvamaksuja belgialaisiin sääolosuhde- ja toimialauskollisuusjärjestelmiin voi olla perusteltu vain, jos kyseisille työntekijöille syntyy vastaanottavassa jäsenvaltiossa vaadittujen maksujen perusteella oikeus sosiaaliseen etuun ja jos työntekijöillä sijoittautumisjäsenvaltiossa työnantajan siellä jo maksamien työnantajamaksujen perusteella ei ole olennaisesti vastaavanlaista suojaa kuin sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa palveluja tarjotaan. Siltä osin kuin oli kyse velvollisuudesta laatia tiettyjä asiakirjoja ja säilyttää niitä tietyissä paikoissa tietyn ajanjakson, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että se, olivatko nämä velvollisuudet yhteensopivia perustamissopimuksen kanssa, riippuu lähinnä siitä, ovatko ne tarpeellisia kansallisen lainsäädännön noudattamisen tehokkaan valvonnan varmistamiseksi, ja siitä, onko yrityksen sijoittautumisjäsenvaltiossa mahdollisesti vastaavanlaisia velvollisuuksia.

13. *Sijoittautumisoikeuden* osalta vuonna 1999 loppuun saatetuissa tärkeimmissä asioissa oli kyse verotuksellisista ongelmista. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin ilmoitti välittömän verotuksen kuuluvan jäsenvaltioiden toimivaltaan, se kuitenkin totesi EY:n perustamissopimuksen 52 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) kanssa yhteensopimattomaksi tietyt yhtiöiltä kannettavia veroja koskevat Kreikassa, Saksassa ja Ruotsissa voimassa olleet säännökset siltä osin kuin ne johtivat kansallisen oikeuden mukaan perustettujen yhtiöiden sekä muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yhtiöiden sivuliikkeiden ja kauppaedustajan liikkeiden erilaiseen kohteluun, vaikka nämä kaksi ryhmää yrityksiä olivatkin objektiivisesti tarkastellen toisiinsa verrattavissa tilanteissa.

13.1. Yhteisöjen tuomioistuin ensinnäkin totesi yhteisön oikeuden vastaiseksi Kreikan lainsäädännön, jonka mukaan sellaisten yhtiöiden voittoon, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa ja jotka harjoittavat toimintaansa Kreikassa siellä sijaitsevan kiinteän toimipaikan välityksellä, ei voida soveltaa alempaa verokantaa, jota sovelletaan yhtiöihin, joiden kotipaikka on Kreikassa, vaikka näiden kahden ryhmän välillä ei ole mitään objektiivista eroa, jolla voitaisiin perustella tällainen erilainen kohtelu (asia C-311/97, Royal Bank of Scotland, tuomio 29.4.1999, Kok. 1999, s. I-2651). Yhteisöjen tuomioistuin totesi erityisesti, että vaikka oli totta, että yhtiöitä, joiden kotipaikka oli Kreikassa, verotettiin Kreikassa niiden kaikkialta saamista tuloista, kun taas ulkomaisia yhtiöitä, jotka harjoittivat toimintaansa tässä valtiossa kiinteän toimipaikan

välityksellä, verotettiin pelkästään siitä voitosta, jonka tämä kiinteä toimipaikka siellä sai, tämä seikka ei kuitenkaan estänyt sitä, että näiden kahden ryhmän voitiin katsoa olevan toisiinsa verrattavissa tilanteissa verotettavan tulon määrittelytavan osalta.

13.2. Asiassa Saint-Gobain yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli sellaisen Saksassa sijaitsevan kiinteän toimipaikan verotuksellista tilannetta, joka kuului pääomayhtiölle, jonka kotipaikka oli eräässä toisessa jäsenvaltiossa ja joka omisti osuuksia muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneista yhtiöistä (asia C-307/97, Saint-Gobain, tuomio 21.9.1999, Kok. 1999, s. I-6161). Yhteisöjen tuomioistuin totesi perustamissopimuksen kanssa yhteensopimattomaksi sen, että tällaiselle toimipaikalle ei myönnetty samoilla edellytyksillä kuin pääomayhtiöille, joiden kotipaikka oli Saksassa, tiettyjä veroetuja, jotka koskivat näiden osuuksien ja niiden perusteella maksettavien osinkojen verottamista. Siltä osin kuin tällainen eroava kohtelu perustui osittain kolmansien maiden kanssa tehtyihin kahdenvälisiin sopimuksiin, yhteisöjen tuomioistuin täsmensi, että jäsenvaltiot saattoivat siis vapaasti tehdä kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi kahdenvälisiä sopimuksia mutta että kansallisen kohtelun periaate velvoitti jäsenvaltioita myöntämään yhteisön muiden jäsenvaltioiden yhtiöiden kiinteille toimipaikoille näissä sopimuksissa määrätty edut samoilla edellytyksillä kuin ne myönnettiin kotimaisille yhtiöille.

13.3. Saman lähestymistavan perusteella yhteisöjen tuomioistuin totesi perustamissopimuksen vastaiseksi Ruotsin lainsäädännön, jossa kohdeltiin eri tavoin erityyppisiä konserniavustuksia tytäryhtiöiden kotipaikan perusteella ja joka näin ollen muodosti esteen sellaisille ruotsalaisille yhtiöille, jotka halusivat perustaa tytäryhtiöitä muihin jäsenvaltioihin (asia C-200/98, X ja Y, tuomio 18.11.1999, Kok. 1999, s. I-8261).

13.4. Verotuksen osalta on vielä todettava, että yhteisöjen tuomioistuin katsoi perustamissopimuksen 52 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) ja 58 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 48 artikla) vastaiseksi sen, että kun Ranskassa sivutoimipaikan kautta toimiviin yhtiöihin, joiden kotipaikka oli jossain muussa yhteisön jäsenvaltiossa, sovellettiin Ranskan lainsäädäntöä, jonka mukaan Ranskaan sijoittautuneilta yrityksiltä, joiden liiketoimintaan kuuluu lääkevalmisteiden tarjontaan Ranskassa liittyvistä tehtävistä huolehtiminen, kannettiin erityisveroa, jonka määräytymisperusteena oli näiden yritysten tiettyjen lääkevalmisteiden osalta kertynyt veroton liikevaihto, ja jonka mukaan nämä yritykset pystyivät vähentämään kyseisen veron määräytymisperusteesta vain sellaiset menot, jotka olivat aiheutuneet Ranskassa suoritetusta tieteellisestä ja teknisestä tutkimuksesta (asia C-254/97, Baxter, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s.

I-4809). Vaikka varmastikin oli nimittäin ranskalaisia yrityksiä, joille kertyy tutkimusmenoja Ranskan ulkopuolelta, ja ulkomaisia yrityksiä, joilla oli tällaisia menoja Ranskassa, oli kuitenkin niin, että pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä ollut verovähennys oli omiaan saattamaan huonompaan asemaan erityisesti ne yritykset, joiden pääasiallinen kotipaikka oli muussa jäsenvaltiossa ja joilla oli Ranskassa sivutoimipaikka, sillä nämä yritykset olivat näet tyypillisesti sellaisia, että useimmissa tapauksissa niiden tutkimustoiminta tapahtui verottavan jäsenvaltion alueen ulkopuolella.

13.5. Viimeinen tässä yhteydessä mainittu asia koski niitä rajoja, joita voidaan asettaa yritykselle sillä perusteella, että se käyttäisi yhteisön oikeutta kiertääkseen jäsenvaltion lainsäädäntöä (asia C-212/97, Centros, tuomio 9.3.1999, Kok. 1999, s. I-1459). Tässä tapauksessa eräät Tanskassa asuvat Tanskan kansalaiset olivat perustaneet yhtiön Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jossa tällä yhtiöllä ei ollut minkäänlaista toimintaa. Tanskan viranomaiset epäivät tämän yhtiön Tanskassa toimivan sivutoimipaikan rekisteröimisen sillä perusteella, että yritys todellisuudessa pyrki kiertämään kansallista lainsäädäntöä ja etenkin maksettua vähimmäisyhtiöpääomaa koskevaa lainsäädäntöä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tällaisella käytännöllä rajoitettiin sijoittautumisvapauden käyttöä ja että sitä, että jäsenvaltion kansalainen, joka haluaa perustaa yhtiön, tekee sen siinä jäsenvaltiossa, jossa yhtiöitä koskevat oikeussäännöt ovat tämän kansalaisen mielestä lievimmät, ja perustaa toisiin jäsenvaltioihin sivuliikkeitä, ei sinänsä voitu pitää sijoittautumisoikeuden väärinkäyttönä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi lisäksi, että tämä rajoitus ei täyttänyt niitä edellytyksiä, joiden oli täyttyttävä, jotta rajoitusta voitaisiin pitää perusteltuna sellaisilla pakottavalla yleistä etua koskevilla syillä, jotka liittyvät velkojen suojaan. Ensinnäkään kyseessä olevalla käytännöllä ei kyetty saavuttamaan velkojen suojaa koskevaa päämäärää, johon sillä ilmeisestikin pyrittiin, sillä jos kyseessä oleva yhtiö olisi harjoittanut toimintaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sen sivuliike olisi rekisteröity Tanskassa, vaikka tanskalaiset velkojat olisivat voineet olla yhtä heikossa asemassa. Tämän lisäksi velkojat olivat tietoisia yhtiön kansallisuudesta ja pystyivät vetoamaan tiettyihin itseään suojaaviin yhteisön oikeuden oikeussääntöihin. Lisäksi olisi sitä paitsi ollut mahdollista ryhtyä toimenpiteisiin, joilla perusvapauksia olisi rajoitettu vähemmän ja joilla niihin olisi puututtu vähemmän. Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi, että mikään ei estänyt sitä, että kyseinen jäsenvaltio voisi ryhtyä petosten estämiseksi tai sanktioimiseksi toimenpiteisiin joko itse yhtiötä kohtaan tai sellaisia osakkaita kohtaan, joiden oli osoitettu yrittävän todellisuudessa välttää velvoitteitaan kyseessä olevaan jäsenvaltioon sijoittautuneita velkojia kohtaan, ja totesi siis, että rekisteröimisen epääminen oli ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa.

14. *Pääoman vapaata liikkuvuutta* koskevissa, vuonna 1999 päätökseen saatetuissa tärkeimmissä asioissa oli kaikissa kyse itävaltalaisen tuomioistuinten esittämistä ennakkoratkaisukysymyksistä.

14.1. Eräs itävaltalainen tuomioistuin kysyi yhteisöjen tuomioistuimelta, oliko itävaltalainen lainsäädäntö, jonka mukaan kiinnitys toisen jäsenvaltion valuutan määräisen velan vakuudeksi oli vahvistettava kansallisen valuutan määräisenä, ristiriidassa perustamissopimuksen 73 b artiklan (josta on tullut EY 56 artikla) kanssa. Yhteisöjen tuomioistuin valaisi tietyllä tavalla pääomanliikkeiden ja maksujen käsitteitä ja totesi kyseisessä tuomiossa aluksi, että direktiivin 88/361/ETY¹⁰ liitteenä olevalla pääomanliikkeiden nimikkeistöllä on edelleen pääomanliikkeiden käsitteen määrittämisen kannalta samaa ohjeellista arvoa kuin ennen 73 b artiklan ja sitä seuraavien artiklojen voimaantuloa, kun otetaan huomioon, että nimikkeistön johdannon mukaan siinä oleva luettelo ei ole tyhjentävä. Tästä seuraa tässä tapauksessa, että kyseessä ollut kiinnitys kuului perustamissopimuksen 73 b artiklan soveltamisalaan. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tämän jälkeen, että esillä ollut kansallinen kielto merkitsi pääoman vapaan liikkuvuuden rajoittamista, koska se heikensi vakuuden kohteena olevan, toisen jäsenvaltion valuutan määräisen saatavan ja kiinnityksen välistä sidosta, koska kiinnityksen arvo saattoi valuutan arvon myöhempien vaihtelujen johdosta laskea alemmaksi kuin sen saatavan, jonka vakuutena se oli, mikä saattoi vain vähentää tällaisen vakuuden tehokkuutta ja sitä kautta sen houkuttelevuutta. Tällainen lainsäädäntö oli tämän vuoksi omiaan vähentämään kyseessä olevien henkilöiden intoa ilmaista velan määrä toisen jäsenvaltion valuuttana. Lisäksi riidanalainen lainsäädäntö saattoi aiheuttaa sopimuspuolille lisäkuluja, koska se velvoitti ne pelkästään kiinnityksen vahvistamista varten arvostamaan saatavan kansallisena valuuttana ja tarvittaessa vahvistamaan kyseisen muuntamisen. Lopuksi yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kyseinen lainsäädäntö ei ollut perusteltavissa yhteistä etua koskevasta pakottavasta syystä sillä perusteella, että sen tarkoituksena oli taata kiinnitysjärjestelmän ennakoitavuus ja selkeys, sillä huonommassa etuoikeusasemassa olevat velkojat eivät voineet saada selville etuoikeutettujen saatavien tarkkaa määrää ja sitä kautta arvioida niille tarjotun vakuuden arvoa muutoin kuin sillä rajoituksella, että ulkomaanvaluutan määräisten saatavien velkojat eivät voi varmuudella tietää saatavien määrää ja vakuuden arvoa (asia C-222/97, asia Trummer ja Mayer, tuomio 16.3.1999, Kok. 1999, s. I-1661).

¹⁰

Perustamissopimuksen 67 artiklan täytäntöönpanosta 24 päivänä kesäkuuta 1988 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 178, s. 5).

14.2. Edellä mainittu asia Konle koski lähtökohtaisesti viranomaisten eli tässä tapauksessa Tirolin osavaltiohallinnon mahdollisuutta vaatia järjestelmällisesti etukäteen hallinnollista lupaa kiinteän omaisuuden hankkimiseen; tähän lupaan liittyi kiinteää omaisuutta hankkivan velvollisuus esittää uskottava selvitys siitä, että kiinteää omaisuutta ei hankita vapaa-ajan asunnoksi. Tuomioissa todetaan, että sikäli kuin jäsenvaltio voi perustella tätä järjestelmää maankäyttöä koskevalla päämäärällä, rajoittava toimenpide, kuten tällainen vaatimus, voidaan hyväksyä vain siinä tapauksessa, että sitä ei sovelleta syrjivästi ja että muut lievemmin vaikuttavat tavat eivät mahdollista samaan lopputulokseen pääsemistä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että asia ei ollut näin tässä tapauksessa, erityisesti sillä perusteella, että käytettävissä olevista asiakirjoista ilmeni aikomuksena olleen käyttää lupamenettelyn tarjoamia arviointimahdollisuuksia siten, että ulkomaalaisten tekemät hakemukset — yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisten tekemät hakemukset mukaan lukien — tutkitaan Itävallan kansalaisten tekemiä hakemuksia tarkemmin.

14.3. Asiassa Sandoz oli kyse siitä, oliko kansallinen säännös, jonka mukaan veroviranomaisella oli oikeus periä Itävallassa asuvan lainansaajan ulkomaiselta lainanantajalta ottamasta lainasta veroa, yhdenmukainen pääomien vapaan liikkuvuuden kanssa. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tällainen lainsäädäntö rajoitti pääomanliikkeitä mutta että se oli välttämätön estämään perustamissopimuksen 73 d artiklan (josta on tullut EY 58 artikla) 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu verotusta koskevien jäsenvaltion lakien ja asetusten rikkominen. Tämä lainsäädäntö koski kaikkia Itävaltaan sijoittautuneita, tällaisen sopimuksen tekeviä luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä sopimuspuolten kansallisuudesta tai sopimuksen tekopaikasta riippumatta, ja kyseisellä lainsäädännöllä pyrittiin ensisijaisesti varmistamaan verovelvollisten yhdenvertainen kohtelu verotuksen alalla. Yhteisöjen tuomioistuin sen sijaan totesi tämän lainsäädännön perustamissopimuksen vastaiseksi, koska siltä osin kuin kyse oli lainoista, joista ei tehdä erillistä asiakirjaa, Itävallassa otetusta lainasta ei peritty riidanalaista veroa, kun taas silloin, kun laina otettiin Itävallan rajojen ulkopuolelta, vero perittiin, jos laina merkittiin lainansaajan kirjanpitoasiakirjoihin (asia C-439/97, Sandoz, tuomio 14.10.1999, Kok. 1999, s. I-7041).

15. Edellisvuosien tapaan suurin osa niistä *kilpailuoikeutta yritysten välillä* koskevista riidoista, jotka yhteisöjen tuomioistuin joutui ratkaisemaan, saatettiin sen käsiteltäväksi joko kansallisten tuomioistuinten esittämillä ennakkoratkaisupyynnöillä tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisusta tehdyillä valituksilla.

15.1. Valituksien johdosta käsitellyistä asioista on asian Ufex ym. vastaan komissio lisäksi mainittava erityisesti 8.7.1999 annetut tuomiot, joilla lopullisesti ratkaistiin niin sanotut polypropeenitapaukset. Näissä tuomioissa yhteisöjen tuomioistuimien vahvasti lähes kaikki ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemät arvioinnit (asia C-49/92 P, komissio v. Anic Partecipazioni, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4125; asia C-51/92 P, Hercules Chemicals v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4235; asia C-199/92 P, Hüls v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4287; asia C-200/92 P, ICI v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4399; asia C-227/92 P, Hoechst v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4443; asia C-234/92 P, Shell International Chemical Company v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4501; asia C-235/92 P, Montecatini v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4539 ja asia C-245/92 P, Chemie Linz v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4643).

Polypropeenivalituksissa oli ensinnäkin kyse yhteisön toimen mitättömyyden käsitteestä sekä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mahdollisesta velvollisuudesta hyväksyä yhden asianosaisen pyyntö suullisen käsittelyn uudelleenaloittamisesta. Vastauksena valittajien väitteeseen, jonka mukaan komission päätös oli mitätön, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että yhteisön toimielinten säädöksiä koskee periaatteessa laillisuusolettama, ja niiden mahdollisista lainvastaisuuksista huolimatta niillä on näin ollen oikeusvaikutuksia niin kauan kuin niitä ei ole kumottu tai peruutettu. Poikkeuksen tähän periaatteeseen muodostavat kuitenkin säädökset, joihin liittyvä lainvastaisuus on niin ilmeinen, ettei sitä voida mitenkään hyväksyä yhteisön oikeusjärjestyksessä, jolloin tällaisilla säädöksillä ei voida katsoa olevan minkäänlaista, edes väliaikaista oikeusvaikutusta, ja niitä on siis pidettävä oikeudellisesti mitättöminä. Poikkeuksen tarkoituksena on säilyttää kahden sellaisen perustavanlaatuisen mutta joskus vastakkaisen vaatimuksen välinen tasapaino, jotka oikeusjärjestyksen on täytettävä ja joita ovat oikeussuhteiden vakaus sekä legaliteettiperiaatteen kunnioittaminen. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan on niin, että koska yhteisön toimielinten säädöksen mitättömäksi julistamisen seuraukset ovat vakavia, on selvää, että oikeusvarmuussyistä tällainen toteamus voidaan tehdä ainoastaan täysin poikkeuksellisissa tilanteissa. Suullisen käsittelyn uudelleenaloittamisen osalta yhteisöjen tuomioistuin totesi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oli hyväksyttävä uudelleenaloittamista koskeva vaatimus ainoastaan, jos asianosainen vetosi tosiseikkoihin, joilla saattoi olla ratkaiseva merkitys ja joihin tämä ei ollut voinut vedota ennen suullisen käsittelyn päättämistä. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan tällaisia tosiseikkoja eivät ole komission oletetusta käytännöstä esitetyt yleisluonteiset toteamukset, jotka perustuvat muissa asioissa annettuun tuomioon tai muissa menettelyissä esitettyihin ilmoituksiin. Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi myös, että ensimmäisen

oikeusasteen tuomioistuimella ei ollut velvollisuutta määrätä suullista käsittelyä aloitettavaksi uudelleen sillä perusteella, että sillä oli väitetty olevan velvollisuus tutkia viran puolesta polypropeenipäätöksen tekemismenettelyn lainmukaisuutta koskevat perusteet, sillä tällainen velvollisuus perusteiden tutkimiseen viran puolesta voi olla olemassa ainoastaan asiakirja-aineistoon liitettyjen tosiseikkoja koskevien selvitysten osalta.

Polypropeenituomioissa selvennetään myös tiettyjä perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) soveltamisedellytyksiin liittyviä seikkoja. Siltä osin kuin kyse on yhdenmukaistetusta menettelytavasta, jolla tarkoitetaan yritysten välisen yhteistoiminnan muotoa, jolla tietoisesti korvataan kilpailun riskit käytännön yhteistyöllä ilman, että asiasta olisi tehty varsinaista sopimusta, yhteisöjen tuomioistuin täsmensi ensin, että yhdenmukaistettu menettely kuului sopimuksen tavoin 85 artiklan soveltamisalaan, jos sen tarkoituksena on estää kilpailu taikka rajoittaa tai vääristää sitä, vaikka markkinoilla ei olisi kilpailua rajoittavia vaikutuksia. Kyseinen tuomioistuin totesi myös, että vaikka yhdenmukaistetun menettelytavan käsite kattaa paitsi yritysten välisen yhteistoiminnan, myös tätä yhteistoimintaa seuraavan markkinakäyttäytymisen ja näiden kahden seikan välisen syy-yhteyden, oli kuitenkin syytä olettaa, että elleivät asianomaiset toimijat esitä niille kuuluvan näyttövelvollisuuden mukaisesti vastakkaista näyttöä, yhdenmukaistettuun menettelytapaan osallistuneet ja edelleen markkinoilla toimineet yritykset ottivat markkinakäyttäytymisessään huomioon kilpailijoidensa kanssa vaihdetut tiedot. Koska tietyt valittajat olivat vedonneet rule of reason -sääntöön, yhteisöjen tuomioistuin totesi toiseksi, että siinä tapauksessa, että vaikka rule of reason -periaatteella oletettaisiin olevan asemansa perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisessa, se ei voinut missään tapauksessa estää tämän määräyksen soveltamista sellaiseen yhteistoimintajärjestelyyn, johon osallistuneet tuottajat hallitsivat lähes kokonaisuudessaan yhteisön markkinoita ja joka koski hintatavoitteita, tuotannon rajoittamista ja markkinoiden jakamista. Kolmanneksi tietyt valittajat vetosivat siihen, että niiden kokousten tuomitseminen, joihin ne olivat osallistuneet, merkitsi sananvapauden sekä rauhanomaista kokoontumista koskevan vapauden ja yhdistymisvapauden loukkaamista. Yhteisöjen tuomioistuin myönsi, että näitä vapauksia suojataan yhteisön oikeusjärjestelmässä, mutta se kuitenkin hylkäsi tämän perusteen, koska riidanalaisia kokouksia ei ollut pidetty sinänsä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastaisina, vaan ainoastaan siltä osin kuin niillä oli kilpailua rajoittava tarkoitus. Neljänneksi yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että siltä osin kuin ei voida pitää poissuljettuna, että taloudellisen pakon perusteella hyväksyttäisiin käyttäytyminen, jolla muutoin rikottaisiin perustamissopimuksen 85 artiklaa, tällainen tilanne ei voi missään oloissa johtua pelkästä tarpeesta välttää taloudellista tappiota. Viidenneksi yhteisöjen

tuomioistuimien myönsi, että syyttömyysolettaman periaate soveltui yrityksiä koskevien kilpailusääntöjen rikkomiseen liittyviin menettelyihin, jotka voivat johtaa sakkojen tai uhkasakkojen määräämiseen. Koska kuitenkin esitettiin näyttöä siitä, että eräs yritys oli osallistunut yritysten välisiin selvästi kilpailua rajoittaviin kokouksiin, voidaan perustellusti katsoa, että kyseisen yrityksen on esitettävä muu selitys näiden kokousten sisällöstä ilman, että tämä merkitsisi todistustaakan perusteetonta kääntämistä tai syyttömyysolettaman loukkaamista.

Tietty valittajat väittivät myös, että sillä perusteella, että niiden toiminnan väitettiin jatkuneen useita vuosia, niiltä evättiin oikeus siihen, että komission oikeuden toimia olisi katsottu vanhentuneen. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tältä osin, että vaikka jatkuvalla rikkomisella oli eri jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä jossain määrin eri sisältö, käsite liittyi joka tapauksessa useisiin lainvastaisiin menettelytapoihin tai yhden rikkomisen useisiin täytäntöönpanotoimiin, joille on yhteistä sama subjektiivinen elementti. Tällä perusteella yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli siten voinut perustellusti katsoa, että järjestelmiin kuuluva toiminta, jolla oli yksi päämäärä, merkitsi perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräysten jatkunutta rikkomista, minkä vuoksi lainsäädännössä säädetty viiden vuoden vanhentumisaika saattoi alkaa kulua vasta rikkomisen päättymispäivänä. Hallinnollisen menettelyn osalta eräs valittajista vetosi siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ottanut kantaa siihen, että komissio oli evännyt kyseiseltä valittajalta oikeuden tutustua muiden tuottajien väitetiedoksiantoihin antamiin vastauksiin (asia Hercules Chemicals). Yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen seuraaman lähestymistavan; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ollut lausunut tällaisen tutustumisoikeuden epäämisen lainmukaisuudesta mutta oli selvittänyt, että jopa ilman tätä epäämistä menettely ei olisi johtanut toisenlaiseen lopputulokseen. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan tämä lähestymistapa ei merkitse puolustautumisoikeuksien myöntämistä ainoastaan syyttömille, sillä asianomaisen yrityksen ei tarvitse osoittaa, että jos sillä olisi ollut käytettävissään riidanalaiset vastaukset, komission päätöksellä olisi ollut toisenlainen sisältö, vaan sen on osoitettava ainoastaan, että se olisi voinut käyttää kyseisiä asiakirjoja puolustuksessaan.

Muita merkittäviä seikkoja esitetään edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Anic Partecipazioni. Yhteisöjen tuomioistuin ensinnäkin totesi kyseisessä tuomiossa, että kun otetaan huomioon kilpailusääntöjen kyseisten rikkomusten luonne sekä niihin liittyvien seuraamusten luonne ja ankaruus, vastuu 85 artiklan rikkomisesta on yrityskohtaista. Kuitenkaan pelkästään se, että yritys osallistuu kilpailusääntöjen rikkomiseen sille ominaisella tavallaan, ei riitä poistamaan sen vastuuta rikkomisesta kokonaisuudessaan, ei myöskään käyttäytymisestä, jonka

muut rikkomiseen osallistuneet yritykset ovat todellisuudessa toteuttaneet mutta jolla on sama kilpailua rajoittava tarkoitus tai vaikutus. Yrityksen voidaan päinvastoin katsoa olevan vastuussa myös muiden yritysten käyttäytymisestä saman rikkomisen osalta koko siltä ajalta, jolloin se osallistui kyseiseen rikkomiseen varsinkin silloin, kun kyseisen yrityksen näytetään tienneen muiden osallistujien lainvastaisesta käyttäytymisestä tai voineen kohtuudella ennakoida sen ja olleen valmis hyväksymään siihen sisältyvän riskin. Toiseksi, siltä osin kuin kyse on rikkomista koskevasta todistustaakasta, yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli oikeus todistustaakkaa perusteettomasti kääntämättä katsoa, että koska komissio oli kyennyt näyttämään erään yrityksen osallistuneen kokouksiin, joiden aikana päätettiin ja järjestettiin hinta-aloitteita ja valvottiin niitä, kyseisen yrityksen oli näytettävä toteen väitteensä, jonka mukaan se ei olisi hyväksynyt näitä aloitteita. Kolmanneksi yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että usean yrityksen useat menettelytavat saattoivat olla ilmaus yhdestä monitahoisesta kilpailusääntöjen rikkomisesta, joka kuului osittain sopimuksen ja osittain yhdenmukaistetun menettelytavan käsitteeseen. Tässä samassa asiassa yhteisöjen tuomioistuin lopuksi hyväksyi komission valituksen todettuaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voinut ilman, että se olisi menetellyt ristiriitaisesti, hyväksyä teoriaa yhdestä kilpailusääntöjen rikkomisesta, josta vastuun katsotaan kuuluvaksi yhteisesti kullekin yritykselle, ja toisaalta kumota osittain tätä päätöstä sillä perusteella, ettei kyseisen yrityksen ollut näytetty osallistuneen tiettyihin toimenpiteisiin, vaikka nämä toimenpiteet olivat osa tätä yhtä kilpailusääntöjen rikkomista.

15.2. Asiassa C-119/97 P, Ufex ym. vastaan komissio, 4.3.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. I-1341) yhteisöjen tuomioistuimelle tarjoutui tilaisuus täsmentää, missä määrin komissio oli toimivaltainen hylkäämään perustamissopimuksen 86 artiklaa (josta on tullut EY 82 artikla) koskevia kanteluita sillä perusteella, että asialla ei ollut riittävästi merkitystä yhteisön kannalta. Valittajat riitauttivat ensinnäkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamukset, joista ilmeni, että yhteisön edun arvioimiseksi komissiolla oli oikeus käyttää muitakin merkityksellisiä näkökohtia kuin vain niitä, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli luetellut asiassa Automec II antamassaan tuomiossa. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi tämän perusteen todettuaan, että koska kanteluun liittyvän yhteisön edun arviointi perustuu kunkin yksittäisen asian olosuhteisiin, ei ole syytä rajoittaa niiden arviointiperusteiden lukumäärää, joita komissio voi käyttää, eikä toisaalta ole myöskään syytä edellyttää komissiolta sitä, että se nimenomaisesti käyttäisi tiettyjä arviointiperusteita. Yhteisöjen tuomioistuin sen sijaan totesi virheellisiksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamukset, joiden mukaan jo lopetettujen rikkomisten tutkinta ei vastannut komissiolle perustamissopimuksessa

osoitettua tehtävää ja että komissio saattoi siten perustellusti päättää, ettei ollut tarkoituksenmukaista ryhtyä jatkotoimiin sellaisia menettelytapoja koskevan kantelun johdosta, joista sittemmin oli luovuttu. Hoitaakseen tehokkaasti kilpailupolitiikan täytäntöönpanoa koskevan tehtävänsä komissiolla tosin on oikeus antaa sille tehdyille kanteluille tietty tärkeysjärjestys, mutta komissiolle tältä osin kuuluva harkintavalta ei kuitenkaan ole rajaton. Erityisesti on todettava, että komissio ei voi ennalta rajata käsittelynsä ulkopuolelle tilanteita, jotka sisältyvät sille perustamissopimuksessa osoitettuun tehtävään, vaan sen on arvioitava kussakin tapauksessa sitä, kuinka vakavia väitteet kilpailuolosuhteiden loukkaamisesta ovat ja kuinka pysyviä niiden vaikutukset ovat. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan komissiolla kuitenkin säilyy toimivalta, jos kilpailua vääristävät vaikutukset säilyvät senkin jälkeen, kun niihin syynä olleista menettelytavoista on luovuttu. Komissio ei siten voi nojautua yksin siihen seikkaan, että perustamissopimuksen vastaisiksi väitetyistä menettelytavoista on luovuttu, kun se päättää lopettaa yhteisön edun puuttumisen vuoksi tällaisia menettelytapoja koskevan kantelun käsittelyn, vaan sen on ensin tarkistettava, että kilpailua vääristävät vaikutukset eivät jatku ja että väitettyjen loukkausten vakavuus kilpailuolosuhteille tai näiden loukkausten vaikutusten jatkuminen eivät mahdollisesti ole sellaisia seikkoja, joiden vuoksi kanteluun liittyisi yhteisön etu.

15.3. Kolmessa 21.9.1999 antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin otti kantaa siihen, kuinka kilpailusääntöjä oli sovellettava niihin säännöksiin, jotka koskivat yritysten kuulumista toimialakohtaisiin eläkekassoihin (asia C-67/96, Albany International, tuomio 21.9.1999, Kok. 1999, s. I-5751; yhdistetyt asiat C-115/97—C-117/97, Brentjens' Handelsonderneming, tuomio 21.9.1999, Kok. 1999, s. I-6025 ja asia C-219/97, Maatschappij Drijvende Bokken, tuomio 21.9.1999, Kok. 1999, s. I-6121). Kolmessa alankomaalaisessa tuomioistuimessa vireillä olleet riidat koskivat sitä, että tietyt yritykset olivat kieltäytyneet maksamasta vakuutusmaksuja toimialakohtaisiin eläkekassoihin, joihin kuuluminen oli kyseisten yritysten osalta tehty pakolliseksi.

Yhteisöjen tuomioistuin totesi ensin, että EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisalaan ei kuulunut se, että tietyn toimialan työnantajia ja työntekijöitä edustavat etujärjestöt päättävät kollektiivisella sopimuksellaan perustaa tämän toimialan osalta yhden ainoan eläkekassan, jonka tehtäväksi annetaan lisäeläkejärjestelmän hallinnointi, ja päättävät pyytää viranomaisilta sitä, että tähän eläkekassaan kuuluminen tehtäisiin pakolliseksi kaikkien tämän toimialan työntekijöiden osalta. Yhteisöjen tuomioistuin tuli tähän lopputulokseen tukeutumalla erityisesti EY:n perustamissopimuksen sosiaalisten määräysten sisältöön ja totesi, että työnantajia ja työntekijöitä edustavien etujärjestöjen välisillä kollektiivisilla sopimuksilla oli tosin luonnostaan tiettyjä kilpailua

rajoittavia vaikutuksia, mutta että ne sosiaaliset päämäärät, joihin näillä sopimuksilla pyritään, vaarantuisivat kuitenkin vakavalla tavalla, jos työmarkkinaosapuoliin sovellettaisiin perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa silloin, kun ne pyrkivät yhdessä löytämään keinoja työllisyyden ja työehtojen parantamiseksi. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan perustamissopimuksen määräysten tarkoituksenmukaisesta ja johdonmukaisesta tulkinnasta seuraa, että näistä määräyksistä ilmenee kokonaisuutena tarkasteltuna, että työmarkkinaosapuolten kollektiivisten neuvottelujensa päätteeksi tällaisten päämäärien saavuttamiseksi tekemät sopimukset eivät luonteensa ja kohteensa vuoksi kuulu perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Asia on näin sellaisten sopimusten osalta, jotka on tehty kollektiivisen sopimuksen muodossa työnantaja ja työntekijöitä edustavien etujärjestöjen kollektiivisten neuvottelujen tuloksena ja joilla kokonaisuutena tarkasteltuna on tavoitteena taata tietty eläkkeiden taso kaikille tämän toimialan työntekijöille ja jotka näin ollen osaltaan parantavat suoraan yhtä työntekijöiden työehtoa eli työstä saatavaa vastiketta. Tästä johtopäätöksestä seuraa myös, että päätöstä, jonka viranomaiset tekevät tietyn toimialan työnantaja ja työntekijöitä edustavien etujärjestöjen hakemuksesta ja jolla tällaisiin toimialakohtaisiin eläkekassoihin kuulumisen tehdään pakolliseksi, ei siten myöskään voida pitää päätöksenä, jolla suosittaisiin perustamissopimuksen 85 artiklan vastaisia järjestelyjä taikka vahvistettaisiin niiden vaikutuksia.

Yhteisöjen tuomioistuin sen sijaan katsoi, että tällaiset eläkekassat ovat perustamissopimuksen 85 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettuja yrityksiä siltä osin kuin ne harjoittavat taloudellista toimintaa kilpaillen tältä osin vakuutusyhtiöiden kanssa. Toimialakohtainen eläkejärjestelmä nimittäin määrittää itse vakuutusmaksujen ja etuuksien suuruuden ja toimii rahastointiperiaatteen mukaisesti, ja sen maksamien etuuksien suuruus riippuu siitä, millaisia taloudellisia tuloksia se saavuttaa sijoitustoiminnassaan, ja tapauksesta riippuen se voi myöntää tai sen on myönnettävä yritykselle, joka hankkii vakuutuksensa toisella tavalla, vapautus siihen kuulumisesta.

Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että tällaisen eläkekassan voitiin näin ollen katsoa olevan perustamissopimuksen 86 artiklassa (josta on tullut EY 82 artikla) tarkoitettussa määräävässä markkina-asemassa, mutta että se yksinoikeus, joka toimialakohtaisella eläkekassalla on tietyn toimialan lisäeläkejärjestelmän hallinnoimisen osalta, ja tästä aiheutuva kilpailun rajoittuminen oli perusteltavissa perustamissopimuksen 90 artiklan (josta on tullut EY 86 artikla) 2 kohdan nojalla sen vuoksi, että kyseessä oli toimenpide, joka oli välttämätön eläkekassalle asetetun yleisen edun mukaisen sosiaalisen erityistehtävän hoitamiseksi. Jäsenvaltioita ei nimittäin voida kieltää ottamasta huomioon kansallisen

politiikkansa tavoitteita silloin, kun ne päättävät yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvistä palveluista, jotka ne antavat tiettyjen yritysten hoidettaviksi, ja Alankomaiden lisäeläkejärjestelmällä on juuri olennainen sosiaaliluonteinen tehtävänsä Alankomaiden eläkejärjestelmässä. Yhteisöjen tuomioistuin selvitti lisäksi, että jos näiltä eläkekassoilta poistettaisiin kyseinen yksinoikeus, siitä saattaisi seurata, että ne eivät pystyisi hoitamaan niille annettuja yleiseen taloudelliseen tarkoitukseen liittyviä tehtäviä tyydyttävissä taloudellisissa olosuhteissa ja että niiden taloudellinen tasapaino vaarantuisi.

15.4. Yhdistetyissä asioissa Bagnasco yhteisöjen tuomioistuimelta kysyttiin, olivatko yhtenäiset pankkiehtot, joita Associazione Bancaria Italiana velvoitti jäsenensä käyttämään, kun nämä tekivät sopimuksia luotollisen käyttelytilin avaamisesta ja yleisvakuudesta, yhteensopivia EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kanssa (yhdistetyt asiat C-215/97 ja C-216/96, Bagnasco ym., tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. I-135). Tämän tapauksen erityispiirteenä on se, että komissio oli jo tarkastellut näitä yhtenäisiä pankkiehtoja perustamissopimuksen 85 artiklan kannalta ja todennut, että ne eivät voineet vaikuttaa täysimääräisesti tai tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Näiden sääntöjen mukaan pankeilla oli ensinnäkin oikeus milloin tahansa muuttaa luotollisen käyttelytilin avaamista koskevien sopimusten osalta korkokantaa rahamarkkinoilla tapahtuneiden muutosten johdosta ilmoittamalla asiasta konttoritiloihinsa esille asettamallaan ilmoituksella tai sopivimmaksi katsomallaan tavalla. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että koska korkokannan vaihtelu riippui objektiivisista seikoista, tällainen yhteistoimintajärjestely jäi 85 artiklassa määrätyn kiellon ulkopuolelle, koska sillä ei voinut olla tuntuva kilpailua rajoittavaa vaikutusta. Niiden sääntöjen osalta, joissa vahvistetaan tietyt yleisvakuutta koskevat ehdot, yhteisöjen tuomioistuin totesi erityisesti komission aiemmin tekemien toteamusten perusteella, että ne eivät olleet kokonaisuutena tarkasteltuina omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tuomiosta ilmenee myös, että näihin kahteen luokkaan kuuluvien sääntöjen soveltaminen ei merkitse myöskään perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettua määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä.

16. *Valtiontukien valvonnan* alalla yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi 5.10.1999 antamassaan tuomiossa kumoamiskanteen, jonka Ranskan tasavalta oli nostanut komission erästä kielteisestä päätöksestä (asia C-251/97, Ranska v. komissio, tuomio 5.10.1999, Kok. 1999, s. I-6639). Kantaja vetosi ensisijaisesti siihen, että riidanalaiset kansalliset toimenpiteet eli tietyillä tuotantoaloilla toimivien työnantajien sosiaaliturvamaksujen asteittainen alentaminen ei kuulunut perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 87

artikla) soveltamisalaan, koska myönnetty etu oli vain vastine poikkeuksellisista ylimääräisistä kustannuksista, jotka yritykset olivat ottaneet vastattavakseen työehtosopimusneuvotteluiden johdosta, ja että nämä ylimääräiset kustannukset huomioon ottaen riidanalaisia toimenpiteitä oli joka tapauksessa pidettävä taloudellisesti neutraaleina. Yhteisöjen tuomioistuin ei hyväksynyt tätä perustelua. Se totesi ensiksikin, että kustannukset, jotka perustuvat työnantajaosapuolen ja ammattijärjestöjen välillä tehtyihin työehtosopimuksiin, joita yritysten oli noudatettava, rasittavat yritysten talousarviota luonteensa vuoksi. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin totesi, että näiden sopimusten täytäntöönpaneminen oli omiaan lisäämään yritysten kilpailukykyä, joten oli mahdotonta riittävän tarkasti arvioida yrityksille tällaisista sopimuksista aiheutuvia lopullisia kustannuksia.

17. Vaikka yhteisöjen tuomioistuimen *välillisen verotuksen* alalla tarkasteltavana olevana vuonna antamille tuomioille oli yleensä tyypillistä teknisyys ja suhteellisen rajoitettu soveltamisala, on syytä kuitenkin korostaa kahta vuonna 1999 päätökseen saatettua asiaa.

17.1. Ensinnäkin arvonlisäveron osalta on mainittava asiassa C-216/97, Gregg, 7.9.1999 annettu tuomio (Kok. 1999, s. I-4947), jossa nimenomaisesti poiketaan siitä, mitä yhteisöjen tuomioistuin oli aiemmin todennut asiassa C-453/93, Bulthuis-Griffioen, 11.8.1995 antamassaan tuomiossa (Kok. 1995, s. I-2341). Tapauksessa oli kyse tietyille yleishyödyllisille toiminnoille myönnettävistä vapautuksista, joista säädetään direktiivin 77/388/ETY¹¹ 13 artiklan A osan 1 kohdassa, ja kansallinen tuomioistuin kysyi lähinnä sitä, merkitsivätkö tässä säännöksessä käytetyt ilmaisut muut asianmukaisesti hyväksytyt vastaavanlaiset laitokset ja muut kyseisen jäsenvaltion luonteeltaan yhteiskunnallisiksi tunnustamat laitokset sitä, että vapautukset myönnetään vain oikeushenkilöille eikä yritystoimintaa harjoittaville luonnollisille henkilöille. Yhteisöjen tuomioistuin vastasi kysymykseen kieltävästi ja totesi, että tällainen tulkinta oli yhdenmukainen yhteiseen arvonlisäverojärjestelmään kuuluvan verotuksen neutraalisuuden periaatteen kanssa, jota noudattaen direktiivin 77/388/ETY 13 artiklan mukaisia vapautuksia on sovellettava.

¹¹ Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17 päivänä toukokuuta 1977 annettu kuudes neuvoston direktiivi (EYVL L 145, s. 1).

17.2. Toinen asia koski pääoman hankinnasta kannettavista välillisistä veroista annetun direktiivin 69/335/ETY¹² tulkintaa, sellaisena kuin kyseinen direktiivi on muutettuna direktiivillä 85/303/ETY.¹³ Portugalin Supremo Tribunal Administrativon käsiteltävänä olleessa riidassa nousi esille kysymys siitä, oliko Portugalin lainsäädäntö, joka koski notaarin palkkioita osakepääoman nostamisen ja yritysten toiminimen sekä kotipaikan muutoksen vahvistavan virallisen asiakirjan laatimisesta, yhteensopiva kyseisen direktiivin kanssa. Yhteisöjen tuomioistuin totesi ensiksi, että notaarin laatimasta asiakirjasta, jossa vahvistetaan direktiivin soveltamisalaan kuuluva toimi, peritty palkkio oli direktiivissä tarkoitettu vero, kun palkkio kuuluu järjestelmään, jossa notaatit ovat valtion virkamiehiä ja jossa palkkiot maksetaan osittain valtiolle sen tehtävien rahoittamiseksi. Tämän jälkeen yhteisöjen tuomioistuin totesi, että veron, joka peritään palkkiona notaarin vahvistamista asiakirjoista, joissa vahvistetaan pääomayhtiön toiminimen sekä kotipaikan muuttuminen, on katsottava olevan pääoman hankintaveron kaltainen, koska tämä vero lasketaan yhtiön osakepääoman perusteella. Jos asiaa tulkittaisiin toisin, jäsenvaltiot voisivat, vaikeivat ne verottaisikaan pääoman hankintaa sellaisenaan, verottaa tätä samaa pääomaa pääomayhtiön yhtiöjärjestyksestä muutettaessa, jolloin direktiivillä tavoiteltu päämäärä voitaisiin kiertää. Tällaiset palkkiot ovat näin ollen periaatteessa kiellettyjä direktiivin perusteella, koska ne muodostavat kyseisessä direktiivissä tarkoitettun veron, ja yksityiset voivat vedota tähän kieltoon kansallisissa tuomioistuimissaan. Riidanalaiten palkkioiden ei myöskään voida katsoa kuuluvan sellaisen poikkeuksen piiriin, joka koskee oikeutta korvausluonteisiin maksuihin, koska palkkioiden määrä nousee suoraan ja rajoituksitta suhteessa merkittyyyn pääomaan (asia C-56/98, Modelo, tuomio 29.9.1999, Kok. 1999, s. I-6427).

18. Yhteisöjen tuomioistuin antoi vuonna 1999 kymmenkunta *julkisia hankintoja* koskevaa tuomiota, joista suurin osa annettiin vastauksena kansallisten tuomioistuinten esittämiin, direktiivien tulkintaa koskeviin kysymyksiin.

¹² 17.7.1969 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 249, s. 25).

¹³ Direktiivin 69/335/ETY muuttamisesta 10.6.1985 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 156, s. 23).

18.1. Asiassa Alcatel Austria kansallinen tuomioistuin kysyi, oliko Itävallan lainsäädäntö yhteensopivaa direktiivin 89/665/ETY¹⁴ — jossa säädetään julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvistä muutoksenhakumenettelyistä — kanssa, ja jos vastaus olisi kieltävä, se kysyi, voitiinko tällä direktiivillä suoraan paikata tiettyjä kansallisen lainsäädännön puutteita (asia C-81/98, Alcatel Austria, tuomio 28.10.1999, Kok. 1999, s. I-7671). Itävallan lainsäädännön mukaan, sellaisena kuin kyseinen lainsäädäntö oli tuolloin, hankintayksikön ratkaisu siitä, kenen kanssa se tekee hankintasopimuksen, oli sen sisäisessä organisaatiossa tehty päätös, joka ei ilmennyt ulkopuolisille ja joka sellaisenaan ei ollut kannekelpoinen. Tästä seurasi, että se, joka oli tehnyt hankintamenettelyssä tarjouksen, ei voinut saada kumotuksi hankintamenettelyä vaan hänellä oli ainoastaan oikeus vaatia vahingonkorvausta sen jälkeen, kun hankintamenettelyn ratkaisemisen jälkeen oli tehty sopimus.

Kyseisessä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi ensin, ettei tällainen järjestelmä ollut yhteensopiva yhteisön direktiivin kanssa, sillä se saattaisi merkitä sitä, että hankintayksikön tärkein päätös eli tarjouskilpailun ratkaisemista koskeva päätös jäisi systemaattisesti direktiivin 89/665/ETY 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ulkopuolelle eli väliaikaisten toimenpiteiden ja kumoamismahdollisuuden ulkopuolelle. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan jäsenvaltioiden velvollisuutena on huolehtia siitä, että — siltä osin kuin kysymys on hankintayksikön sopimuksen tekemistä edeltävästä päätöksestä — kaikissa tapauksissa on olemassa muutoksenhakumenettely, jossa valittaja voi asiaa koskevien edellytysten täyttyessä saada kumotuksi kyseisen päätöksen. Toiseksi yhteisöjen tuomioistuin, joka tarkasteli tätä itävaltalaisista järjestelmästä, jossa ei ole sellaista hallinto-oikeudellista päätöstä, josta ne, joita asia koskee, voisivat saada tiedon ja josta voitaisiin nostaa kumoamiskanne, katsoi, että yhteisön oikeutta ei voida tulkita siten, että Itävallan lainsäätäjän perustamalla muutoksenhakuelimillä olisi oikeus käsitellä kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua muutoksenhakua. Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin huomautti, että tällaisissa tilanteissa kyseiset henkilöt saattoivat asiaa koskevien kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti vaatia niiden vahinkojen korvaamista, jotka ovat aiheutuneet siitä, ettei direktiiviä ole säädetyssä määräajassa pantu täytäntöön.

¹⁴ Julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 21 päivänä joulukuuta 1989 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 395, s. 33).

18.2. Asiassa Teckal kansallinen tuomioistuin kysyi, olisiko alueellisen yhteisön pitänyt järjestää direktiivissä 93/36/ETY¹⁵ tarkoitettu tarjouskilpailumenettely, kun se antoi tavaroiden toimittamisen sellaisen yhtymän tehtäväksi, johon se kuului. Tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi ensiksi, että tavaroiden julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön kannalta ei ole merkitystä sillä, onko tavarantoimittaja itse hankintaviranomainen. Tämän jälkeen yhteisöjen tuomioistuin totesi, että käsillä on julkinen hankinta, jos kyseessä on vastiketta vastaan kirjallisesti tehty sopimus, ja että tällöin on siis selvítettävä, oliko kahden erillisen henkilön välillä ollut sopimus. Direktiivin 93/36/ETY 1 artiklan a kohdan mukaan tämän osalta riittää pääsääntöisesti, että sopimus on tehty alueellisen tai paikallisen viranomaisen ja tästä oikeudellisesti erillisen henkilön välillä. Direktiivi jätetään soveltamatta ainoastaan niissä tapauksissa, joissa alueellinen tai paikallinen viranomainen valvoo kyseistä oikeushenkilöä samalla tavoin kuin se valvoo omia yksiköitään ja joissa tämä oikeushenkilö harjoittaa pääosaa toiminnastaan sen omistavien viranomaisten kanssa (asia C-107/98, Teckal, tuomio 18.11.1999, Kok. 1999, s. I-8121).

19. *Teollisoikeuksien* entistä suurempi merkitys talouselämässä heijastuu myös niitä koskevan oikeuskäytännön kehittymiseen. Edellisvuosien tapaan yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli useaan otteeseen erityisesti jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annettua ensimmäistä neuvoston direktiiviä 89/104/ETY¹⁶ ja erityisesti sen 3 artiklaa (rekisteröinnin esteet ja mitättömyysperusteet), 5 artiklaa (tavaramerkkiin kuuluvat oikeudet), 6 artiklaa (tavaramerkkiin kohdistuvat rajoitukset) ja 7 artiklaa (tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien sammuminen).

19.1. Yhdistetyissä asioissa Windsurfing antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin täsmensi monilta osin niitä yksityiskohtia, joiden mukaan direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdassa kielletään sellaisten merkkien rekisteröiminen, jotka koostuvat pelkästään maantieteellisestä nimestä (yhdistetyt asiat C-108/97 ja C-109/97, Windsurfing, tuomio 4.5.1999, Kok. I-2779). Kyseisessä alakohdassa kielletään maantieteellisten nimien rekisteröiminen tavaramerkeiksi paitsi siinä tapauksessa, että nämä nimet ovat sellaisten paikkojen nimiä, jotka tällä hetkellä yhdistetään asianomaisessa kohderyhmässä kyseisen tyyppisiin tavaroihin, myös siinä tapauksessa, että nämä nimet ovat sellaisia maantieteellisiä nimiä, joita

¹⁵ Julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimustentekomenettelyjen yhteensovittamisesta 14 päivänä kesäkuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 199, s. 1).

¹⁶ EYVL L 40, s. 1.

asianomaiset yritykset saattavat vastaisuudessa käyttää kyseisen tyyppisten tavaroiden maantieteellisen alkuperän ilmaisemiseen. Yhteisöjen tuomioistuin myös kartoitti kyseisen direktiivin 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä virkkeessä erottuviksi tulneiden tavaramerkkien osalta säädetyn poikkeuksen soveltamisalaa. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin totesi, että tavaramerkin käytön perusteella syntynyt tavaramerkin erottamiskyky merkitsee sitä, että tavaramerkin perusteella pystytään tunnistamaan rekisteröintihakemuksen kohteena oleva tavara tietyn yrityksen tavaraksi ja erottamaan näin tämä tavara muiden yritysten tavaroista.

19.2. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään tavaramerkkiin perustuvien oikeuksien laajuudesta, kun taas kyseisen artiklan 2 kohdassa säädetään laajalti tunnettujen tavaramerkkien osalta laajemmasta suojasta, vaikka tavarat tai palvelut, joita varten merkki on, eivät ole samankaltaisia kuin ne, joita varten tavaramerkki on rekisteröity.

Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa merkkiä, joka sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten oleva tavaramerkki, aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran, joka sisältää myös vaaran merkin ja tavaramerkin välisestä miellelyhtymästä. Yhteisöjen tuomioistuin huomautti, että sekaannusvaara voi syntyä jo sen vuoksi, että tavaramerkit lausutaan samankaltaisella tavalla. Mitä samankaltaisempia ovat ne tavarat tai palvelut, jotka nämä tavaramerkit kattavat, ja mitä erottamiskykyisempi aikaisempi tavaramerkki on, sitä suurempi on sekaannusvaara. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin esitti asiassa Lloyd antamassaan tuomiossa tiettyjä seikkoja, jotka auttavat kansallista tuomioistuinta ratkaisemaan, onko tavaramerkki erottamiskykyinen, ja jotka täydentävät niitä seikkoja, jotka jo on esitetty edellä mainitussa asiassa Windsurfing (asia C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, tuomio 22.6.1999, Kok. 1999, s. I-3819).

Siltä osin kuin kyse on sellaisista direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista tavaroista tai palveluista, jotka eivät ole samankaltaisia kuin ne, joita varten tavaramerkki on rekisteröity, yhteisöjen tuomioistuin täsmensi, että merkittävän osan niiden tavaroiden tai palvelujen kohderyhmästä, joita varten tavaramerkki on rekisteröity, on tunnettava se, jotta tavaramerkki saisi suojaa myös näihin tavaroihin ja palveluihin nähden. Tutkiessaan tämän edellytyksen täyttymistä kansallisen tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki asiassa merkitykselliset seikat, joita ovat muun muassa tavaramerkin markkinaosuus, tavaramerkin käyttämisen intensiivisyys, maantieteellinen laajuus ja kesto sekä se, missä määrin yritys on käyttänyt varoja tavaramerkin tunnetuksi tekemiseen. Maantieteellisessä mielessä yhteisöjen tuomioistuimen mukaan riittää, että tavaramerkki on laajalti

tunnettu olennaisessa osassa jäsenvaltiota, tai Benelux-maiden tavaramerkkivirastossa rekisteröityjen tavaramerkkien osalta, että tavaramerkki on laajalti tunnettu tämän alueen olennaisessa osassa, joksi voidaan katsoa myös osa yhdestä Benelux-maasta (asia C-375/97, General Motors, tuomio 14.9.1999, Kok. 1999, s. I-5421).

19.3. Tavaramerkkiin edellä mainitun direktiivin 5 artiklan nojalla perustuvia oikeuksia rajoitetaan kyseisen direktiivin 6 artiklan säännöksillä, jotka koskevat tavaramerkkiin kohdistuvia rajoituksia, ja 7 artiklan säännöksillä, jotka koskevat tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien sammumista. Näitä säännöksiä käsiteltiin asioissa BMW, Sebago ja Pharmacia & Upjohn.

Asiassa BMW esitetyt ennakkoratkaisukysymykset koskivat tilannetta, jossa BMW-tavaramerkkiä oli käytetty ilmoittamaan yleisölle, että mainostaja korjaa ja huoltaa BMW-autoja tai oli erikoistunut BMW-autojen myyntiin tai korjaukseen ja huoltoon tai oli siinä asiantuntija.

Myyntitoiminnan osalta yhteisöjen tuomioistuin totesi, että se, että BMW-tavaramerkin haltija kieltää toista käyttämästä tavaramerkkiä ilmoittaakseen yleisölle olevansa erikoistunut käytettyjen BMW-henkilöautojen myyntiin tai olevansa sen asiantuntija, oli ristiriidassa direktiivin 7 artiklan kanssa edellyttäen, että mainonnan kohteena ovat tavaramerkin haltijan tai hänen suostumuksellaan jonkun muun tätä tavaramerkkiä käyttäen yhteisössä markkinoille saattamat autot ja ettei tavaramerkkiä käytetä mainonnassa sellaisella tavalla, että tämä olisi 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu perusteltu aihe, jonka vuoksi tavaramerkin haltija voi vastustaa sitä. Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi, että jos ei ole pelkoa siitä, että yleisö saattaisi kuvitella, että jälleenmyyjän ja tavaramerkin haltijan välillä on liikesuhde, pelkästään se seikka, että jälleenmyyjälle koituu siinä mielessä etua tavaramerkin käyttämisestä, että tavaramerkillä varustettujen tavaroiden myyntiä koskeva muutoin asianmukainen ja totuudenmukainen mainonta antaa jälleenmyyjän omasta toiminnasta laadukkaan mielikuvan, ei ole direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu perusteltu aihe. Samat rajoitukset soveltuvat vastaavasti — mutta tällä kertaa direktiivin 6 artiklan nojalla — jos tavaramerkin haltija aikoo kieltää kolmatta käyttämästä tavaramerkkiä ilmoittamaan yleisölle tällä tavaramerkillä varustettujen tavaroiden korjauksesta ja huollosta (asia C-63/97, BMW, tuomio 23.2.1999, Kok. 1999, s. I-905).

Tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien sammumista koskevan direktiivin 7 artiklan 1 kohdan osalta yhteisöjen tuomioistuin täsmensi asiassa Sebago, että jotta kyseessä olisi direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu suostumus, suostumuksen on koskettava tavarantoiminnan, jonka osalta sammumiseen vedotaan, jokaista

yksittäistä kappaletta. Tämän tavaran sellaisten yksittäisten kappaleiden osalta, joita ei ole laskettu liikkeelle yhteisössä (ETA-sopimuksen voimaantulon jälkeen ETA-alueella) tavaramerkin haltijan suostumuksella, haltija voi aina kieltää tavaramerkin käytön direktiivissä haltijalle myönnetyn oikeuden perusteella (asia C-173/98, Sebago, tuomio 1.7.1999, Kok. 1999, s. I-4103).

Vaikka asiassa *Pharmacia & Upjohn* annettu tuomio varsinaisesti koskikin perustamissopimuksen 36 artiklan (josta on tullut EY 30 artikla) tulkintaa, se koski myös direktiivin 89/104/ETY 7 artiklassa tarkoitettua tavaramerkkiin kuuluvan oikeuden sammumista. Tässä asiassa oli kyse sen selvittämisestä, millä edellytyksillä rinnakkaistuojalla oli oikeus korvata tavaramerkin haltijan vientijäsenvaltiossa käyttämä alkuperäinen tavaramerkki tavaramerkin haltijan tuontijäsenvaltiossa käyttämällä tavaramerkillä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että rinnakkaistuoja ei pitänyt näyttää toteen, että tavaramerkin haltija olisi pyrkinyt eristämään markkinat, mutta tavaramerkin korvaamisen oli sen sijaan oltava objektiivisesti välttämätöntä, jotta tavaramerkin haltija ei voisi kieltää sitä. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan tämä välttämättömyysedellytys täyttyy, jos tietyssä tapauksessa maahantuojalle asetettu kielto korvata tavaramerkki toisella tavaramerkillä estää tämän tosiasiallisen pääsyn tuontijäsenvaltion markkinoille, esimerkiksi silloin, kun jollain kuluttajansuojaa koskevalla säännöllä kielletään vientijäsenvaltiossa käytetyn tavaramerkin käyttö tuontijäsenvaltiossa, koska se saattaa johtaa kuluttajia harhaan. Välttämättömyysedellytys ei sitä vastoin täyty, jos tavaramerkin korvaaminen toisella tavaramerkillä selittyy yksinomaan sillä, että rinnakkaistuoja pyrkii tavoittelemaan kaupallista etua (asia C-379/97, *Pharmacia & Upjohn*, tuomio 12.10.1999, Kok. 1999, s. I-6927).

20. Yhteisöjen tuomioistuin myös kumosi toimen, jolla komissio rekisteröi nimityksen feta suojattuna alkuperänimityksenä maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92¹⁷ nojalla (yhdistetyt asiat C-289/96, C-293/96 ja C-299/96, Tanska ym. v. komissio, tuomio 16.3.1999, Kok. 1999, s. I-1541). Yhteisöjen tuomioistuin katsoi nimittäin, että päättäessään, että nimitys feta ei ollut direktiivin N:o 2081/92 3 artiklassa tarkoitettu yleisnimi ja että se voitiin näin ollen rekisteröidä, komissio oli menetellyt virheellisesti väheksyessään sitä, mikä merkitys oli annettava tilanteelle muissa jäsenvaltioissa kuin alkuperäjäsenvaltiossa, ja katsoessaan, etteivät niiden lainsäädännöt olleet mitenkään relevantteja.

¹⁷

14.7.1992 annettu neuvoston asetus (EYVL L 208, s. 1).

21. *Miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaate*, jota toistetaan useissa yhteisön oikeuden säädöksissä, kieltää sukupuoleen perustuvan syrjinnän. Syrjintätilanteiden toteennäyttäminen on kuitenkin usein vaikeaa, mikä ilmenee yhteisöjen tuomioistuimen viimeaikaisesta oikeuskäytännöstä.

21.1. Ensiksi on todettava, että jos jäsenvaltion hyväksymän säännöksen kannalta sukupuolella ei ole suoraan merkitystä, on näytettävä toteen, että säännös vaikuttaa eri tavalla miehiin kuin naisiin siten, että se merkitsee syrjintää. Tätä varten kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, osoittavatko käytettävissä olevat tilastotiedot, että huomattavasti pienempi prosenttiosuus naispuolisista työntekijöistä kuin miespuolisista työntekijöistä kykenee täyttämään kyseisessä säännöksessä asetetun edellytyksen. Tällaisessa tapauksessa kyseessä on lähtökohtaisesti sukupuoleen perustuva välillinen syrjintä (asia C-167/97, Seymour-Smith ja Perez, tuomio 9.2.1999, Kok. 1999, s. I-623).

On mahdollista, että välittömästi tai välillisesti syrjivä kohtelu on perusteltua sellaisten objektiivisten seikkojen takia, joihin ei liity sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltion on syrjiväksi oletetun säännöksen laatijana osoitettava, että säännös on perustellun sosiaalipoliittisen tavoitteen mukainen, että tavoitteeseen ei liity sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja että jäsenvaltio on voinut kohtuudella arvioida, että valituilla keinoilla edistettiin tämän tavoitteen toteuttamista (em. asiassa Seymour-Smith ja Perez annettu tuomio).

On myös mahdollista, että miespuolisten ja naispuolisten työntekijöiden tilanteet ovat erilaisia, jolloin erilainen kohtelu ei merkitse syrjintää.

Niinpä yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kiinteämääräisen lisän maksaminen ainoastaan naispuolisille työntekijöille, jotka jäävät äitiyslomalle, ei ole perustamissopimuksen 119 artiklassa vahvistetun samapalkkaisuusperiaatteen vastaista, koska tämän lisän tarkoituksena on kompensoida ammatillisia epäkohtia, joita näille työntekijöille aiheutuu sen vuoksi, että he eivät ole töissä (asia C-218/98, Abdoulaye ym., tuomio 16.9.1999, Kok. 1999, s. I-5723).

Samoin se totesi, että yhteisön oikeuden vastaista ei ole sellainen kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan irtisanomisen perusteella maksettava korvaus on suoritettava sellaisille työntekijöille, jotka lasten hoitopaikkojen puutteen vuoksi päättävät ennenaikaisesti työsuhteensa voidakseen hoitaa lapsiaan, niin että korvauksen määrä tällöin on pienempi kuin työoloista yrityksessä tai työnantajan käyttäytymisestä johtuvan painavan syyn vuoksi irtisanoutuville yhtä kauan työskennelleille työntekijöille maksettava korvaus. Näitä korvauksia ei nimittäin

voida verrata toisiinsa, koska kyseiset tilanteet ovat sisältönsä ja syynsä osalta erilaisia (asia C-249/97, Gruber, tuomio 14.9.1999, Kok. 1999, s. I-5295).

Tätä samaa ajatustapaa noudattaen todettiin, että vaikka miespuolisten ja naispuolisten työntekijöiden palkat olisivat erilaisia, kyseessä ei ole sukupuoleen perustuva syrjintä, jos nämä kaksi työntekijöiden ryhmää eivät tee samaa työtä. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tältä osin, että kyseessä ei ole sama työ, jos työntekijät, joilla on erilaiset ammatinharjoittamisoikeudet, hoitavat samoja työtehtäviä pitkän ajanjakson (asia C-309/97, Angestelltenbetriebsrat der Wiener Gebietskrankenkasse, tuomio 11.5.1999, Kok. 1999, s. I-2865).

21.2. Miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun osalta on vielä todettava, että direktiivin 76/207/ETY¹⁸ 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, että kyseisen direktiivin estämättä jäsenvaltiot saavat jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle sellaisen ammattitoiminnan, ja tarvittaessa siihen johtavan koulutuksen, jossa työntekijän sukupuoli on toiminnan luonteen tai suoritusolosuhteiden kannalta ratkaiseva. Asiassa C-273/97, Sirdar, 26.10.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. I-7403) yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että naisten poissulkeminen Yhdistyneen kuningaskunnan kuninkaallisen merijalkaväen kaltaisista erityisiskujoukoista voi olla edellä mainitun säännöksen mukaan perusteltua kyseisen toiminnan luonteen ja suoritusolosuhteiden vuoksi. Toimivaltaiset viranomaiset ovat käyttäessään sitä harkintavaltaa, joka niillä on päättääkseen, pysyttävätkö ne kyseisen poikkeuksen voimassa ottaen huomioon tapahtuneen sosiaalisen kehityksen, voineet suhteellisuusperiaatetta loukkaamatta katsoa, että kuninkaallisen merijalkaväen kaltaisiin erityisiskujoukkoihin liittyvien erityisten olosuhteiden ja erityisesti niihin sovellettavan yhteistoimintakyvyn periaatteen — jolla tarkoitetaan sitä, että jokaisen merijalkaväen sotilaan on kyettävä taistelemaan iskujoukkonsa rinnalla riippumatta siitä, mihin hän on erikoistunut — nojalla on perusteltua, että niiden kokoonpanoon kuuluu ainoastaan miehiä.

22. *Ympäristönsuojelun* osalta on mainittava, että useissa jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevissa tuomiossa, joissa vahvistettiin tällä alalla kertyneessä oikeuskäytännössä todetut tärkeimmät seikat erityisesti siltä osin kuin kyse on jäsenvaltioiden velvollisuudesta osoittaa erityissuojelualueita ja laatia sitova suojeluohjelma, oli jälleen kysymys luonnonvaraisten lintujen suojelusta erityissuojelualueilla sovellettaessa direktiiviä

¹⁸

Miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa 9 päivänä helmikuuta 1976 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 39, s. 40).

79/409/ETY¹⁹ (asia C-166/97, komissio v. Ranska, tuomio 18.3.1999, Kok. 1999, s. I-719 ja asia C-96/98, komissio v. Ranska, tuomio 25.11.1999, Kok. 1999, s. I-8531). Yhteisöjen tuomioistuin korosti näin sitä, että Poitoun vuorovesialueella on erittäin suuri ornitologinen merkitys monien lajien kannalta, kuten esimerkiksi sellaisten lajien kannalta, jotka ovat vaarassa kuolla sukupuuttoon tai jotka ovat herkkiä tietyille muutoksille niiden elinympäristössä, ja sitä, että Seinen suistoalue on erityisen tärkeä ekosysteemi useiden lintulajien levähdyspaikkana sekä talvehtimis- ja pesimäalueena. Näissä kahdessa asiassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että erityissuojelualan oikeudellinen asema oli riittämätön direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjen edellytysten kannalta.

23. Useita Brysselin yleissopimuksen (tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettu yleissopimus) tulkintaa koskevia asioita saatettiin vuonna 1999 päätökseen. Suurimmassa osassa niitä oli kyse tuomioistuimen toimivallasta, josta määrätään yleissopimuksen II luvussa.

23.1. Yleissopimuksen 5 artiklan 1 kohdassa määrätään toimivallasta sopimusta koskevassa asiassa. Siinä määrätään, että poiketen periaatteesta, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin on vastaajan kotipaikan tuomioistuin, sitä vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, voidaan nostaa kanne toisessa sopimusvaltiossa sopimusta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa kanteessa tarkoitettu velvoite on täytetty tai täytettävä. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tätä viimeksi mainittua ilmaisua ei pidä tulkita itsenäisesti vaan siten, että siinä viitataan siihen lainsäädäntöön, jota asiaa käsittelevän tuomioistuimen on lainvalintasääntöjen mukaisesti sovellettava riidanalaiseen velvoitteeseen. Ranskan Cour de cassationin esitettyä uudelleen tätä koskevan kysymyksen yhteisöjen tuomioistuin vahvisti tämän ratkaisun asiassa C-440/97, Groupe Concorde, 28.9.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. I-6307). Kansallinen tuomioistuin oli ehdottanut ennakkoratkaisupyyntöä esittämistä koskevassa päätöksessään, että olisi parempi, että kansalliset tuomioistuimet määrittävät veloitteen täyttämispaidan siten, että ne yrittävät veloitteen luonteen ja yksittäistapauksen olosuhteet huomioon ottaen määrittää paikkakunnan, jossa velvoite on tosiasiallisesti täytetty tai jossa se tosiasiallisesti piti täyttää, ilman että niiden tarvitsee soveltaa lainsäädäntöä, jota mainitun lainvalintasäännön mukaan sovelletaan riidanalaiseen velvoitteeseen. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi tämän lähestymistavan todettuaan, että jotkin tämän

¹⁹

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annettu neuvoston direktiivi 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1).

vaihtoehtoisen tulkintatavan yhteydessä esille tulleista kysymyksistä — kuten kanteen perustana olevan sopimusvelvoitteen yksilöinti ja myös päävelvoitteen määrittäminen, jos kyseessä on useita velvoitteita — olivat nimittäin vain vaikeasti ratkaistavissa ilman sovellettavaan lakiin viittaamista.

Yhteisöjen tuomioistuin katsoi edelleenkin kyseisen yleissopimuksen 5 artiklan 1 kohdan osalta, että sama tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan kokonaisuudessaan kannetta, joka perustuu kahteen samasta sopimuksesta johtuvaan samanarvoiseen velvoitteeseen, jos tämän tuomioistuimen kotivaltion lainvalintasääntöjen mukaan näistä velvoitteista toinen oli täytettävä tässä valtiossa ja toinen muussa sopimusvaltiossa (asia C-420/97, *LeatherTex Divisione Sintetici*, tuomio 5.10.1999, Kok. 1999, s. I-6747). Tähän päätyäkseen yhteisöjen tuomioistuin ensin hylkäsi kaikki ne perusteet, jotka olisivat voineet puoltaa tuomioistuimen toimivallan keskittämistä: ensinnäkään pääasiassa kyseessä ollut sopimus ei ollut työsopimus, sillä jos se olisi ollut työsopimus, olisi ollut perusteltua keskittää toimivalta siihen paikkaan, jossa sopimuksen pääasiallinen velvoite täytetään; toiseksi yleissopimuksen 22 artiklassa, joka koskee liitännäisvaatimuksia, ei määrätä toimivallan jaosta, joten sen perusteella ei voitu todeta toimivaltaiseksi sitä tuomioistuinta, jota oli vaadittu ratkaisemaan liitännäisvaatimus; kolmanneksi periaatetta, jonka mukaan liitännäisen velvoitteen osalta toimivalta määräytyy päävelvoitteen mukaan, ei voitu noudattaa samanarvoisia velvoitteita tarkasteltaessa.

23.2. Asiassa *Mietz* yhteisöjen tuomioistuimelle tarjoutui tilaisuus tarkentaa yleissopimuksen 13 artiklan 1 kappaleen 1 kohdassa käytettyä käsitettä irtaimen kauppa, jossa hinta on suoritettava maksuerissä (asia C-99/96, *Mietz*, tuomio 27.4.1999, Kok. 1999, s. I-2277). Tuomiosta ilmenee, että tässä määräyksessä suojataan ostajaa ainoastaan silloin, kun myyjä on myöntänyt ostajalle luottoa, jolloin myyjä toisin sanoen on luovuttanut kyseisen tavaran hallinnan ostajalle ennen kuin tämä on maksanut koko kauppahinnan. Tällöin ostaja voi sopimuksen tekohetkellä joutua harhaan tosiasiasa maksettavakseen kuuluvan summan suhteen ja toisaalta hänellä on vaaranvastuu mainitusta tavarasta, josta hänen on suoritettava kaikki jäljellä olevat maksuerät.

Tässä samassa tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin myös vahvisti yleissopimuksen 24 artiklaa (väliaikaiset toimenpiteet ja turvaamistoimet) koskevan tulkinnan, johon se oli päätynyt asiassa *Van Uden* antamassaan tuomiossa (asia C-391/95, *Van Uden*, tuomio 17.11.1998, Kok. 1998, s. I-7091). Asiassa *Mietz* annetusta tuomiosta ilmenee, että silloin, kun tuomioistuin, jonka ratkaistavaksi asia on saatettu, on toimivaltainen ratkaisemaan asian aineellisesti yleissopimuksen 2 artiklan ja 5 – 18 artiklan mukaisesti, se voi määrätä välitoimia tai turvaamistoimia

ilman, että sen olisi tätä varten täytettävä tiettyjä edellytyksiä, ja ilman, että sen olisi tarpeen turvautua yleissopimuksen 24 artiklaan. Kun kysymys sitä vastoin on tuomiosta, joka oli annettu yksinomaan yleissopimuksen 24 artiklassa määrättyä toimivaltaa käyttäen ja jossa veloitettiin väliaikaisesti maksamaan sopimuksen mukainen vastasuoritus, on todettava, että tällainen tuomio ei ole yleissopimuksen tässä artiklassa tarkoitettu väliaikainen toimenpide, ellei toisaalta kyseisessä tuomiossa määrätyn summan palauttamista vastaajalle taata siinä tapauksessa, että tuomiota vaatinut ei voita pääasiaa, ja ellei toisaalta tuomiolla määrätty toimenpide koske vain tiettyjä sellaisia vastaajan varoja, jotka sijaitsevat tai joiden pitäisi sijaita paikassa, jonka nojalla asiaa käsittelevä tuomioistuin on alueellisesti toimivaltainen. Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi, että väliaikaiselle päätökselle, joka ei näytä täyttävän näitä kahta edellytystä, ei voida antaa yleissopimuksen III osaston nojalla täytäntöönpanomääräystä.

Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi myös, millä tavoin osapuolet voivat kansainvälisessä kaupassa ilmaista sen, että ne hyväksyvät yleissopimuksen 17 artiklan ensimmäisen kappaleen toisen virkkeen kolmannessa esimerkissä tarkoitetun oikeuspaikkalausekkeen (asia C-159/97, Castelletti, tuomio 16.3.1999, Kok. 1999, s. I-1597).

25. ETY—Turkki-assosiaatiosopimuksen alalla yhteisöjen tuomioistuin antoi sen jälkeen, kun se oli aloittanut suullisen käsittelyn uudelleen tarkastellakseen kyseisen sopimuksen 9 artiklan soveltamisalaa, 4.5.1999 hyvin merkittävän tuomion, jossa se ensimmäisen kerran totesi, että Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioidensosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta turkkilaisiin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen N:o 3/80²⁰ 3 artiklan 1 kohdassa määrättyllä kansalaisuuteen perustuvan syrjintäkiellon periaatteella on välitön oikeusvaikutus (asia C-262/96, Sürül, tuomio 4.5.1999, Kok. 1999, s. I-2685). Yhteisöjen tuomioistuin totesi ensin, että tämän määräyksen soveltamisen yhteydessä ei nouse esille mitään teknisiä ongelmia ja että ei ollut tarpeen turvautua täydentäviin yhteensovittamistoimenpiteisiin kyseisen määräyksen soveltamiseksi käytännössä. Perustelut, joiden perusteella yhteisöjen tuomioistuin oli asiassa C-277/94, Taflan-Met ym., 10.9.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. I-4085) evännyt päätöksen N:o 3/80 12 ja 13 artiklalta välittömän vaikutuksen, eivät siis päde kyseisen päätöksen 3 artiklan 1 kohdan osalta. Tämän jälkeen yhteisöjen tuomioistuin korosti, että tässä määräyksessä on selvä, täsmällinen ja ehdoton kielto syrjiä kansalaisuuden perusteella henkilöitä, jotka asuvat jonkin jäsenvaltion alueella ja joihin

20

19.9.1980 tehty assosiaationeuvoston päätös (EYVL 1983, C 110, s. 60).

sovelletaan päätöksen N:o 3/80 määräyksiä. Toteamus siitä, että tämä syrjintäkiellon periaate voi säännellä suoraan yksityisten oikeussubjektien asemaa, ei ole myöskään ristiriidassa sen sopimuksen tarkoituksen ja luonteen kanssa, johon 3 artiklan 1 kohta liittyy. Kun kuitenkin otetaan huomioon se, että yhteisöjen tuomioistuinta oli vasta nyt pyydetty ensimmäisen kerran tulkitsemaan tätä määräystä ja että edellä mainitussa asiassa Taflan-Met ym. annettu tuomio oli kohtuudella katsoen voinut luoda epävarmuutta, yhteisöjen tuomioistuin rajoitti ajallisesti tuomionsa vaikutuksia.

26. Useat vuonna 1999 päätökseen saatetut asiat koskivat *merentakaisia maita ja alueita* (jäljempänä MMA), jotka ovat assosioituneita yhteisöön EY:n perustamissopimuksen neljännen osan ja päätöksen 91/482/ETY²¹ nojalla. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin myönsi, että tähän assosiointiin sovelletaan erityistä järjestelmää, se kuitenkin joutui korostamaan, että kaupankäyntiin MMA:iden ja yhteisön välillä ei itse asiassa välttämättä sovelleta täysin samanlaista järjestelmää kuin sovelletaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Viimeksi mainittu kauppa on nimittäin kaupankäyntiä sisämarkkinoilla, päinvastoin kuin MMA:iden ja yhteisön välinen kauppa, joka kuuluu tuonnin järjestelmään. Näin ollen neuvosto voi esimerkiksi säätää, että säännökset, joiden mukaan terveyssääntöjä on noudatettava kolmansista maista tapahtuvassa tiettyjen tuotteiden tuonnissa yhteisöön, soveltuvat MMA:ista peräisin olevien tällaisten tuotteiden saattamiseen yhteisön markkinoille (asia C-106/97, Dutch Antillian Dairy Industry, tuomio 21.9.1999, Kok. 1999, s. I-5983). Sillä on myöskin oikeus MMA:iden assosiointia yhteisöön koskevien periaatteiden ja yhteisen maatalouspolitiikan yhteensovittamiseksi ottaa käyttöön suojatoimenpiteitä, joilla poikkeuksellisesti, osittain ja väliaikaisesti rajoitetaan MMA:ista peräisin olevien maataloustuotteiden vapaata tuontia (asia C-390/95 P, Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 11.2.1999, Kok. 1999, s. I-769). Lisäksi sitä, että MMA:ista peräisin oleva tavara saapuu yhteisöön, on lähtökohtaisesti pidettävä tavaran saapumisena yhteisön alueelle eikä yhteisön sisäisenä liiketoimena sovellettaessa kuudetta arvonlisäverodirektiiviä (asia C-181/97, van der Kooy, tuomio 28.1.1999, Kok. 1999, s. I-483).

27. *Euroopan yhteisöjen virkamiehiin ja muuhun henkilöstöön sovellettavien henkilöstösääntöjen* osalta yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että Belgian verolainsäädäntö, jonka mukaan aviopuolisovähennystä ei anneta yhteisöjen virkamiehille, joiden tulot oli vapautettu verosta Belgiassa, ei ollut ristiriidassa Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965

²¹ Merentakaisen maiden ja alueiden assosioinnista Euroopan talousyhteisöön 25 päivänä heinäkuuta 1991 tehty neuvoston päätös 91/482/ETY (EYVL L 263, s. 1).

tehdyin pöytäkirjan kanssa. Kyseessä oli sellaisille talouksille myönnettävä veronhuojennus, joissa vain toisella puolisoista on ansiotuloja tai joissa kummallakin puolisoista on ansiotuloja mutta toisen tulot ovat tiettyä määrää pienemmät ja joka voidaan evätä talouksilta, joissa toinen puolisoista on Euroopan yhteisöjen virkamies tai muuhun henkilöstöön kuuluva henkilö, jonka palkka ylittää mainitun enimmäismäärän (asia C-229/98, Vander Zwahlen ja Massart, tuomio 14.10.1999, Kok. 1999, s. I-7113).

B — Yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpano

(protokollajärjestys 15.12.1999)

Ensimmäinen rivi, vasemmalta oikealle:

Tuomari R. Schintgen, tuomari L. Sevón, tuomari J. C. Moitinho de Almeida, presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, tuomari D. A. O. Edward, ensimmäinen julkisasiamies N. Fennelly, julkisasiamies F. G. Jacobs.

Toinen rivi, vasemmalta oikealle:

Tuomari P. Jann, julkisasiamies P. Léger, julkisasiamies G. Cosmas, tuomari C. Gulmann, tuomari P. J. G. Kapteyn, tuomari A. M. La Pergola, tuomari J.-P. Puissochet, tuomari G. Hirsch.

Kolmas rivi, vasemmalta oikealle:

Tuomari F. Macken, julkisasiamies A. Saggio, julkisasiamies S. Alber, julkisasiamies D. Ruiz-Jarabo Colomer, tuomari H. Ragnemalm, tuomari M. Wathelet, julkisasiamies J. Mischo, tuomari V. Skouris, kirjaaja R. Grass.

1. Yhteisöjen tuomioistuimen jäsenet (virkaikäjärjestyksessä)

Giuseppe Federico Mancini

syntynyt 1927; työoikeuden professori, Urbino, Bologna, Rooma; vertailevan yksityisoikeuden professori, Bologna; Consiglio superiore della magistratura jäsen (1976–1981); yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1982–6.10.1988, yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1988–21.7.1999.

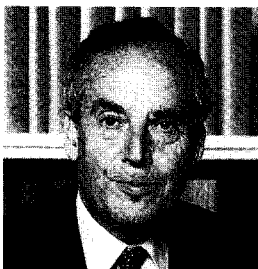
José Carlos de Carvalho Moitinho de Almeida

syntynyt 1936; Tribunal da Relação de Lisboa syyttäjä; oikeusministerin kabinettipäällikkö; apulaisvaltakunnansyyttäjä; Gabinete de Direito Europeun johtaja; yhteisön oikeuden professori, Lissabon; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 31.1.1986 alkaen.

Gil Carlos Rodríguez Iglesias

syntynyt 1946; assistentti, myöhemmin professori, Oviedon yliopisto, Freiburg im Breisgaun yliopisto, Autónoma de Madrid -yliopisto, Complutense de Madrid -yliopisto, Granadan yliopisto; kansainvälisen oikeuden professori, Granadan yliopisto; kansainvälisen oikeuden ja vertailevan oikeustieteen Max Planck -instituutin valtuuskunnan jäsen, Heidelberg; Torinon, Cluj-Napocan 'Babes-Bolyai' ja Saarin yliopistojen kunniaohtori; Honorary Bencher of Gray's Inn, Lontoo ja Honorary Bencher of King's Inns, Dublin; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 31.1.1986 alkaen; yhteisöjen tuomioistuimen presidentti 7.10.1994 alkaen.

Francis G. Jacobs, QC

syntynyt 1939; barrister; Euroopan ihmisoikeustoimikunnan sihteeristön virkamies; julkisasiamies J. P. Warnerin lakimiesavustaja; eurooppaoikeuden professori, King's College, Lontoo; kirjoittanut useita eurooppaoikeutta käsitteleviä teoksia; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1988 alkaen.

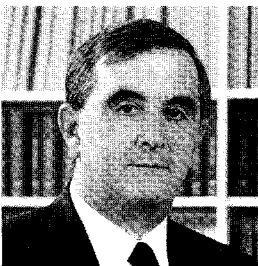
Paul Joan George Kapteyn

syntynyt 1928; ulkoasiainministeriön virkamies; kansainvälisen oikeuden professori, Utrecht, Leiden; Raad van Staten jäsen, myöhemmin lainkäyttöosaston puheenjohtaja; Alankomaiden kuninkaallisen tiedeakatemian jäsen; Haagin kansainvälisen oikeuden akatemian hallintoneuvoston jäsen; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 29.3.1990 alkaen.

Claus Christian Gulmann

syntynyt 1942; oikeusministeriön virkamies; tuomari Max Sørensenin lakimiesavustaja; kansainvälisen oikeuden professori ja oikeustieteellisen tiedekunnan dekaani, Kööpenhaminan yliopisto; asianajaja; välimiesoikeuksien puheenjohtaja ja jäsen; Industriministeriets Erhvervsankenævnenin jäsen; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1991–6.10.1994; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1994 alkaen.

John Loyola Murray

syntynyt 1943; barrister (1967), myöhemmin Senior Counsel (1981); asianajaja, Irlannin asianajajayhteisö; Attorney General (1987); entinen Council of Staten jäsen; entinen Bar Council of Irelandin jäsen; Honorary Bencher of King's Inns; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1991–5.10.1999.

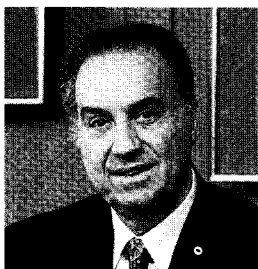
David Alexander Ogilvy Edward

syntynyt 1934; asianajaja, Skotlanti; Queen's Counsel, Skotlanti; Skotlannin asianajajayhteisön pääsihteeri, myöhemmin varainhoitaja; Council of the Bars & Law Societies of the E.C:n puheenjohtaja; Salvesen Professor of European Institutions ja Eurooppa-instituutin johtaja, Edinburghin yliopisto; House of Lords Select Committee on the European Communitiesin asiantuntija; Honorary Bencher of Gray's Inn, Lontoo; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 25.9.1989–9.3.1992; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 10.3.1992 alkaen.

Antonio Mario La Pergola

syntynyt 1931; valtiosääntöoikeuden sekä yleisen ja vertailevan julkisoikeuden professori, Padovan, Bolognan ja Rooman yliopistot; Consiglio superiore della magistraturan jäsen (1976–1978); Corte costituzionalen jäsen, myöhemmin presidentti (1986–1987); yhteisöpolitiikan ministeri (1987–1989); Euroopan parlamentin jäsen (1989–1994); yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1994–31.12.1994; julkisasiamies 1.1.1995–14.12.1999; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 15.12.1999 alkaen.

Georges Cosmas

syntynyt 1932; asianajaja, Ateena; korkeimman hallintotuomioistuimen esittelijä (1963); korkeimman hallintotuomioistuimen esittelijäneuvos (1973) ja jäsen (1982–1994); tuomareita vastaan nostettuja kanteita käsittelevän erityistuomioistuimen jäsen; jäsen korkeimmassa erityistuomioistuimessa, joka on Kreikan perustuslain mukaan toimivaltainen yhtenäistämään maan kolmen korkeimman oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ja joka valvoo valtiollisten vaalien sekä Euroopan parlamentin vaalien lainmukaisuutta; korkeimman tuomarineuvoston jäsen; ulkoasiainministeriön korkeimman neuvoston jäsen; tavaramerkkiasioiden muutoksenhakutuomioistuimen presidentti; oikeusministeriön lainvalmistelua hoitavan erityiskomitean puheenjohtaja; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1994 alkaen.

Jean-Pierre Puissochet

syntynyt 1936; Conseil d'État'n jäsen; Euroopan yhteisöjen neuvoston oikeudellisen yksikön johtaja, myöhemmin pääjohtaja (1968–1973); valtion työvoimaviraston pääjohtaja (1973–1975); teollisuusministeriön yleisen hallinnon johtaja (1977–1979); taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) oikeudellisten asioiden johtaja (1979–1985); Institut international d'administration publique'n johtaja (1985–1987); ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston ylijohtaja (1987–1994); yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1994 alkaen.

Philippe Léger

syntynyt 1938; tuomari (1966–1970); elintasoministeriön kabinettipäällikkö, myöhemmin ministerin erityisavustaja (1976); oikeusministerin kabinetin erityisavustaja (1976–1978); oikeusministeriön rikos- ja armahdusasioiden osaston apulaisjohtaja (1978–1983); Cour d'appel de Paris'n jäsen (1983–1986); oikeusministerin kabinetin apulaisjohtaja (1986); Tribunal de grande instance de Bobigny'n presidentti (1986–1993); oikeusministerin kabinettipäällikkö ja Cour d'appel de Paris'n julkisasiamies (1993–1994); apulaisprofessori, René Descartes Paris V -yliopisto (1988–1993); yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1994 alkaen.

Günter Hirsch

syntynyt 1943; Baijerin osavaltion oikeusministeriön johtaja; Verfassungsgerichtshof des Freistaates Sachsenin presidentti ja Oberlandesgericht Dresdenin presidentti (1992–1994); eurooppaoikeuden ja lääkintäoikeuden kunniatohtori, Saarbrückenin yliopisto; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1994 alkaen.

Peter Jann

syntynyt 1935; oikeustieteen tohtori, Wienin yliopisto; tuomari; liittovaltion oikeusministeriön ja parlamentin esittelijä; Bundesverfassungsgerichtin jäsen; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 19.1.1995 alkaen.

Hans Ragnemalm

syntynyt 1940; oikeustieteen tohtori ja julkisoikeuden professori, Lundin yliopisto; julkisoikeuden professori ja dekaani, Tukholman yliopisto; eduskunnan oikeusasiamies; korkeimman hallinto-oikeuden jäsen; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 19.1.1995 alkaen.

Leif Sevón

syntynyt 1941; oikeustieteen lisensiaatti, Helsingin yliopisto; oikeusministeriön lainsäädäntöjohtaja ja lainvalmisteluosaston ylijohtaja; ulkoasiainministeriön kauppapoliittisen osaston neuvotteleva virkamies; korkeimman oikeuden jäsen; EFTA:n tuomioistuimen jäsen; EFTA:n tuomioistuimen presidentti; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 19.1.1995 alkaen.

Nial Fennelly

syntynyt 1942; Master of Arts taloustieteissä, University College, Dublin; barrister-at-law; Senior Counsel; Legal Aid Boardin ja Irlannin asianajajayhteisön puheenjohtaja; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 19.1.1995 alkaen.

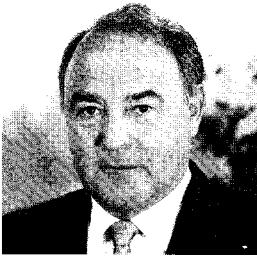
Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer

Syntynyt 1949; tuomari; Consejo General del Poder Judicialin jäsen; professori; Consejo General del Poder Judicialin presidentin kabinettipäällikkö; Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ad hoc -tuomari; Tribunal Supremon jäsen 1996 alkaen; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 19.1.1995 alkaen.

Melchior Wathelet

syntynyt 1949; varapääministeri, puolustusministeri (1995); Verviersin pormestari; varapääministeri, oikeusministeri ja talousministeri (1992–1995); varapääministeri, oikeusministeri ja elinkeinonharjoittamiseen liittyvien asioiden ministeri (1988–1991); kansanedustaja (1977–1995); oikeustieteellinen ja kauppätieteellinen loppuutkinto, Liègen yliopisto; Master of Laws, Harvardin yliopisto, USA; dosentti, Liègen yliopisto; lehtori, Leuvenin yliopisto; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 19.9.1995 alkaen.

Romain Schintgen

syntynyt 1939; asianajaja; työministeriön virkamies; talous- ja sosiaalineuvoston puheenjohtaja; Société nationale de crédit et d'investissementin ja Société européenne des satellitesin lakimies; hallituksen edustaja Euroopan sosiaalirahaston komiteassa, työntekijöiden vapaata liikkuvuutta käsittelevässä neuvoa-antavassa komiteassa ja Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön hallituksessa; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 25.9.1989 – 11.7.1996; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 12.7.1996 alkaen.

Krateros M. Ioannou

syntynyt 1935; hyväksytty Thessalonikin asianajajayhteisön jäseneksi 1963; tohtorin tutkinto kansainvälisessä oikeudessa, Thessalonikin yliopisto (1971); Thracen yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kansainvälisen oikeuden ja yhteisön oikeuden professori; ulkoasiainministeriön oikeudellinen neuvonantaja, h.c.; Kreikan valtuuskunnan jäsen YK:n yleiskokouksessa vuodesta 1983 alkaen; Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen menettelytapojen kehittämistä selvittävän asiantuntijakomission puheenjohtaja 1989 – 1992; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1997 – 10.3.1999.

Siegbert Alber

syntynyt 1936; oikeustieteen opintoja Tübingenin, Berliinin, Pariisin, Hampurin ja Wienin yliopistoissa; jatko-opintoja Torinon ja Cambridgen yliopistoissa; Saksan liittopäivien jäsen (1969 – 1980); Euroopan parlamentin jäsen (1977); oikeusasioita ja kansalaisten oikeuksia käsittelevän valiokunnan jäsen ja myöhemmin puheenjohtaja (1993 – 1994); suhteista Baltian maihin vastaavan valtuuskunnan ja tietosuojaa käsittelevän alivaliokunnan sekä myrkyllisiä tai vaarallisia aineita käsittelevän alivaliokunnan puheenjohtaja; Euroopan parlamentin varapuhemies (1984 – 1992); yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1997 alkaen.

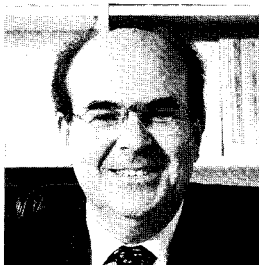
Jean Mischo

syntynyt 1938; oikeustieteellinen ja valtiotieteellinen loppututkinto, Montpellier'n, Pariisin ja Cambridgen yliopistot; komission oikeudellisen yksikön virkamies; johtava hallintovirkamies kahden komission jäsenen kabinetissa; lähetystöneuvos Luxemburgin suurherttuakunnan ulkoasiainministeriön oikeudellisella ja kansainvälisiä sopimuksia valmistelevalla osastolla; Luxemburgin Euroopan yhteisöissä olevan pysyvän edustajan sijainen; ulkoasiainministeriön poliittisen osaston johtaja; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 13.1.1986–6.10.1991; ulkoasiainministeriön pääsihteeri; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 19.12.1997 alkaen.

Antonio Saggio

syntynyt 1934; alioikeustuomari, Napoli; Rooman muutoksenhakutuomioistuimen (Corte d'appello) jäsen ja myöhemmin korkeimman oikeuden (Corte di cassazione) jäsen; oikeusministeriön lainsäädäntöosaston (Ufficio legislativo del ministro di Grazia e Giustizia) virkamies; Luganon yleissopimusta valmistelleen diplomaattikonferenssin keskuskomitean puheenjohtaja; Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen italialaisen julkisasiamiehen lakimiesavustaja; Scuola superiore della pubblica amministrazione di Roman professori; yhteisöjen tuomioistuimen ensimmäisen oikeusasteen tuomari 25.9.1989–17.9.1995; tuomioistuimen ensimmäisen oikeusasteen presidentti 18.9.1995–4.3.1998; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 5.3.1998 alkaen.

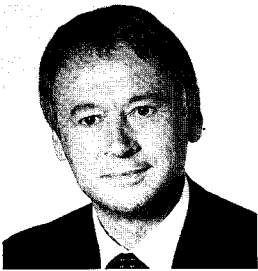
Vassilios Skouris

syntynyt 1948; oikeustieteellinen loppututkinto, Freie Universität Berlin (1970); tohtorin tutkinto valtiosääntö- ja hallinto-oikeudessa, Hampurin yliopisto (1973); professori, Hampurin yliopisto (1972–1977); julkisoikeuden professori, Bielefeldin yliopisto (1978); julkisoikeuden professori, Thessalonikin yliopisto (1982); sisäasiainministeri (1989 ja 1996); Kreetan yliopiston valtuuskunnan jäsen (1983–1987); Thessalonikin kansainvälisen talous- ja eurooppaoikeuden instituutin johtaja (1997 alkaen); Kreikan eurooppaoikeuden yhdistyksen puheenjohtaja (1992–1994); Kreikan tiedeakatemian jäsen (1993–1995); Kreikan virkamiehiä valitsevan lautakunnan jäsen (1994–1996); Trierin yliopiston eurooppaoikeuden akatemian tieteellisen neuvoston jäsen (1995 alkaen); Kreikan tuomarikoulun valtuuskunnan jäsen (1995–1996); ulkoasiainministeriön tieteellisen neuvoston jäsen (1997–1999); Kreikan talous- ja sosiaalikomitean puheenjohtaja vuonna 1998; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 8.6.1999 alkaen.

Fidelma O'Kelly Macken

syntynyt 1945; asianajaja, Irlannin asianajajayhteisö (1972); lakimies patentti- ja tavaramerkkitoimistossa (1973–1979); harjoittanut asianajoa (1979–1998); myös Englannin ja Walesin asianajajayhteisön jäsen; High Courtin tuomari, Irlanti (1998); luennoinut oikeusjärjestelmistä ja oikeustieteen metodologiasta, "Averil Deverell" -luennoitsija kauppaoikeudessa, Trinity College, Dublin; Bench of the Honourable Society of King's Inns; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 6.10.1999 alkaen.

Roger Grass

syntynyt 1948; loppututkinto Institut d'études politiques de Paris'sta sekä julkisoikeuden alalta; Tribunal de grande instance de Versailles'n syyttäjä; johtava hallintovirkamies yhteisöjen tuomioistuimessa; Cour d'appel de Paris'n syyttäjistön pääsihteeri; oikeusministerin kabinetin virkamies; yhteisöjen tuomioistuimen presidentin lakimiesavustaja; yhteisöjen tuomioistuimen kirjaja 10.2.1994 alkaen.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpanon muutokset vuonna 1999

Vuoden 1999 aikana yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpano on muuttunut seuraavasti:

Tuomari Krateros M. Ioannoun kuoltua 10.3.1999 hänen seuraajansa tuomari Vassilios Skouris aloitti 8.6.1999 toimikautensa yhteisöjen tuomioistuimen tuomarina.

Tuomari G. Federico Mancinin kuoltua 21.7.1999 hänen seuraajansa julkisasiamies Antonio Mario La Pergola aloitti 15.12.1999 toimikautensa yhteisöjen tuomioistuimen tuomarina.

3. Protokollajärjestys

1.1. – 7.6.1999

Presidentti G. C. RODRIGUEZ IGLESIAS

Neljännän ja kuudennen jaoston puheenjohtaja P. J. G. KAPTEYN

Kolmannen ja viidennen jaoston puheenjohtaja J.-P. PUISSOCHET

Ensimmäinen julkisasiamies P. LEGER

Toisen jaoston puheenjohtaja G. HIRSCH

Ensimmäisen jaoston puheenjohtaja P. JANN

Tuomari G. F. MANCINI

Tuomari J. C. MOITINHO DE ALMEIDA

Julkisasiamies F. G. JACOBS

Tuomari C. GULMANN

Tuomari J. L. MURRAY

Tuomari D. A. O. EDWARD

Julkisasiamies A. M. LA PERGOLA

Julkisasiamies G. COSMAS

Tuomari H. RAGNEMALM

Tuomari L. SEVÓN

Julkisasiamies N. FENNELLY

Julkisasiamies D. RUIZ-JARABO COLOMER

Tuomari M. WATHELET

Tuomari R. SCHINTGEN

Tuomari K. M. IOANNOU

Julkisasiamies S. ALBER

Julkisasiamies J. MISCHO

Julkisasiamies A. SAGGIO

Kirjaaja R. GRASS

8.6. – 6.10.1999

Presidentti G. C. RODRÍGUEZ IGLESIAS

Neljännän ja kuudennen jaoston puheenjohtaja P. J. G. KAPTEYN

Kolmannen ja viidennen jaoston puheenjohtaja J.-P. PUISSOCHET

Ensimmäinen julkisasiamies P. LEGER

Toisen jaoston puheenjohtaja G. HIRSCH

Ensimmäisen jaoston puheenjohtaja P. JANN

Tuomari G. F. MANCINI

Tuomari J. C. MOITINHO DE ALMEIDA

Julkisasiamies F. G. JACOBS

Tuomari C. GULMANN

Tuomari J. L. MURRAY

Tuomari D. A. O. EDWARD

Julkisasiamies A. M. LA PERGOLA

Julkisasiamies G. COSMAS

Tuomari H. RAGNEMALM

Tuomari L. SEVÓN

Julkisasiamies N. FENNELLY

Julkisasiamies D. RUIZ-JARABO COLOMER

Tuomari M. WATHELET

Tuomari R. SCHINTGEN

Julkisasiamies S. ALBER

Julkisasiamies J. MISCHO

Julkisasiamies A. SAGGIO

Tuomari V. SKOURIS

Kirjaaja R. GRASS

7.10. – 15.12.1999

Presidentti G. C. RODRÍGUEZ IGLESIAS

Kolmannen ja kuudennen jaoston puheenjohtaja J. C. MOITINHO DE ALMEIDA

Neljännän ja viidennen jaoston puheenjohtaja D. A. O. EDWARD

Ensimmäisen jaoston puheenjohtaja L. SEVÓN

Ensimmäinen julkisasiamies N. FENNELLY

Toisen jaoston puheenjohtaja R. SCHINTGEN

Julkisasiamies F. G. JACOBS

Tuomari P. J. G. KAPTEYN

Tuomari C. GULMANN

Julkisasiamies A. M. LA PERGOLA

Julkisasiamies G. COSMAS

Tuomari J.-P. PUISSOCHET

Julkisasiamies P. LEGER

Tuomari G. HIRSCH

Tuomari P. JANN

Tuomari H. RAGNEMALM

Julkisasiamies D. RUIZ-JARABO COLOMER

Tuomari M. WATHELET

Julkisasiamies S. ALBER

Julkisasiamies J. MISCHO

Julkisasiamies A. SAGGIO

Tuomari V. SKOURIS

Tuomari F. MACKEN

Kirjaaja R. GRASS

15.12. – 31.12.1999

Presidentti G. C. RODRÍGUEZ IGLESIAS

Kolmannen ja kuudennen jaoston puheenjohtaja J. C. MOITINHO DE ALMEIDA

Neljännän ja viidennen jaoston puheenjohtaja D. A. O. EDWARD

Ensimmäisen jaoston puheenjohtaja L. SEVÓN

Ensimmäinen julkisasiamies N. FENNELLY

Toisen jaoston puheenjohtaja R. SCHINTGEN

Julkisasiamies F. G. JACOBS

Tuomari P. J. G. KAPTEYN

Tuomari C. GULMANN

Tuomari A. M. LA PERGOLA

Julkisasiamies G. COSMAS

Tuomari J.-P. PUISSOCHET

Julkisasiamies P. LEGER

Tuomari G. HIRSCH

Tuomari P. JANN

Tuomari H. RAGNEMALM

Julkisasiamies D. RUIZ-JARABO COLOMER

Tuomari M. WATHELET

Julkisasiamies S. ALBER

Julkisasiamies J. MISCHO

Julkisasiamies A. SAGGIO

Tuomari V. SKOURIS

Tuomari F. MACKEN

Kirjaaja R. GRASS

4. Yhteisöjen tuomioistuimen entiset jäsenet

PILOTTI Massimo, tuomari (1952–1958), presidenttinä 1952–1958
SERRARENS Petrus, Josephus, Servatius, tuomari (1952–1958)
RIESE Otto, tuomari (1952–1963)
DELVAUX Louis, tuomari (1952–1967)
RUEFF Jacques, tuomari (1952–1959 ja 1960–1962)
HAMMES Charles Léon, tuomari (1952–1967), presidenttinä 1964–1967
VAN KLEFFENS Adrianus, tuomari (1952–1958)
LAGRANGE Maurice, julkisasiamies (1952–1964)
ROEMER Karl, julkisasiamies (1953–1973)
ROSSI Rino, tuomari (1958–1964)
DONNER Andreas Matthias, tuomari (1958–1979), presidenttinä 1958–1964
CATALANO Nicola, tuomari (1958–1962)
TRABUCCHI Alberto, tuomari (1962–1972), julkisasiamies (1973–1976)
LECOURT Robert, tuomari (1962–1976), presidenttinä 1967–1976
STRAUSS Walter, tuomari (1963–1970)
MONACO Riccardo, tuomari (1964–1976)
GAND Joseph, julkisasiamies (1964–1970)
MERTENS DE WILMARS Josse J., tuomari (1967–1984), presidenttinä 1980–1984
PESCATORE Pierre, tuomari (1967–1985)
KUTSCHER Hans, tuomari (1970–1980), presidenttinä 1976–1980
DUTHEILLET DE LAMOTHE Alain Louis, julkisasiamies (1970–1972)
MAYRAS Henri, julkisasiamies (1972–1981)
O'DALAIGH Cearbhall, tuomari (1973–1974)
SØRENSEN Max, tuomari (1973–1979)
MACKENZIE STUART Alexander J., tuomari (1973–1988), presidenttinä 1984–1988
WARNER Jean–Pierre, julkisasiamies (1973–1981)
REISCHL Gerhard, julkisasiamies (1973–1981)
O'KEEFFE Aindrias, tuomari (1975–1985)
CAPOTORTI Francesco, tuomari (1976), julkisasiamies (1976–1982)
BOSCO Giacinto, tuomari (1976–1988)
TOUFFAIT Adolphe, tuomari (1976–1982)
KOOPMANS Thyssen, tuomari (1979–1990)
DUE Ole, tuomari (1979–1994), presidenttinä 1988–1994
EVERLING Ulrich, tuomari (1980–1988)
CHLOROS Alexandros, tuomari (1981–1982)
Sir Gordon SLYNN, julkisasiamies (1981–1988), tuomari (1988–1992)

ROZES Simone, julkisasiamies (1981 – 1984)
VERLOREN van THEMAAT, julkisasiamies (1981 – 1986)
GRÉVISSE Fernand, tuomari (1981 – 1982 ja 1988 – 1994)
BAHLMANN Kai, tuomari (1982 – 1988)
MANCINI G. Federico, julkisasiamies (1982 – 1988), tuomari (1988 – 1999)
GALMOT Yves, tuomari (1982 – 1988)
KAKOURIS Constantinos, tuomari (1983 – 1997)
LENZ Carl Otto, julkisasiamies (1984 – 1997)
DARMON Marco, julkisasiamies (1984 – 1994)
JOLIET René, tuomari (1984 – 1995)
O’HIGGINS Thomas Francis, tuomari (1985 – 1991)
SCHOCKWEILER Fernand, tuomari (1985 – 1996)
Da CRUZ VILAÇA José Luis, julkisasiamies (1986 – 1988)
DIEZ DE VELASCO Manuel, tuomari (1988 – 1994)
ZULEEG Manfred, tuomari (1988 – 1994)
VAN GERVEN Walter, julkisasiamies (1988 – 1994)
TESAURO Giuseppe, julkisasiamies (1988 – 1998)
ELMER Michael Bendik, julkisasiamies (1994 – 1997)
IOANNOU Krateros, tuomari (1997 – 1999)

– Presidentit

PILOTTI Massimo (1952 – 1958)
DONNER Andreas Matthias (1958 – 1964)
HAMMES Charles Léon (1964 – 1967)
LECOURT Robert (1967 – 1976)
KUTSCHER Hans (1976 – 1980)
MERTENS DE WILMARS Josse J. (1980 – 1984)
MACKENZIE STUART Alexander John (1984 – 1988)
DUE Ole (1988 – 1994)

– Kirjaajat

VAN HOUTTE Albert (1953 – 1982)
HEIM Paul (1982 – 1988)
GIRAUD Jean-Guy (1988 – 1994)

II luku

Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

A – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta vuonna 1999

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti Bo Vesterdorf

I Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta

1. Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin juhli 19.10.1999 kymmentä toimintavuottaan. Tämän tuomioistuimen ensimmäiset jäsenet nimittäin vannoivat 25.9.1989 valansa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle, ja ensimmäinen ratkaisu annettiin kolme kuukautta myöhemmin eli joulukuussa 1989.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen presidenttien kyseisen juhlapäivän alussa esittämissä puheissa muistutettiin, että Euroopan yhtenäisasiakirjalla tehtiin mahdolliseksi toimielinuudistus eli uuden tuomioistuimen perustaminen yhteisöille. Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehdyn päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom perustelukappaleissa ilmoitettiin tämän uudistuksen tavoitteiksi tuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvien oikeussuojan parantaminen siten, että luodaan kaksiasteinen oikeuslaitos, ja se, että yhteisön tuomioistuimelle annetaan mahdollisuus keskittää toimintansa perustehtäväänsä, joka on yhteisön oikeuden yhtenäisen tulkinnan varmistaminen. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivaltuuksien asteittaista laajenemista on pidetty todellisena osoituksena sille alun perin annetun tehtävän menestyksekkästä hoitamisesta. Puheissa todettiin myös, että yhteisön tuomioistuinlaitoksen rakenneuudistusta on ryhdytty suunnittelemaan.

Tässä tapahtumassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentille tarjoutui tilaisuus korostaa symbolisesti, että kyseinen tuomioistuin on kymmenessä vuodessa ratkaissut noin 2 000 asiaa.

Kyseisenä opintopäivänä arvostetut juristit käsittelivät kahta aihetta, jotka herättivät vilkasta keskustelua. Ensimmäinen koski oikeussubjektien oikeussuojaa. Toinen aihe, joka otettiin esille yhteisön toimielinten asiakirjoihin tutustumista koskevaa oikeutta koskevien riitojen yhä kasvavan määrän takia ja sen takia, että paraikaa valmistellaan uusia sääntöjä, jotka koskevat EY:n perustamissopimuksen 255 artiklassa (lisätty Amsterdamin sopimuksella) määrätyn asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden käyttöedellytyksiä, koski ajankohtaista ja paljon keskustelua herättävää seikkaa eli avoimuutta.

2. Vuonna 1999 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettiin 356 asiaa,¹ mikä on huomattavasti enemmän kuin vuonna 1988, jolloin sen käsiteltäväksi saatettiin 215 asiaa, mutta kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin vuonna 1997, jolloin rekisteröitiin 624 uutta asiaa.² Vuonna 1999 vireille saatettujen asioiden lukuun sisältyy 71 kannetta, jotka alankomaalaiset huoltamoyrittäjät olivat nostaneet ja jossa ne vaativat komission sellaisen päätöksen kumoamista, jolla velvoitettiin perimään huoltamoilta takaisin niille maksetut valtiontuet.

Ratkaistujen asioiden kokonaismäärä nousi 634 asiaan (eli 308 asiaan, kun otetaan huomioon se, että osa asioista oli yhdistettyjä). Tähän lukuun sisältyy vuonna 1994 nostetut kanteet komission sellaisesta päätöksestä, jossa kilpailusääntöjä todettiin riktun teräspalkkialalla (11 asiaa) ja polyvinyylikloridialalla (12 asiaa). Siihen sisältyy myös suuri joukko asioita, jotka aiheuttivat paljon työtä tuomioistuimen kirjaamolle: useat kantajan nimittain luopuivat kanteistaan sen jälkeen, kun yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi sellaisesta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksestä tehdyn valituksen, jolla hylättiin erään tulliasioitsijan neuvostoa ja komissiota vastaan nostama kanne.

Kaikesta huolimatta vireillä on edelleen 88 maitokiintiöasiaa ja 59 henkilöstöasiaa, joissa on kyse asianomaisten virkamiesten henkilöstösääntöjen mukaisen palkkaluokkaan luokittelemisen uudelleensuorittamisesta. Niinpä vuoden lopussa oli vireillä yhteensä 724 asiaa (vuonna 1998 niitä oli vireillä vastaavaan aikaan 1002).

Viiden tuomarin kokoonpanossa kokoontuneet jaostot (jotka ovat toimivaltaisia ratkaisemaan valtiontukea ja kauppaa suojaavia toimenpiteitä koskevien sääntöjen soveltamista koskevia asioita) antoivat 39 tuomiota (vuonna 1998 42 tuomiota) kun taas kolmen tuomarin kokoonpanossa kokoontuneet jaostot antoivat 74 tuomiota (vuonna 1998 88 tuomiota). Vuonna 1999 ei siirretty yhtään asiaa täysistuntoon eikä yhtään tuomaria nimitetty julkisasiamieheksi.

¹ Jäljempänä ilmoitettuihin lukuihin ei sisälly erityiset prosessit, jotka koskevat muun muassa oikeusapua ja kuluista määräämistä.

² Vuonna 1997 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettiin useita ryhmiä toistensa kaltaisia asioita. Näissä oli kyse muun muassa tulliasioitsijoiden kanteista, joissa ne vaativat korvausta vahingosta, jonka väitettiin aiheutuneen Euroopan yhtenäisasiakirjassa määrättyjen sisämarkkinoiden toteuttamisesta, virkamiesten kanteista, joissa nämä vaativat sen uudelleentarkastelemista, mihin palkkaluokkaan heidät oli luokiteltava palvelukseenoton yhteydessä, ja maitokiintiöistä.

Vuonna 1999 tehtyjen välitoimia koskevien hakemusten määrä osoittaa, että tätä erityistä prosessia käytetään yhä enemmän (vuonna 1999 hakemuksia tehtiin 38, kun niitä vuonna 1998 tehtiin 26 ja vuonna 1997 19); 37 välitoimimenettelyä saatettiin päätökseen vuonna 1999. Riidanalaisen toimen täytäntöönpanoa määrättiin lykättäväksi kolmessa tapauksessa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 61 ratkaisuun haettiin muutosta (valituskelpoisia ratkaisuja oli 177). Yhteisöjen tuomioistuimelle tehtiin yhteensä 72 valitusta.³ Valitusten ja valituskelpoisten ratkaisujen välinen suhde oli suurempi kuin kahtena edellisenä vuotena (214 valituskelpoisesta ratkaisusta tehtiin 70 valitusta vuonna 1998, kun vuonna 1997 vastaavat luvut olivat 139 ja 35), sillä kyseinen suhdeluku 31.12.1999 oli 40,6 %, kun se oli vuoden 1998 lopussa 32,7 % ja vuoden 1997 lopussa 25,1 %.

Vuonna 1999 tehtiin myös ensimmäinen teollisoikeuksien (tavaramerkit ja mallit) suojaamista koskeva päätös. Yhteisön tavaramerkistä 20 päivänä joulukuuta 1993 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 40/94 (EYVL 1994, L 11, s. 1) perustetun yhdenmukaistamisviraston valituslautakuntien päätöksistä nostettujen kanteiden määrä alkaa odotusten mukaisesti kasvaa, sillä vuonna 1999 nostettiin 18 kannetta.

3. Neuvosto teki 26.4.1999 päätöksen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom muuttamisesta siten, että tuomioistuin voi kokoontua yhden tuomarin kokoonpanossa (EYVL L 114, s. 52). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestykseen 17.5.1999 tehty muutos, jolla tämä päätös pantiin täytäntöön, on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä (EYVL L 135, s. 92).

Näiden uusien määräysten perusteella on tehty kahdeksan päätöstä asioiden siirtämisestä ratkaistavaksi yhden tuomarin kokoonpanossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on yhden tuomarin kokoonpanossa toimineena antanut kaksi tuomiota (asia T-180/98, Cotrim v. Cedefob, tuomio 28.10.1999, Kok. H. 1999, s. I-A-207 ja II-1077 ja asia T-53/99, Progoulis v. komissio, tuomio 9.12.1999, Kok. H. 1999, s. I-A-255 ja II-1249).

³

Näistä 72 valituksesta 16 tehtiin tuomioista, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi kahdessa kilpailua koskevassa asiaryhmässä.

4. Lisäksi on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin on tehnyt neuvostolle ehdotuksia päätöksen 88/591 ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen muuttamisesta.

Yhteisöjen tuomioistuin ehdotti ensinnäkin päätöksen 88/591 muuttamista siten, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivaltuuksia lisättäisiin antamalla sille muun muassa oikeus ratkaista tietyillä rajatuilla aloilla tiettyjä jäsenvaltioiden nostamia kumoamiskanteita. Tästä 14.12.1998 neuvostolle toimitetusta ehdotuksesta keskustellaan paraikaa neuvoston yhteisöjen tuomioistuinjärjestelmää koskevia asioita käsittelevässä ad hoc -ryhmässä. Komissio ja parlamentti eivät vielä ole antaneet ehdotuksesta lausuntoaan.

Toiseksi yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toimittivat neuvostolle 27.4.1999 EY:n perustamissopimuksen 225 artiklan (aiemmin 168 a artikla) nojalla ehdotukset, jotka koskevat teollisoikeuksia koskevia uusia riitoja ja joiden pääasiallisena sisältönä on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomarien lukumäärän lisääminen 21:een.

5. Tarkasteltavana olevana vuonna on esitetty pohdintoja Euroopan unionin tuomioistuinrakenteen muuttamisesta. Seuraavaa hallitusten välistä konferenssia varten yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin laativat toukokuussa 1999 muistion Euroopan unionin tuomioistuinjärjestelmän tulevaisuudesta. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti esitti tämän muistion oikeusministeriöiden kokoonpanossa Brysseliin 27.–28.5.1999 kokoontuneelle neuvostolle.

Lisäksi Euroopan yhteisöjen komission asettama ja vaikutusvaltaisista juristeista koostuva yhteisön tuomioistuinjärjestelmän tulevaisuutta pohtiva työryhmä saa tehtävänsä päätökseen vuoden 2000 alkupuolella.

II Oikeuskäytäntö

Seuraavassa käydään läpi vuonna 1999 tehtyjä tärkeimpiä ratkaisuja siten, että erikseen käsitellään niitä tärkeimpiä aloja, joilla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joutui ratkaisemaan riitoja.

1. Yrityksiin sovellettavat kilpailusäännöt

Yrityksiin sovellettavia kilpailusääntöjä koskevaa oikeuskäytäntöä täydennettiin vuonna 1999 tuomioilla, jotka annettiin EHTY:n perustamissopimuksen, EY:n perustamissopimuksen ja yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen N:o 4064/89 nojalla.

a) EHTY:n perustamissopimuksen säännöt

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi tuomionsa joukossa asioita (11 asiaa), jotka oli pantu vireille vuonna 1994. Tämä joukko asioita sai alkunsa EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan soveltamisesta sopimuksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joihin osallisina on eurooppalaisia teräspalkkien tuottajia, 16 päivänä helmikuuta 1994 tehdystä komission päätöksestä 94/215/EHTY, jossa komissio totesi 17 eurooppalaisen terästeollisuusyrityksen ja Eurofer-nimisen toimialajärjestön olleen osallisena joukossa sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joilla vahvistettiin hintoja, jaettiin markkinoita ja vaihdettiin yhteisön teräspalkkimarkkinoita koskevia luottamuksellisia tietoja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan⁴ vastaisesti, ja jossa komissio määräsi 14 tämän alan yrityksen maksettavaksi sakkoja ajanjaksona 1.7.1988 – 31.12.1990 tehtyjen kilpailusääntöjen rikkomisten perusteella. Kyseisen päätöksen vastaanottajista 11, muun muassa Eurofer, vaativat päätöksen kumoamista, ja yritykset vaativat toissijaisesti niiden maksettavaksi määrättyjen sakkojen määrän alentamista.

⁴ EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa kielletään yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan suoraan tai välillisesti estämään, rajoittamaan tai vääristämään tavanomaista kilpailua yhteismarkkinoilla.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi 11.3.1999 julistamissaan tuomioissa,⁵ että komissio oli oikeudelliselta kannalta katsoen näyttänyt riittävällä tavalla toteen suurimman osan päätöksessään toteamistaan kilpailua rajoittavista toimista. Kyseisen päätöksen osittainen kumoaminen näytön puutteen takia koski näin ollen vain kantelun kohteena olevien kilpailusääntöjen rikkomisten vähämerkityksisiä osatekijöitä. EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan rikkomisen toteennäyttämiseksi vaadittua näyttöä täsmennetään muun muassa asiassa Thyssen Stahl vastaan komissio annetussa tuomiossa (jäljempänä asiassa Thyssen annettu tuomio), jonka mukaan yrityksen osallistuminen kokouksiin, joissa on toteutettu kilpailunvastaisia toimenpiteitä, on päinvastaista johtopäätöstä tukevien todisteiden puuttuessa riittävä näyttö sen osallistumisesta näihin toimenpiteisiin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi myös perusteettomiksi syytökset, joiden mukaan komissio olisi terästeollisuusalaa kohdannutta kriisiä hoitaessaan kannustanut yrityksiä ryhtymään todettuihin kilpailusääntöjen rikkomisiin tai sietänyt tällaisia rikkomisia.

Näiden tuomioiden olennaisin anti epäilemättä on kuitenkin se, että niissä selvennetään EHTY:n perustamissopimuksen kilpailusääntöjen soveltamisalaa, ja erityisesti se, että niissä osoitetaan, että EHTY:n perustamissopimuksen

⁵ Asia T-134/94, NMH Stahlwerke v. komissio, tuomio 11.3.1999, s. II-239; asia T-136/94, Eurofer v. komissio (valitus yhteisöjen tuomioistuimeen kirjattu asianumerolle C-179/99 P), tuomio 11.3.1999, Kok. 1999, s. II-263; asia T-137/94, ARBED v. komissio (valitus kirjattu asianumerolle C-176/99 P), tuomio 11.3.1999, Kok. 1999, s. II-303; asia T-138/94, Cockerill-Sambre v. komissio, tuomio 11.3.1999, Kok. 1999, s. II-333; asia T-141/94, Thyssen Stahl v. komissio (valitus kirjattu asianumerolle C-194/99 P), tuomio 11.3.1999, Kok. 1999, s. II-347; asia T-145/94, Unimétal v. komissio, tuomio 11.3.1999, Kok. 1999, s. II-585; asia T-147/94, Krupp Hoesch v. komissio (valitus kirjattu asianumerolle C-195/99 P), tuomio 11.3.1999, Kok. 1999, s. II-603; asia T-148/94, Preussag v. komissio (valitus kirjattu asianumerolle C-182/99 P), tuomio 11.3.1999, Kok. 1999, s. II-613; asia T-151/94, British Steel v. komissio (valitus kirjattu asianumerolle C-199/99 P), tuomio 11.3.1999, Kok. 1999, s. II-629; asia T-156/94, Aristrain v. komissio (valitus kirjattu asianumerolle C-196/99 P), tuomio 11.3.1999, Kok. 1999, s. II-645 ja asia T-157/94, Ensidesa v. komissio (valitus kirjattu asianumerolle C-198/99 P), tuomio 11.3.1999, Kok. 1999, s. II-707.

Lukuun ottamatta asiassa Thyssen Stahl vastaan komissio annettua tuomiota, joka julkaistaan kokonaisuudessaan, näistä muista tuomioista julkaistaan oikeustapauskokoelmassa vain ne perustelujen kohdat, joiden julkaisemista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pitää hyödyllisenä.

65 artiklan juridiset käsitteet eivät poikkea EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) käsitteistä.

EHTY:n perustamissopimuksella luodun lainsäädännön erityispiirteistä – jotka on syytä ottaa huomioon arvioitaessa yritysten käyttäytymistä – ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi asiassa Thyssen antamassaan tuomiossa, että vaikka teräsmarkkinat ovat oligopolistiset markkinat, joiden erityispiirteenä ovat perustamissopimuksen 60 artiklan määräykset, jotka hinnastojen ja kuljetusmaksujen julkaisupakon ansiosta takaavat eri yritysten soveltamien hintojen julkisuuden, niistä johtuva hintojen muuttumattomuus tai yhdenmukaisuus ei sellaisenaan ole perustamissopimuksen vastainen, kunhan ne eivät johdu markkinakumppaneiden välisestä hiljaisestakaan sopimuksesta, vaan perustuvat itsenäisten ja keskenään kilpailevien taloudellisten yksikköjen voimien ja strategioiden vaikutukseen markkinoilla. Tästä seuraa, että käsitys, jonka mukaan jokaisen yrityksen on määriteltävä itsenäisesti se politiikka, jota se aikoo markkinoilla noudattaa, sopimatta asiasta kilpailijoidensa kanssa, on EHTY:n perustamissopimuksen ja varsinkin sen 4 artiklan d kohdan ja 65 artiklan 1 kohdan olennainen piirre.

Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi sen väitteen johdosta, jonka mukaan komissio olisi jättänyt huomiotta EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan, että vaikka perustamissopimuksessa tarkoitettujen markkinoiden oligopolistisuus voi jonkin verran lieventää kilpailun vaikutusta, tämä käsitys ei oikeuta tulkitsemaan 65 artiklaa siten, että yritysten sellaiset menettelytavat, jotka etenkin hintojen vahvistamisella vähentävät kilpailua entisestään, olisivat sallittuja. Markkinoiden oligopolistisen rakenteen mahdolliset seuraukset huomioon ottaen on entistä tärkeämpää turvata vielä jäljellä oleva kilpailu (asiassa Thyssen annettu tuomio).

Eräs toinen asiassa esitetty perustelu koski sitä, että komissio olisi ymmärtänyt väärin EHTY:n perustamissopimuksen 60 artiklan soveltamisalan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin palautti ensin mieliin ne päämäärät, joita tavoitellaan kyseisen määräyksen 2 kohdassa määrättyllä velvoitteella, jonka mukaan yritysten on julkaistava yhteismarkkinoilla soveltamansa hinnastot, ja totesi sitten, että 60 artiklassa tarkoitettu järjestelmä ja erityisesti kielto poiketa hinnastosta edes väliaikaisestikaan merkitsee merkittävää kilpailun rajoitusta. Tämä seikka ei kuitenkaan estä kyseisen perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhteistoimintakiellon soveltamista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin katsoi, että jokaisen yrityksen on määrättävä hinnastoissa esiintyvät hinnat itsenäisesti ja ilman yritysten välistä hiljaistakaan sopimusta.

Kilpailunvastaisten menettelytapojen oikeudellisen luonnehdinnan osalta näistä tuomioista ilmenee, että kyseessä on EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sopimus, kun yritykset ovat ilmaisseet yhteisen tahtonsa käyttäytyä markkinoilla määrätyin tavoin, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien täsmäsi, että sen mielestä ei ole mitään syytä tulkita perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa olevaa sopimuksen käsitettä eri tavalla kuin EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa olevaa sopimuksen käsitettä (ks. tältä osin asia T-1/89, Rhône-Poulenc ym. v. komissio, tuomio 24.10.1991, 120 kohta).

EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa määrätyillä yhdenmukaistettujen menettelytapojen kiellolla on periaatteessa sama tarkoitus kuin EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan mukaisella yhdenmukaistettujen menettelytapojen kiellolla. Kiellolla on erityisesti tarkoitus turvata EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan d kohdassa määrätyn kiellon tehokas vaikutus saattamalla kieltojen soveltamisalaan sellainen yritysten välisen yhteistoiminnan muoto, jolla korvataan tietoisesti perustamissopimuksessa tarkoitettujen normaalin kilpailun riskit yritysten välisellä käytännön yhteistyöllä ilman, että jouduttaisiin tekemään varsinaista sopimusta (asiassa Thyssen annettu tuomio).

Tältä osin on todettava, että kun yritys paljastaa kilpailijoilleen kokouksissa, joihin suurin osa kilpailijoista osallistuu ja joita järjestetään säännöllisesti, millainen on sen tuleva hintakäyttäytyminen markkinoilla, ja samalla kehottaa näitä käyttäytymään samalla tavalla, sen käyttäytymisen nimenomainen tarkoitus on vaikuttaa niiden tulevaan kilpailukäyttäytymiseen, ja kun kyseinen yritys voi perustellusti odottaa, että sen kilpailijat noudattavat suurella määrällä sen pyyntöä tai ainakin ottavat sen huomioon päättäessään omasta kauppapolitiikastaan, kyseiset yritykset korvaavat EHTY:n perustamissopimuksessa tarkoitettujen normaalin kilpailun riskit yritysten välisellä käytännön yhteistyöllä, jota on pidettävä perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna yhdenmukaistettuna menettelytapana (asiassa Thyssen annettu tuomio).

Mitä tulee väitteeseen, jonka mukaan perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yhdenmukaistettu menettelytapa edellyttää, että yritykset olisivat tosiasiallisesti ryhtyneet soveltamaan yhdenmukaistettuja menettelytapoja erityisesti korottamalla hintojaan yhdenmukaisella tavalla, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi (asiassa Thyssen annettu tuomio), että EY:n perustamissopimusta koskeva oikeuskäytäntö koski myös EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan soveltamista, joten *yhdenmukaistetun menettelytavan olemassaoloa koskeva johtopäätös ei välttämättä edellytä, että*

yhteistoiminta olisi vaikuttanut kilpailijoiden käyttäytymiseen markkinoilla. Tällaisessa tilanteessa on riittävää todeta, että jokaisen yrityksen on väistämättä täytynyt ottaa suoraan tai välillisesti huomioon tiedot, joita se on saanut pitäessään yhteyttä kilpailijoihinsa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi myös, että yritykset osallistuvat EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuun yhdenmukaistettuun menettelytapaan, kun ne tosiasiallisesti osallistuvat järjestelmään, jonka tarkoituksena on niiden tulevaa markkinakäyttäytymistä koskevan epävarmuuden poistaminen ja joka siten merkitsee väistämättä, että jokainen yrityksistä ottaa huomioon kilpailijoiltaan saamansa tiedot. Niinpä ei ole tarpeen osoittaa sitä, että kyseisten tietojen vaihtaminen olisi johtanut tiettyyn tulokseen tai käynnistänyt tiettyjä toimenpiteitä kyseisillä markkinoilla.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi vielä, että EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa tehty viittaus yhteisjärjestelyihin, jotka ovat omiaan vääristämään tavanomaista kilpailua, on ilmaus, johon sisältyy myös EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa käytetty ilmaus "joiden tarkoituksena on". Komissio pystyi siten toteamaan riidanalaisessa päätöksessä, ettei sen tarvinnut EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan rikkomisen toteennäyttämiseksi osoittaa kilpailua vahingoittavan vaikutuksen olemassaoloa.

Myös muut 11.3.1999 annetuissa tuomioissa mainitut seikat ansaitsevat huomiota; nämä seikat koskevat vastuuta kilpailunvastaisista menettelytavoista, puolustautumisoikeuksia ja niitä edellytyksiä, joiden täytyessä tietojen vaihtaminen on kiellettyä EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan nojalla.

Näissä tuomioissa on ensinnäkin täsmennetty *sääntöjä, jotka koskevat kilpailunvastaisista menettelytavoista vastuuseen joutumista.*

Asiassa NMH Stahlwerke vastaan komissio annetussa tuomiossa todettiin, että kilpailusääntöjä rikkoneen oikeushenkilön taloudellista seuraajaa voidaan joissakin tapauksissa pitää vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisesta – vaikka kyseisen oikeushenkilön olemassaolo ei ole lakannut tämän rikkomisen toteamista koskevan päätöksen tekopäivänä – jotta muun muassa asianomaisten yritysten oikeudelliseen muotoon tehdyt muutokset eivät vaarantaisi näiden sääntöjen tehokasta vaikutusta. Kyseisessä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissiolla oli oikeus pitää kantaja vastuussa riidanalaisesta kilpailusääntöjen rikkomisesta, koska EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklassa tarkoitettulla yrityksen käsitteellä on taloudellinen merkitys, riidanalaisen päätöksen tekohetkellä juuri kantaja harjoitti

sitä taloudellista toimintaa, jota kilpailusääntöjen rikkomiset koskivat, ja kyseisenä päivänä se, jota muodollisesti pidettiin kilpailusääntöjen rikkojana, oli lopettanut kaupallisen toimintansa.

Asiassa Unimétal vastaan komissio annetussa tuomiossa oikeuskäytäntö, jonka mukaan se, että tytäryhtiö on erillinen oikeushenkilö, ei riitä poistamaan sen mahdollisuutta, että emoyhtiön katsottaisiin olevan vastuussa tytäryhtiönsä käyttäytymisestä, erityisesti silloin, kun tytäryhtiö ei itsenäisesti määrää markkinakäyttäytymistään vaan noudattaa lähinnä emoyhtiön sille antamia ohjeita (ks. asia 48/69, ICI v. komissio, tuomio 14.7.1972, Kok 1972, s. 619), johti käänteiseen tapaukseen eli siihen, että tytäryhtiön katsottiin olevan vastuussa emoyhtiönsä suorittamista kilpailusääntöjen rikkomisista. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa ICI vastaan komissio antaman tuomion perusteella ja siltä osin kuin konsernin toiminnan yhteensovittamisesta vastuussa olevan yhtiön voidaan katsoa olevan vastuussa konserniin kuuluvien yhtiöiden suorittamista kilpailusääntöjen rikkomisista, vaikeivat nämä olisi tytäryhtiöitä tämän käsitteen oikeudellisessa merkityksessä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että ottaen huomioon taloudellisen kokonaisuuden peruskäsitteen, johon tämä oikeuskäytäntö perustuu, kyseinen oikeuskäytäntö voi tietyissä tilanteissa johtaa siihen, että tytäryhtiön katsotaan olevan vastuussa emoyhtiön käyttäytymisestä. Komissio menetteli siis perustellusti katsoessaan tytäryhtiön (Unimétal) olevan vastuussa emoyhtiön (Usinor Sacilor) käyttäytymisestä, kun ilmeni, että tytäryhtiö oli kilpailusääntöjen rikkomisten päätekijä ja pääasiallinen hyödynsaaja, kun sen emoyhtiö puolestaan oli vain hallintopalveluihin liittyvässä sivuosassa ilman mitään vaikutusvaltaa päätöksenteossa ja aloiteoikeutta.

Asiassa Aristrain vastaan komissio kantaja, joka oli päätöksen ainoa adressaatti, riitautti sen, että sen katsottiin olevan vastuussa sisaryhtiönsä (Aristrain Olaberría), joka oli oikeudellisesti itsenäinen yhtiö ja yksin vastuussa liiketoiminnastaan, käyttäytymisestä, ja sen maksettavaksi määrätyn sakon, jonka suuruutta määrättäessä oli otettu huomioon paitsi kantajan käyttäytyminen ja sen liikevaihto, myös kyseisen tytäryhtiön käyttäytyminen ja liikevaihto. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että emoyhtiön ja sen tytäryhtiöiden muodostaman taloudellisen yhteenliittymän perusteella emoyhtiön voidaan tiettyjen edellytysten täytyessä katsoa olevan vastuussa tytäryhtiöiden toimista. Tilanteessa, jossa konsernin kokoonpanon ja sen omistuksen jakautuneisuuden vuoksi on mahdotonta tai erittäin vaikeaa määrittää konsernia johtava oikeushenkilö, jonka voitaisiin konsernin toiminnan yhteensovittamisesta vastaavana tahona katsoa olevan vastuussa siitä, että konserniin kuuluvat eri yhtiöt ovat rikkoneet kilpailusääntöjä, komissiolla oli oikeus katsoa kahden tytäryhtiön eli Aristrain Madridin ja Aristrain Olaberrían, jotka yhdessä muodostivat vain yhden ainoan

yrittäjien EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdassa tarkoitettulla tavalla ja joiden yhtäläinen osallistuminen erilaisiin kilpailusääntöjen rikkomisiin on asianmukaisesti toteennäytetty, olevan yhteisesti vastuussa konsernin koko menettelystä, jottei näiden yhtiöiden eri oikeushenkilöllisyydestä johtuva muodollinen ero estäisi toteamasta niiden markkinakäyttämisen yhteneväisyyttä kilpailusääntöjä sovellettaessa. Kyseisen tapauksen erityiset olosuhteet huomioon ottaen komissio siis menetteli perustellusti katsoessaan Aristrain Madridin olevan vastuussa sisaryhtiönsä eli Aristrain Olaberrian menettelytavoista ja määrätessään näille kahdelle sisaryhtiölle yhden ainoan sakon, jonka määrä laskettiin niiden yhteenlasketun liikevaihdon perusteella ja jonka maksamisesta ne ovat yhteisesti vastuussa.

Todettakoon vielä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien joutui tarkastelemaan kysymystä siitä, oliko komissio loukannut erään yrityksen *puolustautumisoikeuksia* osoittaessaan sille päätöksen, jossa sille määrättiin liikevaihdon perusteella laskettu sakko, vaikkei komissio ollut aikanaan nimenomaisesti osoittanut yritykselle väitetiedoksiannosta eikä edes ilmoittanut aikovansa pitää sitä vastuussa sen tytäryhtiön suorittamista kilpailusääntöjen rikkomisista (asia ARBED v. komissio).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan tällainen laiminlyönti voi merkitä menettelyvirhettä, joka voi vahingoittaa asianomaisen henkilön puolustautumisoikeuksia sellaisina kuin ne taataan EHTY:n perustamissopimuksen 36 artiklassa. Kuitenkin silloin, kuten tässä tapauksessa, kun emoyhtiö (ARBED) ja sen tytäryhtiö (TradeARBED) ovat kumpikin vuorollaan vastanneet tietojensaantipyyntöihin, jotka komissio oli osoittanut ARBEDin tytäryhtiölle, jota emoyhtiö piti pelkkänä myyntielimenä tai myyntiorganisaationa, kun emoyhtiö oli oma-aloitteisesti pitänyt itseään muodollisesti tytäryhtiöllensä osoitetun väitetiedoksiannon – johon se on täysimääräisesti tutustunut – adressaattina ja valtuuttanut asianajajan valvomaan etujaan, kun sitä oli kehoitettu ilmoittamaan komissiolle tiettyjä tietoja väitetiedoksiannossa tarkoitetuista tuotteista ja siinä tarkoitettulta rikkomisajalta kertyneestä liikevaihdostaan, ja kun emoyhtiölle oli varattu tilaisuus esittää huomautuksensa niiden väitteiden johdosta, jotka komissio aikoi hyväksyä TradeARBEDia vastaan, ja siitä, että sen aiottiin katsoa olevan vastuussa rikkomisista, riidanalaisista päätöistä ei voida kumota tällaisen menettelyvirheen takia.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin piti teräspalkkikomitean ja Walzstahl-Vereinigungin välityksellä suoritettua (tilausten ja toimitusten valvontaa koskevien) *luottamuksellisten tietojen vaihtamista*, josta niitä yrityksiä, joille riidanalainen päätös oli osoitettu, arvosteltiin riidanalaisen päätöksen päätösosan 1 kohdassa,

EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan itsenäisenä rikkomisena. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti erityisesti asiassa Thyssen antamassaan tuomiossa, että järjestelmä, jossa yhteisön tärkeimmillä markkinoilla toimineiden yritysten tilauksista ja toimituksista välitetyt tiedot olivat olleet jaoteltuja yrityskohtaisesti ja jäsenvaltioittain, oli, kun otetaan huomioon se, että tiedot olivat ajan tasalla, ja se, että ne oli tarkoitettu ainoastaan järjestelmään osallistuville tuottajille eikä kuluttajille eikä muille kilpailijoille, omiaan vaikuttamaan tuntuvasti niiden käyttäytymiseen sekä sen vuoksi, että jokainen yritys tiesi kilpailijoidensa valvovan sitä tiiviisti, että sen vuoksi, että kantaja pystyi tarvittaessa itse reagoimaan kilpailijoidensa käyttäytymiseen huomattavasti tuorempien ja täsmällisempien tietojen perusteella kuin mitä muilla tavoin oli saatavissa. Tällaiset tietojenvaihtojärjestelmät olivat siten tuntuvasti vähentäneet järjestelmiin osallistuneiden tuottajien päätöksenteon itsenäisyyttä korvaamalla normaalit kilpailun riskit yritysten välisellä käytännön yhteistyöllä.

Kyseisen päätöksen adressaattien maksettaviksi määrätty *sakot* vahvistettiin ottaen huomioon EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdassa määrätty perusteet. Kyseisessä kohdassa komissio veloitetaan käyttämään perustavanlaatuisena määrittelyperusteena asianomaisen yrityksen liikevaihtoa. EHTY:n perustamissopimus näet lähtee siitä periaatteesta, jonka mukaan kilpailua rajoittavan toimen kohteena olleista tuotteista kertynyt liikevaihto on objektiivinen kriteeri, jolla voidaan oikeudenmukaisesti mitata sitä, kuinka vahingollista kyseinen menettelytapa on ollut tavanomaisen kilpailun kannalta.

Asiassa T-15/94, British Steel vastaan komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että milloin lieventäviä tai raskauttavia asianhaaroja tai muita asianmukaisesti toteen näytettyjä poikkeuksellisia seikkoja ei ole, komissio on yhdenvertaisen kohtelun periaatteen nojalla velvollinen käyttämään samaan kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistuneiden yritysten sakon laskennassa samaa viitekerrointa liikevaihdon osalta.

Lausuessaan rikoksen uusimisen raskauttavasta vaikutuksesta, jonka komissio oli ottanut huomioon korottaessaan tiettyjen sakkojen määrää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että rikoksen uusimisen käsite, sellaisena kuin se esiintyy joissakin kansallisissa oikeusjärjestyksissä, edellyttää sitä, että henkilö on tehnyt uusia rikoksia sen jälkeen, kun häntä on rangaistu vastaavanlaisista rikoksista. Asiassa Thyssen annetussa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kuitenkin katsoi, että komissio oli tehnyt oikeudellisen virheen ottaessaan uusimisen osalta huomioon sellaisia kilpailusääntöjen rikkomisia, joista oli määrätty seuraamuksia aiemmassa päätöksessä, vaikka suuri osa siitä ajanjaksosta, jolloin suoritettiin ne kilpailusääntöjen rikkomiset, joihin kantajan

katsottiin valituksenalaisessa päätöksessä osallistuneen, sijoittui kyseisen ensimmäisen päätöksen tekemispäivää edeltävään aikaan.

Mahdollisten lieventävien asianhaarojen huomioonottamisen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että se seikka, että yritys, jonka on näytetty osallistuneen kilpailijoidensa kanssa hintoja koskeneeseen yhteistoimintaan, ei ole markkinoilla toiminut siten kuin kilpailijoiden kanssa on sovittu, ei välttämättä ole sellainen seikka, joka olisi sakkojen suuruutta määrättäessä otettava huomioon lieventävänä asianhaarana, ja näin menetellessään se vahvisti aiempaa oikeuskäytäntöä (ks. asia T-2/89, Petrofina v. komissio, tuomio 24.10.1991, Kok. 1991, s. II-1087 ja asia T-308/94, Cascades v. komissio, tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. II-925). Yritys, joka kilpailijoidensa kanssa harjoittamastaan yhteistoiminnasta huolimatta noudattaa jokseenkin itsenäistä politiikkaa markkinoilla, voi yksinkertaisesti yrittää käyttää kartellia hyväkseen (em. asia Cockerill-Sambre v. komissio ja em. asia Aristrain v. komissio).

Lisäksi sakon alentaminen on perusteltua hallinnollisessa menettelyssä harjoitetun yhteistyön vuoksi vain, jos komissio on yrityksen, jonka väitetään rikkoneen kilpailusääntöjä, käyttäytymisen vuoksi voinut todeta kilpailusääntöjen rikkomisen helpommin ja mahdollisesti saada sen loppumaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi asiassa ARBED vastaan komissio, asiassa Cockerill-Sambre vastaan komissio ja asiassa Aristrain vastaan komissio antamissaan tuomioissa, että asianomaisten yritysten käyttäytymisen perusteella (yritykset eivät muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta olleet myöntäneet mitään niitä vastaan esitettyjä tosiseikkoihin perustuvia väitteitä paikkansapitäviksi) ei ollut mitään syytä pienentää sakkojen määrää.

Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että täyttä harkintavaltaa käyttäen tehtävä sakon vahvistaminen ei toimenpiteen luonteen takia ole täsmällinen aritmeettinen laskutoimitus ja että se ei ole sidottu komission laskutoimituksiin, vaan sen on suoritettava oma arviointinsa ottaen huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat (asia ARBED v. komissio, asia Unimétal v. komissio, asia Krupp Hoesch v. komissio, asia Preussag v. komissio, asia Cockerill-Sambre v. komissio, asia British Steel v. komissio, asia Aristrain v. komissio ja asia Eniseda v. komissio). Täyttä harkintavaltaansa käyttäen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin alensi sakkojen määrää siten, että niiden kokonaismääräksi tuli 65 449 000 euroa.

Mitä tulee menettelyä koskeviin kysymyksiin, tietyissä näissä tuomioissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tarjoutui tilaisuus palauttaa mieliin aiempaa oikeuskäytäntöään, joka alkoi 22.10.1997 yhdistetyissä asioissa T-213/95

ja T-18/96, SCK ja FNK vastaan komissio, annetusta tuomiosta, jossa oli kyse komission velvollisuudesta toimia kohtuullisessa ajassa sen tehdessä kilpailuasioissa hallinnollisen menettelyn päätteeksi päätöksiä. Hallinnollisen menettelyn keston kohtuullisuutta on arvioitava kunkin tapauksen ominaispiirteiden perusteella. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi asiassa Aristrain vastaan komissio antamassaan tuomiossa, että noin 36 kuukauden ajanjakso, joka kului yritysten toimistoissa suoritettujen ensimmäisten tarkastusten ja lopullisen päätöksen tekemisen välillä, ei ollut kohtuuton. Lisäksi asian laajuus, vaikeusaste ja siihen osallisten yritysten lukumäärä huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että noin 13 kuukauden kulumisen hallinnollisen kuulemismenettelyn ja riidanalaisen päätöksen tekemisen välillä siten, että tuosta ajasta useita kuukausia oli käytetty asianosaisten omasta pyynnöstä suoritettuun sisäiseen tutkintaan, ei merkinnyt tämän periaatteen loukkaamista.

Juuri asiassa Aristrain ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin myös otti kantaa kumoamisperusteeseen, joka koski oikeutta riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen. Kantaja nimittäin korosti, että ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (jäljempänä EIOS) 6 artiklassa määrättyjä takeita ei ollut noudatettu yhtäältä sen takia, että komissiossa noudatettavassa menettelyssä tutkintatehtäviä ja päätöksentekoa ei ole uskottu eri elimille tai eri henkilöille, ja toisaalta sen takia, että komission tekemästä päätöksestä ei voida nostaa sellaista täydellä harkintavallalla tutkittavaa kannetta, jota EIOS:ssä edellytetään. Vastauksena tähän perusteeseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti ensin, että perusoikeudet ovat olennainen osa yleisiä oikeusperiaatteita, joiden noudattamista yhteisöjen tuomioistuimet valvovat, ja että se, että komissio huolehtii sekä syyttämiseen että päätöksentekoon kuuluvista tehtävistä, ei ole yhteisön oikeuden menettelyllisten takeiden vastaista, ja huomautti sitten, että se, että komission jokaiseen päätökseen, jossa todetaan yhteisön kilpailusääntöjen rikkominen ja määrätään seuraamus siitä, on voitava kohdistaa tehokas tuomioistuinvalvonta, on jäsenvaltioiden yhteisiin valtiosääntöperinteisiin perustuva yhteisön oikeuden yleinen periaate. Komission päätöksen, jossa todetaan kilpailusääntöjen rikkominen ja määrätään siitä sakko luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, laillisuuteen kohdistuvaa valvontaa on EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisen kohdan ja 36 artiklan toisen kohdan nojalla nostettujen kanteiden yhteydessä pidettävä kyseisen päätöksen tehokkaana tuomioistuinvalvontana. Kanneperusteet, joihin kyseinen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi taloudellisen seuraamuksen kumoamista tai muuttamista koskevan vaatimuksensa tueksi vedota, ovat nimittäin sellaisia, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi arvioida sekä sen, ovatko komission kilpailuoikeuden alalla esittämät syytökset oikeita oikeudellisten seikkojen osalta, että sen, ovatko ne oikeita tosiseikkojen osalta (ks. EY:n perustamissopimuksen

osalta asia T-348/94, Enso Española v. komissio, tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. II-1875).

b) EY:n perustamissopimuksen määräykset

b.1) EY:n perustamissopimuksen 85 artikla (josta on tullut EY 81 artikla)

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi 20.4.1999 EY:n perustamissopimuksen määräysten nojalla laajan tuomion,⁶ jolla ratkaistiin polyvinyylikloridialalla toimivien yritysten vireille panemat 12 asiaa. Kyseisen riidan oikeudellisena lähtökohtana oli yhdistetyissä asioissa T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 ja T-104/89, BASF ym. vastaan komissio, 27.2.1992 annettu tuomio (Kok. 1992, s. II-315), jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli todennut mitättömäksi ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta 21 päivänä joulukuuta 1988 tehdyn komission päätöksen 89/190/ETY (jäljempänä vuoden 1988 päätös), jossa polyvinyylikloridin (jäljempänä PVC) tuottajille määrättiin seuraamuksia perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomisesta. Komission valitettua tästä tuomiosta yhteisöjen tuomioistuin kumosi asiassa C-137/92 P, komissio vastaan BASF ym., 15.6.1994 antamallaan tuomiolla samalla sekä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion että komission päätöksen.

Tämän tuomion johdosta komissio teki 27.7.1994 toisen päätöksen, joka koski näitä alkuperäisessä päätöksessä kilpailusääntöjen rikkojiksi todettuja yrityksiä Solvayta ja Norsk Hydroa lukuun ottamatta (jäljempänä vuoden 1994 päätös). Tässä päätöksessä komissio totesi sellaisten EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan vastaisten sopimusten ja/tai yritysten yhdenmukaistettujen menettelytapojen olemassaolon, joiden nojalla tuottajat, jotka toimittivat PVC:tä yhteismarkkinoiden alueella, olivat osallistuneet säännöllisin väliajoin pidettäviin kokouksiin vahvistaakseen tavoitteellisia hintoja ja tavoitteellisia kiintiöitä, suunnitellakseen yhdenmukaistettuja aloitteita hintatason korottamiseksi ja valvoakseen näiden salaisten järjestelyjen toteutumista. Tämän päätöksen 3 artiklassa vahvistettiin kullekin 12 yritykselle, joita tämä päätös koski, vuonna 1988 määrätty sakot, joiden kokonaismäärä oli 19 miljoonaa ecua.

⁶ Yhdistetyt asiat T-305/94—T-307/94, T-13/94—T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomio 20.4.1999, Kok. 1999, s. II-931. Tästä tuomiosta on tehty yhteisöjen tuomioistuimelle kahdeksan valitusta (asiat C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P, C-251/99 P, C-252/99 P ja C-254/99 P).

Kanteissaan 12 yritystä, joille vuoden 1994 päätös oli osoitettu, vaativat kyseisen päätöksen kumoamista ja toissijaisesti sakkojen kumoamista tai niiden määrän alentamista. Tässä yhteydessä voidaan kiinnittää huomiota kantajien esittämien kirjelmien huomattavaan laajuuteen, sillä kantajat toimittivat yli 2000 sivua kirjelmiä, joissa esitettiin lähes 80 erilaista oikeudellista väitettä viidellä eri oikeudenkäyntikielellä.

Kumoamisvaatimuksia käsitellessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli ensiksi muoto- ja menettelyvirheitä koskevia perusteluja ja vasta sen jälkeen aineellisia kanneperusteita.

Erilaiset *muoto- ja menettelyvirheitä koskevat perusteet* keskittyivät neljän pääseikan ympärille. Kantajat nimittäin väittivät seuraavaa: a) komission tulkinta 15.6.1994 annetun tuomion, jolla vuoden 1988 päätös kumottiin, ulottuvuudesta ja komission siitä tekemät johtopäätökset olivat virheellisiä; b) vuoden 1994 päätöksen tekemisessä ja todistusvoimaiseksi saattamisessa oli tehty virheitä; c) vuoden 1988 päätöksen tekemistä edeltävässä menettelyssä oli tehty virheitä ja d) vuoden 1994 päätöstä oli perusteltu riittämättömästi siltä osin kuin kyse oli tietyistä kolmeen edelliseen ryhmään kuuluvista kysymyksistä.

Vaikka mitään kantajien esittämistä menettelyvirheitä koskevista perusteista ei hyväksyttykään, lienee kuitenkin paikallaan kiinnittää huomiota tiettyihin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamiin seikkoihin.

Tietyt kantajat väittivät, että komissio oli loukannut kahdenkertaisen seuraamuksen kiellon periaatetta, kun se teki 15.6.1994 annetun tuomion jälkeen PVC-asiassa uuden päätöksen. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissio ei voi asetusten N:o 17⁷ ja N:o 99/63⁸ perusteella asettaa yritystä vastuuseen yhteisön kilpailusääntöjen rikkomisesta tai määrätä sille seuraamuksia siten, että komissio määräisi yrityksen maksettavaksi sakon, sellaisen kilpailunvastaisen käyttäytymisen perusteella, jonka osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tai yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että komissio oli esittänyt siitä näytön tai jättänyt sen esittämättä. Tässä tapauksessa

⁷ 6 päivänä helmikuuta 1962 annettu neuvoston asetus (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus; EYVL 1962, 13, s. 204).

⁸ Neuvoston asetuksen N:o 17/19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista 25 päivänä heinäkuuta 1963 annettu komission asetus N:o 99/63/ETY (EYVL 1963, 127, s. 2268).

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän perusteen yhtäältä sen takia, että komissio ei määrännyt kantajille kahta seuraamusta samasta kilpailusääntöjen rikkomisesta, kun komissio teki vuoden 1994 päätöksen edellä mainitun kumoamisen jälkeen, ja toisaalta sen takia, että yhteisöjen tuomioistuin ei 15.6.1994 antamassaan tuomiossa ratkaissut mitään niistä aineellisista perusteista, joihin kantajat vetosivat, kumotessaan vuoden 1988 päätöksen, joten tehdessään vuoden 1994 päätöksen komissio tyytyi korjaamaan yhteisöjen tuomioistuimen toteaman muotovirheen eikä määrännyt kantajille kahta seuraamusta saman tosiseikaston perusteella.

Ajan kulumista koskevien perusteiden osalta mainittakoon, että eräät kantajat väittivät komission loukanneen kohtuullisessa ajassa toimimista koskevaa periaatetta. Muistutettuaan, että komission on noudatettava edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa SCK ja FNK vastaan komissio vahvistettua yhteisön oikeuden yleistä periaatetta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissiossa käyty hallintomenettely kesti kokonaisuudessaan noin 62 kuukautta, ja että ajanjaksoa, jona yhteisöjen tuomioistuimet tutkivat vuoden 1988 päätöksen lainmukaisuutta ja jona yhteisöjen tuomioistuin tutki ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion pätevyyttä, ei voida ottaa huomioon määriteltäessä komissiossa käydyn menettelyn kesto, ja katsoi, että komissio oli toiminut kyseisen periaatteen mukaisesti.

On todettava, että komissiossa käydyn hallintomenettelyn kohtuullisuutta arvioidessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki eron sen menettelyvaiheen osalta, joka alkoi vuoden 1983 marraskuussa PVC-alalla asetuksen N:o 17 14 artiklan nojalla tehdyillä tarkastuksilla, ja sen menettelyvaiheen välillä, joka alkoi siitä päivämäärästä, kun kyseiset yritykset vastaanottivat väitetiedoksiannot, ja se vertasi erikseen näiden kummankin vaiheen keston kohtuullisuutta. Menettelyvaiheiden kohtuullisuutta arvioitiin kunkin asian ominaispiirteiden perusteella ja erityisesti ottaen huomioon kulloinenkin asiayhteys, se, kuinka asianomaiset olivat toimineet menettelyn aikana, ja se, mikä merkitys asialla oli asianomaisille eri yrityksille, sekä asian monitahoisuus. Toisen vaiheen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi erityisen tärkeäksi sen arviointiperusteen, joka koskee asian merkitystä asianomaisille oikeussubjekteille. On nimittäin yhtäältä niin, että väitetiedoksiannon tiedoksiantaminen rikkomisen toteamista koskevassa menettelyssä edellyttää asetuksen N:o 17 3 artiklan mukaisen menettelyn aloittamista. Aloittamalla tämän menettelyn komissio ilmaisee tahtonsa tehdä kilpailusääntöjen rikkomisen toteamista koskevan päätöksen (ks. vastaavasti asia 48/72, Brasserie de Haecht, tuomio 6.2.1973, Kok. 1973, s. 77). Toisaalta yritys voi vasta väitetiedoksiannon tiedoksisaamisesta alkaen tietää, mikä sitä vastaan aloitetun menettelyn kohde on

ja mistä kilpailunvastaisista menettelytavoista komissio sitä arvostelee. Yrityksillä on siten erityinen intressi siihen, että komissio noudattaa tässä menettelyn toisessa vaiheessa erityistä ripeyttä, kunhan komissio ei kuitenkaan loukkaa niiden puolustautumisoikeuksia. Tässä tuomiossa komissiossa käydyn menettelyn toisen vaiheen kestoa – kymmenen kuukautta – pidettiin kohtuullisena.

Siltä osin kuin kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen loukkaamista koskevaan periaatteeseen oli vedottu vuoden 1994 päätöksen kumoamista koskevien vaatimusten tueksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki tärkeän täsmennyksen, kun se katsoi, että *tämän periaatteen loukkaaminen – jos se voidaan näyttää toteen – oikeuttaa kuitenkin kumoamaan kyseisen päätöksen vain, jos se samalla merkitsee kyseisten yritysten puolustautumisoikeuksien rikkomista*. Jos ei näytetä toteen, että liian pitkän ajan kuluminen olisi vaikuttanut kyseisten yritysten kykyyn puolustautua tehokkaasti, *kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen loukkaamisella ei ole vaikutusta hallintomenettelyn pätevyYTEEN eikä sitä näin ollen voida pitää sellaisena vahinkoa aiheuttavana syynä, johon yhteisöjen tuomioistuimissa voidaan vedota EY:n perustamissopimuksen 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan (joista on tullut EY 235 artikla ja EY 288 artiklan toinen kohta) nojalla nostetuissa kanteissa*.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltiin myös 15.6.1994 annetun tuomion vaikutuksia, sillä eräät kantajat olivat väittäneet, että sillä, että yhteisöjen tuomioistuin oli kumonnut vuoden 1988 päätöksen, oli saatettu kyseenalaiseksi tämän päätöksen tekemistä edeltävien valmistelevien toimenpiteiden pätevyys. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi nämä väitteet, sillä se katsoi 15.6.1994 annetun tuomion tuomiolauselman perusteella, kun sitä tulkittiin yhdessä tuomion perustelujen kanssa, että yhteisöjen tuomioistuin oli kumonnut vuoden 1988 päätöksen sellaisen menettelyvirheen vuoksi, joka koski yksinomaan komission päätöksen lopullisen tekemisen yksityiskohtia. Koska todettu menettelyvirhe tapahtui vuoden 1988 päätöksen tekemisen viimeisessä vaiheessa, kumoamisella ei ollut vaikutuksia niiden toimenpiteiden pätevyYTEEN, joilla tätä päätöstä valmisteltiin ja jotka edelsivät vaihetta, jonka todettiin olevan virheellinen.

Kantajat riitauttivat myös ne yksityiskohdat, jotka koskivat vuoden 1988 päätöksen kumoamisen jälkeen tehdyn vuoden 1994 päätöksen tekemistä, sillä perusteella, että vaikka todettu virhe oli tapahtunut vuoden 1988 päätöksen tekemisen viimeisessä vaiheessa, se, että komissio korjasi tämän virheen, olisi edellyttänyt, että ennen vuoden 1994 päätöksen tekemistä olisi kunnioitettu tiettyjä menettelyllisiä takeita (uuden hallinnollisen menettelyn aloittaminen, tiettyjen johdetussa oikeudessa säädettyjen menettelyvaiheiden ja yleensäkin kuulluksi

tulemista koskevan oikeuden kunnioittaminen). Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen edellyttää, että jokaiselle asianomaiselle yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle annetaan tilaisuus tulla kuulluksi niistä väitteistä, jotka komissio aikoo hyväksyä kutakin niitä vastaan lopullisessa päätöksessä, jossa kilpailusääntöjen rikkominen todetaan. Tässä tapauksessa oli niin, että siltä osin kuin vuoden 1988 päätöksen kumoamisella ei ollut vaikutusta niiden kyseisen päätöksen valmistelevien toimien pätevyyteen, jotka tehtiin ennen sitä vaihetta, jossa virhe tapahtui, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi yhtäältä, että 15.6.1994 annetulla tuomiolla ei ollut saatettu kyseenalaiseksi jokaiselle kantajalle vuoden 1988 huhtikuun alussa lähetetyn väitetiedoksiannon pätevyyttä, ja toisaalta, että kyseisellä tuomiolla ei myöskään ollut ollut vaikutuksia komissiossa vuoden 1988 syyskuussa käydyn, hallinnollisen menettelyn suullisen vaiheen pätevyyteen. Asianomaisia yrityksiä olisi pitänyt kuulla ennen vuoden 1994 päätöksen tekemistä ainoastaan siltä osin kuin kyseiseen päätökseen olisi sisältynyt sellaisia väitteitä, jotka olisivat olleet uusia verrattuna niihin väitteisiin, jotka mainittiin yhteisöjen tuomioistuimen kumoamassa alkuperäisessä päätöksessä, eikä siihen sisältynyt tällaisia väitteitä.

Myös kantajien esittämät *aineelliset kanneperusteet* hylättiin, joten komission tekemät toteamukset katsottiin päteviksi lukuun ottamatta niitä väitteitä, jotka koskivat Société artésienne de vinyle -nimisen yhtiön osallisuutta kilpailusääntöjen rikkomiseen vuoden 1981 ensimmäisen puoliskon jälkeisenä ajanjaksona.⁹

Kantajat esittivät myös joukon näyttöä koskevia perusteita. Tässä yhteydessä tutkittiin sitä, oliko komissiolla oikeus käyttää tiettyä näyttöä, jota se oli käyttänyt yrityksiä vastaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joutui erityisesti ratkaisemaan kysymyksen kotirauhan loukkaamattomuuden periaatteen loukkaamista koskevan, tiettyjen kantajien esittämän kanneperusteiden tutkittavaksi ottamisesta ja paikkansapitävyydestä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki eron tutkimusta koskevan päätöksen ja tutkimusta koskevan valtuutuksen välille ja katsoi, että kantajilla oli oikeus vuoden 1994 päätöksestä nostamansa kumoamiskanteen yhteydessä riitauttaa, siltä osin kuin komission hankkimia asiakirjoja käytettiin niitä vastaan, sellaisten muille yrityksille osoitettujen,

⁹

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin alensi tämän takia kyseisen yrityksen maksettavaksi määrättyä sakkoa.

tutkimuksia koskevien päätösten lainmukaisuus,¹⁰ joiden osalta ei ollut selvää, että niillä olisi ilman muuta ollut oikeus riitauttaa niiden lainmukaisuus nostamalla niistä kanne. Lisäksi kantajilla oli oikeus lopullisesta päätöksestä nostamansa kumoamiskanteen yhteydessä riitauttaa tutkimusta koskevien valtuutusten lainmukaisuus, vaikka valtuutukset eivät olleetkaan sellaisia toimenpiteitä, joista voitaisiin nostaa perustamissopimuksen 173 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) tarkoitettu kanne. Aineellisen kysymyksen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että tämän kanneperusteen on katsottava koskevan yhteisön oikeuden sellaisen yleisen periaatteen loukkaamista, jolla taataan suoja sitä vastaan, ettei julkinen valta puutu henkilön yksityisyyteen suhteettomasti tai mielivaltaisesti, olipa kyse luonnollisesta henkilöstä tai oikeushenkilöstä (yhdistetyt asiat 46/87 ja 227/88, Hoechst v. komissio, tuomio 21.9.1989, Kok. 1989, s. 2859; asia 85/87, Dow Benelux v. komissio, tuomio 17.10.1989, Kok. 1989, s. 3137 ja yhdistetyt asiat 97/87–99/87, Dow Chemical Ibérica ym. v. komissio, tuomio 17.10.1989, Kok. 1989, s. 3165). Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi siihen väitteeseen, jolla riitautettiin tutkimustoimien pätevyys, että asetuksen N:o 17 14 artiklan 2 kohdasta seuraa, että pelkän valtuutuksen nojalla suoritettavat tutkimukset tukeutuvat siihen, että yritykset tekevät vapaaehtoisesti yhteistyötä. Silloin kun yritys on tosiasiallisesti tehnyt yhteistyötä valtuutuksen nojalla tehdyssä tutkimuksessa, peruste, jonka mukaan viranomainen on suorittanut asianomaisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön yksityisyyden suojan kannalta liian pitkälle meneviä toimenpiteitä, on perusteeton, jos ei ole vedottu mihinkään seikkoihin sen osoittamiseksi, että komissio olisi mennyt pidemmälle kuin mitä yritys on yhteistyön puitteissa suostunut tekemään.

Tutkiessaan sen kanneperusteen paikkansapitävyyttä, joka koski vaikenemisoikeuden loukkaamista ja sen oikeuden loukkaamista, jonka mukaan henkilöllä on oikeus olla myötävaikuttamatta oman syyllisyytensä toteamiseen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi,¹¹ että sen tehtävänä oli tutkia, eivätkö silloin, kun asetuksessa N:o 17 ei nimenomaisesti säädetä

¹⁰ Koska tutkimusta koskeva päätös on päätös, josta EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) nojalla voidaan nostaa kumoamiskanne, yritys, jolla kyseinen päätös on osoitettu ja joka ei ole nostonut siitä määräajassa kannetta, ei enää voi vedota päätöksen lainvastaisuuteen sellaisen kanteen yhteydessä, joka on nostettu hallinnollisen menettelyn päätteeksi tehdystä päätöksestä.

¹¹ Koska asetuksessa N:o 17 tehdään ero tietojensaantipyynnön (11 artiklan 2 kohta) ja tietojensaantia koskevien päätösten (11 artiklan 5 kohta) välillä, tämän kanneperusteen tutkittavaksi ottamista on käsitelty samalla tavalla kuin tutkintavaltuuksia ja tutkintapäätöksiä koskevan perusteen tutkittavaksi ottamista.

vaikenemisoikeudesta, komission tutkintavaltuuksien tietyt, edeltävään tutkimukseen liittyvät rajoitukset kuitenkin johdu tarpeesta taata puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen, jonka yhteisöjen tuomioistuin on katsonut yhteisön oikeusjärjestyksen perustavanlaatuisiksi periaatteeksi. Tältä osin on todettava, että vaikka on totta, että puolustautumisoikeuksia on kunnioitettava sellaisissa hallinnollisissa menettelyissä, jotka saattavat johtaa seuraamuksiin, on myös tärkeää estää se, että nämä oikeudet vakavasti vaarantuisivat sellaisissa edeltävää tutkintaa koskevissa menettelyissä, joilla voi olla ratkaiseva merkitys katsottaessa yritysten menettelytavat lainvastaisiksi (asia 374/87, Orkem v. komissio, tuomio 18.10.1989, Kok. 1989, s. 3283 ja asia T-34/93, Société générale v. komissio, tuomio 8.3.1995, Kok. 1995, s. II-545). Vaikka komissiolla on asetuksen N:o 17 11 artiklan 2 ja 5 kohdan tehokkaan vaikutuksen toteutumisen turvaamiseksi oikeus vaatia yritystä toimittamaan kaikki tarvittavat mahdollisesti sillä olevat tosiasioita koskevat tiedot ja sen hallussa olevat kyseisiä seikkoja koskevat asiakirjat, vaikka niiden perusteella voitaisiin osoittaa sellainen kilpailua rajoittava toiminta, johon kyseinen yritys tai jokin toinen yritys on ollut osallisena, komissio ei kuitenkaan voi päätöksellä, joka koskee tietojen pyytämistä, loukata yritykselle tunnustettuja puolustautumisoikeuksia. Komissio ei voi näin ollen velvoittaa yritystä antamaan sellaisia vastauksia, joiden seurauksena yrityksen olisi myönnettävä sellainen kilpailusääntöjen rikkominen, jonka toteennäyttäminen kuuluu komissiolle. Näin toteamansa rajat huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tarkastelunsa päätteeksi kantajien väitteet.

Tietojensaantipyynnöt eivät ole sellaisia, että yritysten velvollisuutena olisi vastata esitettyihin kysymyksiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti yhtäältä, että komission ei tietojensaantipyynnöillään voida katsoa asettavan yritykselle velvollisuutta antaa vastauksia, joiden johdosta yrityksen olisi tunnustettava sellainen kilpailusääntöjen rikkominen, joka komission kuuluu näyttää toteen, ja toisaalta, että se, että yritys kieltäytyy vastaamasta tietojensaantipyyntöihin tai että se ei pysty vastaamaan niihin, ei sellaisenaan voi olla todiste yrityksen osallistumisesta yhteistoimintajärjestelyyn.

EY:n perustamissopimuksen 85 artiklaa soveltaessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti, että komissiolla oli oikeus luonnehtia menettelytapoja, joista yrityksiä arvosteltiin, sopimuksiksi ja/tai yhdenmukaistetuiksi menettelytavoiksi. *Kun kyse on monitahoisesta kilpailusääntöjen rikkomisesta, jossa useat tuottajat ovat useiden vuosien ajan tavoitelleet sitä, että ne voisivat yhdessä ohjata markkinoita, komissiolta ei voida edellyttää, että se yksilöisi kunkin yrityksen ja kunkin hetken osalta täsmällisesti rikkomisen sopimukseksi tai yhdenmukaistetuksi menettelytavaksi, kun perustamissopimuksen 85 artiklassa joka tapauksessa*

tarkoitetaan kumpaakin näistä kilpailusääntöjen rikkomisen muodoista. Komissiolla on näin ollen oikeus luonnehtia tällainen monitahoinen kilpailusääntöjen rikkominen sopimukseksi ja/tai yhdenmukaistetuksi menettelytavaksi, kunhan rikkominen koostuu tekijöistä, jotka on luokiteltava sopimukseksi, ja tekijöistä, jotka on luokiteltava yhdenmukaistetuksi menettelytavaksi.

Yrityksen osallistumisesta yhdenmukaistettuun menettelytapaan esitettävän näytön osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kun kyseinen näyttö ei perustu pelkkään toteamukseen markkinakäyttäytymisien samansuuntaisuudesta vaan asiakirjoihin, joista ilmenee, että menettelytavat olivat yhteistoiminnan tulosta, asianomaisten yritysten tehtävänä ei ole pelkästään esittää vaihtoehtoista selitystä komission määrittämille tosiseikoille, vaan niiden on myös kiistettävä sellaisten tosiseikkojen olemassaolo, jotka on näytetty toteen komission esittämillä asiakirjoilla.

Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ilmoitti selvästi, että yritystä voidaan kuitenkin pitää *vastuussa kokonaisvaltaisesta yhteistoimintajärjestelystä*, kuten vuoden 1994 päätöksen päätösoosan 1 kohdassa tarkoitettusta järjestelystä,¹² vaikka on näytetty toteen, että se on välittömästi osallistunut vain yhteen tai useampaan yhteistoimintajärjestelyn osatekijöistä, *jos toisaalta se tiesi tai sen olisi väistämättä pitänyt tietää, että salainen yhteistyö, johon se osallistui, kuului kokonaissuunnitelmaan, jonka tarkoituksena oli vääristää normaalia kilpailua, ja jos toisaalta tämä kokonaissuunnitelma kattoi kaikki osatekijät, joista yhteistoimintajärjestely muodostui.*

Tässä 20.4.1999 annetussa tuomiossa otettiin kantaa myös siihen, *ketä on pidettävä vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisesta.* Tältä osin tuomiossa todettiin, että kun oikeushenkilö, joka vastasi yrityksen toiminnasta sinä ajanjaksona, jona kilpailusääntöjä rikottiin, oli edelleenkin oikeudellisesti olemassa, komissio oli menetellyt perustellusti pitäessään kyseistä oikeushenkilöä vastuussa rikkomisesta.

Lisäksi tilanteessa, jossa sekä tuotannon että markkinoinnin osalta on olemassa suuri joukko operatiivisia yhtiöitä, jotka kaiken lisäksi ovat jakaantuneet erityisten maantieteellisten markkinoiden mukaan, komissiolla on oikeus osoittaa päätöksensä konsernin holdingyhtiölle sen sijaan, että se olisi osoittanut sen jollekin konsernin operatiivisista yhtiöistä.

¹² Kyse oli kilpailevien tuottajien välillä usean vuoden ajan säännönmukaisesti järjestetyistä kokouksista, joiden aiheena oli sellaisten lainvastaisten menettelytapojen käyttöönottoaminen, joilla oli tarkoitus keinotekoisesti järjestellä PVC-markkinoiden toimintaa.

Prosessinjohtotoimina ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli ilmoittanut asianosaisille toukokuussa 1997 päätöksestään myöntää kullekin kantajista *oikeuden tutustua hallintomenettelyn asiakirjavihkoon*, joka komissiolle oli kertynyt asiassa, jossa vuoden 1994 päätös tehtiin, mutta ei komission sisäisiin asiakirjoihin ja asiakirjoihin, jotka sisältävät liikesalaisuuksia tai muita luottamuksellisia tietoja. Tutustuttuaan tähän asiakirjavihkoon lähes kaikki kantajat toimittivat huomautuksia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon, ja komissio esitti oman vastineensa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitettiin useita kumoamisperusteita, jotka koskivat oikeutta tutustua komission hallintomenettelyn asiakirjavihkoon, mutta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kaikki nämä perusteet. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että komissio ei hallintomenettelyssä ollut antanut kantajille sääntöjenmukaisesti oikeutta tutustua asiakirjavihkoon mutta että tämä seikka ei yksinään voinut johtaa vuoden 1994 päätöksen kumoamiseen. Puolustautumisoikeuksien tapahtuneeksi väitettyä loukkaamista on nimittäin tarkasteltava kuhunkin yksittäistapaukseen liittyvien olosuhteiden perusteella, sillä loukkaaminen riippuu lähinnä niistä väitteistä, joita komissio on käyttänyt näyttääkseen toteen kilpailusääntöjen rikkomisen, josta yrityksiä arvostellaan. Niinpä on tarkastettava, onko niillä ehdoilla, joiden mukaisesti kantajalla on ollut oikeus tutustua komission hallintomenettelyn asiakirjavihkoon, ollut vaikutusta kantajan puolustautumismahdollisuuksiin. Tältä osin on todettava, että *puolustautumisoikeuden loukkaamisen toteamiseksi riittää sen osoittaminen, että kyseisten asiakirjojen salaaminen kantajalta on voinut vaikuttaa kantajan vahingoksi menettelyn kulkuun ja päätöksen sisältöön* (asia T-30/91, Solvay v. komissio, tuomio 29.6.1995, Kok. 1995, s. II-1775 ja asia T-36/91, tuomio 29.6.1995, Kok. 1995, s. II-1847; ks. myös valtion tukien osalta asia 259/85, Ranska v. komissio, tuomio 11.11.1987, Kok. 1987, s. 4393). Jos näin olisi käynyt, hallintomenettelyssä olisi tapahtunut virhe ja päätös olisi pitänyt kumota.

Sakkojen osalta on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin alensi SAV:n, Elf Atochemin ja Imperial Chemical Industriesin maksettavaksi määrättyjä sakkoja täyttä harkintavaltaansa käyttäen. Näiden kahden viimeksi mainitun yhtiön osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin itse asiassa totesi, että niiden keskimääräisiä markkinaosuuksia koskevat arviot, jotka komissio oli ottanut huomioon sakkojen määrästä päättäessään, olivat liian suuria, joten näiden yritysten maksettavaksi määrätty sakotkin olivat liian suuret.

Kahdessa muussa samanlaisessa 19.5.1999 annetussa tuomiossa eli asiassa T-175/95, BASF vastaan komissio (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ja asiassa T-176/95, Accinauto vastaan komissio (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) antamissaan tuomioissa ensimmäisen oikeusasteen

tuomioistuimien katsoi, että komissio ei ollut tehnyt mitään arviointivirhettä, kun se katsoi, että BASF Coatingsin ja Accinauton välillä vuonna 1982 tehty sopimus oli EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen. Tähän johtopäätökseen tullakseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli ratkaistava, olivatko sopimuksen osapuolet sopineet rajoittavansa yksinmyyjän eli Accinauton vapautta myydä passiivisesti yksinmyyntisopimuksen kohteena olevia tuotteita muissa jäsenvaltioissa kuin siinä, jota yksinmyyntisopimus koski, oleville asiakkaille. Tätä ratkaistessaan ensimmäisen oikeusasteen täsmäsi, että huomioon otettavia seikkoja olivat sopimuksen riidanalaisen lausekkeen sanamuoto, sellaisten muiden sopimuslausekkeiden soveltamisala, jotka olivat yhteydessä ensiksi mainitussa lausekkeessa määrättyyn yksinmyyjän sopimusvelvoitteeseen, ja sopimuksen tekemiseen ja soveltamiseen liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joiden perusteella sopimuksen tarkoitus voidaan selvittää.

Yhdistetyissä asioissa T-185/96, T-189/96 ja T-190/96, Riviera auto service ym. vastaan komissio, 21.1.1999 annetussa tuomiossa (Kok. 1999, s. II-93) hylättiin VAG France -yhtiön entisten yksinmyyjien nostamat kanteet, joissa muun muassa vaadittiin kumoamaan komission päätökset, joilla asetuksen N:o 17 3 artiklan nojalla tehty kantelu, joissa EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa väitettiin rikotun toimituskiellolla, jonka kohteeksi kantajat olivat joutuneet jakeluverkostosta poistamisensa jälkeen Volkswagenin jälleenmyyntiä koskevan vakiosopimuksen perusteella. Tämä tuomio kuvastaa komission oikeutta, joka on tunnustettu asiassa T-24/90, Automec v. komissio, 18.9.1992 annetussa tuomiossa, Kok. 1992, s. II-2223), hylätä kantelu sen vuoksi, ettei yhteisöllä ole asiassa niin merkittävää intressiä, että se edellyttäisi kantelujen tutkimisen jatkamista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kertasi edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa antamassaan tuomiossa erilaiset periaatteet, jotka oli todettu aiemmassa oikeuskäytännössä, joka koskee sitä, kuinka komissio voi käyttää tätä oikeuttaan (ks. asia T-5/93, Tremblay ym. v. komissio, tuomio 24.1.1995, Kok. 1995, s. II-185 ja asia T-186/94, Guérin automobiles v. komissio, tuomio 27.6.1995, Kok. 1995, s. II-1753).

Myös yhdistetyissä asioissa T-189/95, T-39/96 ja T-123/96, SGA vastaan komissio, 13.12.1999 annettu tuomio (Kok. 1999, s. II-3587) ja yhdistetyissä asioissa T 9/96 ja T-211/96, Européenne automobile vastaan komissio, 13.12.1999 annettu tuomio (Kok. 1999, s. II-3639) täsmentävät niitä edellytyksiä, joiden täytyessä komissio voi käyttää sille annettua oikeutta.

b. 2) EY:n perustamissopimuksen 82 artikla)

Irish Sugar, joka on Irlannin ainoa sokerijuurikkaan jalostaja ja tärkein sokerin toimittaja tämän jäsenvaltion alueella, nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisesta menettelystä 14 päivänä toukokuuta 1997 tehdyn komission päätöksen. Tässä asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joutui tarkastelemaan kysymystä jaetusta määräävästä markkina-asemasta ja arvioimaan sitä, merkitsivätkö tietyt hintoja koskevat menettelytavat väärinkäyttöä (asia T-228/97, Irish Sugar v. komissio, tuomio 7.10.1999, Kok. 1999, s. II-2969; valitus kirjattu asianumerolle C-497/99 P).

Aivan ensiksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin palautti mieliin yhteisöjen tuomioistuimen erään tapauksen (yhdistetyt asiat C-68/94 ja C-30/95, Ranska ym. v. komissio, tuomio 31.1.1998, Kok. 1998, s. I-1375), joka koski yhteenliittymien valvontaa ja jonka mukaan jaettu määräävä markkina-asema on kyseessä silloin, kun useilla yrityksillä on yhdessä juuri keskinäisten siteidensä vuoksi mahdollisuus omaksua sama toimintalinja markkinoilla ja toimia huomattavassa määrin muista kilpailijoista, asiakkaistaan ja lopulta myös kuluttajista riippumatta. Nyt tarkasteltavana olevassa tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi yhtäältä, että pelkästään asianomaisten yritysten itsenäisyys ei sellaisenaan riittänyt sulkemaan pois mahdollisuutta, että niillä olisi ollut jaettu määräävä markkina-asema, ja toisaalta, että komission toteamista kantajan ja Sugar Distributors -nimisen yhtiön (jäljempänä SDL), joka vastasi kantajan toimittaman sokerin jakelusta, keskinäisistä siteistä ilmeni, että kantajalla ja SDL:llä oli mahdollisuus omaksua sama toimintalinja markkinoilla. Tällaisiksi keskinäisiksi siteiksi todettiin muun muassa seuraavat tekijät: kantajan osakkuus SDL:n emoyhtiössä (Sugar Distribution (Holding)), kantajan edustajien läsnäolo Sugar Distribution (Holding) -yhtiön ja SDL:n hallituksissa, näiden yhtiöiden päätöksentekomenettely ja sen helpottamiseksi laaditut tiedonvälitystavat sekä suorat taloudelliset siteet, jotka muodostuivat siitä, että SDL oli sitoutunut suorittamaan hankintansa yksinomaan kantajalta, ja siitä, että kantaja kustansi kaikki kuluttajille suunnatut tarjouskampanjat ja SDL:n asiakkailleen antamat alennukset.

Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että se, että nämä kaksi yritystä olivat vertikaalisessa liikesuhteessa keskenään, ei vaikuttanut toteamukseen, jonka mukaan kyseessä oli jaettu määräävä markkina-asema. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi komission tavoin, että ei voida hyväksyä sitä, että vertikaalisessa liikesuhteessa olevat yritykset, jotka eivät

kuitenkaan ole yhtyneet yhdeksi ainoaksi yritykseksi, voisivat käyttää väärin jaettua määräävää markkina-asemaa, paitsi jos hyväksytään, että perustamissopimuksen 86 artiklassa olisi aukko.

Komissiolla oli oikeus katsoa, että jaetun määräävän markkina-aseman haltijoina yhdessä olevista yrityksistä toisen yrityksen käyttäytyminen yksinään merkitsi tämän aseman väärinkäyttöä. Vaikka jaetun määräävän markkina-aseman olemassaolo seuraa asemasta, joka asianomaisilla taloudellisilla yksiköillä yhteisesti on relevanteilla markkinoilla, kaikkien kysymyksessä olevien yritysten ei välttämättä tarvitse olla mukana tietyssä väärinkäyttötapauksessa. Riittää, että väärinkäyttö voidaan tunnistaa tällaisen jaetun määräävän markkina-aseman olemassaolon erääksi ilmentymäksi. Yritykset, joilla on jaettu määräävä markkina-asema, voivat siten käyttää tätä asemaa väärin joko yhdessä tai yrityskohtaisesti.

Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti, että kantajalla oli määräävä markkina-asema teollisuuskäyttöön tarkoitetun sokerin markkinoista, pelkästään sillä perusteella, että kantajalla oli yli 50 prosentin markkinaosuus relevanteilla markkinoilla.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittama valvonta kohdistui myös niihin komission toteamuksiin, jotka koskivat sitä, kuinka kantaja oli käyttänyt väärin Irlannin teollisuuskäyttöön ja vähittäiskauppaan tarkoitetun sokerin määräävää markkina-asemaansa, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti suurelta osin nämä toteamukset.¹³ Päättyäkseen, merkitsikö kantajan hinnoittelukäytäntö tosiasiaassa väärinkäytöstä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nojautui yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja korosti, että kysymyksen ratkaisu edellyttää kaikkien olosuhteiden, erityisesti alennusten myöntämisperusteiden ja -tavan kokonaisarviointia ja sen tutkimista, pyrittiinkö alennuksella mihinkään sen hyväksyttäväksi tekevään taloudelliseen suoritukseen perustumattomana etuna poistamaan ostajalta mahdollisuus valita hankintalähteensä tai rajoittamaan tätä mahdollisuutta, estämään kilpailijoilta markkinoille pääsy, asettamaan kauppakumppaneille erilaisia ehtoja samankaltaisille suorituksille taikka vahvistamaan määräävää markkina-asemaa vääristyneellä kilpailulla.

Erityisesti on todettava, että tässä tuomiossa vahvistettiin se, että rajaseutualennukset, joita myönnettiin erälle Irlannin ja Pohjois-Irlannin väliselle rajaseudulle sijoittuneille vähittäiskauppiaille, jotta nämä olisivat voineet kilpailla

¹³

Yhden ainoan väärinkäytöksen, josta yrityksiä arvosteltiin, osalta näyttö katsottiin jääneen esittämättä. Tämän toteamuksen vuoksi sakon määrää alennettiin.

vähittäismyyntiin tarkoitetun sokerin Pohjois-Irlannista tulevan alhaisin hinnoin tapahtuvan tuonnin kanssa, merkitsivät väärinkäytöstä. Riidan asianosaiset olivat eri mieltä siitä, oliko erityisalennusten myöntäminen kilpailun vaikutuspiirissä oleville asiakkaille määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen erityisen vastuun kannalta soveltuva toimenpide vai ei, edellyttäen etteivät kysymyksessä olleet hinnat olleet yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-62/86, AKZO v. komissio, 3.7.1991 annetussa tuomiossa (Kok. 1991, s. I-3359) ja asiassa C-333/94 P, Tetra Pak vastaan komissio, 14.11.1996 annetussa tuomiossa (Kok. 1996, s. I-5951) tarkoitettuja saalistushintoja. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan kantaja oli rikkonut EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan toisen kohdan c alakohtaa, kun se oli rajaseutualennusta myöntäessään soveltanut kauppakumppaneihin erilaisia ehtoja samankaltaisten suoritusten osalta ja siten vaikeuttanut niiden kilpailuasemaa. Niinpä kantajan perusteluja, joilla se oli pyrkinyt osoittamaan erityisalennusten myöntämisen olleen lainmukaista muun muassa siitä syystä, että sen menettelytapa oli merkinnyt puolustautumista, ei hyväksytty. Tämän perustelun osalta katsottiin, että *vaikkei määräävän markkina-aseman olemassaolo tosin poista tässä asemassa olevalta yritykseltä oikeutta suojella omia kaupallisia etujaan, jos ne ovat uhattuina, tavan, jolla määräävässä markkina-asemassa oleva yritys suojelee sellaista kilpailuasemaansa, johon liittyvät kaikki kantajalla riidanalaisten seikkojen tapahtuma-aikaan olleen kilpailuaseman ominaispiirteet, on, jotta se olisi hyväksyttävää, ainakin perustuttava taloudellisiin tehokkuusnäkökohtiin ja siitä on oltava etua kuluttajille*. Tässä tapauksessa todettiin, ettei kantaja ollut osoittanut näiden edellytysten täyttyneen.

Lopuksi on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli sakon alennusvaatimuksia käsitelleessään kysymystä siitä, oliko komissio noudattanut edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa SCK ja FNK vastaan komissio annetussa tuomiossa todettujen edellytysten mukaisesti yhteisön oikeudessa vallitsevaa yleistä periaatetta kohtuullisessa ajassa toimimisesta menettelyssä, joka edelsi kanteen kohteena olevan päätöksen tekemistä. Tapauksen ominaispiirteet huomioon ottaen hallinnollisen menettelyn kokonaiskestoa eli noin 80 kuukauden ajanjaksoa ei pidetty kohtuuttoman pitkänä.

Asiassa T-198/98, Micro Leader Business vastaan komissio, 16.12.1999 annetussa tuomiossa (Kok. 1999, s. II-3989) kumottiin komission päätös, jolla hylättiin toimistoautomaatio- ja tietojenkäsittelytuotteiden tukkumyyntiin erikoistuneen yrityksen, Micro Leader Businessin, kantelu, jossa Microsoft Francen ja Microsoft Corporationin väitettiin menettelevän EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan vastaisesti. Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissio ei ollut tehnyt mitään oikeudellista virhettä tai ilmeistä

arviointivirhettä, kun komissio katsoi, että kantelijan sen tietoon saattamiin seikkoihin ei sisältynyt mitään näyttöä EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun sopimuksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan olemassaolosta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että riidanalaista päätöstä tehtäessä oli tapahtunut ilmeinen virhe arvioitaessa EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan tapahtuneeksi väitettyä rikkomista, jolla kantelija tarkoitti sitä, että Microsoft-merkkisten tuotteiden jälleenmyyntihintaan Ranskan markkinoilla pyrittiin vaikuttamaan Microsoft Corporationin Kanadassa myymien, ranskankielisten tuotteiden vientikiellolla. Komissio ei nimittäin voinut ilman kantelun perustellumpaa tutkimista väittää, että sen tiedossa olleet seikat eivät sisältäneet viitteitä siitä, että Microsoft olisi käyttänyt väärin asemaansa, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin puolestaan katsoi, että nämä seikat sisälsivät viitteen siitä, että Microsoft sovelsi Kanadan markkinoilla ja yhteisöjen markkinoilla samankaltaisiin suorituksiin erilaisia ehtoja, ja siitä, että yhteisössä käytetyt hinnat olivat liian korkeita. Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tehtäväkseen muistuttaa, että vaikka *sillä, että tekijänoikeuksien haltija käyttää näitä oikeuksiaan esimerkiksi asettamalla kiellon, joka koskee tiettyjen tuotteiden tuontia yhteisön ulkopuoliselta alueelta yhteisön jäsenmaahan, ei sinällään rikota perustamissopimuksen 86 artiklaa, tällainen oikeuksien käyttäminen voi kuitenkin tietyissä poikkeuksellisissa oloissa johtaa siihen, että haltijan käyttäytymistä on pidettävä väärinkäyttönä* (yhdistetyt asiat C-241/91 P ja C-242/91 P, RTE ja ITP v. komissio, tuomio 6.4.1995, Kok. 1995, s. I-743).

EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan (josta on tullut EY 232 artikla) perusteella nostetun erään kanteen johdosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi asiassa T-127/98, UPS Europe vastaan komissio, 9.9.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. II-2633), että komissio oli laiminlyönyt velvollisuuksiaan. Riita sai alkunsa siitä, kun kantaja teki heinäkuussa 1994 komissiolle asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan nojalla kantelun, jossa se väitti Deutsche Postin menettelytavan olevan EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan vastainen. Kanteessaan kantaja vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta toteamaan, että komissio oli lainvastaisesti laiminlyönyt velvoitteensa, koska se ei ollut määritellyt kantaansa kantajan tekemästä kantelusta, vaikka siitä, kun kantaja oli esittänyt vastineensa sen ilmoituksen johdosta, jonka komissio oli sille osoittanut asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaisesti, oli kulunut kuusi kuukautta (siihen, kun kanne nostettiin). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että kun tutkimismenettelyssä oltiin jo kolmannessa vaiheessa (asia T-64/89, Automec v. komissio, tuomio 10.7.1990, Kok. 1990, s. II-367), kuten tässä tapauksessa oltiin, komission oli joko käynnistettävä menettely sitä vastaan, jota kantelu koskee, tai sitten sen oli tehtävä lopullinen päätös, jolla kantelu

hylätään ja josta voidaan nostaa kumoamiskanne yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (asia C-282/95, *Guérin automobiles v. komissio*, tuomio 18.3.1997, Kok. 1997, s. I-1503). Tämä viimeksi mainittu päätös on hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti tehtävä kohtuullisessa ajassa siitä lukien, kun komissio vastaanotti kantelijan vastineen. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että sen arvioimiseksi, onko kantajan asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaiseen ilmoitukseen antaman vastineen ja komissiolle osoitetun vaatimuskirjeen välillä kuluneen ajan pituus hyväksyttävissä, on syytä ottaa huomioon tutkimukseen jo kuluneet vuodet, asian tutkimisen nykyinen vaihe sekä asianosaisten näkökannat kokonaisuudessaan. Koska komissio ei tässä tapauksessa perustellut sitä, ettei se ryhtynyt toimenpiteisiin kohtuullisessa ajassa, ja koska sen velvollisuutta ryhtyä toimenpiteisiin ei riitautettu, kanne hyväksyttiin.

c) Asetus N:o 4064/89/ETY

Tarkasteltavana olevana vuonna ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi neljä tuomiota yrityskeskittymien valvonnan alalla (asia T-87/96, *Assicurazioni Generali ja Unicredito v. komissio*, tuomio 4.3.1999, Kok. 1999, s. II-203; asia T-102/96, *Gencor v. komissio*, tuomio 25.3.1999, Kok. 1999, s. II-753; asia T-221/95, *Endemol v. komissio*, tuomio 28.4.1999, Kok. 1999, s. II-1299 ja asia T-22/97, *Kesko v. komissio*, tuomio 15.12.1999, Kok. 1999, s. II-3775). Kaikissa näissä tapauksissa kanteet hylättiin.

Asiassa *Assicurazioni Generali ja Unicredito v. komissio* annetussa tuomiossa täsmennettiin asetuksen N:o 4064/89/ETY soveltuvuutta yhteisyrityksiin. Tässä asiassa kantaja riitautti päätöksen, jonka komissio oli tehnyt kyseisen asetuksen (sellaisena kuin se on korjattuna versiona, EYVL 1990, L 257, s. 13) 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla ja jonka mukaan sille ilmoitetun yhteisyrityksen perustaminen ei muodostanut asetuksen N:o 4064/89/ETY 3 artiklassa¹⁴ tarkoitettua keskittymää, joten asia ei siten kuulunut asetuksen N:o 4064/89/ETY soveltamisalaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kyseessä oli lopullinen päätös, josta kantajat voivat nostaa perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla kumoamiskanteen niillä asetuksen N:o 4064/89 perusteella olevien

¹⁴

Asetuksen N:o 4064/89 3 artiklasta (sellaisena kuin se oli kanteen kohteena ollutta päätöstä tehtäessä eli ennen asetuksen N:o 4064/89 muuttamisesta 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1310/97 (EYVL L 180, s. 1) antamista) seuraa, että yhteisyrityksen perustaminen kuuluu kyseisen asetuksen soveltamisalaan vain, jos yhteisyritys on tosiasiallisesti toiminnallisesti itsenäinen ja jos sen tarkoituksena tai vaikutuksena ei ole perustajayritysten kilpailukäyttäytymisien yhteensovittaminen.

oikeuksien suojaamiseksi, ja se katsoi, että komissio ei ollut tehnyt mitään arviointivirhettä kieltäytyessään pitämästä sille ilmoitettua toimea yrityskeskittymänä.

Arvioituaan, mikä oli emoyhtiöiden antaman avun vaikutus yhteisyrityksen toiminnalliseen itsenäisyyteen, siten, että se otti huomioon kyseessä olleiden markkinoiden ominaispiirteet ja tutki, missä määrin yhteisyritys harjoitti toimintoja, joita samoilla markkinoilla toimineet muut yritykset tavallisesti harjoittivat, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että siinä tapauksessa, että yhteisyritys on riippuvainen emoyhtiöistään kaikkien palvelujen osalta myös sellaisen käynnistysvaiheen jälkeen, jonka osalta apua voitaisiin pitää perusteltuna, jotta yhteisyritys pääsisi markkinoille, se ei ole toiminnallisesti itsenäinen, joten sitä ei voida pitää keskittymän muodostavana yhteisyrityksenä.

Asiassa Gencor vastaan komissio annetussa tuomiossa hylättiin kanne, jossa vaadittiin kumoamaan 24.4.1996 tehty komission päätös, jolla kiellettiin Gencor Ltd:n, joka on Etelä-Afrikan oikeuden mukaan perustettu metalli- ja mineraalialalla toimiva yhtiö, ja Lonrho Plc:n, joka on Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö ja joka myös toimii kaivos- ja metallialalla, välinen yrityskeskittymä sillä perusteella, että se olisi johtanut siihen, että yrityskeskittymän tuloksen syntyvällä yksiköllä ja eräällä toisella yhtiöllä (Amplats) olisi ollut määräävä duopolistinen asema platinan ja rodiumin maailmanlaajuisilla markkinoilla, minkä vuoksi tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla olisi rajoittunut olennaisesti. Etelä-Afrikan kilpailuviranomaiset eivät kansallisia sääntöjä soveltaessaan vastustaneet yrityskeskittymää.

Tässä tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli ensinnäkin tilaisuus todeta, että komissio oli toimivaltainen tutkimaan yrityskeskittymää. Asiassa nimittäin hylättiin Gencorin esittämä peruste, jonka mukaan komissio ei voisi soveltaa asetusta N:o 4064/89/ETY toimeen, joka koski yhteisön ulkopuolisessa maassa harjoitettua taloudellista toimintaa ja jonka kyseisen maan viranomaiset olivat hyväksyneet. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että asetuksessa N:o 4064/89/ETY ei edellytetä, että jotta keskittymällä voitaisiin katsoa olevan kyseisen asetuksen 1 artiklassa tarkoitettua yhteisönlaajuista merkitystä, kyseisten yritysten pitäisi olla sijoittautuneet yhteisöön tai että keskittymään liittyvän tuotantotoiminnan täytyisi tapahtua yhteisön alueella. Koska tämän asetuksen tavoitteena on sen varmistaminen, ettei kilpailu yhteismarkkinoilla vääristy, tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvat sellaiset keskittymät, jotka tosin koskevat yhteisön ulkopuolella tapahtuvaa louhinta- ja/tai tuotantotoimintaa mutta joiden vaikutuksesta määräävä markkina-asema syntyy tai vahvistuu sillä seurauksella, että tehokas kilpailu

yhteismarkkinoilla rajoittuu olennaisesti. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että asetuksessa pidetään pikemminkin yhteismarkkinoilla tapahtuvaa myyntitoimintaa kuin tuotantotoimintaa ensisijaisena arviointiperusteena.

Tässä tuomiossa todettiin myös, että kanteen kohteena oleva päätös oli yhteensopiva kansainvälisen julkisoikeuden kanssa, kun otettiin huomioon, että *oli ennustettavissa, että yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneiden yritysten suunnittelemalla toimella oli välitön ja merkittävä vaikutus yhteisössä.*

Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti asetuksen N:o 4064/89/ETY tarkoituksen perusteella, että kyseistä asetusta oli sovellettava jaettuun määräävään markkina-asemaan (yhdistetyt asiat C-68/94 ja C-30/95, Ranska ym. v. komissio, tuomio 31.3.1998, Kok. 1998, s. I-1375).

Kolmanneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että keskittymän seurauksena syntyy jaettu määräävä asema. Tältä osin kyseinen tuomioistuin korosti, että vaikka sillä, että yrityksellä on huomattava markkinaosuus, on huomattava painoarvo arvioitaessa määräävän markkina-aseman olemassaoloa, se ei kuitenkaan ole näyttöarvoltaan muuttumaton todiste, sillä markkinaosuuden merkitys vaihtelee markkinoittain kulloistenkin markkinoiden rakenteen mukaan erityisesti tuotannon, tarjonnan ja kysynnän osalta. Oligopolin osapuolten suurilla markkinaosuuksilla ei välttämättä ole samaa merkitystä kuin tutkittaessa yhden yrityksen määräävää asemaa, siltä osin kuin tarkastelun kohteena on näiden osapuolten mahdollisuus toimia ryhmänä huomattavan itsenäisesti suhteessa kilpailijoihinsa, asiakkaisiinsa ja lopulta kuluttajiin. Silti on katsottava, että suuri markkinaosuus on erityisesti duopolin osalta erittäin tärkeä osoitus jaetun määräävän aseman olemassaolosta, ellei tätä koskevaa vastanäyttöä ole esitetty.

Tästä tuomiosta ilmenee myös, että *rakenteelliset yhteydet eivät ole välttämätön edellytys sille, että voitaisiin katsoa, että kahdella tai useammalla itsenäisellä taloudellisella yksiköllä on jaettu määrävä asema, sillä näiden yksiköiden välillä on yleisemminkin taloudellisia yhteyksiä.* Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, että ei ole myöskään mitään oikeudellista tai taloudellista syytä sulkea taloudellisen yhteyden käsitteen ulkopuolelle sellaista keskinäistä riippuvuutta, joka vallitsee tiiviin oligopolin osapuolten välillä, kun kyse on markkinoista, joilla vallitsee otolliset olosuhteet erityisesti markkinoiden keskittymisasteen, avoimuuden ja tuotteen homogeenisuuden vuoksi, ja kun oligopolin osapuolet voivat ennustaa toistensa käyttäytymisen ja niillä on tämän vuoksi vahva houkutus yhdenmukaistaa käyttäytymisensä markkinoilla niin, että ne voivat maksimoida voittonsa rajoittamalla tuotantoa hintojen nostamiseksi.

Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että asetuksessa N:o 4064/89/ETY komissiolle on annettu toimivalta hyväksyä asianomaisilta yrityksiltä ainoastaan sellaiset sitoumukset, joiden perusteella komissio voi katsoa, että kyseinen keskittymä ei luo eikä vahvista määräävää asemaa asetuksen 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla, *huolimatta siitä, luokitellaanko ne käyttäytymiseen liittyviksi vai rakenteellisiksi*.

Asiassa Endemol vastaan komissio kantaja vaati kumottavaksi komission 20.9.1995 tekemän päätöksen, jossa se totesi Holland Media Groep -nimisen yhteisyrityksen perustamista koskevan sopimuksen yhteismarkkinoille soveltumattomaksi. Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joutui ratkaisemaan, miten laaja toimivalta komissiolla on sellaisissa yrityskeskittymissä, jotka eivät ole yhteisönlaajuisia, kun jäsenvaltio pyytää sitä asetuksen N:o 4064/89/ETY 22 artiklan 3 kohdan nojalla tutkimaan sitä, onko tällainen keskittymä yhteensopiva tämän asetuksen kanssa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin katsoi, että tässä 22 artiklassa ei anneta jäsenvaltiolle toimivaltaa valvoa komission suorittaman tutkimuksen kulkua sen jälkeen, kun komissiolta on pyydetty tietyn keskittymän tutkimista; artiklassa ei myöskään anneta jäsenvaltiolle oikeutta rajata komission suorittaman tutkimuksen ulottuvuutta.

Lisäksi tässä asiassa tarjoutui tilaisuus täsmentää puolustautumisoikeuksien laajuutta. Niinpä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että periaatteita, jotka koskevat perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan nojalla käydyissä menettelyissä oikeutta tutustua asiakirjavihkoon, on sovellettava asetuksen N:o 4064/89 mukaisesti tutkittavien keskittymien asiakirja-aineistoon tutustumisen osalta, vaikka näiden periaatteiden noudattamisen vastapainoksi saatetaankin kohtuudella asettaa kyseiseen asetukseen yleisesti liittyvä asian joutuisan käsittelyn vaatimus. Tästä seuraa, että oikeus tutustua tiettyihin asiakirjoihin voidaan kuitenkin myös evätä erityisesti silloin, kun asiakirjat tai jotkin osat niistä sisältävät muiden yritysten liikesalaisuuksia, ja silloin, kun kyseiset asiakirjat ovat komission sisäisiä asiakirjoja tai kun kyseessä ovat tiedot, joiden perusteella voidaan tunnistaa kantelijat, jotka haluavat pysyä tuntemattomina, tai tiedot, jotka on toimitettu komissiolle sillä edellytyksellä, että niitä käsitellään luottamuksellisina. Vaikka yrityksillä on oikeus liikesalaisuuksiensa suojelemiseen, tämän oikeuden on oltava tasapainossa puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen kanssa, joten komissio voi siten joutua sovittamaan yhteen vastakkaisia intressejä siten, että se laatii liikesalaisuuksia tai muita arkaluonteisia tietoja sisältävistä asiakirjoista ei-luottamuksellisia versioita.

Lisäksi tuomiossa todettiin, että yhteisyrityksen osalta käytettiin asetuksen N:o 4064/89 3 kohdassa tarkoitettua yhteistä määräysvaltaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tuli tähän johtopäätökseen tarkasteluaan yrityskeskittymään johtaneen sopimuksen lausekkeitä, jotka koskivat tärkeimpien strategisten päätösten tekemisen yksityiskohtia ja osakkeenomistajien yhtiökokouksen ratkaistavaksi saatettujen kysymysten ratkaisemista yksimielisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi myös, että osakasneuvosto tekee päätöksensä yksimielisesti, ja sen ennakkohyväksyntää edellytetään hallituksen päättäessä tietyistä kysymyksistä, jotka ulottuvat pidemmälle kuin on tarpeen vähemmistöosakkaiden etujen suojaamiseksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsitteli asetuksen N:o 4064/89/ETY 22 artiklan 3 kohtaa, jonka ulottuvuutta on jo tarkasteltu edellä mainitussa tuomiossa, myös asiassa Kesko vastaan komissio annetussa tuomiossa, jossa hylättiin vaatimus komission sellaisen päätöksen kumoamisesta, jolla se totesi Keskon ja Tukon välisen yrityskeskittymän yhteismarkkinoille soveltumattomaksi. Kantaja kiisti sen, että komissio, jonka käsiteltäväksi Suomen kilpailuvirasto oli asian saattanut, olisi tämän säännöksen perusteella ollut toimivaltainen tekemään tämän päätöksen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perusteli tämän väitteen hylkäämistä yhtäältä sillä, että *asetuksen N:o 4064/89 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu käsite jäsenvaltion pyyntö ei koske ainoastaan hallitukselta tai ministeriöltä tulevia pyyntöjä, vaan se kattaa myös pyynnöt, jotka tulevat kilpailuviraston kaltaiselta kansalliselta viranomaiselta*, ja toisaalta sillä, että komissio saattoi niiden tietojen perusteella, joita sillä oli riidanalaista päätöstä tehdessään käytettävissään, perustellusti katsoa, että kilpailuvirasto oli toimivaltainen esittämään tämän pyynnön.

Kantaja vetosi myös siihen, että kanteen kohteena olevassa päätöksessä ei näytetty toteen, että yrityskeskittymällä olisi ollut vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tältä osin, että edellytystä, joka koskee asetuksen N:o 4064/89 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, on tulkittava johdonmukaisesti sen tavan kanssa, jolla sitä on tulkittu perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa sovellettaessa. Komissiolla oli siten oikeus kyseisen asetuksen 22 artiklan 3 kohdan nojalla ottaa huomioon keskittymän potentiaaliset vaikutukset jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, edellyttäen, että ne olivat riittävän huomattavia ja ennalta-arvattavia, joten ei ollut tarpeen todeta, että kyseinen keskittymä olisi todellisuudessa vaikuttanut jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

2. Valtiontuet

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaisi tarkasteltavana olevana vuonna useita EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan¹⁵ ja EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan¹⁶ nojalla nostettuja kanteita. Sen käsiteltäväksi saatettiin myös EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan nojalla komissiota vastaan nostettu laiminlyöntikanne (asia T-17/96, TF1 v. komissio, tuomio 3.6.1999, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa; valitus kirjattu asianumerolle C-302/99 P ja C-308/99 P) ja vahingonkorvauskanne (asia T-230/95, BAI v. komissio, tuomio 28.1.1999, Kok. 1999, s. II-123).

EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan nojalla nostettujen kanteiden tutkittavaksi ottamisen osalta on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joutui kuluvana vuonna käsittelemään kanteen, jossa vaadittiin kumottavaksi päätös, jonka komissio oli tehnyt EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa (josta on tullut EY 88 artikla) määrätystä alustavassa tutkimusvaiheessa (asia T-82/96, ARAP ym. v. komissio; valitus kirjattu asianumerolle C-321/99 P), ja päätöksiä, jotka oli tehty EY:n

¹⁵ Asia T-14/96, BAI v. komissio, tuomio 28.1.1999, Kok. 1999, s. II-139; asia T-86/96, Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag-Lloyd v. komissio, tuomio 11.2.1999, Kok. 1999, s. II-179; asia T-288/97, Regione autonoma Friuli Venezia-Giulia v. komissio, tuomio 15.6.1999, Kok. 1999, s. II-1871; asia T-82/96, ARAP ym. v. komissio, tuomio 17.6.1999, Kok. 1999, s. II-1889 (valitus kirjattu asianumerolle C-321/99 P); asia T-123/97, Salomon v. komissio, tuomio 6.10.1999, Kok. 1999, s. II-2925; asia T-110/97, Kneissl Dachstein v. komissio, tuomio 6.10.1999, Kok. 1999, s. II-2881; yhdistetyt asiat T-132/96 ja T-143/96, Freistaat Sachsen ja Volkswagen v. komissio, tuomio 15.12.1999, Kok. 1999, s. II-3663 ja asia T-182/98, UPS Europe v. komissio, määräys 30.9.1999, Kok. 1999, s. II-2857.

¹⁶ Yhdistetyt asiat T-129/95, T-2/96 ja T-97/96, Neue Maxhütte Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke v. komissio, tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. II-17 (valitus kirjattu asianumerolle C-111/99 P); asia T-37/97, Forges de Clabecq v. komissio, tuomio 25.3.1999, Kok. 1999, s. II-859 (valitus kirjattu asianumerolle C-179/99 P); yhdistetyt asiat T-164/96—T-167/96, T-122/97 ja T-130/97, Moccia Irme ym. v. komissio, tuomio 12.5.1999, Kok. 1999, s. II-1477 (valitukset kirjattu asianumerolle C-280/99 P, C-281/99 P ja C-282/99 P); asia T-106/96, Wirtschaftsvereinigung Stahl v. komissio, tuomio 7.7.1999, Kok. 1999, s. II-2155; asia T-89/96, British Steel v. komissio, tuomio 7.7.1999, Kok. 1999, s. II-2089; asia T-110/98, RJB Mining v. komissio, tuomio 9.9.1999, Kok. 1999, s. II-2585 (valitus kirjattu asianumerolle C-427/99 P) ja asia T-158/96, Acciaierie di Bolzano v. komissio, tuomio 16.12.1999, Kok. 1999, s. II-3927.

perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätyn tutkimuksen päätteeksi. Näiden viimeksi mainittujen päätösten osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti, että EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa mainituista kriteereistä on käytettävä sitä, joka koskee julkaisemista Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, kun ratkaistaan, mistä hetkestä lähtien kumoamiskanteen nostamiselle varattu aika alkaa jäsenvaltiota, jolle päätös on annettu tiedoksi, lukuun ottamatta kulua jokaisen muun henkilön osalta (em. asia Salomon v. komissio ja em. asia Kneissl Dachstein v. komissio), kun komissio oli toimittanut kantajana olevalle yritykselle sen lehdistötiedotteensa tekstin, jossa ilmoitettiin kyseisen päätöksen tekemisestä (em. asia BAI v. komissio).¹⁷

Asiassa T-86/96, Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag-Lloyd vastaan komissio, 11.2.1999 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti tutkimatta kanteen, jonka eräs yhteenliittymä ja eräs yritys olivat nostaneet ja jossa vaadittiin komission sellaisen päätöksen kumoamista, jossa saksalaisille lentoyhtiöille poistomahdollisuuksina myönnettävä verotustuki todettiin yhteismarkkinoille soveltumattomaksi.

Kyseisen yrityksen asiavaltuuden osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi ensin, että koska riidanalaisella päätöksellä kiellettiin yleisesti sovellettavien verosäännösten voimassaolon jatkaminen, se vaikutti kyseiseen yritykseen ainoastaan sen vuoksi, että yritys mahdollisesti hyötyi riidanalaisesta poistomenetelmästä samalla tavoin kuin jokainen muu samanlaisessa tilanteessa tosiasiallisesti tai mahdollisesti ollut toimija. Kielletty veroetus ei siis koskenut yritystä erikseen. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että se seikka, että luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa mielessä kolmas, jota asia koskee, ei anna sille asiavaltuutta nostaa kannetta päätöksestä, joka on tehty toisen tutkimusvaiheen päätteeksi. Toisin sanoen ainoastaan sellainen komission päätös, jossa kieltäydytään 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tutkimusvaiheen aloittamisesta, voi koskea luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä erikseen sen vuoksi, että tämä on kolmas, jota asia koskee. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, että silloin kun, komissio on tehnyt päätöksensä tutkimusvaiheen jälkeen, ne kolmannet, joita asia koskee, ovat tosiasiasa hyötäneet niille kuuluvista menettelyllisistä takeista, *joten päätöksen ei enää voida katsoa koskevan niitä erikseen EY:n perustamissopimuksen 173 artiklassa*

¹⁷

Korostettakoon, että EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklaa on tulkittu vastaavalla tavalla edellä mainituissa asioissa Forges de Clabecq v. komissio, British Steel v. komissio ja Wirtschaftsvereinigung Stahl v. komissio.

tarkoitettulla tavalla ainoastaan tämän aseman perusteella. Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että se, että yritys osallistuu perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrättyyn menettelyyn, ei yksinään riitä yrityksen yksilöimiseen samalla tavalla kuin on yksilöity se jäsenvaltio, jolle riidanalainen päätös on osoitettu.

Tässä asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tarjoutui myös tilaisuus palauttaa mieliin ne edellytykset, joiden täyttyessä ammatillisella yhteenliittymällä katsotaan olevan EY:n perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitettu asiavaltuus. Koska tarkasteltavana olevassa tapauksessa kantajan ei voitu katsoa pätevästi tulleen yhden tai useamman jäsenensä sijaan (ks. yhdistetyt asiat T-447/93, T-448/93 ja T-449/93, AITEC ym. v. komissio, tuomio 6.7.1995, Kok. 1995, s. II-1971) eikä sillä ollut yhdistetyissä asioissa 67/85, 68/85 ja 70/85, Van der Kooy ym. vastaan komissio, 2.2.1988 annetussa tuomiossa ja asiassa C-313/90, CIRFS ym. vastaan komissio, 24.3.1993 annetussa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-1125) tarkoitettua neuvottelijan ominaisuutta, sen kannetta ei voitu ottaa tutkittavaksi.

Edellä mainituissa asiassa Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia vastaan komissio ja Freistaat Sachsen ja Volkswagen vastaan komissio antamissaan tuomioissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti tutkittavakseen alueellisten viranomaisten nostaman kanteen ja vahvisti näin aiempaa oikeuskäytäntöään (asia T-214/95, Vlaams Gewest v. komissio, tuomio 30.4.1998, Kok. 1998, s. II-717).

Asiassa Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia vastaan komissio oli kyse Italian tasavallalle osoitetusta päätöksestä, jossa komissio totesi yhteismarkkinoille soveltumattomiksi Friuli-Venezia Giulian alueen (Italia) maantietavaraliikennettä harjoittaville alueen yrityksille myöntämät tuet ja määräsi ne perittäviksi takaisin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan riidanalainen päätös koski tätä aluetta erikseen, koska päätös ei koskenut pelkästään toimia, jotka kantaja oli tehnyt, vaan päätöksellä myös estettiin kantajaa käyttämästä omia toimivaltuuksiaan haluamallaan tavalla. Lisäksi riidanalaisella päätöksellä estettiin kantajaa jatkamasta tapauksessa kyseessä olleen lain soveltamista, tehtiin tyhjiksi lain vaikutukset ja pakotettiin kantaja aloittamaan hallintomenettely tukien takaisin perimiseksi niiden saajilta. Päätös koski kantajaa myös suoraan, koska kansalliset viranomaiset, joille päätös oli osoitettu, eivät olleet mitenkään käyttäneet harkintavaltaa antaessaan päätöksen tiedoksi alueelliselle viranomaiselle. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että alueen oikeussuojaintressi ei ollut sekoitettavissa Italian valtion oikeussuojaintressiin siltä osin kuin kyseisellä alueella oli erityisiä oikeuksia ja etuja, sillä riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettut

tuot olivat toimenpiteitä, jotka alue oli toteuttanut sille suoraan Italian perustuslain mukaan kuuluvan lainsäädännöllisen ja taloudellisen autonomian perusteella.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki vastaavan oikeudellisen analyysin Freistaat Sachsenin vireille panemassa tapauksessa, jossa tuomioistuinta vaadittiin kumoamaan osittain Saksan tuesta Volkswagen-konsernin Moselin ja Chemnitzin tehtaille 26 päivänä kesäkuuta 1996 tehty komission päätös 96/666/EY, joten tälle alueellisella yksiköllä katsottiin olevan asiavaltuus ja oikeussuojaintressi (yhdistetyt asiat T-132/96 ja T-143/96, Freistaat Sachsen ja Volkswagen v. komissio).

Asiassa UPS Europe vastaan komissio antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen sillä perusteella, että kirjeellä, jonka komissio oli osoittanut kantajalle – joka oli kannellut valtion tuista – ei ollut oikeusvaikutuksia. Kyseisessä kirjeessä komissio ilmoitti kantajalle, että sen aikomuksena sillä hetkellä oli olla aloittamatta EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan mukaista tukien tutkimismenettelyä, ja että se ei sulkenut pois sitä mahdollisuutta, että asiaan saattaa liittyä valtiontukea koskevia kysymyksiä.

EY:n perustamissopimuksen 175 artiklaan liittyen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi komission laiminlyönnin valtiontukien alalla, aivan kuten se oli todennut tällaisen laiminlyönnin edellisenäkin vuonna asiassa T-95/96, Gestevisión Telecinco vastaan komissio 15.9.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. II-3407). Asiassa T-96/17, TF1 vastaan komissio tänä vuonna antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissio oli lainvastaisesti jättänyt tekemättä päätöstä kantajan tekemän sellaisen kantelun johdosta, joka koski julkisille televisiokanaville myönnettyjä valtiontukia. Sen ratkaisemiseksi, olisiko komissiolla ollut sille osoitettua toimimisvaatimusta esitettäessä velvollisuus toimia, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti huomioon kantelun tekemisajankohdan (maaliskuu 1993) ja sen ajankohdan, jona vastaaja olevaa toimielintä vaadittiin toimimaan (lokakuu 1995), välillä kuluneen ajan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tältä osin, että tämä aika oli siinä määrin pitkä, että komission olisi siinä ajassa pitänyt saattaa kyseisten toimien alustava tutkimisvaihe päätökseen ja tehdä niistä päätös, ellei se voinut näyttää toteen poikkeuksellisten olosuhteiden olemassaoloa. Koska niitä ei näytetty toteen, komissio oli laiminlyönyt velvollisuutensa, koska se ei ollut toiminut kahden kuukauden määräajassa toimimiskehotuksen esittämisestä lukien.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joutui kuluneena vuonna ottamaan useassa asiassa, muun muassa asiassa BAI vastaan komissio, em. asiassa Forges de

Clabecq vastaan komissio ja em. yhdistetyissä asioissa Neue Maxhütte Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke vastaan komissio, kantaa *valtiontuen käsitteen* osatekijöihin.

Asiassa T-14/96, BAI vastaan komissio, antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi komission päätöksen, jolla Biskajan alueen valtuuston ja Ferries Golfo de Vizcaya -nimisen yrityksen välistä sopimusta koskeva tutkintamenettely lopetettiin, sillä perusteella, että sopimus ei merkinnyt valtiontukea. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi komission tekemän arvioinnin perustuneen EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan virheelliseen analyysiin ja korosti, että valtion toimenpide, joka tehdään tietyn yrityksen hyväksi ja joka on muodoltaan matkaseteleiden ostosopimus, ei voi jäädä perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitetun valtiontuen käsitteen ulkopuolelle pelkästään sillä perusteella, että sopimuspuolet sitoutuvat vastavuoroisiin suorituksiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että asiassa ei ollut näytetty toteen, että se, että Biskajan alueen valtuusto hankki matkaseteleitä, olisi ollut tavanomainen liiketoimi, ja että riidanalainen tuki vaikutti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska sitä saava yritys huolehti eri jäsenvaltioissa olevien kaupunkien välisistä liikenneyhteyksistä ja koska se kilpaili muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden laivayhtiöiden kanssa.

Asiassa Forges de Clabecq vastaan komissio antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen, jossa vaadittiin kumottavaksi komission päätös, jolla tietyt kantajan hyväksi toteutetut rahoitustoimenpiteet katsottiin yhteismarkkinoille soveltumattomiksi, ja katsoi, että pääomasijoitusta ja tämän sijoituksen yhteydessä myönnettyjä ennakkoja sekä valtion takauksia lainoille ja luotoille voidaan pitää EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettuna tukena. Tässä 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetun tuen käsite nimittäin sisältää yrityksen tukemiseksi annetut raha- tai luontoissuoritukset, jotka eivät ole yrityksen tuottamien tavaroiden tai palvelujen ostajan tai käyttäjän maksusuorituksia, ja lisäksi kaikki toimenpiteet, jotka alentavat yrityksen vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia.

Yhdistetyissä asioissa Neue Maxhütte Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke vastaan komissio antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kahden saksalaisen terästeollisuusyrityksen eli Neue Maxhütten ja Lech-Stahlwerken kanteet, joissa vaadittiin kumoamaan kolme komission päätöstä. Yritykset lähinnä riitauttivat tiettyjen Baijerin osavaltion niiden hyväksi tekemien rahoitustoimien luokittelemisen EHTY:n perustamissopimuksen määräyksissä tarkoitetuksi valtion tueksi. Kanteen kohteena olevissa päätöksissä komissio oli nimittäin katsonut, että markkinataloudessa toimiva normaali yksityinen sijoittaja ei olisi tehnyt kantajien hyväksi tällaisia toimia. Ensimmäisen oikeusasteen

tuomioistuin hyväksyi tämän analyysin ja katsoi, että komissio ei ollut rikkonut EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohtaa.

Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, että EY:n perustamissopimuksen määräyksissä tarkoitetut käsitteet ovat EHTY:n perustamissopimuksen vastaavia määräyksiä sovellettaessa merkityksellisiä, siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa EHTY:n perustamissopimuksen kanssa. *Tältä osin on siis perusteltua turvautua EY:n perustamissopimuksen alaan kuuluvaa valtiontukea koskevaan oikeuskäytäntöön arvioitaessa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettua tukea koskevien päätösten lainmukaisuutta. Näin on etenkin valtiontuen käsitettä koskevan oikeuskäytännön osalta.*

Niinpä arvioidessaan sitä, oliko julkisten varojen siirto terästeollisuusyritykselle EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettua valtiontukea, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sovelsi yksityisen sijoittajan käyttäytymiseen perustuvaa arviointiperustetta ja korosti, että tässä tapauksessa pääomansijoitus, jonka julkisoikeudellinen sijoittaja teki odottamatta tuottoa edes pitkällä aikavälillä, oli valtiontukea. Koska NMH oli vahvasti ylivelkainen, komissio saattoi tässä tapauksessa perustellusti katsoa, että yksityinen sijoittaja ei olisi normaalien markkinaedellytysten vallitessa voinut odottaa saavansa sijoitetulle pääomalle hyväksyttävää tuottoa edes pitkällä aikavälillä, vaikka kyseessä olisi ollut konsernin sisällä laajassa taloudellisessa yhteydessä ymmärrettynä tehty toimi. Vaikka emoyhtiö sitä paitsi voi rajoitetun ajan vastata jonkin tytäryhtiönsä tappioista, jotta sen toiminnan lopettaminen tapahtuisi parhain mahdollisin edellytyksin, sillä perusteella, että näin emoyhtiöllä olisi paitsi mahdollisuus saada epäsuoraa aineellista hyötyä, niin myös muilla perusteilla, kuten konsernin yrityskuvan säilyttämisellä tai sen toiminnan uudelleen suuntaamisella, yksityinen sijoittaja ei kuitenkaan voi järkevästi ajatellen toimia siten, että se tekisi yhtämittaisesti vuosien ajan jatkuneiden tappiollisten kausien jälkeen pääomasijoituksen, joka taloudelliselta kannalta katsoen ei ainoastaan osoittaudu yrityksen omaisuuden realisointia kalliimmaksi, vaan lisäksi liittyy yrityksen myyntiin, joka vie tältä sijoittajalta kaikki voiton saamisen mahdollisuudet myös pitkällä aikavälillä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joutui tarkasteltavana olevan vuotena useaan otteeseen tutkimaan, oliko komissio soveltanut virheettömästi *valtiontukia koskevasta kiellosta tehtyjä poikkeuksia*.

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohtaan perustuvien poikkeusten osalta on otettava esille kaksi edellä mainittua asiaa eli asia Salomon vastaan komissio

ja asia Kneissl Dachstein vastaan komissio, joissa kantajat riitauttivat komission päätöksen, jossa Itävallan hallituksen pääomansiirtoina Haed Tyrolia Mares -nimiselle yritykselle myöntämä tuki katsottiin rakenneuudistukseen tarkoitettuna tukena tietyillä edellytyksillä yhteismarkkinoille soveltuviksi.

Näissä kahdessa tuomiossa, joissa kumoamiskanteet hylättiin, määritellään, missä laajuudessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi harjoittaa oikeudellista valvontaa sen arvioinnin osalta, joka koskee valtioneuvoston soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että komissiolla on laaja harkintavalta, kun se soveltaa EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohtaa. Jos tätä harkintavaltaa käytettäessä joudutaan suorittamaan monitahoisia taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen arviointia, tällaisen harkintavallan nojalla tehdyn päätöksen oikeudellisessa valvonnassa on rajoitettava tutkimaan, että menettelysääntöjä ja perusteluvelvollisuutta on noudatettu, että tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, että näitä tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei varsinkaan voi korvata päätöksentekijän suorittamaa arviointia omalla taloudellisella seikoilla koskevalla arvioinnillaan.

Asiasta Kneissl Dachstein vastaan komissio annetusta tuomiosta ilmenee myös, että koska komissio pystyi perustellusti katsomaan, että tuensaajana olevan yrityksen elpyminen myötävaikutti markkinoiden rakenteellisen kilpailukyvyn säilymiseen, tuen ei voitu katsoa suosivan vain yhtä ainoaa yritystä. Lisäksi tuomiossa täsmennetään, että siitä, että perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa¹⁸ on käytetty erottavaa konjunktioita tai, seuraa, että yhteismarkkinoille soveltuvina voidaan pitää joko tietyn taloudellisen toiminnan tai tietyn talousalueen kehityksen edistämiseen myönnettyjä tukia. Tästä seuraa, että tuen hyväksymisedellytyksenä ei välttämättä ole se, että kyseessä on alueellinen tuki.

Vastauksena väitteeseen, joka koski tuensaajalle asetetun kapasiteetin vähentämisvelvollisuuden riittämättömyyttä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tässä tuomiossa, että arvioitaessa vaikeuksissa olevan yrityksen rakenneuudistukseen myönnettyä tukea tuotannon supistamista ja työvoiman vähentämistä ei voida rinnastaa toisiinsa, sillä työntekijöiden lukumäärän ja

¹⁸

Tämän määräyksen mukaan yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen toiminnan kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

Asiassa ARAP ym. vastaan komissio kantajat riitauttivat komission päätöksen, joka koski Portugalin erälle yritykselle Portugalin perustettavaa juurikassokeritehdasta varten myöntämiä tukia. Nämä tuet muodostuivat verovapautuksista, joiden kantajat väittivät olevan ristiriidassa sokerialan yhteisen maatalouspolitiikan kanssa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että koska nämä tuet oli tarkoitettu siihen, että Portugalille yhteisön lainsäädännössä nimenomaisesti myönnetty 70 000 tonnin sokerikiintiö voidaan käyttää, jotta yritykset voisivat aloittaa siellä sokerintuotannon, ei voitu kiistää sitä, että näillä tuilla myötävaikutettiin yhteisellä maatalouspolitiikalla tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta pyydettiin ensimmäistä kertaa tulkitsemaan EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdan c alakohtaa, jossa määrätään, että yhteismarkkinoille soveltuu tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut, jos tuki on tarpeen jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi (em. asia Freistaat Sachsen ja Volkswagen v. komissio). Vastauksena kanneperusteeseen, joka koski tämän määräyksen rikkomista, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kantajien ja Saksan hallituksen kannassa, jonka mukaan perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla olisi mahdollista korvata täysin se taloudellinen jälkeenjääneisyys, josta uudet osavaltiot kieltämättä kärsivät, kunnes ne saavuttavat vanhojen osavaltioiden kehitystasoon verrattavan tason, ei otettu huomioon sitä, että tämä alakohta on poikkeusmääräys, eikä sen asiayhteyttä ja sillä tavoiteltuja päämääriä. Taloudellinen haitta, josta kaikki uudet osavaltiot kärsivät, ei nimittäin ollut aiheutunut EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettusta Saksan jaosta. Komissiolla oli siis perusteltu syy katsoa, että *EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdan c alakohtaan sisältyvää poikkeusta ei voitu soveltaa uusiin investointihankkeisiin* ja että perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohtaan sisältyvät poikkeukset ja yhteisön puitteet riittivät uusissa osavaltioissa esiintyvien ongelmien ratkaisemiseen. Lisäksi tässä tuomiossa hylättiin perusteettomina väitteet siitä, että EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohtaa olisi rikottu.

EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklaan perustuvia poikkeuksia tarkasteltiin asiassa Wirtschaftvereinigung Stahl vastaan komissio ja asiassa British Steel vastaan komissio 7.7.1999 annetuissa tuomioissa.

Kanteissaan brittiläinen yritys British Steel ja saksalainen yhdistys Wirtschaftvereinigung Stahl vaativat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla komissio hyväksyi tuet, jotka Irlannin hallitus oli myöntänyt Irish Steel -nimiselle terästeollisuusyritykselle sillä

edellytyksellä, että yrityksessä tehtäisiin rakennemuutos ja että se yksityistettäisiin. Katsottuaan, että komissiolla oli *oikeus hyväksyä rakenneuudistukseen tarkoitetut tuet suoraan EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla tehdyllä yksittäispäätöksellä*, koska viidennessä terästukisäännöstössä ei määrätty tällaisista tuista, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissio ei ollut tehnyt ilmeistä arviointivirhettä. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että Irish Steelille tukien hyväksymisen vastineeksi asetetut tuotanto- ja myyntikapasiteetin rajoitukset olivat riittäviä estämään kilpailun vääristymää, ja totesi, että *komissiolla ei ollut mitään velvollisuutta asettaa kapasiteetin vähennyksiä etukäteisehdoksi EHTY:ssä myönnettäville valtiontuille*, ja se täsmensi, että tällainen vähentäminen olisi tässä tapauksessa johtanut siihen, että yrityksen toiminta olisi pitänyt lopettaa, sillä se omisti vain yhden ainoan valssaamon. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että tuensaajana olleen yrityksen tervehdyttämisellä, jolla pyrittiin ehkäisemään kyseisen alueen taloudellisten vaikeuksien pahenemista, pyrittiin toteuttamaan EHTY:n perustamissopimuksen mukaisia tavoitteita. Lisäksi näissä tuomioissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tarjoutui tilaisuus todeta, että se, että EHTY:n soveltamisalaan kuuluvista valtion tuista ei ilmoiteta etukäteen, ei riitä vapauttamaan saati estämään komissiota ryhtymästä toimenpiteisiin EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella ja mahdollisesti toteamasta tukia yhteismarkkinoille soveltuviksi. Koska komissio oli katsonut, että Irish Steelin rakenneuudistusta varten myönnettyt rakenneuudistustuet olivat välttämättömiä yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta ja että niistä ei aiheutunut kilpailun vääristymistä tavalla, jota ei voitaisi hyväksyä, ilmoituksen puuttuminen ei sen vuoksi voinut vaikuttaa riidanalaisen päätöksen laillisuuteen kokonaisuutena tarkastellen eikä myöskään siltä osin kuin päätös koski tukea, josta ei ollut ilmoitettu etukäteen.

Asiassa Forges de Clabecq vastaan komissio sen sijaan oli päättänyt, ettei se EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla poikkeuksellisesti hyväksy tukia, jotka eivät kuuluneet viidennen terästukisäännöstön soveltamisalaan ja jotka Belgian viranomaiset olivat myöntäneet Forges de Clabecqille. Menetellessään näin komissio ei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin mukaan tehnyt mitään ilmeistä virhettä, koska EHTY:n perustamissopimuksen minkään tavoitteen perusteella tukien salliminen ei ollut tarpeen. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että kyseinen yritys oli sen hyväksi toteutetuista useista merkittävistä toimenpiteistä huolimatta melkein konkurssissa ja että komissio ei toiminut ajattelemattomasti katsoessaan, etteivät suunnitellut uudet toimenpiteet varmistaneet yrityksen elinkelpoisuutta millään aikavälillä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin myös pysytti voimassa kaksi komission päätöstä, joissa todettiin EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla yhteismarkkinoille soveltumattomiksi tuet, jotka Italian viranomaiset aikoivat myöntää useille yrityksille (yhdistetyt asiat Moccia Irme ym. v. komissio). Tässä tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin totesi, että viidennen terästukisäännösten tiukassa järjestelmässä kyseisen säännösten 4 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa todetun säännöllistä tuotantoa koskevan edellytyksen, jossa edellytetään, että sulkemistukea hakeva yritys on valmistanut säännöllisesti EHTY-terästuotteita, tarkoituksena on varmistaa se, että sulkemistuilla on mahdollisimman tehokas vaikutus markkinoihin mahdollisimman tehokkaan vähennyksen aikaansaamiseksi terästeollisuustuotantoon.

Kivihiilialalla sovellettavien valtiontukia koskevien sääntöjen tulkinnasta oli kyse välituomiossa, jossa ratkaistiin kaksi oikeudellista kysymystä, jotka RJB Mining-niminen, Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautunut kaivosyhtiö oli esittänyt kanteessaan, jossa se vaati kumottavaksi komission sellaisen päätöksen, jolla komissio oli hyväksynyt Saksan vuonna 1997 kivihiiliteollisuudelle myöntämät 10,4 miljardin Saksan markan suuruiset tuet (asia T-98/110, RJB Mining v. komissio). Nämä kaksi kysymystä koskivat yhtäältä sitä, oliko komissiolla päätöksensä N:o 3632/83/EHTY¹⁹ nojalla ollut oikeus hyväksyä takautuvasti tuki, joka oli jo maksettu ilman, että sitä oli etukäteen ollut hyväksytty, ja toisaalta sitä, oliko komissiolla kyseisen päätöksen 3 artiklan nojalla ollut toimivalta hyväksyä toimintatuki pelkästään sillä edellytyksellä, että tuki antoi edunsaajina olleille yrityksille mahdollisuuden vähentää tuotantokustannuksia ja pienentää myöhemmin tarvittavan tuen määrää, ilman että yrityksillä olisi ollut todennäköisiä mahdollisuuksia tulla taloudellisesti elinkelpoisiksi ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vastasi ensimmäiseen oikeudelliseen kysymykseen, että kanneperuste, jonka mukaan komissiolla ei ollut toimivaltaa hyväksyä takautuvasti jo maksettuja tukia, oli perusteeton.

Toiseen kysymykseen annetun vastauksen takia on syytä muistuttaa, että päätöksen N:o 3632/93 3 artiklan mukaan jäsenvaltioiden, jotka aikovat myöntää kivihiilialan yrityksille tuotantovuosien 1994–2002 aikana *toimintatukea*, on

¹⁹

Jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuuden hyväksi toteuttamia toimia koskevasta yhteisön järjestelmästä 28 päivänä joulukuuta 1993 tehty komission päätös N:o 3632/93/EHTY (EYVL L 329, s. 12).

toimitettava komissiolle nykyaikaistamista, järjeistämistä ja uudelleenjärjestelyä koskevan suunnitelma, jolla tähdätään *näiden yritysten taloudellisen elinkelpoisuuden parantamiseen*, joka saavutetaan tuotantokustannuksia vähentämällä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että päinvastoin kuin kantaja ehdotti päätöstä N:o 3632/93 tulkittavaksi, kyseisen päätöksen yhdessäkään määräyksessä ei nimenomaisesti edellytetä, että toimintatukea voidaan myöntää vain ja ainoastaan yrityksille, joilla on kohtuulliset mahdollisuudet saavuttaa taloudellinen elinkelpoisuus pitkällä aikavälillä ja jotka siten kykenevät omin keinoin vastaamaan kilpailuun maailmanmarkkinoilla. Näissä määräyksissä määrätään vain elinkelpoisuuden parantamisesta. Tästä seurasi, että *tietyn yrityksen elinkelpoisuuden parantaminen rajoittuu siten välttämättä yrityksen kannattamattomuuden ja kilpailukyvyttömyyden vähentämiseen*. Se on saavutettava siten, että tuotantokustannuksia vähennetään merkittävästi, mikä mahdollistaa kyseisille yrityksille myönnettävien toimintatukien pienentämisen.

3. EY:n perustamissopimuksen 90 artikla (josta on tullut EY 86 artikla)²⁰

Asiassa T-96/17, TF1 vastaan komissio (valitukset kirjattu asianumeroilte C-302/99 P ja C-308/99 P), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti tutkittavaksi EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan nojalla nostetun kanteen, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vaadittiin toteamaan, että komissio oli lainvastaisesti jättänyt toimimatta EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla. Tähän johtopäätökseen tullakseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että komissiolle perustamissopimuksen 90 artiklan täytäntöönpanossa kuuluva laaja harkintavalta ei voi poistaa sitä suojaa, joka yksityisillä oikeussubjekteilla on sen takia, että yhteisön yleisenä oikeusperiaatteena on, että kaikilla on oltava oikeus tehokkaiseen muutoksenhakukeinoihin sellaisia päätöksiä vastaan, jotka saattavat loukata perustamissopimuksissa turvattua oikeutta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi asiassa C-107/95 P,

²⁰ EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia ja joka on ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 6 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 12 artikla) ja 85–94 artiklan (josta on tullut EY 89 artikla) määräysten kanssa.

Kyseisen artiklan 3 kohdan mukaan komissio valvoo, että jäsenvaltiot noudattavat kyseisen artiklan 1 kohdassa mainittujen yritysten osalta jäsenvaltioille asetettuja velvoitteita, ja siinä nimenomaisesti annetaan komissiolle toimivalta puuttua asiaan antamalla direktiivejä tai tekemällä päätöksiä.

Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio, 20.2.1997 annettuun tuomiossa (Kok. 1997, s. I-947), jonka mukaan etukäteen ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että voi olla olemassa poikkeuksellisia tilanteita, joissa yksityisellä oikeussubjektilla on asiavaltuus sen vuoksi, että komissio on kieltäytynyt tekemästä päätöstä perustamissopimuksen 90 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisessa valvontatehtävässään, ja totesi, että sen tietoon saatettujen seikkojen perusteella kantaja oli tällaisessa tilanteessa. Tästä huolimatta laiminlyöntikannetta ei tutkittu aineellisesti, koska komissio lähetti kantajalle kirjeen oikeudenkäynnin kuluessa.

Asiassa T-266/97, Vlaamse Televisie Maatschappij vastaan komissio, 8.7.1999 annetussa tuomiossa (Kok. 1999, s. II-2329) oli kyse kanteesta, joka nostettiin 26.6.1997 tehdystä komission päätöksestä 97/606/EY, jossa todettiin EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdan vastaiseksi, kun sitä tulkittiin yhdessä saman perustamissopimuksen 52 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) kanssa, sen lainsäädännön säädökset, jossa annettiin Vlaamse Televisie Maatschappij’lle yksinoikeus lähettää televisiomainoksia Vlaanderissa, sillä perusteella, että valtion toimet, joihin tämä oikeus juridisesti perustui, olivat ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 52 artiklan kanssa ja että niitä ei ollut perusteltu julkista etua koskevilla pakottavilla syillä.

Tässä tuomiossa muun muassa täsmennettiin niiden oikeuksien laajuutta, joita kolmansilla osapuolilla on sellaisessa menettelyssä, jonka päätteeksi tehdään EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan nojalla päätös, ja tuomiossa vahvistettiin periaate, jonka mukaan EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohtaa ja 52 artiklaa sovelletaan yhdessä.

Ensiksi mainitun aspektin osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi yhdistetyissä asioissa C-48/90 ja C-66/90, Alankomaat ym. vastaan komissio, 12.2.1992 annettuun tuomioon ja totesi, että perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla sellaisella yrityksellä – eli kuten kantajalla – joka saa suoraa etua riitautetusta valtion toimenpiteestä, ja joka mainitaan sovellettavassa laissa nimeltä ja johon on viitattu riidanalaisessa päätöksessä nimenomaisesti ja johon päätöksen taloudelliset seuraukset suoraan kohdistuvat, on oikeus siihen, että komissio kuulee sitä menettelyn aikana. Tämän oikeuden kunnioittaminen edellyttää, että komissio ilmoittaa riitautetun valtion toimenpiteen johdosta etua saavalle yritykselle, joka on kolmas osapuoli menettelyssä, tätä toimenpidettä vastaan olevat konkreettiset vastaväitteensä, sellaisina kuin se on esittänyt ne jäsenvaltiolle osoittamassaan vaatimuskirjeessä, sekä mahdollisesti kaikessa sen jälkeen käydyssä kirjeenvaihdossa, ja antaa yritykselle mahdollisuuden esittää asianmukaisesti näkemyksensä näistä väitteistä. *Sen sijaan ei vaadita, että komissio antaisi valtion toimenpiteen johdosta etua saavalle yritykselle*

mahdollisuuden esittää näkemyksensä sen jäsenvaltion, jota vastaan menettely on aloitettu, vastauksena kyseistä jäsenvaltiota vastaan osoitettuihin väitteisiin tai kolmansien osapuolten, joita asia koskee, esittämien huomautusten johdosta esittämistä huomautuksista tai että komission olisi toimitettava yritykselle virallisesti jäljennös menettelyn perustana mahdollisesti olevasta kantelusta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tässä tapauksessa, että kantajaa oli asianmukaisesti kuultu.

Toisen aspektin osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohtaa ja 52 artiklaa on sovellettava yhdessä silloin, kun jäsenvaltion toimenpiteellä rajoitetaan toisen jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua ensiksi mainitun jäsenvaltion alueelle ja kun sillä samanaikaisesti annetaan yritykselle etuja niille myönnettyinä yksinoikeuksina, ellei ole niin, että kyseisellä valtion toimenpiteellä pyritään perustamissopimuksen kanssa yhteensopivaan, perusteltavissa olevaan tavoitteeseen ja toimenpide on *pysyvästi* perusteltu yleisen edun mukaisten pakottavien syiden, kuten kulttuuripolitiikan ja lehdistön moniarvoisuuden säilyttämisen takia. Tällöin kyseisen valtion toimenpiteen täytyy soveltua tämän tavoitteen saavuttamiseen, eikä sillä saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että tapauksessa oli tosiaankin kyseessä sijoittautumisvapauden rajoitus ja että sitä ei voitu perustella yleistä etua koskevalla pakottavalla syyllä, joten kanne hylättiin.

4. Oikeus tutustua neuvoston ja komission asiakirjoihin

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joutui tarkasteltavana olevana vuotena ratkaisemaan asioita, joissa oli kyse niistä edellytyksistä, jotka koskevat oikeutta tutustua komission julkisiin asiakirjoihin²¹ (asia T-188/97, Rothmans v. komissio, tuomio 19.7.1999, Kok. 1999, s. II-2465; asia T-309/97, Bavarian Lager v. komissio, tuomio 14.10.1999, Kok. 1999, s. II-3217 ja asia T-92/98, Interporc v. komissio, tuomio 7.12.1999, Kok. 1999, s. II-3521 ja neuvoston julkisiin asiakirjoihin (asia T-14/98, Hautala v. neuvosto, tuomio 19.7.1999, Kok. 1999, s. II-2489 (valitus kirjattu asianumerolle C-353/99 P). Lisäksi asiassa

²¹

Neuvosto ja komissio hyväksyivät 6.12.1993 tiedonsaantioikeutta neuvoston ja komission asiakirjoista koskevat käytännäsäännöt (EYVL L 340, s. 41). Varmistaakseen näissä käytännäsäännöissä todettujen periaatteiden noudattamisen neuvosto teki 20.12.1993 päätöksen 93/731/EY yleisön oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin (EYVL L 340, s. 43). Neuvosto myös teki 8.2.1994 päätöksen 94/90/EHTY, EY, Euratom yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista (EYVL L 46, s. 58).

T-106/99, Meyer vastaan komissio, 27.10.1999 annetussa määräyksessä (Kok. 1999, s. II-3273; valitus kirjattu asianumerolle C-436/99 P) kanne jätettiin tutkimatta, koska kantajan esittämässä tietojensaantipyynnössä ei ollut yksilöity mitään erityistä asiakirjaa tai kirjelmää.

Asiassa Rothmans vastaan komissio annetussa tuomiossa kumottiin komission päätös, jolla komissio oli kieltäytynyt luovuttamasta kantajalle tullikoodeksikomitean pöytäkirjoja, *käytännösäännöissä vahvistetun laatijasäännön* perusteella. Kyseisen säännön mukaan silloin, kun toimielimen hallussa olevan asiakirjan laatija on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jäsenvaltio, muu yhteisöjen toimielin tai laitos taikka muu kansallinen tai kansainvälinen toimielin, on pyyntö esitettävä suoraan asiakirjan laatijalle.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että *sovellettaessa asiakirjajulkisuutta koskevaa yhteisön sääntelyä komitologiakomiteoita on menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä tehdyn päätöksen 87/373/ETY²² mukaisesti pidettävä osana komissiota*, jonka tehtävänä on siis ratkaista näiden komiteoiden asiakirjoihin, kuten tässä tapauksessa kyseessä olleisiin pöytäkirjoihin, tutustumista koskevat pyynnot. Komitologiakomiteat, joiden puheenjohtajuudesta komissio huolehtii, nimittäin avustavat komissiota, kun se päättää täytäntöönpanotoimista neuvoston sille siirtämien toimivaltuuksien nojalla, eikä näillä komiteoilla ole omaa infrastruktuuria. Tällaisia komiteoita ei näin ollen voida pitää päätöksellä 94/90/EHTY, EY, Euratom hyväksytyissä käytännösäännöissä mainittuna muuna yhteisöjen toimielimenä tai laitoksena.

Interporc-nimisen yhtiön ja komission välinen riita tuottaa edelleenkin oikeusjuttuja, jotka koskevat korkealaatuisen naudanlihan (ns. Hilton Beefin) tuontia Argentiinasta (ks. sen päätöksen lainmukaisuudesta, jolla tuontitullien peruutushakemus hylättiin, asia T-42/96, Eyckeler & Malt v. komissio, tuomio 19.2.1998, Kok. 1998, s. II-401 ja asia T-50/96, Primex Produkte Import-Export ym. v. komissio, tuomio 17.9.1998, Kok. 1998, s. II-3773). Muistutettakoon, että 6.2.1998 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli kumonnut komission tekemän päätöksen, jolla komissio oli kieltäytynyt antamasta kantajalle oikeuden tutustua tiettyihin komission hallussa oleviin asiakirjoihin yleisen edun turvaamista (asian käsittely tuomioistuimessa) koskevan poikkeuksen perusteella. Päätöksessä ei nimittäin ollut mitään perusteluja, joiden perusteella olisi voitu tarkistaa,

22

Menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehty neuvoston päätös 87/373/ETY (EYVL L 197, s. 33).

kuuluivatko kaikki pyydetty asiakirjat varmasti sen poikkeuksen piiriin, johon asiassa vedottiin, sen takia, että liittyivät päätökseen, jonka kumoamista oli vaadittu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olleessa asiassa (asia T-124/96, Interporc v. komissio (ns. Interporc I -tapaus), tuomio 6.2.1998, Kok. 1998, s. II-231).

Noudattaakseen Interporc I -tapauksessa annettua tuomiota komissio teki uuden päätöksen, jolla se epäsi oikeuden tutustua myös niihin asiakirjoihin, joihin kantaja ei vielä ollut saanut oikeutta tutustua edellä mainitussa vireillä olleessa menettelyssä ja jotka olivat peräisin jäsenvaltioiden ja yhteisön ulkopuolisten maiden viranomaisilta sekä komissiolta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi saatettiin tämän päätöksen lainmukaisuutta koskeva kysymys, joutui selvittämään yleisen edun turvaamiseen (asian käsittely tuomioistuimessa) tehtävän poikkeuksen soveltamisalaa ja laatijasäännön soveltamisalaa (tätä sääntöä on käsitelty edellä asiassa Rothmans vastaan komissio annettua tuomiota selostettaessa).

Yleisen edun turvaamista koskevan poikkeuksen (asian käsittely tuomioistuimessa) osalta komissio oli riidanalaisessa päätöksessä todennut, että tietyt asiakirjat, joiden osalta oli vaadittu oikeutta tutustua niihin, koskivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä ollutta asiaa (asia T-50/96), joten niitä ei voitu antaa kantajalle. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tältä osin, että poikkeusta, joka perustuu siihen, että asiaa käsitellään tuomioistuimessa, on tulkittava siten, että *tietojen antaminen komission yksinomaan jotakin yksittäistä oikeudenkäyntiä varten laatimien asiakirjojen sisällöstä on yleisen edun turvaamisen vastaista*, ja ilmaisulla yksinomaan jotakin yksittäistä oikeudenkäyntiä varten laaditut asiakirjat ei ole ymmärrettävä tarkoitettavan pelkästään jätettyjä kirjelmiä tai asiakirjoja taikka vireillä olevien asioiden oikeudenkäyntejä varten tehtyyn selvittämistyöhön liittyviä sisäisiä asiakirjoja, vaan myös kyseisen pääosaston ja oikeudellisen yksikön tai asianajotoimiston välisiä asiaan liittyviä viestejä. Tällä poikkeuksen soveltamisalan rajoittamisella pyritään takaamaan toisaalta komission sisäisen työn suojelu ja toisaalta luottamuksellisuusperiaate sekä periaate, joka koskee asianajajien salassapitovelvollisuutta. Sen sijaan komissio ei voi käytäntösääntöihin sisältyvän yleisen edun turvaamiseen (asian käsittely tuomioistuimessa) perustuvan poikkeuksen sisällön nojalla olla noudattamatta velvollisuuttaan antaa tietoja puhtaasti hallinnollisen asiankäsittelyn yhteydessä laadituista asiakirjoista. Tätä periaatetta on noudatettava, vaikka näiden asiakirjojen esittäminen yhteisöjen tuomioistuimissa voi olla komission kannalta haitallista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi myös, että sillä seikalla, että asiassa oli nostettu kumoamiskanne hallinnollisen menettelyn päätteeksi annetusta päätöksestä, ei ollut tässä suhteessa merkitystä. Niinpä

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että riidanalainen päätös oli kumottava siltä osin kuin siinä kieltäydyttiin antamasta kantajalle tietoja komissiolta peräisin olevista asiakirjoista.

Lisäksi tässä tuomiossa todettiin, että komissio oli menetellyt perustellusti evätessään laatijasäännön perusteella oikeuden tutustua jäsenvaltioilta tai Argentiinan viranomaisilta peräisin oleviin asiakirjoihin.

Asiassa *Bavarian Lager* vastaan komissio annetussa tuomiossa pysytettiin voimassa komission päätös evätä yleisen edun turvaamista koskevan poikkeuksen perusteella oikeus tutustua EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) mukaiseen perusteltua lausuntoa koskevaan luonnokseensa. Tämän artiklan mukaiseen tutkintavaiheeseen liittyvän valmistelevan asiakirjan paljastaminen voisi nimittäin haitata jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn asianmukaista kulkua, koska näin voitaisiin vaarantaa tämän menettelyn päämäärä, jonka mukaan jäsenvaltiolle pyritään antamaan mahdollisuus vapaaehtoisesti noudattaa perustamissopimuksen vaatimuksia tai tarvittaessa perustella kantansa.

Asiassa *Hautala* vastaan neuvosto antamallaan tuomiolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi neuvoston päätöksen, jossa evättiin kantajalta tilaisuus tutustua tavanomaisten aseiden vientiä käsitelleen työryhmän kertomukseen ja jonka neuvosto teki tutkimatta mahdollisuutta antaa oikeutta tutustua tiettyihin päätöksen osiin.

Vastauksena Heidi Hautalan esittämään pyyntöön neuvosto oli ilmoittanut kieltäytyvänsä antamasta hänelle oikeutta tutustua tähän kertomukseen sillä perusteella, että se sisälsi arkaluonteisia tietoja, joiden ilmaiseminen olisi ollut vahingollista Euroopan unionin ja yhteisön ulkopuolisten valtioiden välisille suhteille. Neuvosto siis perusteli kieltäytymistään poikkeuksella, joka koskee yleisen edun turvaamista kansainvälisissä suhteissa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi ensinnäkin, että neuvosto oli asianmukaisesti tutkinut asiakirjoihin tutustumisoikeutta koskevan pyynnön. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että asiassa ei ollut näytetty toteen, että neuvosto olisi tehnyt arviointivirheen katsoessaan, että kertomukseen tutustumista koskeva oikeus voisi vahingoittaa yleistä etua.

Koska periaatteena kuitenkin on, että yleisöllä on mahdollisimman laaja oikeus tutustua asiakirjoihin, päätöksen 97/731/EY 4 artiklan 1 kohdassa määrättyjä poikkeuksia tähän päämäärään on tulkittava ja sovellettava suppeasti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan yleisen edun turvaamisen tavoite voitaisiin

kuitenkin saavuttaa myös siten, että neuvosto tyytyisi pyyntöä tarkasteltuaan jättämään luovuttamatta niitä asiakirjan osia, joista voi aiheutua haittaa kansainvälisille suhteille. Tehdäkseen näin neuvoston on punnittava yhtäältä yleisön intressiä saada tutustua sellaisiin asiakirjan osiin, joihin voidaan tutustua, ja toisaalta hyvää hallintotapaa asiakirjojen osittaisesta luovuttamisesta sille aiheutuvan työtaakan takia.

5. Kaupalliset suojaustoimenpiteet

Polkumyynnitullien alalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi neljä tuomiota (asia T-48/96, *Acme v. neuvosto*, tuomio 12.10.1999, Kok. 1999, s. II-3089; asia T-171/97, *Swedish Match Philippines v. neuvosto*, tuomio 28.10.1999, Kok. 1999, s. II-3241; asia T-210/95, *EFMA v. neuvosto*, tuomio 28.10.1999, Kok. 1999, s. II-3291 ja yhdistetyt asiat T-33/98 ja T-34/98, *Petrotub ja Republica v. neuvosto*, tuomio 15.12.1999, s. II-3837). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi perusteettomina kaikki neljä kannetta, joissa vaadittiin neuvoston sellaisten asetusten kumoamista, joilla otettiin käyttöön lopullisia polkumyynnitulleja yhteisön ulkopuolisista maista peräisin olevan tuonnin osalta.

Asiassa *Acme* vastaan neuvosto kantaja, joka oli Thaimaan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, riitautti Kiinan kansantasavallasta, Korean tasavallasta, Malesiasta ja Thaimaasta peräisin olevien mikroaaltouunien tuontia koskevan lopullisen polkumyynnitullin käyttöön ottamisesta ja väliaikaisen tullin lopullisesta kantamisesta annetun neuvoston asetuksen lainmukaisuuden. Oleellinen kysymys tässä asiassa oli se, oliko neuvosto rikkonut polkumyynnillä tai vientituella muista kuin Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioista tapahtuvalta tuonnilta suojautumisesta 11 päivänä heinäkuuta 1988 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2423/88 (EYVL L 209, s.1), kun se turvautui kyseisen asetuksen 2 artiklan 3 kohdan b alakohdan ii alakohdan lopussa olevaan yleiseen säännökseen, jonka mukaan kustannukset ja voittomarginaali määritetään laskennallista normaaliarvoa laskettaessa muulla kohtuullisella perusteella, ja käyttäessään tähän tarkoitukseen korealaisia tietoja eikä sitä yritystä koskevia tietoja, joka vastasi kantajan valmistamien mikroaaltouunien viennistä. Asiakirjavihkoon sisältyvien tietojen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että toimielimet olivat voineet pätevästi päätellä, että tätä vientiyhtiötä koskevia tietoja ei niiden epäluotettavuuden takia voitu käyttää, ja että toimielimet olivat menetelleet perustellusti turvautuessaan korealaisia viejiä koskeviin tietoihin.

Asiassa *Swedish Match Philippines* vastaan neuvosto nousi esille muun muassa kysymys siitä, oliko yhteisön toimielimillä oikeus katsoa, että tutkimusajanjaksona

tapahtunut kyseisen tuotteen erittäin vähäinen vienti yhteisöön saattoi aiheuttaa huomattavaa vahinkoa yhteisön tuotannonalalle. Tässä tapauksessa Filippiineillä valmistetut ja Swedish Match Philipppinesin viemät sytyttimet edustivat kantajan mukaan 0,0083:a prosenttia kaikista kolmesta tutkimuksen kohteena olevasta maasta (Filippiineiltä, Thaimaasta ja Meksikosta) yhteisöön tuoduista sytyttimistä.

Kun otetaan huomioon polkumyynnillä muista kuin Euroopan yhteisön jäsenvaltioista tapahtuvalta tuonnilta suojautumisesta 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 384/96 (EYVL L 56, s. 1) tiettyjen säännösten sanamuoto ja se, ettei ole olemassa mitään säännöksiä, joissa yhteisön toimielimiä velvoitettaisiin tutkimaan polkumyynnin vastaisessa menettelyssä, onko jokainen polkumyyntiä harjoittava viejä erikseen myötävaikuttanut, tai missä määrin se on niin tehnyt, yhteisön tuotannonalalle aiheutuneeseen vahinkoon, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että yhteisön lainsäätäjä oli valinnut vahingon toteamista varten yhden tietyn maan tai useamman maan alueen viittaamalla yleisesti tästä maasta tai näistä maista polkumyynnillä tapahtuvaan kokonaistuontiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin siis hylkäsi kantajan esittämän väitteen.

Asiassa EFMA vastaan neuvosto ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tarjoutui tilaisuus selvittää voittomarginaalin määrittelytapoja, joita neuvoston on käytettävä tavoitehintaa laskeessaan eli laskeessaan sitä vähimmäishintaa, jolla voidaan poistaa vahinko, jonka yhteisön tuotannonala on kärsinyt kyseisen tuotteen (tässä tapauksessa Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin) tuonnin takia.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi ensinnäkin, että voittomarginaali, jota neuvoston on käytettävä laskeessaan tavoitehintaa, saa olla korkeintaan sen voittomarginaalin suuruinen, jonka yhteisön teollisuus voisi kohtuudella odottaa saavansa tavanomaisissa kilpailuolosuhteissa, joissa ei esiinny polkumyynnillä tapahtuvaa tuontia.

Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että koska yhteisön teollisuusyrityksillä on erilaiset tuotantokustannukset ja siten myös erilaiset voittomarginaalit, yhteisöjen toimielimillä ei ole muuta mahdollisuutta tavoitehinnan määrittelyksi kuin laskea kaikkien yhteisön tuottajien tuotantokustannusten painotettu keskiarvo ja lisätä siihen keskimääräinen voittomarginaali, joka niiden mielestä näyttää kohtuulliselta kaikki asian kannalta merkitykselliset seikat huomioon ottaen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi myös, että neuvosto ei voi laskea tavoitehintaa pelkästään korkeimpien

tuotantokustannusten perusteella, sillä muuten se vahvistaisi tavoitehinnan, joka ei edustaisi koko yhteisöä.

Lopuksi on mainittava vielä yhdistetyissä asioissa Petrotub ja Republica vastaan neuvosto annettu tuomio, jossa pysytettiin voimassa kanteen kohteena ollut säädös. Tässä tuomiossa selvennetään viejien menettelyä koskevia oikeuksia, jotka niille annetaan asetuksessa N:o 384/96. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella nimittäin tulkitsi kyseisen asetuksen relevantteja säännöksiä ja erityisesti sen 20 artiklan 2 kohtaa, joka koskee tietojen ilmoittamista asianosaisille, kyseisen asetuksen yleisen rakenteen ja yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden valossa ja totesi, että viejillä on oikeus saada vähintään tiivistetysti tietoja yhteisön etua koskevista päätelmistä.

6. *Maatalous*

Maatalouspolitiikan – laajasti ymmärrettynä – alalla asiakysymyksen kannalta tärkeimmät tuomiot²³ annettiin banaanielalla.

Asiassa T-612/97, Cordis vastaan komissio, 28.9.1999 annetussa tuomiossa (Kok. 1999, s. II-2771; valitus kirjattu asianumerolle C-442/99 P) ja asiassa T-254/97, Fruchthandelsgesellschaft Chemnitz vastaan komissio, 28.9.1999 annetussa tuomiossa (Kok. 1999, s. II-2743) kantajat – kaksi Saksan oikeuden mukaan perustettua yhtiötä – vaativat kumottavaksi sellaisia komission päätöksiä, joissa niiltä evättiin lisätuontitodistukset banaanielan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 404/93 (EYVL L 47, s. 1) 30 artiklan mukaisena siirtymätoimenpiteenä. Tällä asetuksella otettiin käyttöön yhteinen banaani tuontijärjestelmä, jolla korvattiin erilaiset kansalliset järjestelmät. Koska kansallisten järjestelmien korvaaminen yhteisellä markkinajärjestelyllä voi häiritä sisämarkkinoita, komissiolla on kyseisen asetuksen 30 artiklan perusteella oikeus toteuttaa erityisiä siirtymätoimenpiteitä, jotka katsotaan tarpeellisiksi niiden vaikeuksien voittamiseksi, joita taloudellisia toimijoille koituu yhteisen markkinajärjestelmän käyttöönotosta mutta jotka perustuvat niihin edellytyksiin, jotka vallitsivat kansallisilla markkinoilla ennen asetuksen N:o 404/93 voimaantuloa.

Asiassa T-254/97 komissio oli katsonut, että Fruchthandelsgesellschaft Chemnitzin tapausta ei voitu pitää niin kohtuuttomana, että olisi ollut perusteltua myöntää

23

Ne tutkittavaksi ottamista koskevat kysymykset, joita maatalouspolitiikan alalla nostetut kanteet ovat voineet nostaa esille, käsitellään tätä aihetta koskevan otsikon alla.

erityisiä tuontitodistuksia, sillä tosiseikkojen valossa näytti siltä, että tämä yhtiö, joka oli perustettu sen jälkeen kun asetus N:o 404/93 oli julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, ei ollut voinut toimia ilman, että se olisi voinut arvioida, mitä seurauksia sen toiminnalla olisi banaanian yhteisen markkinajärjestelyn perustamisen jälkeen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim vahvisti tämän analyysin ja hylkäsi kanteen.

Asiassa T-612/97 taustalla oli se, että komissio oli katsonut, että Cordis Obst und Gemüse Großhandel -nimisen yrityksen vaikeudet eivät johtuneet siirtymisestä yhteiseen markkinajärjestelyyn. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim vahvisti myös tämän analyysin ja hylkäsi kanteen.

Asiassa T-216/96, Conserve Italia vastaan komissio, 12.10.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. II-3139; valitus kirjattu asianumerolle C-500/99 P) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim vahvisti sen, että maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseen liittyvästä yhteisestä toiminnasta 15 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 355/77 (EYVL L 51, s. 1) mukainen Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosaston myöntämä tuki voidaan poistaa, jos olennaisia velvoitteita on vakavasti rikottu. Tällaisena velvoitteiden olennaisena rikkomisena pidettiin sitä, että tuensaaja ei noudattanut sitoumustaan olla aloittamatta töitä ennen kun komissio vastaanotti tukihakemuksen eikä tiedottanut komissiolle tästä ja että se toimitti vastauksena komission tiedusteluun jäljennöksen, joka ei vastannut tuetussa hankkeessa kyseessä olleen koneen alkuperäistä myyntisopimusta.

Yhdistetyissä asioissa T-191/96 ja T-106/97, CAS Succhi di Frutta vastaan komissio, 14.10.1999 annetussa tuomiossa (Kok. 1999, s. II-3181; valitus kirjattu asianumerolle C-496/99 P) kumottiin komission päätös sillä perusteella, että komissio oli toiminut vastoin hedelmärehun ja hedelmähillon toimittamisesta Armenian ja Azerbaidžanin väestölle 7 päivänä helmikuuta 1996 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 228/96 säädettyä tarjouskilpailuilmotusta samoin kuin avoimuusperiaatetta ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, kun komissio oli sallinut tarjouslentekijän saada maksu muina tuotteina kuin kyseisessä asetuksessa säädettyinä tuotteina. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim katsoi, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joka koskee julkisia rakennusurakoita koskevia sopimustentekomenettelyjä, soveltui tähän tapaukseen, ja totesi, että komissio oli velvollinen täsmentämään tarjouskilpailuilmotuksessa selvästi tarjouskilpailun kohteen ja ehdot ja että komission oli noudatettava tiukasti ilmoitettuja ehtoja, jotta kaikilla tarjoajilla olisi samat mahdollisuudet tarjoustensa laatimisessa. Komissio ei avoimuusperiaatetta loukkaamatta voinut jälkikäteen

muuttaa tarjouskilpailun ehtoja eikä etenään esitettävää tarjousta koskevia ehtoja tavalla, josta ei ollut ilmoitettu itse tarjouskilpailuilmoituksessa.

Kuluvana vuonna annettiin useita maitokiintiötuomioita. Tässä yhteydessä on mainittava asiassa T-220/97, H & R Ecroyd vastaan komissio, 20.5.1999 annettu tuomio (Kok. 1999, s. II-1677), vaikka sillä on lähinnä institutionaalista merkitystä. Kyseisessä tuomiossa arvioidaan niitä seurauksia, joita tietyn asetuksen tietyn säännöksen pätemättömyyden toteamisella on, ja niitä velvoitteita, mitä tällaisesta pätemättömyyden toteamisesta seuraa yhteisöjen toimielimille.

Tämän tapauksen taustalla oli se, että yhteisöjen tuomioistuin, jolle oli esitetty ennakkoratkaisupyyntö, oli todennut pätemättömäksi asetuksen N:o 857/84,²⁴ sellaisena kuin se oli muutettuna, erään säännöksen (asia C-127/94, Ecroyd, tuomio 6.6.1996, Kok. 1996, s. I-2731). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella, että tästä tuomiosta seurasi oikeudellisesti, että yhteisön toimivaltaisten toimielinten oli toteutettava tarvittavat toimenpiteet todetun lainvastaisuuden korjaamiseksi. Niiden tehtävänä on tällöin toteuttaa ennakkoratkaisuasiassa annetun tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet samalla tavalla kuin niiden on toteutettava EY:n perustamissopimuksen 176 artiklan (josta on tullut EY 233 artikla) nojalla tuomion, jossa on kumottu säädös tai todettu yhteisön toimielimen laiminlyöneen lainvastaisesti velvoitteitaan, täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi tätä varten kuitenkin, että toimielinten velvollisuus toteuttaa tarvittavat toimenpiteet yhteisöjen tuomioistuinten toteamien lainvastaisuuksien korjaamiseksi ei pelkästään velvoita niitä toteuttamaan välttämättömät lainsäädännölliset tai hallinnolliset toimenpiteet, vaan se velvoittaa ne myös korvaamaan tehdystä lainvastaisuudesta aiheutuneen vahingon edellyttäen, että EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan edellytykset eli virheen, vahingon ja syy-yhteyden olemassaoloa koskevat edellytykset täyttyvät. Niinpä komissio olisi siten voinut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan tehdä aloitteen kantajan vahingon korvaamiseksi, sillä sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntymisen edellytykset täyttyivät. Koska tarpeellisiin toimenpiteisiin ei ollut ryhdytty, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi komission päätöksen, jossa komissio kieltäytyi ryhtymästä toimenpiteisiin yhteisöjen tuomioistuimen antaman tuomion täytäntöönpanemiseksi.

²⁴

Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13).

7. Sosiaalipolitiikka

Euroopan sosiaalirahasto (jäljempänä ESR) osallistuu sellaisten ammatillista koulutusta ja ammatinvalintaa koskevien hankkeiden rahoittamiseen, joiden moitteettoman toiminnan jäsenvaltiot takaavat. Jos tukea ei ole käytetty ESR:n tekemän hyväksymispäätöksen ehtojen mukaisesti, komissio voi sovellettavan lainsäädännön mukaan keskeyttää tuen maksamisen, pienentää sen määrää tai peruuttaa kyseisen tuen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäviksi oli saatettu juuri tällaisia komission päätöksiä, joilla ESR:n portugalilaisille yhtiöille myöntämän tuen määrää pienennettiin (asia T-182/96, Partex v. komissio, tuomio 16.9.1999 (Kok. 1999, s. II-2673; valitus kirjattu asianumerolle C-465/99 P) ja asia T-126/97, Sonasa v. komissio, tuomio 29.9.1999, Kok. 1999, s. II-2793).

Asiassa Partex vastaan komissio ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, missä laajuudessa asianomaisen jäsenvaltion on tarvittaessa vahvistettava, että tuen loppuosan maksupyyntöissä²⁵ ilmoitetut seikat ovat tosiasiallisesti ja kirjanpidollisesti paikkansapitäviä, ja vahvisti, että kyseinen jäsenvaltio voi muuttaa tuen loppuosan maksupyyntöä koskevaa arviointiaan, jos se mielestään toteaa sääntöjenvastaisuuksia, jotka eivät olleet tulleet aiemmin ilmi.

Todettakoon, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli mahdollisena kumoamisperusteena sen ajan kohtuullisuutta, joka oli kulunut siitä, kun kansalliset viranomaiset olivat esittäneet (lokakuu 1989) tuen loppuosan maksupyyntönsä, siihen, kun riidanalainen päätös tehtiin (elokuu 1996). Asiassa tapahtuneiden seikkojen perusteella tässä tapauksessa todettiin, että riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltävistä menettelyvaiheista jokainen oli käyty kohtuullisessa ajassa.

On erityisesti korostettava sitä, että perustelujen riittämättömyyden vuoksi riidanalainen päätös kumottiin tällä tuomiolla osittain. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi asiassa T-85/84, Branco vastaan komissio, 12.1.1995 annettuun tuomioon (Kok. 1995, s. II-45) ja katsoi, että esillä olleen kaltaisessa tapauksessa, jossa komissio ainoastaan vahvistaa jäsenvaltion ehdotuksen alun perin myönnetyn tuen pienentämisestä, komission päätöstä voitiin pitää asianmukaisesti perusteltuna silloin, kun joko päätöksestä itsestään käy selvästi

²⁵

Näistä säädetään Euroopan sosiaalirahaston tehtävistä tehdyn neuvoston päätöksen 83/516/ETY soveltamisesta 17 päivänä lokakuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2950/83 (EYVL L 289, s. 1) 5 artiklassa.

ilmi tuen pienentämisperusteet tai, näiden puuttuessa, kun päätöksessä viitataan riittävän selkeästi asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten päätökseen, jossa nämä esittävät selkeästi tällaisen pienentämisen perusteet. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että jos oikeudenkäyntiasiakirjoista käy ilmi, että komission päätöksessä ei poiketa milteään kohdin kansallisten viranomaisten päätöksistä, voidaan katsoa, että näiden päätöksien sisältö on osa komission päätöksen perusteluja, ainakin siltä osin kuin tuensaaaja on voinut saada siitä tiedon. Tässä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kuitenkin katsoi, että nämä edellytykset eivät täyttyneet useiden sellaisten tukien, joita kantaja oli pyytänyt tuen loppuosan maksupyynnössään, määriin tehtyjen pienennysten osalta.

8. EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan nojalla nostettujen kanteiden tutkittavaksi ottaminen

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti tutkimatta useita kanteita, joissa vaadittiin kumottavaksi joko päätöksiä, joita ei ollut osoitettu kantajille, tai säädöksiä. Kolmessa asiassa kanteet hylättiin tuomioilla (ks. valtiontukien alalla em. asia *Arbeitsgemeinschaft Deutsche Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag-Lloyd v. komissio*; asia T-168/95, *Eridania ym. v. neuvosto*, tuomio 8.7.1999 (Kok. 1999, s. II-2245; valitus kirjattu asianumerolle C-352/99 P) ja asia T-158/95, *Eridania ym. v. neuvosto*, tuomio 8.7.1999 (valitus kirjattu asianumerolle C-351/99 P (Kok. 1999, s. II-2219), muissa asioissa määräyksillä.

On korostettava, että lukuun ottamatta jo käsiteltyjä tapauksia, joissa jätettiin tutkimatta kanteet, joissa vaadittiin kumottaviksi valtiontukia ja asiakirjoihin tutustumista koskevaa oikeutta koskevia päätöksiä, useissa ratkaisuihin jätettiin tutkimatta kanteita, joissa vaadittiin kumottaviksi maa- ja kalatalouspolitiikan alalla annettuja asetuksia (ks. erityisesti asia T-114/96, *Biscuiterie-confiserie LOR ja Confiserie du Tech v. komissio*, määräys 26.3.1999, Kok. 1999, s. II-913; T-78/98, *Unione Provinciale degli agricoltori di Firenze ym. v. komissio*, määräys 29.4.1999, Kok. 1999, s. II-1377; asia T-12/96, *Area Cova ym. v. neuvosto ja komissio*, määräys 8.7.1999, Kok. 1999, s. II-2301; asia T-194/95, *Area Cova ym. v. neuvosto*, määräys 8.7.1999, Kok. 1999, s. II-2271 (valitukset kirjattu asianumeroilta C-300/99 P ja C-301/99 P); asia T-114/99, *CSR Pampryl v. komissio*, määräys 9.11.1999, Kok. 1999, s. II-3331; asia T-173/98, *Unión de Pequeños Agricultores v. neuvosto*, määräys 23.11.1999, Kok. 1999, s. II-3357 ja em. asia *Eridania v. neuvosto ja yhteisen tullinimikkeistön alalla annettuja asetuksia* (asia T-120/98, *Alce v. komissio*, määräys 29.4.1999, Kok. 1999, s. II-1395). On vielä todettava, että 1.12.1999 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että eräästä asetuksesta nostettu kumoamiskanne

oli tutkittava (yhdistetyt asiat T-125/96 ja T-152/96, Boehringer Ingelheim Vetmedica ja C. H. Boehringer Sohn v. neuvosto ja komissio, tuomio 1.12.1999, Kok. 1999, s. II-3427).

Näissä tarkasteltavana olevana vuonna ratkaistuissa tapauksissa täsmennettiin kanteen nostamiselle varatun määräajan alkamisajankohtaa, oikeussuojan tarvetta ja asiavaltuutusta.

Kanteen nostamiselle varatun määräajan alkamisajankohdan osalta EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa määrätään, että kanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa²⁶ säädöksen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei säädöstä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä kun kantaja on saanut siitä tiedon. Kyseinen määräaika alkaa kulua siitä, kun kantaja on saanut säädöksestä tiedon, ainoastaan silloin, kun säädöstä ei ole julkaistu tai kun sitä ei ole annettu kantajalle tiedoksi. Tältä osin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaista on, että pyyntö saada säädöksen teksti kokonaisuudessaan on esitettävä kohtuullisessa ajassa siitä, kun asianomainen henkilö sai tiedon säädöksen olemassaolosta. Edellä mainitussa asiassa CAS Succhi di Frutta vastaan komissio ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa katsoi, että kohtuullinen aika riidanalaisen päätöksen koko tekstin pyytämiseksi oli selvästi ylittynyt, kun oli kulunut kolme kuukautta sen päivämäärän, jona kantaja viimeistään sai tiedon riidanalaisen päätöksen olemassaolosta, ja sen päivän välillä, jona kantaja sai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin edessä käytävässä välitoimimenettelyssä jäljennöksen tästä päätöksestä.

Vaikka oikeussuojan tarpeesta ei nimenomaisesti määrätä EY:n perustamissopimuksen 173 artiklassa, se kuitenkin on yksi kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä. Erityisesti on todettava, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on osoitettava, että hänen henkilökohtaisen etunsa mukaista on saada riidanalainen toimi kumotuksi. Niinpä kanne, jossa vaadittiin kumottavaksi asetus N:o 644/98 siltä osin kuin se koski pelkän nimityksen Toscano rekisteröintiä suojattuna maantieteellisenä merkintänä ja jonka oliiviöljyn tuottajat olivat nostaneet, jätettiin tutkimatta, koska tuottajilla ei ollut oikeussuojan tarvetta (asiassa Unione Provinciale degli agricoltori di Firenze ym. v. komissio annettu määräys). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa nimittäin katsoi, että

²⁶

Ellei muuta johdu siitä, mitä yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen liitteessä II, jota sovelletaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen sen työjärjestyksen 102 artiklan 2 kohdan nojalla, määrätään määräaikaisten pidentämisestä pitkien etäisyyksien vuoksi.

nämä tuottajat käyttivät tuotteidensa markkinoille saattamista varten nimityksiä, jotka olivat muita kuin asetuksessa N:o 2081/92²⁷ tarkoitetussa rekisteröinnissä rekisteröityjä nimityksiä, ja että kantajien mahdollisuutta tehdä hakemus, jolla haetaan kyseisten nimitysten rekisteröimistä suojatuksi alkuperänimitykseksi tai suojatuksi maantieteelliseksi merkinnäksi, ei ollut rajoitettu, joten riidanalaisen asetuksen voimassaolo ei voinut mitenkään vaikuttaa kantajien etuihin.

Asiavaltuutuksen tunnustamisen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti asiassa Biscuiterie-confiserie LOR ja Confiserie du Tech vastaan komissio antamassaan määräyksessä tutkimatta kumoamiskanteen, jonka turrón-makeisten, muun muassa nimityksellä Jijona ja Alicante myytävien, ranskalaiset valmistajat olivat nostaneet neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesta maantieteellisten merkintöjen ja alkuperäsnimitysten rekisteröinnistä 12 päivänä kesäkuuta 1996 annetusta komission asetuksesta (EY) N:o 1107/96 siltä osin kuin siinä säädetään nimitysten Turrón de Jijona ja Turrón de Alicante rekisteröimisestä suojattuina maantieteellisinä merkintöinä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin totesi ensiksi, että riidanalainen asetus oli luonteeltaan ja ulottuvuudeltaan normatiivinen ja että se ei ollut EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettu päätös. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kyseistä säännöstä sovelletaan objektiivisesti määritelyihin tapauksiin ja että se tuottaa oikeusvaikutuksia yleisesti ja abstraktisti määriteltyjen henkilöryhmien osalta eli kaikkien niiden yritysten osalta, jotka valmistavat sellaista tuotetta, jolla on objektiivisesti määriteltyjä ominaisuuksia. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti, että ei ole kuitenkaan mahdotonta, että luonteeltaan normatiivinen säännös voisi koskea erikseen luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jos se vaikuttaa tähän henkilöön tälle tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella tämä erottuu kaikista muista henkilöistä, ja jos se voidaan tästä syystä yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle osoitetaan päätös (asia C-309/89, Codorniu v. neuvosto, tuomio 18.5.1994, Kok. 1994, s. I-1853). Tässä tapauksessa ei kuitenkaan ollut tapahtunut näin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin totesi, että *se, että kantajat olivat käyttäneet useiden vuosien ajan nimityksiä Jijona ja Alicante tuottamiensa turrón-makeisten markkinoinnissa, ei yksilöinyt kantajia samalla tavalla kuin kantajana ollut yritys oli yksilöity asiassa Codorniu vastaan neuvosto*

27

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14 päivänä heinäkuuta 1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2081/92 (EYVL L 208, s. 1).

annettuun tuomioon johtaneessa tapauksessa, sillä viimeksi mainittua yritystä oli, toisin kuin kantajia, alkuperänimityksen käyttöä koskevalla normatiivisella säännöksellä estetty *käyttämästä merkkiä, jonka tämä oli rekisteröinyt ja jota tämä oli käyttänyt pitkän aikaa*. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, että kantajat eivät olleet näyttäneet toteen, että maantieteellisten nimitysten käyttö, johon nämä vetosivat, olisi johtunut vastaavasta erityisestä oikeudesta, jonka nämä olisivat saaneet kansallisella tai yhteisön tasolla ennen kanteen kohteena olevan asetuksen antamista ja jota tällä asetuksella olisi loukattu.

Vastaavaa tarkastelutapaa noudatettiin asiassa CSR Pampryl vastaan komissio annetussa tuomiossa. Tässä asiassa kantaja, joka tuotti erilaisia siidereitä, joita se oli useita vuosia markkinoinut merkinnän Pays d’Auge sisältävillä erilaisilla nimityksillä, riitautti asetuksen, jolla nimitykset Pays d’Auge ja Pays d’Auge-Cambremer rekisteröitiin suojatuiksi alkuperänimityksiksi. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että asetuksessa N:o 2081/92 ei anneta yhteisön tasolla yksityisille erityisiä menettelyllisiä takeita, joten kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ei voitu arvioida näiden takeiden kannalta.

Area Covan ynnä muiden vireille panemissa asioissa antamissaan määräyksissä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle oli tilaisuus palauttaa mieliin tilanteita, joissa säädös voisi koskea muita kantajia kuin ammatillisia yhteenliittymiä erikseen asiassa Codorniu vastaan neuvosto annetussa tuomiossa tarkoitetulla tavalla. Näin voi olla ensinnäkin silloin, kun on olemassa ylemmänasteinen säännös, jossa edellytetään kanteen kohteena olevan säädöksen antajaa ottamaan huomioon kantajan erityisasema. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti, että kun tietty henkilö osallistuu jollain tavalla yhteisön säädöksen antamismenettelyyn, kyseinen säädös koskee tätä henkilöä erikseen vain silloin, kun sovellettavassa yhteisön lainsäädännössä myönnetään hänelle tiettyjä prosessuaalisia takeita. Kanteen kohteena olevasta asetuksesta kantajien eduille koituvat taloudelliset vaikutukset eivät erota niitä kaikista muista taloudellisista toimijoista, koska kantajat eivät ole sellaisessa tosiasiallisessa tilanteessa, joka vastaa sitä hyvin erityistä tilannetta, jossa oli se yritys, jonka kanteen johdosta yhteisöjen tuomioistuin antoi 16.5.1991 tuomionsa asiassa C-358/89, Extramet Industrie vastaan neuvosto (Kok. 1991, s. I-2501). Koska kantajat eivät

osoittaneet olevansa missään näistä tilanteista²⁸ ja koska niiden muut väitteet hylättiin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei kantajille ollut asiavaltuutta riitauttaa riidanalaisten asetusten pätevyyttä. Lisäksi näissä määräyksissä muistutettiin niistä edellytyksistä, joiden täytyessä ammatillisilla yhteenliittymillä on oikeus nostaa kanne EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla. Lopuksi todettakoon, että vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti kanteet tutkimatta, se kuitenkin totesi, että kantajilla oli mahdollisuus saattaa yhteisön lainsäädännön perusteella annetut säädökset kansallisten tuomioistuinten käsiteltäviksi ja saattaa tässä yhteydessä kyseenalaiseksi yhteisön lainsäädännön lainmukaisuus.

Päättyäkseen edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Boehringer Ingelheim Vetmedica ja C. H. Boehringer Sohn vastaan neuvosto ja komissio antamassaan tuomiossa siihen, että komission asetus,²⁹ jonka kumoamista Boehringer Ingelheim Vetmedica vaati, koski sitä erikseen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kanteen kohteena ollut päätös ei ollut EY:n perustamissopimuksen 189 artiklassa tarkoitettu päätös, ja katsoi, että kantaja oli osoittanut, että oli olemassa sellaisia seikkoja, jotka yhdessä muodostivat sellaisen erityisen tilanteen, jonka perusteella se voitiin kyseisen toimenpiteen suhteen erottaa kaikista muista taloudellisista toimijoista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti tältä osin, että kanteen kohteena ollut asetus oli annettu kantajan tekemän tietyn kemikaaliyhdistelmän jäämien enimmäismäärien vahvistamista koskevan virallisen hakemuksen jälkeen sen toimittamien asiakirjojen perusteella asetuksen N:o 2377/90 säännösten mukaisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti myös, että asetuksen N:o 2377/90 mukaan kantaja osallistui kyseisten eläinlääkkeiden markkinoille saattamisesta vastaavana henkilönä jäämien

²⁸ Tässä tapauksessa kantajat olivat espanjalaisia laivanvarustajia, jotka riitauttivat ensinnäkin Luoteis-Atlantilla harjoitettavaan kalastukseen liittyvää tulevaa monenkeskistä yhteistyötä koskevassa yleissopimuksessa määritetyn sääntelyalueen kalavarojen tietyistä vuonna 1995 sovellettavista säilyttämis- ja hoitotoimenpiteistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3366/94 muuttamisesta toisen kerran 29 päivänä kesäkuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen N:o 1761/95 (EYVL L 171, s. 1; asia T-192/95) ja sen lisäksi jäsenvaltion lipun alla purjehtivien alusten grönlanninpallaksen kalastuksen lopettamisesta 30 päivänä lokakuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2565/95 (EYVL L 262, s. 27; asia T-12/96).

²⁹ Yhteisön menettelystä eläinlääkejäämien enimmäismäärien vahvistamiseksi eläinperäisissä elintarvikkeissa annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2377/90 liitteen III muuttamisesta 8 päivänä heinäkuuta 1996 annettu komission asetus (EY) N:o 1312/96 (EYVL L 179, s. 8).

enimmäismäärien vahvistamismenettelyyn. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi asiassa T-120/96, Lilly Industries vastaan komissio, 25.6.1998 annettuun tuomioon (Kok. 1998, s. II-2571), jonka mukaan kantajalla oli oikeus riitauttaa päätös olla ottamatta tiettyä ainetta asetuksen N:o 2377/90 johonkin liitteeseen, ja päätti, että sellaisen asetuksen säännökset, jossa jäämien enimmäismäärien pätevyydelle asetetaan tiettyjä rajoituksia, koskevat markkinoille saattamisesta vastaavaa henkilöä, joka on hakenut jäämien enimmäismäärän vahvistamista, aivan samalla tavoin kuin hakemuksen hylkääminen.

9. Sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu

Vaikka kuluneena vuonna hylättiin useita vaatimuksia, jotka koskivat sopimussuhteen ulkopuolista yhteisön vastuuta (asia T-1/96, Bäcker-Lesing ja Schultze-Biering v. neuvosto, tuomio 13.1.1999, Kok. 1999, s. II-1; asia T-230/95, BAI v. komissio, tuomio 13.1.1999, Kok. 1999, s. II-123; asia T-277/97, Ismeri Europa v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 15.6.1999 (Kok. 1999, s. II-1825; valitus kirjattu asianumerolle C-315/99 P) ja asia T-106/98, Fratelli Murri v. komissio, määräys 4.8.1999 (Kok. 1999, s. II-2553; valitus kirjattu asianumerolle C-399/99 P), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi asiassa T-231/97, New Europe Consulting ja Brown vastaan komissio, 9.7.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. II-2403), että EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa määrätty edellytykset eli yhteisön toimielimen moititun menettelyn lainvastaisuus, tosiasiallisen vahingon syntyminen sekä kyseisen lainvastaisen menettelyn ja vahingon välinen suora syy-yhteys täyttyivät.

Tässä viimeksi mainitussa asiassa kantajana ollut konsulttiyritys, joka oli valittu toteuttamaan PHARE-ohjelman yhteydessä erästä erityisohjelmaa, vaati, että yhteisö korvaa vahingot, jotka komissio oli sille aiheuttanut yhtäältä sen takia, että komissio oli lähettänyt useille kyseisen ohjelman koordinaattoreille faksin, jossa kantajaa vastaan esitettiin syytöksiä ja jossa suositeltiin, ettei kyseisen yrityksen jatkossa tekemiä tarjouksia otettaisi huomioon, vaikkei asiassa ollut suoritettu mitään tutkimusta ja vaikka kantajaa ei ollut kuultu, ja toisaalta sen takia, että komissio lähetti myöhässä asiaa koskevan oikaisun. Ensiksi mainitun lainvastaisuuden osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi erityisesti, että hyvän hallinnon periaate velvoitti komission tutkimaan väitteet kantajan suorittamista sääntöjenvastaisuuksista – ja tässä tutkimuksessa kantajaa olisi pitänyt kuulla – ja lisäksi tutkimaan niitä vaikutuksia, joita komission toiminnasta olisi saattanut aiheutua tämän yrityksen yrityskuvalle. Jälkimmäistä lainvastaisuutta ei sen sijaan todettu tapahtuneeksi, koska oikaisu tehtiin välittömästi sen jälkeen, kun tehty virhe oli myönnetty. Niinpä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että PHARE-ohjelman alalla toimivalla

yrittäjälle siitä aiheutunut vahinko, että sen yrityskuvaa oli loukattu, ja kyseisen yhtiön johtajan kärsimä aineeton vahinko oli näytetty toteen. Koska kantajat olivat näyttäneet toteen syy-yhteyden, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoitti vahinkoa arvioituaan komission suorittamaan kantajille vahingonkorvauksena 125 000 euroa.

10. Tavaramerkkioikeus

Ensimmäinen sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (jäljempänä yhdenmukaistamisvirasto) erään valituslautakunnan päätöksestä nostettu kanne kirjattiin nostetuksi 6.10.1998.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaisi 8.7.1999 antamallaan tuomiolla (Kok. 1999, s. II-2383) asiassa T-163/98, Procter & Gamble vastaan yhdenmukaistamisvirasto nostetun kanteen. Riidan taustalla oli yhdenmukaistamisviraston erään valituslautakunnan päätös, jolla hylättiin valitus, jonka kantaja oli tehnyt kyseisen viraston erään tutkijan päätöksestä evätä sanamerkin Baby-dry rekisteröiminen paperista tai selluloosasta valmistettuja kertakäyttövaippoja ja kangasvaippoja varten sillä perusteella, että tämä sanamerkki ei ollut sellainen, että se voisi muodostaa yhteisön tavaramerkin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pysytti voimassa tämän analyysin. Valituslautakunnan tavoin se katsoi, että merkki muodostui yksinomaan ilmaisuista, joiden avulla tuotteen käyttötarkoitus voidaan kuvailla elinkeinotoiminnassa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sen sijaan kumosi valituslautakunnan päätöksen siltä osin kuin se oli jättänyt tutkimatta kantajan erään erityisen perustelun. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin katsoi, että asetuksen N:o 40/94 säännöksistä ja rakenteesta käy ilmi, että valituslautakunta ei voinut hylätä tätä perustelua vain sillä perusteella, että sitä ei ollut esitetty tutkijalle. Valituslautakunnan olisi valitus tutkittuaan pitänyt joko ratkaista tämä kysymys tai palauttaa asia tutkijalle.

Tästä tuomiosta ilmenee myös, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei ole lausua asetuksen N:o 40/94 jonkin säännöksen (tässä tapauksessa 7 artiklan 3 kohdan, joka koskee sen osoittamista, että tavaramerkki on käytössä tullut erottamiskykyiseksi) mahdollista soveltamista koskevasta vaatimuksesta, jota yhdenmukaistamisvirasto ei ole aineellisesti tutkinut.

11. Euroopan yhteisöjen henkilöstöasiat

Euroopan yhteisöjen henkilöstöasioissa on tänäkin vuonna annettu lukuisia tuomioita. Seuraavat kolme tuomiota ansaitsevat erityistä huomiota.

Ensimmäinen näistä tuomioista koskee yhteisöjen virkamiesten ilmaisunvapautta (yhdistetyt asiat T-34/96 ja T-163/96, Connolly v. komissio, tuomio 19.5.1999, Kok. H. 1999, s. II-463; valitus kirjattu asianumerolle C-274/99 P). Komission virkamies Connolly, joka toimi talous- ja rahoitusasioista vastaavan pääosaston yksikön päällikkönä, julkaisi kirjan henkilökohtaisista syistä myönnetyn virkavapautensa aikana. Palattuaan komission palvelukseen häneen kohdistettiin kurinpitomenettely sillä perusteella, että hänen väitettiin rikkoneen Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen mukaisia velvoitteitaan. Tämän menettelyn päätteeksi hänet pantiin viralta, koska hän ei ollut pyytänyt lupaa julkaista kirjaansa, jonka sisältö vaaransi komission mukaan talous- ja rahaliiton saavuttamisen – vaikka tämän liiton toteuttaminen kuului kyseisen virkamiehen tehtäviin – ja toimielin imagon ja maineen. Lisäksi kyseisen virkamiehen koko käytöksen katsottiin heikentäneen hänen asemaansa kohdistuvaa arvontoa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi oli saatettu kurinpitolautakunnan lausunnon ja viraltapanopäätöksen kumoamista koskeva vaatimus, vahvisti ensiksi, että henkilöstösääntöjen 11 artiklan mukaan virkamiehet eivät saa ottaa ilman nimittävän viranomaisen lupaa vastaan toimielimen ulkopuoliselta taholta palkkiota (tässä tapauksessa tekijänpalkkioita). Tätä kieltoa perustellaan tarpeella taata virkamiesten riippumattomuus ja lojaalisuus.

Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että ilmaisunvapautta, joka myös yhteisöjen virkamiehillä on, ei ollut loukattu. Nimittäin säännös, jolla virkamies veloitetaan pidättäytymään sellaisista teoista ja erityisesti sellaisten julkisuudessa esitettyjen mielipiteiden ilmaisemisesta, jotka voisivat heikentää hänen asemaansa kohdistuvaa arvontoa (henkilöstösääntöjen 12 artikla), ei estä virkamiesten ilmaisunvapautta, vaan sillä asetetaan viranhoidon edun takia kohtuullisina pidettäviä rajoja tämän oikeuden käyttämiselle. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi tässä asiassa myös henkilöstösääntöjen 12 artiklalla tavoiteltuihin päämääriin eli sellaisen arvovaltaisen kuvan takaamiseen, joka vastaa erityisen virheetöntä ja kunnioitettavaa käytöstä, jota kansainvälisen julkisen elimen virkamiehiltä voidaan perustellusti odottaa, ja sen takaamiseen, että virkamies pysyy lojaalina työnantajanaan olevalle toimielimelle, siten, että edellytetty lojaalisuus on sitä suurempaa mitä korkeammassa virka-asemassa kyseinen virkamies on.

Velvollisuudella hankkia etukäteen tekstin julkaisuun lupa, jota edellytetään kuitenkin vain silloin, kun teksti liittyy yhteisöjen toimintaan (henkilöstösääntöjen 17 artikla), ei myöskään loukata virkamiesten ilmaisunvapautta. Tältä osin korostettiin, että tällainen lupa voidaan evätä vain, jos kyseisen tekstin julkaiseminen voi vaarantaa yhteisön edut, ja tällöin yhteisöjen tuomioistuimet voivat harjoittaa valvontaansa asianomaisen toimielimen tekemän arvioinnin suhteen.

Koska ne tosiseikat, joista kantajaa oli arvosteltu, oli näytetty toteen ja koska määrätty seuraamus oli asianmukainen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen.

Toisessa mainitsemisenarvoisessa tuomiossa pysytettiin voimassa päätös, jolla hylättiin pyyntö saada jakaa äitiysloma isän ja äidin kesken (asia T-51/98, Burrill ja Noriega Guerra v. komissio, tuomio 26.10.1999, Kok. H. 1999, s. I-A-203 ja II-1059). Henkilöstösääntöjen 58 artiklan mukaan raskaana olevilla naisilla on oikeus 16 viikon pituiseen lomaan. Tässä tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että tulkinta, jonka mukaan tässä artiklassa säädetty loma koskee yksinomaan naisia, ei ollut miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastainen. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan äitiysloma nimittäin täyttää kaksi naisten erityistarvetta eli tarpeen suojata naisten fyysistä tilaa raskauden aikana ja sen jälkeen aina siihen saakka, kunnes hänen fysiologiset ja psyykkiset toimintonsa ovat synnytyksen jälkeen palautuneet, ja tarpeen suojata äidin ja lapsen erityistä suhdetta raskautta ja synnytystä seuraavana ajanjaksona sillä, että pyritään välttämään samanaikaisesta työskentelystä tälle suhteelle aiheutuvia ongelmia. Niinpä henkilöstösääntöjen 58 artiklalla tavoitellaan mies- ja naispuolisten työntekijöiden tasa-arvoista kohtelua.

Lisäksi henkilöstösääntöjen 58 artiklalla ei saateta naisia miehiä epäedullisempaan asemaan, sillä siinä ei velvoiteta äitiä olemaan työskentelemättä 16:ta viikkoa, sillä äiti voi tiettyjen edellytysten täytyessä palata töihin ennen tämän määräajan päättymistä.

Kolmas tuomio koski mahdollisuutta saada palautetuksi yhteisön eläkejärjestelmään siirrettyjen eläkeoikeuksien se osa, jota ei ollut otettu huomioon palvelusvuosia laskettaessa (yhdistetyt asiat T-103/98, T-104/98, T-107/98, T-113/98 ja T-118/98, Svend Bech Kristensen ym. v. neuvosto, tuomio 10.11.1999, Kok. H. 1999, s. I-A-215 ja II-1111). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tässä tapauksessa, että koska henkilöstösäännöissä ei ole tätä koskevia nimenomaisia säännöksiä, neuvosto ei voi vaatia pelkästään solidaarisuusperiaatteen perusteella, että ylijäämä, joka voi seurata kansallisissa

järjestelmissä hankittujen eläkeoikeuksien siirrosta, maksettaisiin yhteisön talousarvioon. Yhteisön saamaa perusteetonta etua koskeva peruste hyväksyttiin ja kanteen kohteena olleet päätökset kumottiin.

12. Välitoimihakemukset

Henkilöstöasioissa esitetyt välitoimihakemukset vastasivat 40:tä prosenttia kaikista vuonna 1999 tehdyistä välitoimihakemuksista ja kilpailuasioissa esitetyt välitoimihakemukset³⁰ 20:tä prosenttia. Tässä vuosikertomuksessa kiinnitetään kuitenkin huomiota kolmeen määräykseen, jotka koskevat muita kuin edellä mainittuja riitoja.

Asiassa T-13/99 R, Pfizer Animal Health vastaan neuvosto, 30.6.1999 annetulla määräyksellä (Kok. 1999, s. II-1961) ja asiassa T-70/99 R, Alpharma vastaan neuvosto, 30.6.1999 annetulla määräyksellä (Kok. 1999, s. II-2027) hylättiin kaksi hakemusta, joilla pyydettiin lykkäämään neuvoston 17.12.1998 antaman sellaisen asetuksen täytäntöönpanoa, jolla eläinrehujen lisäaineiksi hyväksytyjen antibioottien luettelosta poistettiin virginiamysiini, jota valmisti Belgian oikeuden mukaan perustettu yhtiö Pfizer Animal Health SA/NV, ja basitrasiinisinkki, jota valmisti USA:han sijoittautunut yhtiö Alpharma Inc. Kyseisen asetuksen, jonka kumoamista tapauksessa myös vaaditaan, perusteella näiden antibioottien myynti kaikissa jäsenvaltioissa oli oltava kiellettyä viimeistään 1.7.1999. Todettakoon, että asiassa Pfizer Animal Health vastaan neuvosto kantajaa tuki neljä yhdistystä ja kaksi kasvattajaa, kun taas komissio ja kolme jäsenvaltiota tukivat neuvostoa.

Näissä kummassakin määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti totesi ensiksikin, että ei ole mahdotonta, että riidanalainen asetus koski suoraan ja erikseen Pfizeria ja Alpharmaa siitä huolimatta, että kyseinen asetus oli luonteeltaan normatiivinen, joten välitoimihakemukset otettiin tutkittaviksi.

³⁰

Nämä välitoimihakemukset liittyivät päätökseen, jolla komissio määräsi sakon kilpailusääntöjen rikkomisesta: asia T-56/99 R, Marlines v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin presidentin määräys 21.6.1999; asia T-9/99 R, HFB Holding v. komissio, presidentin määräys 9.9.1999 (tästä määräyksestä tehty valitus on hylätty asiassa C-335/99 P(R), HFB ym. v. komissio, 14.12.1999 annetulla yhteisöjen tuomioistuimen presidentin määräyksellä (Kok. 1999, s. I-8705)); asia T-59/99 R, Ventouris v. komissio, presidentin määräys 20.7.1999, Kok. 1999, s. II-2519 ja asia T-191/98 R, DSR-Senator Lines v. komissio, presidentin määräys 21.7.1999, Kok. 1999, s. II-2531 (tästä määräyksestä tehty valitus on hylätty asiassa C-364/99 P(R), DSR-Senator Lines v. komissio, 14.12.1999 annetulla yhteisöjen tuomioistuimen presidentin määräyksellä (Kok. 1999, s. I-8733)); näitä määräyksiä ei ole vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa.

Siltä osin, olivatko välitoimihakemukset ilmeisen perusteltuja, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti totesi näissä kahdessa määräyksessä, että kumpikin yritys sekä neuvosto olivat perustavalla tavalla eri mieltä niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä toimivaltaiset viranomaiset voivat peruuttaa antibiootin hyväksymisen varotoimenpiteenä. Tämä kysymys edellyttää kuitenkin hyvin syvällistä tarkastelua, jota ei voitu suorittaa välitoimimenettelyssä.

Arvioidessaan sitä, oliko kyseisen asetuksen täytäntöönpanon lykkääminen *kiireellistä*, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti tarkasteli sitä, saattoiko kyseisen asetuksen täytäntöönpanosta aiheutua näille kantajille vakavaa ja korjaamatonta vahinkoa. Presidentti katsoi näissä kahdessa asiassa, että vaadittu täytäntöönpanon lykkääminen olisi ollut perusteltua vain jos olisi vaikuttanut siltä, että tällaisen toimenpiteen puuttuessa Pfizer ja Alpharma olisivat joutuneet tilanteeseen, jossa niiden olemassaolo olisi voinut vaarantua tai jossa niiden markkinaosuudet olisivat voineet pysyvästi muuttua. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti totesi asiaa arvioituaan kuitenkin, että kyseessä ei ollut tällainen tilanne. Päätyäkseen siihen johtopäätökseen, että taloudellinen vahinko, joka Pfizerille aiheutui, ei ollut sellainen, että Pfizer ei voisi jatkaa toimintaansa siihen saakka, kunnes pääasia ratkaistaan, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että kantajan taloudellisen tilanteen arviointi voitiin tehdä siten, että arvioinnissa otettiin huomioon sen konsernin erityispiirteet, johon se omistajiensa välityksellä kuuluu.

Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti totesi, että täytäntöönpanon lykkäämisen edellyttämä kiireellisyyskriteeri ei täyttnyt, hän kuitenkin vertaili asiassa kyseessä olleita erilaisia intressejä. Presidentti totesi, että enemmän painoarvoa oli annettava riidanalaisen asetuksen täytäntöönpanolle, koska se vahinko, jonka kantajat ja Pfizeriä tukevat väliintulijat kärsisivät liiketoiminnassaan, ei voinut olla merkittävämpi kuin se vahinko, joka kansanterveydelle voisi aiheutua riidanalaisen asetuksen täytäntöönpanon lykkäämisestä ja jota ei voida korjata siinä tapauksessa, että pääasiassa kanne myöhemmin hylätään. Tältä kannalta katsoen *kansanterveyden suojelemista koskevia vaatimuksia on kiistatta pidettävä ensisijaisina taloudellisiin näkökohtiin verrattuna* (ks. erityisesti asia C-180/96 R, Yhdistynyt kuningaskunta v. komissio, määräys 12.7.1996, Kok. 1996, s. I-3903). Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti korosti, että kun ihmisten terveyttä uhkaavien riskien olemassaolosta tai laajuudesta ei ole varmuutta, toimieliimet voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä ilman, että niiden olisi odotettava, että näiden riskien tosiasiallisuus ja vakavuus olisi täysin näytetty toteen. Tietoonsa saatettujen seikkojen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti totesi, että sellaisten bakteerien, jotka ovat tulleet vastustuskykyisiksi sen johdosta, että

karjalle on syötetty antibioottisia lisäaineita, kuten virginiamysiiniä ja basitrasiiinisinkkiä, siirtyminen eläimistä ihmisiin ei ollut poissuljettua, joten ei ollut mahdotonta, että kyseisten lisäaineiden käyttö eläinrehussa voisi lisätä mikrobilääkeresistenssiä ihmisiä hoidettaessa. Ihmisiä hoidettaessa esiintyvän mikrobilääkeresistenssin lisääntymisen seuraukset olisivat toteutuessaan mahdollisesti hyvin vakavia kansanterveyden kannalta, koska tiettyjä bakteereja vastaan ei voitaisi niiden vastustuskyvyn lisääntymisen johdosta enää tehokkaasti taistella tietyillä ihmisille tarkoitetuilla lääkkeillä ja erityisesti virginiamysiiniin ja basitrasiiinin ryhmiin kuuluvilla lääkkeillä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti hylkäsi täytäntöönpanon lykkäystä koskevat hakemukset näin todetun riskin perusteella. Asiassa Pfizer Animal Health vastaan neuvosto annetusta määräyksestä tehty valitus hylättiin yhteisöjen tuomioistuimen presidentin määräyksellä (asia C-329/99 P(R), Pfizer Animal Health v. neuvosto, määräys 18.11.1999, Kok. 1999, s. I-8343).

Institutionaalisia kysymyksiä koskevassa riidassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määräsi lykättäväksi Euroopan parlamentin sellaisen päätöksen täytäntöönpanoa, jolla estettiin erään poliittisen ryhmän muodostaminen (asia T-222/99 R, Martinez ja de Gaulle v. parlamentti, määräys 25.11.1999, Kok. 1999, s. II-3397). Euroopan parlamentin työjärjestyksen 29 artiklan mukaan jäsenet voivat ryhmittyä poliittisten kantojensa mukaisiin ryhmiin. Vuonna 1999 pidettyjen Eurooppa-vaalien jälkeen perustettiin Riippumattomien parlamentin jäsenten tekninen ryhmä (TDI) – Sekaryhmä -niminen ryhmä, jonka perussäännön mukaan kaikki sen jäsenet saivat määritellä poliittiset kantansa toisistaan täysin riippumattomasti. Parlamentti katsoi, ettei työjärjestyksen mukaisia poliittisten ryhmien muodostamista koskevia edellytyksiä ollut täytetty, ja teki 14.9.1999 työjärjestyksensä 29 artiklan tulkintaa koskevan päätöksen, jolla estettiin TDI-ryhmän perustaminen. Edustajat Martinez ja de Gaulle vaativat niiden kanteidensa ohella, joilla ne vaativat kyseisen päätöksen kumoamista, myös päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä.

Antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti käsitteli ensiksi välitoimihakemuksen tutkittavaksi ottamista koskevaa kysymystä. Hän totesi, että vaikka yhteisöjen tuomioistuimet tutkivat parlamentin sellaisten toimien laillisuuden, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin, niitä toimia, jotka koskevat parlamentin sisäistä työskentelyä, ei sen sijaan voida vaatia kumottavaksi. Tässä tapauksessa välitoimituomari katsoi, että ei kuitenkaan voitu pitää poissuljettuna, että riidanalaista päätöstä oli pidettävä toimena, jolla oli oikeusvaikutuksia, jotka ulottuivat pelkkää parlamentin sisäistä työskentelyä laajemmalle, koska se vei joiltakuilta kyseisen toimielimen jäseniltä mahdollisuuden käyttää parlamentaarista

mandaattiaan samoin edellytyksin kuin niitä käyttävät poliittiseen ryhmään kuuluvat jäsenet ja esti niitä siten osallistumasta yhteisön säädöstenantomenettelyyn yhtä täysipainoisesti kuin viimeksi mainitut. Lisäksi presidentti katsoi, että riidanalainen toimi näytti ensi näkemältä koskevan suoraan ja erikseen edustajia, jotka vaativat sen kumoamista, erityisesti sen takia, että sillä estettiin heitä kuulumasta TDI-ryhmään. Näin ollen välitoimihakemus otettiin tutkittavaksi.

Niinä perusteina, joiden perusteella haetun välitoimen myöntäminen oli ensi näkemältä perusteltua, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti mainitsi sen, että yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista ei voitu pitää poissuljettuna. Vaikka parlamentin työjärjestyksen 29 artiklassa ei sinänsä estettä parlamenttia arvioimasta kaikkien asiaan vaikuttavien seikkojen perusteella eri tavoin parlamentin puhemiehelle tehtyjä poliittisten ryhmien muodostamisilmoituksia, tämänkaltaista erilaista kohtelua on pidettävä kiellettyinä syrjintänä, jos se ilmeisesti on mielivaltaista. Tässä tapauksessa ei kuitenkaan voitu pitää mahdollisena sitä, että parlamentti olisi mielivaltaisesti syrjinyt sellaisia edustajia, jotka halusivat perustaa TDI-ryhmän. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti totesi tältä osin, että parlamentti viime vaaleissa valitussa kokoonpanossaan ei ollut vastustanut erään toisen ryhmän perustamista, jota kantajat olivat väittäneet sekaryhmäksi.

Koska myös kiireellisyyttä koskeva edellytys täyttyi ja koska kanteen kohteena olevan päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisen siihen saakka, kunnes ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaisisi pääasian, ei voitu katsoa haittaavan vastaajana olevan toimielimen toiminnan järjestämistä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti määräsi täytäntöönpanon lykättäväksi.

B – Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kokoonpano

(protokollajärjestys 30.8.1999)

Ensimmäinen rivi, vasemmalta oikealle:

Tuomari R. García-Valdecasas y Fernández, tuomari J. D. Cooke, tuomari A. Potocki, presidentti B. Vesterdorf; tuomari R. M. Moura Ramos, tuomari M. Jaeger, tuomari K. Lenaerts.

Toinen rivi, vasemmalta oikealle:

Tuomari M. Vilaras, tuomari P. Mengozzi, tuomari J. Azizi, tuomari V. Tiili, tuomari C. W. Bellamy, tuomari P. Lindh, tuomari J. Pirrung, tuomari A. Meij, kirjaaja H. Jung.

1. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenet (virkaikäjärjestyksessä)

Bo Vesterdorf

syntynyt 1945; juristi-lingvisti Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa; oikeusministeriön virkamies; alioikeustuomari; Tanskan Euroopan yhteisöissä olevan pysyvän edustuston lakimies; Østre Landsretin ylimääräinen jäsen; oikeusministeriön valtiosääntö- ja hallinto-oikeudellisten asioiden toimiston päällikkö; oikeusministeriön osastopäällikkö; yliopiston lehtori; Euroopan neuvoston ihmisoikeusasioita valvovan johtokunnan (CDDH) jäsen ja myöhemmin CDDH:n puhemiehistön jäsen; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 25.9.1989 alkaen; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti 4.3.1998 alkaen.

Rafael García-Valdecasas y Fernández

syntynyt 1946; Abogado del Estado, Jaén ja Graaada; Tribunal Económico-Administrativo de Jaénin ja myöhemmin Tribunal Económico-Administrativo de Córdoba:n kirjaaja; Jaénin ja Granadan asianajajayhteisöjen jäsen; ulkoasiainministeriön yhteisöoikeudellisten asioiden osaston johtaja; Espanjan valtuuskunnan johtaja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamista varten ministerineuvostoon asetetussa työryhmässä; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 25.9.1989 alkaen.

Koenraad Lenaerts

syntynyt 1954; oikeustieteen tohtori (Leuvenin katolinen yliopisto); Master of Laws, Master in Public Administration (Harvardin yliopisto); professori, Leuvenin katolinen yliopisto (KUL); vieraileva professori, Burundin, Strasbourgin ja Harvardin yliopistot; yhteisön oikeuden opettaja, Collège d'Europe, Brügge; lakimiesavustaja yhteisöjen tuomioistuimessa; Brysselin asianajajayhteisön jäsen; KUL:n kansainvälisten suhteiden neuvoston jäsen; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 25.9.1989 alkaen.

Christopher William Bellamy

syntynyt 1946; barrister, Middle Temple; Queen's Counsel, pääasiallinen toimiala kauppaoikeus, yhteisön oikeus ja julkisoikeus; toinen "Bellamy & Child, Common Market Law of Competition" -kirjan kolmen ensimmäisen painoksen kirjoittajasta; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 10.3.1992 – 15.12.1999.

Virpi Tiili

syntynyt 1942; oikeustieteen tohtori, Helsingin yliopisto; siviili- ja kauppaoikeuden assistentti, Helsingin yliopisto; keskuskauppakamarin lakiasiainjohtaja; kuluttajaviraston ylijohtaja; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 18.1.1995 alkaen.

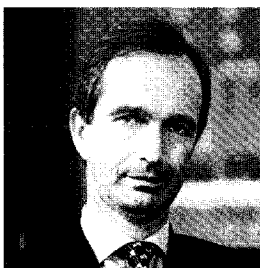
Pernilla Lindh

syntynyt 1945; oikeustieteen kandidaatti, Lundin yliopisto; hovioikeuden asessori, Svean hovioikeus; ulkoasiainministeriön kauppapoliittisen osaston lakimies ja myöhemmin lainsäädäntöjohtaja; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 18.1.1995 alkaen.

Josef Azizi

syntynyt 1948; Doktor der Rechte ja Magister der Sozial- und Wirtschaftswissenschaften, Wienin yliopisto; opetuksesta vastaava luennoitsija, Wirtschaftsuniversität Wien ja Wienin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta; liittovaltionviraston Ministerialrat ja osastopäällikkö; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 18.1.1995 alkaen.

André Potocki

syntynyt 1950; Cour d'Appel de Paris'n jäsen ja apulaisprofessori, Université de Paris X - Nanterre (1994); oikeusministeriön Euroopan yhteisöjen ja kansainvälisten asioiden osaston päällikkö (1991); Tribunal de Grande Instance de Paris'n varapuheenjohtaja (1990); Cour de cassationin I presidentin kanslian pääsihteeri (1988); yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 18.9.1995 alkaen.

Rui Manuel Gens de Moura Ramos

syntynyt 1950; Coimbran yliopiston sekä Porton katolisen yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan professori; Jean Monnet -oppituolin haltija; opetuksesta vastaava (ranskankielinen) luennoitsija, Haagin oikeudellinen akatemia (1984) sekä kutsuttu professori, Paris I oikeustieteellinen yliopisto (1995); Portugalin hallituksen edustaja Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälistä kauppaoikeutta käsittelevässä toimikunnassa (Cnudci), Haagin kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevässä konferenssissa, Euroopan neuvoston kansainvälisessä henkilön oikeusasemaa käsittelevässä komissiossa ja kansalaisuutta käsittelevässä komiteassa; kansainvälisen oikeuden instituutin jäsen; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 18.9.1995 alkaen.

John D. Cooke

syntynyt vuonna 1944; Irlannin asianajajayhteisön jäsen vuodesta 1966; Englannin ja Walesin, Pohjois-Irlannin ja New South Walesin asianajajayhteisöjen jäsen; barrister vuosina 1966–1996; Senior Counsel, Inner Bar of Ireland 1980, New South Wales 1991; Euroopan asianajajaliittojen neuvoston puheenjohtaja (CCBE) 1985–1986; vierailuva professori, University College of Dublin; Chartered Institute of Arbitratorsin jäsen; Royal Zoological Society of Irelandin puheenjohtaja 1987–1990; bench, Honorable Society of Kings Inns, Dublin; honorary bench, Lincoln's Inn, Lontoo; Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 10.1.1996 alkaen.

Marc Jaeger

syntynyt 1954; asianajaja; oikeusministeriön virkamies, määrättyinä syyttäjänvirastoon; tuomari, Tribunal d'arrondissement de Luxembourg; varapresidentti; luennoitsija, Centre universitaire de Luxembourg; tuomari virkavapaalla, lakimiesavustaja yhteisöjen tuomioistuimessa vuodesta 1986 alkaen; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 11.7.1996 alkaen.

Jörg Pirrung

syntynyt 1940; Marburgin yliopiston assistentti; liittovaltion oikeusministeriön virkamies vastuualueenaan kansainvälinen siviiliprosessioikeus ja lapsioikeus; liittovaltion oikeusministeriön kansainvälisen yksityisoikeuden yksikön päällikkö; myöhemmin erään siviilioikeudellisia asioita käsittelevän alaostaston päällikkö; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 11.6.1997 alkaen.

Paolo Mengozzi

syntynyt 1938, kansainvälisen oikeuden professori ja yhteisön oikeuden Jean Monnet -oppituolin haltija, Bolognan yliopisto, Madridin Carlos III yliopiston kunniatohtori, kutsuttu yliopistojen Johns Hopkins (Bologna Center), St. Johns (New York), Georgetown Paris-II, Georgia (Athens) ja Institut universitaire international (Luxemburg) professoriksi, Nijmegenin yliopiston European Business Law Pallas -ohjelman koordinaattori, Euroopan yhteisöjen komission julkisten hankintojen neuvoa-antavan komitean jäsen, kauppa- ja teollisuusministeriön alivaltiosihteeri Italian puheenjohtajakaudella, Euroopan yhteisöjen WTO:n valmistelutyöryhmän jäsen ja Haagin kansainvälisen oikeuden instituutin vuoden 1997 WTO:a koskevan tutkimusohjelman johtaja, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 4.3.1998 alkaen.

Arjen W. H. Meij

syntynyt 1944; Hoge Raad der Nederlandenin jäsen (1996); College van Beroep voor het bedrijfslevenin jäsen ja varapresidentti (1986); Centrale Raad van Beroepin sekä Tariefcommissien ylimääräinen jäsen; lakimiesavustaja yhteisöjen tuomioistuimessa (1980); eurooppaoikeuden opettaja Groningenin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa ja tutkimusapulainen University of Michigan Law Schoolissa; Amsterdamin kauppakamarin kansainvälisen sihteeristön lakimies (1970); yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 17.9.1998 alkaen.

Mihalis Vilaras

syntynyt 1950; asianajaja; korkeimman hallintotuomioistuimen esittelijä, myöhemmin esittelijäneuvos; korkeimman erityistuomioistuimen ylimääräinen jäsen; kansallinen asiantuntija Euroopan yhteisöjen komission oikeudellisessa yksikössä, myöhemmin johtava hallintovirkamies PO V:ssä (työllisyys, työmarkkinasuhteet ja sosiaalasiat); Kreikan lakeja valmistelevan keskuskomitean jäsen; Kreikan hallituksen pääsihteeristön oikeudellisen osaston johtaja; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 17.9.1998 alkaen.

Nicholas James Forwood

syntynyt 1948; loppututkinto 1969 Cambridgen yliopistosta (tekniillinen ja oikeustieteellinen tiedekunta); Englannin asianajajayhteisön jäsen 1970, harjoittanut asianajoa Lontoossa (1971–1979) ja Brysselissä (1979–1999); Irlannin asianajajayhteisön jäsen 1982; Queens Counsel 1987 ja Bench of the Middle Temple 1998; Englannin ja Walesin asianajajayhteisöjen edustaja Euroopan unionin asianajajayhteisöjen neuvostossa (CCBE) ja CCBE:n Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta koskevia asioita käsittelevän pysyvän valtuuskunnan puheenjohtaja; European Maritime Law Organizationin varainhoitaja (hallituksen jäsen 1991 alkaen); World Trade Law Associationin hallituksen jäsen, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 15.12.1999 alkaen.

Hans Jung

syntynyt 1944; Berliinin oikeustieteellisen tiedekunnan assistentti ja myöhemmin apulaisprofessori; asianajaja, Frankfurt; juristi-lingvisti yhteisöjen tuomioistuimessa; yhteisöjen tuomioistuimen presidentti Kutscherin, myöhemmin yhteisöjen tuomioistuimen saksalaisen tuomarin lakimiesavustaja; yhteisöjen tuomioistuimen apulaiskirjaaja; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaaja 10.10.1989 alkaen.

2. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kokoonpanon muutokset vuonna 1999

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kokoonpano muuttui seuraavasti vuoden 1999 aikana:

Tuomari Christopher William Bellamyn lähdettyä 15.12.1999 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen palveluksesta, hänen seuraajakseen tuli tuomari Nicholas James Forwood.

3. Protokollajärjestys

1.1. – 30.9.1999

Presidentti B. VESTERDORF

Jaoston puheenjohtaja A. POTOCKI

Jaoston puheenjohtaja R. M. MOURA RAMOS

Jaoston puheenjohtaja J. D. COOKE

Jaoston puheenjohtaja M. JAEGER

Tuomari R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ

Tuomari K. LENAERTS

Tuomari C. W. BELLAMY

Tuomari V. TIILI

Tuomari P. LINDH

Tuomari J. AZIZI

Tuomari J. PIRRUNG

Tuomari R. P. MENGOZZI

Tuomari A. MEIJ

Tuomari M. VILARAS

Kirjaaja H. JUNG

1.10. – 14.12.1999

Presidentti B. VESTERDORF

Jaoston puheenjohtaja R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ

Jaoston puheenjohtaja K. LENAERTS

Jaoston puheenjohtaja V. TIILI

Jaoston puheenjohtaja J. PIRRUNG

Tuomari C. W. BELLAMY

Tuomari P. LINDH

Tuomari J. AZIZI

Tuomari A. POTOCKI

Tuomari R. M. MOURA RAMOS

Tuomari J. D. COOKE

Tuomari M. JAEGER

Tuomari P. MENGGOZZI

Tuomari A. W. H. MEIJ

Tuomari M. VILARAS

Kirjaaja H. JUNG

15.12. – 31.12.1999

Presidentti B. VESTERDORF

Jaoston puheenjohtaja R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ

Jaoston puheenjohtaja K. LENAERTS

Jaoston puheenjohtaja V. TIILI

Jaoston puheenjohtaja J. PIRRUNG

Tuomari P. LINDH

Tuomari J. AZIZI

Tuomari A. POTOCKI

Tuomari R. M. MOURA RAMOS

Tuomari J. D. COOKE

Tuomari M. JAEGER

Tuomari P. MENGOZZI

Tuomari A. W. H. MEIJ

Tuomari M. VILARAS

Tuomari N. FORWOOD

Kirjaaja H. JUNG

4. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen entiset jäsenet

Da CRUZ VILAÇA José Luis (1989–1995), presidenttinä 1989–1995

SAGGIO Antonio (1989–1998), presidenttinä 1995–1998

BARRINGTON Donal Patrick Michael (1989–1996)

EDWARD David Alexander Ogilvy (1989–1992)

KIRSCHNER Heinrich (1989–1997)

YERARIS Christos (1989–1992)

SCHINTGEN Romain Alphonse (1989–1996)

BRIËT Cornelis Paulus (1989–1998)

BIANCARELLI Jacques (1989–1995)

KALOGEROPOULOS Andreas (1992–1998)

– Presidentit

Da CRUZ VILAÇA José Luis (1989–1995)

SAGGIO Antonio (1995–1998)

III luku

Tapaamiset ja vierailut

A – Viralliset vierailut ja tilaisuudet yhteisöjen tuomioistuimessa ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vuonna 1999

- 13.1. Italian tasavallan yhteisöjen politiikkaan liittyvistä asioista vastaava ministeri Enrico Letta
- 19.1. Euroopan yhteisöjen tilintarkastustuomioistuimen presidentti Jan O. Karlsson
- 25.1. Portugalin tasavallan presidentti Jorge Sampaio
- 25.1. Tirolin osavaltion Landeshauptmann Wendelin Weingartner
- 28.1. Suomen tasavallan Luxemburgin suurherttuakunnan suurlähettiläs Henry Söderholm
- 24.2. Hänen kuninkaallinen korkeutensa Asturian prinssi
- 8.3. Saksan liittotasavallan oikeusministeri, professori Herta Däubler-Gmelin
- 15.3. Luxemburgin suurherttuakunnan oikeus- ja talousarvioasioista sekä suhteesta parlamenttiin vastaava ministeri Luc Frieden
- 18.3. Ruotsin kuningaskunnan valtakunnansyyttäjä Klas Bergenstrand
26. – 30.4. Common Market for Eastern & Southern Africa -tuomioistuimen (Comesa) valtuuskunta
- 27.4. Yhdistyneen kuningaskunnan brittiläisestä kansanyhteisöstä ja ulkoasioista vastaava ministeri Joyce Quin
- 27.4. Tanskan kuningaskunnan oikeusministeri Frank Jensen
- 29.4. Portugalin tasavallan korkeimman oikeuden valtuuskunta
- 3.5. Luxemburgin suurherttuakunnan Brysselissä toimiva täysivaltainen erikoissuurlähettiläs Nicolas Schmit

- 3. –4.5. Jäsenvaltioiden tuomareiden tuomaripäivät
- 3.6. Vatikaanin Euroopan yhteisöissä toimiva suurlähettiläs, nuntius Faustino Sainz Muñoz
- 9.6. Suomen eduskunnan perustuslakivaliokunta
- 11.6. Euroopan yhteisöjen komission PO IV:n pääjohtaja Alexander Schaub
- 17.6. Irlannin kilpailuneuvosto (Competition Authority of Ireland)
- 22.6. Euroopan unionin tuomioistuinjärjestelmän tulevaisuutta pohtiva työryhmä
- 1.7. Portugalin tasavallan Luxemburgin suurherttuakunnan suurlähettiläs Paulo Couto Barbosa
- 7.9. Baden-Württembergin osavaltion oikeusministeri, professori Goll
- 8.9. Ruotsin parlamentin perustuslakivaliokunta
- 10.9. Alankomaiden parlamentin toisen kamarin Eurooppa-asioita koskevan yleiskomitean (algemene Commissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer der Staten-Generaal) valtuuskunta
- 14.9. Katalonian hallituksen neuvoa-antavan neuvoston valtuuskunta
- 16.9. Suomen eduskunnan lakivaliokunta
- 20.9. – 1.10. Länsi-Afrikan talous- ja rahaliiton (Union économique et monétaire ouest-africaine; UEMOA) tuomioistuimen valtuuskunta
- 23.9. Espanjan Consejo General del Notariado valtuuskunta
- 23.9. Euroopan investointipankin varapresidentti Ewald Nowotny
- 29.9. Yhdistyneen kuningaskunnan valtakunnansyyttäjä (Attorney General) Lord Williams of Mostyn QC

- 4.10. – 8.10. Comesa-tuomioistuimen valtuuskunta
- 5.10. Unkarin tasavallan valtakunnansyyttäjä Kálmán Györgyi
- 6.10. Saksan liittotasavallan presidentti Johannes Rau
- 7.10. Brasilian Euroopan unionissa Brysselissä toimiva täysivaltainen erikoissuurlähettiläs Cloaldo Hugueney
11. – 12.10. Alankomaiden Raad van Staten valtuuskunta
11. – 22.10. UEMOA-tuomioistuimen valtuuskunta
- 13.10. Amerikan Yhdysvaltojen Luxemburgin suurherttuakunnassa toimiva suurlähettiläs James C. Hormel
- 19.10. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 10-vuotisjuhla
25. – 26.10. Itävallan tasavallan korkeimman oikeuden valtuuskunta
- 28.10. Suomen tasavallan oikeusministeri Johannes Koskinen
- 28.10. Itävallan tasavallan Brysselissä toimiva täysivaltainen erikoissuurlähettiläs Gregor Woschnagg
- 10.11. Euroopan parlamentin oikeusasioita ja sisäasioita käsittelevä valtuuskunta
- 11.11. Luxemburgin suurherttuakunnan kulttuuriasioista, ylemmänasteisesta koulutuksesta ja tutkimuksesta vastaava ministeri sekä yleisten töiden ministeri Erna Hennicot-Schoepges
- 22.11. Tilaisuus, jossa Suomen tasavallan ulkoasiainministeri Tarja Halonen vihki käyttöön suomalaisia taideteoksia
- 26.11. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen valtuuskunta
- 29.11. –
10.12. UEMOA-tuomioistuimen kirjaaja Raphaël Pélomou Ouattara

- 7.12. House of Lordsin parlamentaarisen valiokunnan alajaosto E:n
(House of Lords Select Committee, Sub-Committee E: Laws
and Institutions) valtuuskunta
13. – 17.12. Comesa-tuomioistuimen tuomari A. M. Akiwumin
tutustumiskäynti
15. – 16.12. Béninin tasavallan korkeimman oikeuden presidentti Abraham
Zinzindohoue

B – Opintomatkat yhteisöjen tuomioistuimeen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen vuonna 1999
(Vierailijoiden määrät)

	Kansallisten tuomioistuimen edustajat ¹	Asianajajat, oikeudelliset neuvonantajat, harjoittelijat	Yhteisön oikeuden professorit, opettajat ²	Diplomaatit, kansanedustajat, poliittiset ryhmät, kansalliset virkamiehet	Opiskelijat, harjoittelijat, EY/EP	Ammatillisten järjestöjen jäsenet	Muut	Yhteensä
B	61	84	—	—	749	52	-	946
DK	23	39	20	30	126	92	35	365
D	299	563	36	284	612	137	252	2 183
GR	55	5	7	-	39	50	—	156
E	33	113	3	29	203	38	—	419
F	35	153	-	178	351	-	92	809
IRL	8	-	5	3	122	—	—	138
I	28	110	6	-	361	25	68	598
L	4	100	—	-	75	45	60	284
NL	28	1	2	—	252	—	—	283
A	9	25	52	67	250	—	20	423
P	10	1	6	16	32	4	14	83
FIN	20	17	1	22	10	7	47	124
S	8	44	13	55	28	18	18	184
UK	45	19	15	5	881	16	31	1 012
Kolmannet maat	115	119	42	168	806	-	-	1 250
Sekalaiset ryhmät	40	174	15	16	184	74	24	527
YHT.	821	1 567	223	873	5 081	558	661	9 784

¹ Tähän kohtaan sisältyvät myös ne kaikkien jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten edustajat, jotka ovat osallistuneet yhteisöjen tuomioistuimen järjestämiin kokouksiin ja tapahtumiin. Vuonna 1999 osallistujien määrä oli seuraava: Belgia 10; Tanska 8; Saksa 24; Kreikka 8; Espanja 24; Ranska 24; Irlanti 8; Italia 24; Luxemburg 4; Alankomaat 8; Itävalta 8; Portugali 8; Suomi 8; Ruotsi 8; Yhdistynyt kuningaskunta 24.

² Muut kuin opiskelijaryhmiä saattavat opettajat.

(jatkoa)

Opintomatkat yhteisöjen tuomioistuimeen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen vuonna 1999

(Vierailijaryhmien määrät)

	Kansallisten tuomioistuinten edustajat ¹	Asianajajat, oikeudelliset neuvonantajat, harjoittelijat	Yhteisön oikeuden professorit, opettajat ²	Diplomaatit, kansanedustajat, poliittiset ryhmät, kansalliset virkamiehet	Opiskelijat, harjoittelijat, EY/EP	Ammatillisten järjestöjen jäsenet	Muut	Yhteensä
B	3	2	—	—	11	2	-	18
DK	2	2	1	1	4	3	2	15
D	9	21	2	11	24	5	10	82
GR	5	4	4	—	3	1	—	17
E	3	5	3	2	10	2	—	25
F	3	11	-	7	14	-	3	38
IRL	1	-	1	1	5	—	—	8
I	2	7	5	-	12	1	2	29
L	1	2	—	-	2	1	1	7
NL	3	1	1	—	9	—	—	14
A	2	5	3	8	8	-	1	27
P	2	1	1	2	3	1	1	11
FIN	3	2	1	2	2	1	2	13
S	1	2	1	5	1	1	1	12
UK	3	2	2	1	25	1	2	36
Kolmannet maat	6	14	2	16	30	-	-	68
Sekalaiset ryhmät	1	3	1	1	4	2	1	13
YHT.	50	84	28	57	167	21	26	433

¹ Tähän kohtaan sisältyy mm. tuomaripäivät.

² Muut kuin opiskelijaryhmiä saattavat opettajat.

C – Juhlalliset istunnot vuonna 1999

- 21.4.1999 Yhteisöjen tuomioistuimen tuomarin Krateros Ioannoun muistotilaisuus
- 7.6.1999 Vassilios Skouris aloitti tehtävänsä yhteisöjen tuomioistuimen tuomarina
- 17.9.1999 Euroopan yhteisöjen komission presidentin ja uusien jäsenten juhlallisen valan antamistilaisuus
- 5.10. John Murray päätti tehtävänsä yhteisöjen tuomioistuimen tuomarina ja Fidelma Macken aloitti tehtävänsä yhteisöjen tuomioistuimen tuomarina
- 18.10. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomarin G. Federico Mancinin muistotilaisuus
- 15.12.1999 Antonio M. La Pergola aloitti tehtävänsä yhteisöjen tuomioistuimen tuomarina, Christopher W. Bellamy päätti tehtävänsä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomarina ja Nicholas J. Forwood aloitti tehtävänsä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomarina

D – Vierailut ja osallistumiset virallisiin tilaisuuksiin vuonna 1999

- 13.1. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti ja valtuuskunta osallistuivat Pariisissa Cour de Cassationin kauden aloittavaan juhlalliseen istuntoon
15. – 17.2. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Länsi-Afrikan talous- ja rahaliiton järjestämään keskustelutilaisuuteen
- 16.2. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti ja valtuuskunta vierailivat Madridissa Espanjan perustuslakituomioistuimessa
24. ja 25.3. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien ja sisäasiain valiokunnan Brysselissä järjestämään konferenssiin
6. – 9.4. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin virallinen vierailu Managuassa sijaitsevaan Corte Centroamericana de Justiciaan
- 26.4. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti osallistui Kööpenhaminassa Tanskan perustuslain 150-vuotisjuhlan kunniaksi järjestettyyn keskustelutilaisuuteen Tanskan parlamentin puheenjohtajan kutsumana. Tässä tilaisuudessa yhteisöjen tuomioistuimen presidentti piti esitelmän, jonka otsikkona oli "L'ordre juridique européen dans une perspective constitutionnelle"
10. ja 11.5. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Wienissä kokoukseen, jossa perustettiin korkeimpien hallinto-oikeuksien yhdistys
- 13.5. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Aachenissa tilaisuuteen, jossa Yhdistyneen kuningaskunnan pääministeri Tony Blairille luovutettiin Internationaler Karlspreis -niminen palkinto

- 14.5. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti luovutti Madridissa Israelin korkeimman oikeuden presidentille, professori Aharon Barakille Justice dans le monde -nimisen palkinnon, jonka oli myöntänyt Justice dans le monde de l'Union internationale des magistrats -niminen yhdistys
14. ja 15.5. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Roomassa saksalaisten, italialaisten ja ranskalaisten hallintotuomarien yhdistyksen vuosikokoukseen
17. – 19.5. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Varsovassa XI Conference of the European Constitutional Courts -nimiseen tilaisuuteen
- 25.5. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Roomassa tilaisuuteen, jossa esiteltiin Autorità Garanta della concorrenza e del Mercaton vuosikertomus
- 10.6. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti osallistui Alicantessa sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston toimitilojen vihkimistilaisuuteen
- 11.6. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti piti Trierissä avajaispuheen keskustelutilaisuudessa, jossa käsiteltiin perusoikeuksia Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa
- 13.7. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti piti La Coruñassa avajaispuheen valtioiden ja Euroopan unionin toimivaltuuksia koskevalla, Consejo General del Poder Judicialin järjestämällä kurssilla.
- 27.9. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti ja valtuuskunta osallistuivat Helsingissä keskustelutilaisuuteen, jonka aiheena oli Unionin tuomioistuinjärjestelmä ja jonka järjestivät Conseil consultatif des barreaux européens ja Suomen eurooppaoikeuden yhdistys
- 30.9. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta vieraili Bruggessa Collège d'Europeen 50. akateemisen vuoden avajaisissa
- 1.10. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Lontoossa tuomioistuinlaitoksen toimintavuoden avajaisseremoniaan

2. ja 3.11. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti ja valtuuskunta tekivät virallisen vierailun Madridiin Tribunal Constitucionaliin, Tribunal Supremoon ja Consejo General der Poder Judicialiin
19. ja 20.11. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti ja valtuuskunta osallistuivat Bruggessa Conseil consultatif des barreaux européens'n ja Collège d'Europen järjestämään, Euroopan unionin tuomioistuinlaitosta koskevaan keskustelutilaisuuteen
- 13.12. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti ja valtuuskunta osallistuivat Ranskan Conseil d'État'n varapuheenjohtajan kutsumina tämän toimielimen 200-vuotisjuhliin Pariisissa
- 14.12. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti osallistui Strasbourgissa Euroopan parlamentin uuden toimitalon vihkimistilaisuuteen
- 17.12. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Brysselissä tarkkailijana sen työryhmän toimintaan, jonka tehtävänä oli valmistella Euroopan unionin perusoikeuksien peruskirjaa

IV luku

Taulukot ja tilastot

A – Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta lainkäytön alalla

sivu

1. Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 1999 antamien tuomioiden asiahakemisto	183
Aluepolitiikka	183
Erioikeudet ja vapaudet	183
EURATOM	184
Henkilöiden vapaa liikkuvuus	184
Henkilöstösäännöt	189
Kilpailu	190
Lainsäädännön lähentäminen	193
Liikenne	196
Maatalous	197
Merentakaisen maiden ja alueiden assosiaatio	202
Palvelujen tarjoamisen vapaus	202
Pääomien vapaa liikkuvuus	204
Sosiaalipolitiikka	205
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	208
Toimielimiä koskeva oikeus	211
Ulkosuhteet	212
Uusien jäsenvaltioiden liittyminen	213
Valtiontuki	214
Verotus	215
Yhteisön oikeuden periaatteet	218
Yhteisöoikeus	219
Yleissopimus tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta	221
Ympäristö ja kuluttajat	222
2. Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 1999 tekemien muiden päätösten hakemisto	227
3. Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot	229

**1. Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 1999 antamien tuomioiden
asiahakemisto**

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

ALUEPOLITIikka

C-308/95	5.10.1999	Alankomaiden kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Euroopan aluekehitysrahasto — Hankkeet, joiden rahoitukseen EAKR osallistuu — Päätös hankkeen saattamisesta päätökseen
C-84/96	5.10.1999	Alankomaiden kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Euroopan aluekehitysrahasto — Vapauttaminen ilman eri toimenpiteitä

ERIOIKEUDET JA VAPAUDET

C-229/98	14.10.1999	Georges Vander Zwalmen ja Élisabeth Massart v. Belgian valtio	Euroopan yhteisöjen virkamiehet ja muuhun henkilöstöön kuuluvat — Luonnollisten henkilöiden tulovero — Yhteisöjen virkamiehen puolison verotus
----------	------------	--	---

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

EURATOM

C-161/97 P	22.4.1999	Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH v. Euroopan yhteisöjen komissio	Euratomin perustamissopimus — Kumoamiskanne ja vahingonkorvauskanne — Uraaninhankintasopimuksen tekeminen — Yksinkertaistettu menettely — Hankintakeskuksen toimivalta — Sopimuksen hyväksymiselle varattu määräaika — Sopimuksen hyväksymistä koskeva oikeudellinen este — Hajauttamispolitiikka — Uraanin alkuperä — Markkina-hintaan sidotut hinnat
------------	-----------	---	--

HENKILÖIDEN VAPAA LIKKUVUUS

C-348/96	19.1.1999	Donatella Calfa	Yleinen järjestys — Matkailija, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen — Tuomio huumausaineiden käytöstä — Elinikäinen maahantulokielto
----------	-----------	-----------------	--

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-18/95	26.1.1999	F. C. Terhoeve v. Inspecteur van de Belastingdienst Particulieren/Ondernemi ngen buitenland	Työntekijöiden vapaa liikkuvuus — Tuloveron ja sosiaali- vakuutusmaksujen kantaminen yhdessä — Työntekijöihin, jotka muuttavat jäsenvaltiosta toiseen, ei sovelleta sosiaali- vakuutusmaksujen kiinteää enimmäismäärää, jota sovelletaan työntekijöihin, jotka eivät ole käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen — Tuloverotuksesta aiheutuviin etuihin perustuva mahdollinen hyvitys — Mahdollinen yhteensoveltumattomuus yhteisön oikeuden kanssa — Seuraukset
C-320/95	25.2.1999	José Ferreiro Alvite v. Instituto Nacional de Empleo (Inem) ym.	EY:n perustamissopimuksen 51 artikla — Asetuksen N:o 1408/71 67 artikla — Yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitettu työttömyyskorvaus
C-90/97	25.2.1999	Robin Swaddling v. Adjudication Officer	Sosiaaliturva — Toimeen- tulotuki — Saamisen edellytykset — Vakinainen asuinpaikka
C-131/97	25.2.1999	Annalisa Carbonari ym. v. Università degli Studi di Bologna ym.	Sijoittautumisoikeus — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Lääkärit — Lääketieteen erikoissalat — Koulutusjaksot — Palkkaus — Väitön vaikutus
C-212/97	9.3.1999	Centros Ltd v. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	Sijoittautumisvapaus — Sivuliike, jonka perustaa yhtiö, jolla ei ole tosiasiallista toimintaa — Kansallisen oikeuden kiertäminen — Rekis- teröinnistä kieltäytyminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-360/97	20.4.1999	Herman Nijhuis v. Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen	Sosiaaliturva — Työ- kyvyttömyys — Virkamiesten erityisjärjestelmä — Asetuksen N:o 1408/71 liitteessä VI olevan J jakson 4 kohdan a alakohta — ETY:n perustamissopimuksen 48 ja 51 artikla
C-311/97	29.4.1999	Royal Bank of Scotland plc v. Elliniko Dimosio (Kreikan valtio)	Sijoittautumisvapaus — Verolainsäädäntö — Yhtiöiden voiton verotus
C-302/97	1.6.1999	Klaus Konle v. Republik Österreich	Sijoittautumisvapaus — Pääomien vapaa liikkuvuus — EY:n perustamissopimuksen 52 artikla (josta on muutettuna tullut 43 EY artikla) ja 56 EY artikla (aiempi 73 b artikla) — Kiinteän omaisuuden hankkimista koskeva lupamenettely — Itävallan tasavallan liittymisehdoista tehdyn asiakirjan 70 artikla — Vapaa- ajan asunnot — Vastuu yhteisön oikeuden rikkomisesta
C-211/97	3.6.1999	Paula Gómez Rivero v. Bundesanstalt für Arbeit	Sosiaaliturva — Asetuksen N:o 1408/71 16 artiklan 2 kohdan ensimmäinen virke — Valintaoikeus — Vaikutukset
C-337/97	8.6.1999	C.P.M. Meeusen v. Hoofddirectie van de Informatie Beheer Groep	Asetus N:o 1612/68 — Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Työntekijän käsite — Sijoittau- tusvapaus — Opintotuki — Kansalaisuuteen perustuva syrjintä — Asumisedellytys
C-234/97	8.7.1999	Teresa Fernández de Bobadilla v. Museo Nacional del Prado, Comité de Empresa del Museo Nacional del Prado, Ministerio Fiscal	Tutkintojen tunnustaminen — Kulttuuriesineiden entistäjä — Direktiivit 89/48/ETY ja 92/51/ETY — Säännellyn ammatin käsite — EY:n perustamissopimuksen 48 artikla (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla)

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-391/97	14.9.1999	Frans Gschwind v. Finanzamt Aachen- Außenstadt	EY:n perustamissopimuksen 48 artikla (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) — Yhdenvertainen kohtelu — Ulkomailta asuvien henkilöiden tuloverotus — Aviopuolisoihin sovellettava veroasteikko
C-307/97	21.9.1999	Compagnie de Saint- Gobain, Zweigniederlassung Deutschland, v. Finanzamt Aachen- Innenstadt	Sijoittautumisvapaus — Yhtiöiden tuloverotus — Veroedut
C-378/97	21.9.1999	Florus Ariël Wijsenbeek	Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Euroopan unionin kansalaisten oikeus liikkua ja oleskella vapaasti — Rajatarkastukset — Kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan toisesta jäsenvaltiosta tulevat henkilöt velvoitetaan esittämään passi
C-397/96	21.9.1999	Caisse de pension des employés privés v. Dieter Kordel, Rainer Kordel ja Frankfurter Allianz Versicherungs AG	Sosiaaliturva — Etuuksista vastuussa oleva vakuutuslaitos — Vaatimusten esittäminen vastuussa olevaa kolmatta kohtaan — Takautumisoikeus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-442/97	18.11.1999	Jozef van Coile v. Rijksdienst voor Pensioenen	Sosiaaliturva — Asetus N:o 1408/71 (sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1248/92) — Kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön perusteella suoritettavat samanlaiset etuudet — Jäsenvaltion lainsäädännössä säädetty etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskeva säännös — Kansallinen lainsäädäntö, jolla hyväksytään lailliseen olettamaan (sotavuosia koskeva olettama) perustuvat kaudet, jos niiden osalta ei ole johonkin muuhun järjestelmään (ulkomainen järjestelmä mukaan luettuna) perustuvaa eläkeoikeutta
C-161/98	18.11.1999	Georges Platbrood v. Office national des pensions (ONP)	Sosiaaliturva — Asetus N:o 1408/71 (sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1248/92) — Kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön perusteella suoritettavat samanlaiset etuudet — Jäsenvaltion lainsäädännössä säädetty etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskeva säännös — Kansallinen lainsäädäntö, jolla hyväksytään lailliseen olettamaan (sotavuosia koskeva olettama) perustuvat kaudet, jos niiden osalta ei ole johonkin muuhun järjestelmään (ulkomaalainen järjestelmä mukaan luettuna) perustuvaa eläkeoikeutta

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

HENKILÖSTÖSÄÄNNÖT

C-304/97 P	18.3.1999	Fernando Carbajo Ferrero v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Sisäinen kilpailu — Jaostopäällikön virkaan nimittäminen
C-2/98 P	18.3.1999	Henri de Compte v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Purkamis- hakemus yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman tuomion ottamiseksi uudelleen käsiteltäväksi — Muutoksenhaku yhteisöjen tuomioistuimessa
C-430/97	10.6.1999	Jutta Johannes v. Hartmut Johannes	Henkilöstö — Eläkeoikeudet — Eläkeoikeuksien hyvitys- luonteinen jakaminen avioero- menettelyssä
C-155/98 P	1.7.1999	Spyridoula Celia Alexopoulou v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kanne, joka on selvästi perusteeton tai jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat — Henkilöstö — Palkkaluokan määrittäminen
C-257/98 P	9.9.1999	Arnaldo Lucaccioni v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Vahingon- korvauskanne
C-327/97 P	5.10.1999	Christos Apostolidis ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Palkkaus — Korjauskerroin — Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpano
C-191/98 P	18.11.1999	Georges Tzoanos v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valitus — Viraltapanosta nostetun kumoamiskanteen hylkääminen — Kurinpito- menettelyn ja rikosoikeudellisen syytemenettelyn samanaikaisuus (henkilöstösääntöjen 88 artiklan viides kohta)

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-150/98 P	16.12.1999	Euroopan yhteisöjen talous- ja sosiaalikomitea v. E	Valitus — Henkilöstö — Sananvapaus esimiehiin nähden — Velvollisuus lojaalisuuteen ja aseman mukaiseen arvokkuuteen — Kurinpitoseuraamus — Palkkatason alentaminen

KILPAILU

C-215/96 ja C-216/96	21.1.1999	Carlo Bagnasco ym. v. Banca Popolare di Novara soc. coop. arl ym.	EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artikla — Yhtenäiset pankkiehdot luoton avaamisesta käyttelytilille ja yleisvakuudesta
C-59/98	25.2.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Luxemburgin suurherttuakunta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 94/46/EY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-119/97 P	4.3.1999	Union française de l'express (Ufex) ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — Kumoamiskanteen hylkääminen — EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan osalta komissiolle kuuluva tehtävä — Yhteisön edun arviointi
C-126/97	1.6.1999	Eco Swiss China Time Ltd v. Benetton International NV	Väl miesoikeuden velvollisuus soveltaa omasta aloitteestaan EY 81 artiklaa (aiemmin 85 artikla) — Kansallisen tuomioistuimen toimivalta kumota välitystuomio
C-49/92 P	8.7.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Anic Partecipazioni SpA	Muutoksenhaku — Komission työjärjestys — Komission jäsenten kollegion päätöksentekomenettely — Yrityksiin sovellettavat kilpailusäännöt — Sopimuksen ja yhdenmukaistetun menettelytavan käsitteet — Yrityksen vastuu kilpailusääntöjen rikkomisesta kokonaisuudessaan — Kilpailusääntöjen rikkomisesta vastuuseen joutuminen — Sakko

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-51/92 P	8.7.1999	Hercules Chemicals NV v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Oikeuden- käyntimenettely — Velvollisuus antaa samanaikaisesti tuomiot samaa päätöstä koskevissa asioissa — Komission työjärjestys — Komission jäsenten kollegion päätöksen- tekomenettely — Yrityksiin sovellettavat kilpailusäännöt — Puolustautumisoikeudet — Oikeus tutustua asiakirjoihin — Sakko
C-199/92 P	8.7.1999	Hüls AG v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestys — Suullisen käsittelyn aloittaminen uudelleen — Komission työjärjestys — Komission jäsenten kollegion pätöksentekomenettely — Yrityksiin sovellettavat kilpailusäännöt — Sopimuksen ja yhdenmukaistetun menettely- tavan käsitteet — Todistelu koskevat periaatteet ja säännöt — Syyttömyysolettama — Sakko
C-200/92 P	8.7.1999	Imperial Chemical Industries plc (ICI) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestys — Suullisen käsittelyn aloittaminen uudelleen — Komission työjärjestys — Komission jäsenten kollegion päätöksen- tekomenettely
C-227/92 P	8.7.1999	Hoechst AG v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestys — Suullisen käsittelyn aloittaminen uudelleen — Komission työjärjestys — Komission jäsenten kollegion päätöksen- tekomenettely

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-234/92 P	8.7.1999	Shell International Chemical Company Ltd v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestys — Suullisen käsittelyn aloittaminen uudelleen — Komission työjärjestys — Komission jäsenten kollegion päätöksentekomenettely
C-235/92 P	8.7.1999	Montecatini SpA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Komission työjärjestys — Komission jäsenten kollegion päätöksentekomenettely — Yrityksiin sovellettavat kilpailusäännöt — Sopimuksen ja yhdenmukaistetun menettelytavan käsitteet — Vanhentuminen — Sakko
C-245/92 P	8.7.1999	Chemie Linz GmbH v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestys — Suullisen käsittelyn aloittaminen uudelleen — Komission työjärjestys — Komission jäsenten kollegion päätöksentekomenettely
C-5/93 P	8.7.1999	DSM NV v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Purkamishakemus tuomion ottamiseksi uudelleen käsiteltäväksi — Tutkittavaksi ottaminen
C-310/97 P	14.9.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. AssiDomän Kraft Products AB ym.	M u u t o k s e n h a k u — Kumoamiskanteen vaikutukset kolmansiin nähden
C-22/98	16.9.1999	Jean Claude Becu, Annie Verweire, Smeg NV, Adia Interim NV	Kansallinen lainsäädäntö, jossa tiettyjen satamatöiden suorittaminen varataan tunnustetuille satamatyöntekijöille — Yrityksen käsite — Erityis- tai yksinoikeudet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-67/96	21.9.1999	Albany International BV v. Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie	Pakollinen kuuluminen toimialakohtaiseen eläkejärjestelmään — Yhteensoveltuvuus kilpailusääntöjen kanssa — Toimialakohtaisen eläkekassan määrittely yritykseksi
C-115/97, C-116/97 ja C-117/97	21.9.1999	Brentjens' Handelsonderneming BV v. Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen	Pakollinen kuuluminen toimialakohtaiseen eläkejärjestelmään — Yhteensoveltuvuus kilpailusääntöjen kanssa — Toimialakohtaisen eläkekassan määrittely yritykseksi
C-219/97	21.9.1999	Maatschappij Drijvende Bokken BV v. Stichting Pensioenfonds voor de Vervoer- en Havenbedrijven	Pakollinen kuuluminen toimialakohtaiseen eläkejärjestelmään — Yhteensoveltuvuus kilpailusääntöjen kanssa — Toimialakohtaisen eläkekassan määrittely yritykseksi

LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

C-120/97	21.1.1999	Upjohn Ltd v. The Licensing Authority ym.	Lääkevalmisteet — Markkinoille saattamista koskevan luvan peruuttaminen — TuomioistuINVALVONTA
C-347/97	21.1.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättäminen — Vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista annettu direktiivi 91/157/ETY — Direktiivin 6 artiklassa edellytettyjen toimintaohjelmien hyväksymisen laiminlyönti
C-237/97	11.2.1999	AFS Intercultural Programs Finland ry v. kuluttajavirasto	Matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista annettu direktiivi 90/314/ETY — Soveltamisala — Vaihtopilasmatkojen järjestäminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-63/97	23.2.1999	Bayerische Motorenwerke AG (BMW) ja BMW Nederland BV v. Ronald Karel Deenik	Tavaramerkkidirektiivi — BMW-tavaramerkin luvaton käyttö autokauppiiaan ilmoituksissa
C-319/98	25.2.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 94/47/EYtäytäntöönpanon laiminlyönti
C-112/97	25.3.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 90/396/ETY — Lämmönkehittimet — Käyttöönotto asuintiloissa
C-425/97— C-427/97	11.5.1999	Adrianus Albers, Martinus van den Berkmortel ja Leon Nuchelmans	Direktiivi 83/189/ETY — Tekniset määräykset — Ilmoitusvelvollisuus — Kasvua edistävien aineiden kieltö
C-319/97	1.6.1999	Antoine Kortas	EY:n perustamissopimuksen 100 a artiklan 4 kohta (josta on muutettuna tullut EY 95 artiklan 4—9 kohta) — Elintarvikkeissa käytettäväksi tarkoitetuista väriaineista annettu direktiivi 94/36/EY — Direktiivistä poikkeavien kansallisten säännösten tiedoksi antaminen — Komission vahvistuksen puuttuminen — Puuttumisen vaikutus
C-33/97	3.6.1999	Colim NV v. Bigg's Continent Noord NV	Teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettava menettely — Direktiivi 83/189/ETY — Tuotteiden merkinnät ja esillepano — Kuluttajansuoja — Kieli

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-140/97	15.6.1999	Walter Rechberger ja Renate Greindl, Hermann Hofmeister ym. v. Itävallan tasavalta	Matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista annettu direktiivi 90/314/ETY — Sanomalehden tilaajille alennettuun hintaan tarjottu matka — Täytäntöönpano — Jäsenvaltion vastuu
C-342/97	22.6.1999	Lloyd Schuhfabrik Meyer & Co. GmbH v. Klijnsen Handel BV	Direktiivi 89/104/ETY — Tavaramerkkioikeus — Sekaannusvaara — Lausunta- tavan samankaltaisuus
C-60/98	29.6.1999	Butterfly Music Srl v. Carosello Edizioni Musicali e Discografiche Srl (CEMED)	Tekijänoikeus ja lähioikeudet — Direktiivi 93/98/ETY — Suoja- aikojen yhdenmukaistaminen
C-173/98	1.7.1999	Sebago Inc., Ancienne Maison Dubois et Fils SA v. G-B Unic SA	Tavaramerkki — Tavaramerkin haltijan oikeuden sammuminen — Tavaramerkin haltijan suostumus
C-178/98	8.7.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudatta- matta jättäminen — Vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista annettu neuvoston direktiivi 91/157/ETY — Direktiivin 6 artiklassa säädettyjen toimintaohjelmien hyväksymättä jättäminen
C-215/98	8.7.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista annettu direktiivi 91/157/ETY — Jäsenvaltio ei ole toteuttanut direktiivin 6 artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia
C-375/97	14.9.1999	General Motors Corporation v. Yplon SA	Direktiivi 89/104/ETY — Tavaramerkit — Suoja — Muut kuin samankaltaiset tavarat tai palvelut — Laajalti tunnettu tavaramerkki

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-401/98	14.9.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 94/47/EY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-392/97	16.9.1999	Farmitalia Carlo Erba Srl	Lääkevalmisteet — Lisäsuojatodistus
C-391/98	21.10.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 90/667/ETY — Direktiivin määräajassa tapahtuvan täytäntöönpanon laiminlyönti
C-94/98	16.12.1999	The Queen, ex parte: Rhône-Poulenc Rorer Ltd, May & Baker Ltd v. The Licensing Authority established by the Medicines Act 1968 (edustajanaan The Medicines Control Agency)	Lääkkeet — Markkinoille saattamista koskeva lupa — Rinnakkaistuonti

LIIKENNE

C-170/98	14.9.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Asetus N:o 4055/86 — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Merikuljetukset
C-171/98, C-201/98 ja C-202/98	14.9.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta ja Luxemburgin suurherttuakunta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Asetus N:o 4055/86 — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Merikuljetukset
C-193/98	28.10.1999	Alois Pfennigmann	Direktiivi 93/89/ETY — Maanteiden tavarankuljetukset — Ajoneuvoverot — Tiettyjä teitä koskevat käyttömaksut — Raskaat ajoneuvot

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-315/98	11.11.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 95/21/EY
C-138/99	16.12.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Luxemburgin suurherttuakunta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 94/56/EY — Lentoliikenne — Siviiliilmailu — Onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinta — Täytäntöönpano

MAATALOUS

C-416/97	21.1.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivit 93/119/EY, 94/42/EY, 94/16/EY ja 93/118/EY — Laiminlyönti panna direktiivit täytäntöön määräajassa
C-54/95	21.1.1999	Saksan liittotasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Tilien tarkastaminen ja hyväksyminen — EMOTR — Menojen tunnustamatta jättäminen — Varainhoitovuosi 1991
C-73/97 P	21.1.1999	Ranskan tasavalta	Muutoksenhaku — Banaaniala — Asetuksen (EY) N:o 3190/93 kumoaminen — Oikeudenkäyntiväite
C-181/96	28.1.1999	Georg Wilkens v. Landwirtschaftskammer Hannover	Maidon lisämaksu — Erityinen viitemäärä — Maidon kaupan pitämisestä luopumista ja tuotannon muuttamista koskeva sitoumus — Velvoitteet — Velvoitteiden noudattamatta jättäminen — Tuotannon muuttamisesta maksettavan palkkion peruuttaminen — Kiintiön myöntämisen taannehtiva kumoaminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-303/97	28.1.1999	Verbraucherschutzverein eV v. Sektkellerei G.C. Kessler GmbH und Co.	Tavaramerkki — Kuohuviini — Asetuksen N:o 2333/92 13 artiklan 2 kohdan b alakohta — Tuotteen kuvaus — Kuluttajansuoja — Sekaannusvaara
C-354/97	9.2.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivit 93/74/EY, 94/28/EY, 94/39/EY, 95/9/EY ja 95/10/EY
C-179/97	2.3.1999	Espanjan kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kalastus — Meren luonnonvarojen säilyttäminen — Kalastus-alusten tarkastaminen — Luoteis-Atlantin kalastusjärjestön hyväksymä yhteinen kansainvälinen tarkastusohjelma
C-100/96	11.3.1999	The Queen v. Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, <i>ex parte</i> : British Agrochemicals Association Ltd	Markkinoille saattamista koskeva lupa — ETA-valtiosta tai kolmannesta maasta tuotu kasvinsuojeluaine — Kasvinsuojeluaineen täydellinen vastaavuus tuontijäsenvaltion jo hyväksymän aineen kanssa — Vastaavuuden arvioiminen — Jäsenvaltion harkintavalta
C-289/96, C-293/96 ja C-299/96	16.3.1999	Tanskan kuningaskunta, Ranskan tasavalta ja Saksan liittotasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Neuvoston asetus N:o 2081/92 — Komission asetus N:o 1107/96 — Maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten rekisteröinti — Feta
C-59/97	18.3.1999	Italian tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EMOTR — Tilien tarkastaminen ja hyväksyminen — Varainhoitovuosi 1992
C-28/94	22.4.1999	Alankomaiden kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EMOTR — Tilien tarkastaminen ja hyväksyminen — Varainhoitovuosi 1990 — Voi

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-31/98	28.4.1999	Peter Luksch v. Hauptzollamt Weiden	Yhteiset markkinajärjestelyt — Hedelmät ja vihannekset — Kolmansista maista peräisin olevien hapankirsikoiden tuonti — Vähimmäishinnan ja tuontihinnan välistä erotusta vastaavan tasoitusmaksun periminen — Soveltaminen pilaantuneisiin tavaroihin
C-288/97	29.4.1999	Consorzio fra i Caseifici dell'Altopiano di Asiago v. Regione Veneto	Maito — Lisämaksu — Ostajan käsite — Tuotanto-osuuskunta
C-376/97	10.6.1999	Bezirksregierung Lüneburg v. Karl-Heinz Wettwer	Naudanlihan tuottajien erityispalkkio — Velvollisuus kasvattaa nautoja hakijan tilalla tietty vähimmäisaika — Tilan luovutus ennakkoerintönä tänä aikana — Vaikutukset palkkion-saantioikeuteen
C-14/98	1.7.1999	Battital Srl v. Regione Piemonte	Kasvinsuojelu — Direktiivi 77/93/ETY — Direktiivi 92/76/ETY — Kielto tuoda Italiaan kolmansista maista peräisin olevia Citruslajin kasveja — Ajallinen rajoittaminen
C-374/97	9.9.1999	Anton Feyrer v. Landkreis Rottal-Inn	Direktiivi 85/73/ETY — Tuoreen lihan terveys-tarkastuksista ja -valvonnasta kannettavat maksut — Välitön oikeusvaikutus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-64/98 P	9.9.1999	Odette Nicos Petrides Co. Inc. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Vahingonkorvauskanne — Raakatupakka-alan yhteinen markkinajärjestely — Komission päätökset hylätä interventioelinten hallussaan pitämää tupakkaa koskeissa tarjouskilpailuissa esitetyt tarjoukset — Riittämättömät perustelut, suhteellisuusperiaate, yhdenvertaisen kohtelun periaate ja puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaate
C-106/97	21.9.1999	Dutch Antillian Dairy Industry Inc. ja Verenigde Douane-Agenten BV v. Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees	Merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatio — Alankomaiden Antilleilta peräisin olevan voin tuonti — Maitopohjaisia tuotteita koskevat terveyssäännöt — EY:n perustamissopimuksen 131 artikla (josta on muutettuna tullut EY 182 artikla), 132 artikla (josta on tullut EY 183 artikla) ja 136 ja 227 artikla (joista on muutettuina tullut EY 187 ja EY 299 artikla) — Direktiivi 92/46/ETY — Päätös 94/70/EY
C-179/95	5.10.1999	Espanjan kuningaskunta v. Euroopan unionin neuvosto	Kalastus — Jäsenvaltioiden pyyntimahdollisuuksien rajoittamisesta ja jakamisesta annettu asetus — Kiintiöiden vaihtaminen — Kumoaminen
C-240/97	5.10.1999	Espanjan kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EMOTR — Tilien tarkastaminen ja hyväksyminen — Varainhoitovuosi 1993 — Voin ja naudanlihan vientituet — Sitrushedelmien jalostustoimenpiteitä koskevat tuet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-10/98 P	5.10.1999	Azienda Agricola Le Canne Srl v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Vesiviljely — Asetukset N:o 4028/86 ja N:o 1116/88 — Yhteisön taloudellinen tuki — Tuen vähentäminen
C-104/97 P	14.10.1999	Atlanta AG v. Euroopan yhteisö, edustajinaan 1) Euroopan unionin neuvosto ja 2) Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Vahingonkorvauskanne — Yhteinen markkinajärjestely — Banaanit — Tuontijärjestelmä
C-44/97	21.10.1999	Saksan liittotasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Tilien tarkastaminen ja hyväksyminen — EMOTR — Menojen hyväksymättä jättäminen — Varainhoitovuodet 1992 ja 1993
C-253/97	28.10.1999	Italian tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EMOTR — Tilien tarkastaminen ja hyväksyminen — Varainhoitovuosi 1993
C-151/98 P	18.11.1999	Pharos SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Eläinlääkkeet — Somatosalm — Jäämien enimmäismäärien vahvistamismenettely — Hallintokomitea — Lausunnon puuttuminen — Määräaika asian saattamiselle neuvoston käsiteltäväksi
C-74/98	16.12.1999	DAT-SCHAUB amba v. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	Yhteinen markkinajärjestely — Naudanliha — Vientituki — Ennen maahantuontia jalostettu naudanliha — Kansainväliset sopimukset — Vaikutukset — Euroopan talousyhteisön sekä Persianlahden arabimaiden yhteistyöneuvoston peruskirjan osapuolten välinen yhteistyösopimus
C-137/99	16.12.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Kreikan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 96/43/EY täytäntöönpanon laiminlyönti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-101/98	16.12.1999	Union Deutsche Lebensmittelwerke GmbH v. Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft eV	Maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisessä käytettävien nimitysten suojeleminen — Asetus N:o 1898/87 — Direktiivi 89/398/ETY — Nimityksen juusto käyttäminen sellaisesta erityisruokavaliovalmisteesta, jossa luonnollinen rasva on korvattu kasvirasvalla

MERENTAKAISTEN MAIDEN JA ALUEIDEN ASSOSIAATIO

C-390/95 P	11.2.1999	Antillean Rice Mills NV ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Neuvoston toimivalta päättää merentakaisista maista ja alueilta peräisin olevia maataloustuotteita koskevista tuontirajoituksista
------------	-----------	---	---

PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAUS

C-366/97	11.2.1999	Rikosoikeudenkäynti Massimo Romanellia ja Paolo Romanellia vastaan	Palvelujen tarjoamisen vapaus — Luottolaitokset — Takaisinmaksettavat varat
C-241/97	20.4.1999	Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)	Vakuutusalan direktiivit 73/239/ETY ja 79/267/ETY — Varojen valintaa koskevat rajoitukset
C-250/98	28.4.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 89/594/ETY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-224/97	29.4.1999	Erich Ciola v. Land Vorarlberg	Palvelujen vapaa liikkuvuus — Rajoitukset — Venepaikat — Toisessa jäsenvaltiossa asuvia veneenomistajia koskeva rajoitus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-417/97	3.6.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Luxemburgin suurherttuakunta	Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättäminen — Arvopaperit — Sijoituspalvelut — Direktiivi 93/22/ETY — Osittainen täytäntöönpano
C-203/98	8.7.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättäminen — EY:n perustamissopimuksen 6 ja 52 artikla (joista on muutettuina tullut EY 12 artikla ja EY 43 artikla) — Lentoliikenne — Ilmaalusten rekisteröinti
C-108/98	9.9.1999,	RI.SAN. Srlv. Comune di Ischia, Italia Lavoro SpA, aiemmin GEPI SpA, Ischia Ambiente SpA	Sijoittautumisvapaus — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Jätteidenkeräyspalvelujen järjestäminen
C-67/98	21.10.1999	Questore di Verona v. Diego Zenatti	Vedonlyöntien kerääminen
C-294/97	26.10.1999	Eurowings Luftverkehrs AG v. Finanzamt Dortmund-Unna	Elinkeinovero — Muiden erien lisääminen veron perusteeseen — Poikkeuksen soveltumattomuus sellaisen hyödykkeen vuokralleottajaan, jonka omistaja on sijoittautunut toiseen jäsenvaltioon eikä sen vuoksi ole verovelvollinen
C-6/98	28.10.1999	Arbeitsgemeinschaft Deutscher Rundfunkanstalten (ARD) v. PRO Sieben Media AG	Televisiolähetykset — Mainonnalle varatun lähetyssajan rajoittaminen
C-55/98	28.10.1999	Skatteministeriet v. Bent Vestergaard	Tulovero — Veronalainen tulo — Ammatilliseen koulutukseen liittyvästä kurssista aiheutuvien kulujen vähentäminen — Eron tekeminen sen mukaan, missä maassa kurssi pidetään

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-369/96 ja C-376/96	23.11.1999	Jean-Claude Arblade, Arblade & Fils SARL ja Bernard Leloup, Serge Leloup, Sofrage SARL	Työntekijöiden lähettäminen tietyn sopimuksen toteuttamista varten tilapäisesti työhön toiseen jäsenvaltioon — Rajoitukset
C-239/98	16.12.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysselvointteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivien 92/49/ETY ja 92/96/ETY täytäntöönpanon laiminlyönti — Vahinko- vakuutuksen ensivakuutus ja henkivakuutuksen ensivakuutus

PÄÄOMIEN VAPAA LIIKKUVUUS

C-222/97	16.3.1999	Manfred Trummer ja Peter Mayer	Kansallinen kieltä vahvistaa kiinnitystä vieraassa valuutassa — EY:n perustamissopimuksen 73 b artikla
C-439/97	14.10.1999	Sandoz GmbH v. Finanzlandesdirektion für Wien, Niederösterreich und Burgenland	Lainasopimukset — Leimavero — Verotusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt — Syrjintä
C-200/98	18.11.1999	X AB ja Y AB v. Riksskatteverket	Sijoittautumisvapaus — Ruotsalaisen yhtiön tytäryhtiölleen suorittama maksu — Yhtiöverosta vapauttaminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

SOSIAALIPOLITIikka

C-167/97	9.2.1999	The Queen v. Secretary of State for Employment, ex parte: Seymour-Smith ja Pérez	Miespuoliset ja naispuoliset työntekijät — Samapalkkaisuus — Tasaarvoinen kohtelu — Laittomasta irtisanomisesta maksettava korvaus — Palkan käsite — Työntekijän oikeus siihen, ettei häntä irtisanota laittomasti — EY:n perustamissopimuksen 119 artiklan tai direktiivin 76/207/ETY soveltamisalaan kuuluminen — Oikeudellinen arviointiperuste, jota käytetään määritettäessä, onko kansallista toimenpidettä pidettävä perustamissopimuksen 119 artiklassa tarkoitettuna välillisenä syrjintänä — Objektiiiset perustelut
C-309/97	11.5.1999	Angestelltenbetriebsrat der Wiener Gebietskrankenkasse v. Wiener Gebietskrankenkasse	Miesten ja naisten samapalkkaisuus
C-336/97	17.6.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 82/501/ETY puutteellinen täytäntöönpano
C-186/98	8.7.1999	Maria Amélia Nunes, Evangelina de Matos	Euroopan sosiaalirahaston myöntämä tuki — Väärinkäyttö — Yhteisön oikeuden ja kansallisen oikeuden mukaiset seuraamukset
C-354/98	8.7.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 96/97/EY täytäntöönpanon laiminlyönti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-281/97	9.9.1999	Andrea Krüger v. Kreiskrankenhaus Ebersberg	Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu — Vuoden lopussa maksettava palkanlisä — Myöntämisedellytykset
C-249/97	14.9.1999	Gabriele Gruber v. Silhouette International Schmied GmbH & Co. KG	Miespuolisten ja naispuolisten työntekijöiden samapalkkaisuus — Irtisanomisen perusteella maksettava korvaus — Väillinen syrjintä
C-218/98	16.9.1999	Oumar Dabo Abdoulaye ym. v. Régie nationale des usines Renault SA	EY:n perustamissopimuksen 119 artiklan (EY:n perustamissopimuksen 117—120 artikla on korvattu EY 136—143 artiklalla) ja direktiivien 75/117/ETY ja 76/207/ETY tulkinta — Työehtosopimus, jossa määrätään raskaana oleville naisille, jotka jäävät äitiyslomalle, maksettavasta lisästä
C-362/98	21.9.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 93/103/EY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-433/97 P	5.10.1999	IPK-München GmbH v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Rahoitustuen loppuosan epäävän komission päätöksen kumoaminen
C-333/97	21.10.1999	Susanne Lewen v. Lothar Denda	Miespuolisten ja naispuolisten työntekijöiden samapalkkaisuus — Oikeus joulubonukseen — Vanhempainloma ja äitiysloma
C-430/98	21.10.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Luxemburgin suurherttuakunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 90/667/ETY — Direktiivin määräajassa tapahtuvan täytäntöönpanon laiminlyönti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-273/97	26.10.1999	Angela Maria Sirdar v. The Army Board, Secretary of State for Defence	Miesten ja naisten tasaarvoinen kohtelu — Kieltäytyminen palkkaamasta naista kuninkaallisen merijalkaväen keittäjäksi
C-187/98	28.10.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — EY:n perustamissopimuksen 119 artikla (EY:n perustamissopimuksen 117—120 artikla on korvattu EY 136—143 artiklalla) — Direktiivit 75/117/ETY ja 79/7/ETY — Miespuolisten ja naispuolisten työntekijöiden samapalkkaisuus — Perhe- ja avioliittolisät — Vanhuuseläkkeet — Laskeminen — Syrjiviä edellytyksiä ei ole taannehtivasti kumottu
C-234/98	2.12.1999	G. C. Allen ym. v. Amalgamated Construction Co. Ltd	Työntekijöiden oikeuksien turvaaminen yrityksen luovutuksen yhteydessä — Konsernin sisäinen luovutus
C-26/99	16.12.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Luxemburgin suurherttuakunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 95/30/EY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-198/98	16.12.1999	G. Everson, T.J. Barrass v. Secretary of State for Trade and Industry, Bell Lines Ltd, selvitystilassa	Työntekijöiden suoja työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa — Direktiivi 80/987/ETY — Työntekijä, joka asuu ja on palkkatyössä muussa valtiossa kuin työnantajan kotipaikka-valtiossa — Palkkaturvajärjestelmä
C-47/99	16.12.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Luxemburgin suurherttuakunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 94/33/EY — Direktiivin määräajassa tapahtuvan täytäntöönpanon laiminlyönti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-382/98	16.12.1999	The Queen v. Secretary of State for Social Security, ex parte: John Henry Taylor	Direktiivi 79/7/ETY — Miesten ja naisten tasaarvoinen kohtelu sosiaaliturvaa koskevilla kysymyksissä — Talvi-lämmityskorvauksen saaminen — Yhteys eläkeikään

TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

C-77/97	28.1.1999	Österreichische Unilever GmbH v. Smithkline Beecham Markenartikel GmbH	EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan ja neuvoston direktiivin 76/768/ETY tulkinta — Kosmeettiset valmisteet — Kansallinen lainsäädäntö, jolla rajoitetaan mainontaa
C-280/97	9.2.1999	ROSE Elektrotechnik GmbH & Co. KG v. Oberfinanzdirektion Köln	Yhdistetty nimikkeistö — Tariffinimikkeet — Liitännä-rasia, jossa ei ole johtoja eikä liittimiä
C-383/97	9.2.1999	Staatsanwaltschaft Osnabrück v. Arnoldus van der Laan	Elintarvikkeiden merkinnät ja esillepano — EY:n perus-tamissopimuksen 30 artikla ja direktiivi 79/112/ETY — Sian lapaosista muotoon tehty hollanninkinkku
C-86/97	25.2.1999	Reiner Woltmann v. Hauptzollamt Potsdam	Tavaroiden varastaminen — Tullit — Peruuttaminen — Erityistilanne
C-87/97	4.3.1999	Consortio per la tutela del formaggio Gorgonzola v. Käserei Champignon Hofmeister GmbH & Co. KG ja Eduard Bracharz GmbH	EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artikla — Maatalous-tuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annettu asetus (ETY) N:o 2081/92

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-109/98	22.4.1999	CRT France International SA v. Directeur régional des impôts de Bourgogne	Jokamiehen radiopuhelimien luovutuksista kannettava vero — Vaikutukseltaan vastaava maksu — Sisäiset maksut — Kiellon sovellettavuus kolmansien maiden kanssa käytävään kauppaan
C-405/97	28.4.1999	Mövenpick Deutschland GmbH für das Gastgewerbe v. Hauptzollamt Bremen	Yhdistetty nimikkeistö — Tariffinimike 0802 — Kuivatut ja murskatut saksanpähkinät, jotka on väliaikaisesti varastoitu -24 °C:n lämpötilaan
C-255/97	11.5.1999	Pfeiffer Großhandel GmbH v. Löwa Warenhandel GmbH	EY:n perustamissopimuksen 30 ja 52 artikla (joista on muutettuna tullut EY 28 ja EY 43 artikla) — Teollis- oikeudet ja kaupalliset oikeudet — Liikenimi
C-350/97	11.5.1999	Wilfried Monsees v. Unabhängiger Verwaltungssenat für Kärnten	EY:n perustamissopimuksen 30, 34 ja 36 artikla (joista on muutettuna tullut EY 28—EY 30 artikla) — Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Määrällisten rajoitusten ja vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltö — Poikkeukset kiellosta — Eläinten terveyden ja elämän suojeleminen — Teurastet- tavaksi tarkoitettujen elävien eläinten kansainväliset kuljetukset
C-412/97	22.6.1999	ED Srl v. Italo Fenocchio	Palvelujen tarjoamisen vapaus — Pääomien vapaa liikkuvuus — Kansallinen säännös, jossa kielletään maksamismääräyksen antaminen, jos se on annettava velalliselle tiedoksi valtion rajo- jen ulkopuolella — Yhteen- soveltuvuus
C-61/98	7.9.1999	De Haan Beheer BV v. Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen te Rotterdam	Tullit — Ulkoinen passitus — Petos — Tullivelan syntyminen ja periminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-124/97	21.9.1999	Markku Juhani Läärä, Cotswold Microsystems Ltd ja Oy Transatlantic Software Ltd v. kihlakunnansyyttäjä (Jyväskylä) ja Suomen valtio	Palvelujen tarjoamisen vapaus — Yksinoikeus toiminnan harjoittamiseen — Raha- automaatit
C-44/98	21.9.1999	BASF AG v. Präsident des Deutschen Patentamts	Vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet — Eurooppa- patentti, joka on mitätön käännöksen puuttumisen vuoksi
C-379/97	12.10.1999	Pharmacia & Upjohn SA, aiemmin Upjohn SA v. Paranova A/S	Tavaramerkkioikeus — Lääkkeet — Rinnakkaistuonti — Tavaramerkin korvaaminen toisella tavaramerkillä
C-223/98	14.10.1999	Adidas AG	Asetus (EY) N:o 3295/94 — Väärennetyjen ja laittomasti valmistettujen tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovutuksen, viennin, jälleenviennin tai suspensio- menettelyyn asettamisen kieltäminen — Kansallinen säännös, jonka mukaan tulliviranomaisten asetuksen perusteella haltuunottamien lähetyksen vastaanottajien nimet on pidettävä salassa — Kansallisten säännösten yhteensoveltuvuus asetuksen (EY) N:o 3295/94 kanssa
C-233/98	21.10.1999	Hauptzollamt Neubrandenburg v. Lensing & Brockhausen GmbH	Yhteisön passitus — Rikkominen — Tullien kantaminen — Toimivaltainen valtio
C-97/98	21.10.1999	Peter Jägerskiöld v. Torolf Gustafsson	Tavaroiden käsite — Viehe- kalastusoikeus — Palvelujen tarjoamisen vapaus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-48/98	11.11.1999	Firma Söhl & Söhlke v. Hauptzollamt Bremen	Yhteisön tullikoodeksi ja sen soveltamisasetus — Väliaikaisesti varastoitujen muiden kuin yhteisötavaroiden tullaamiselle varattujen määrärajojen ylittäminen — Sellaisen laiminlyönnin käsite, joka ei tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai kyseisen tullimenettelyn asianmukaiseen toimintaan — Määräajan pidentäminen — Ilmeisen huolimattomuuden käsite

TOIMIELIMIÄ KOSKEVA OIKEUS

C-245/95 P-INT	19.1.1999	NSK Ltd ym. v. komissio ym.	Muutoksenhaku — Polkumyynti — Japanista peräisin olevat kuulalaakerit — Tulkinta
C-42/97	23.2.1999	Euroopan parlamentti v. Euroopan unionin neuvosto	Neuvoston päätös 96/664/EY — Yhteisön kielellisen monimuotoisuuden merkityksen korostaminen tietoyhteiskunnassa — Oikeudellinen perusta
C-65/97	25.2.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Cascina Laura Sas si arch. Aldo Delbò e C. ym.	EY:n perustamissopimuksen 181 artikla — Välityslauseke — Sopimuksen täyttämättä jättäminen
C-69/97	27.4.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. SNUA Srl	Välityslauseke — Sopimuksen täyttämättä jättäminen
C-172/97	10.6.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. SIVU du plan d'eau de la Vallée du Lot ja Hydro- Réalisations SARL	Välityslauseke — Sopimuksen täyttämättä jättäminen
C-334/97	10.6.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Comune di Montorio al Vomano	EY 238 artikla (aiemmin 181 artikla) — Välityslauseke — Kahden sopimuksen täyttämättä jättäminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-209/97	18.11.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Euroopan unionin neuvosto	Asetus N:o 515/97 — Oikeudellinen perusta — EY:n perustamissopimuksen 235 artikla (josta on tullut EY 308 artikla) tai EY:n perustamissopimuksen 100 a artikla (josta on muutettuna tullut EY 95 artikla)

ULKOSUHTEET

C-416/96	2.3.1999	Nour Eddline El-Yassini v. Secretary of State for the Home Department	Perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitetun kansallisen tuomioistuimen käsite — ETY—Marokkoyhteistyösopimus — 40 artiklan ensimmäinen kohta — Syrjäntäkiellon periaate työolojen ja palkan osalta — Välitön oikeusvaikutus — Ulottuvuus — Oleskeluluvan uudistamista koskeva kieltäytyminen, joka päättää marokkolaisen työntekijän työskentelyn jäsenvaltiossa
C-262/96	4.5.1999	Sema Sürül v. Bundesanstalt für Arbeit	ETY-Turkki-assosiaatio-sopimus — Assosiaationeuvoston päätös — Sosiaaliturva — Kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltö — Välitön oikeusvaikutus — Turkin kansalainen, jolla on oikeus oleskella jäsenvaltiossa — Oikeus perheavustuksiin samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaisilla
C-321/97	15.6.1999	Ulla-Brith Andersson ja Susanne Wåkerås-Andersson v. Ruotsin valtio (État suédois)	EY 234 artikla (aiemmin 177 artikla) — ETA-sopimus — Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta — Euroopan unioniin liittyminen — Direktiivi 80/987/ETY — Valtion vastuu

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-189/97	8.7.1999	Euroopan parlamentti v. Euroopan unionin neuvosto	Euroopan yhteisön ja Mauri- tanian välinen kalastussopimus — Sopimukset, joilla on huomionarvoisia vaikutuksia yhteisön talousarvioon
C-179/98	11.11.1999	Belgian valtio v. Fatna Mesbah	ETY:n ja Marokon välinen yhteistyösopimus — 41 artiklan 1 kohta — Syrjintäkiellon periaate sosiaaliturvan alalla — Henkilöllinen soveltamisala
C-89/96	23.11.1999	Portugalin tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Kauppa- politiikka — Tekstiilituotteiden tuonnin määrällisen rajoitukset — Intiasta peräisin olevat tuotteet — Asetus N:o 3053/95 — Osittainen kumoaminen
C-149/96	23.11.1999	Portugalin tasavalta v. Euroopan unionin neuvosto	Kauppapolitiikka — Pääsy tekstiilituotemarkkinoille — Intiasta ja Pakistanista peräisin olevat tuotteet

UUSIEN JÄSENVALTIOIDEN LIITTYMINEN

C-206/97	29.6.1999	Ruotsin kuningaskunta v. Euroopan unionin neuvosto	Ruotsin kuningaskunnan liittyminen — Kalastus — Eräiden kalojen suurimpien sallittujen saaliiden vahvis- taminen — Turska
C-355/97	7.9.1999	Landesgrundverkehrsref erent der Tiroler Landesregierung v. Beck Liegenschaftsverwaltung sgesellschaft mbH, Bergdorf Wohbau GmbH	Itävallan liittymisasiakirjan 70 artikla — Vapaa-ajan asunnot — Kiinteän omaisuuden hankkimista Tirolissa koskeva menettely — Voimassaolevan lainsäädännön käsite

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

VALTIONTUKI

C-342/96	29.4.1999	Espanjan kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Laillisen koron kantaminen sellaisten sopimusten mukaan, jotka koskevat maksamatta jääneiden palkkojen ja sosiaali-vakuutusmaksujen takaisin-perintää työnantajalta
C-6/97	19.5.1999	Italian tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Käsite — Verohelpotus — Takaisinperintä — Mahdottomuus
C-295/97	17.6.1999	Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA v. International Factors Italia SpA (Ifitalia), Dornier Luftfahrt GmbH, Ministero della Difesa	EY:n perustamissopimuksen 92 artikla (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) — Uusi tuki — Etukäteen tehtävä ilmoitus
C-75/97	17.6.1999	Belgian kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuen käsite — Lisä-alennus sosiaaliturvamaksuista joillakin teollisuusaloilla — Maribel kaksi ja kolme -ohjelmat
C-256/97	29.6.1999	Déménagements-Manutention Transport SA (DMT)	EY:n perustamissopimuksen 92 artikla (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) — Valtiontuen käsite — Työnantajien ja työntekijöiden sosiaali-turvamaksujen kantamisesta vastaavan julkisen elimen myöntämät maksuhelpotukset

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-251/97	5.10.1999	Ranskan tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EY:n perustamissopimuksen 92 artikla (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) — Tuen käsite — Sosiaaliturvamaksujen alentaminen vastineeksi niistä kustannuksista, joita yrityksille aiheutuu työaikajärjestelyjä ja työajan lyhentämistä koskevista työehtosopimuksista

VEROTUS

C-181/97	28.1.1999	A.J. van der Kooy v. Staatssecretaris van Financiën	EY:n perustamissopimuksen neljäs osa — EY:n perustamissopimuksen 227 artikla — Kuudennen direktiivin 77/388/ETY 7 artiklan 1 kohdan a alakohta — Tavarat, jotka ovat vapaassa vaihdannassa merentakaisissa maissa ja merentakaisilla alueilla
C-349/96	25.2.1999	Card Protection Plan Ltd (CPP) v. Commissioners of Customs & Excise	Kuudes arvonlisäverodirektiivi — Palvelujen kokonaisuus — Yksittäisen palvelun tarjoamisen käsite — Vapautukset — Vakuutustoiminnot — Apu — Vakuutusasiamiehen tarjoamat palvelut — Vakuutus-toimintojen verosta vapauttamisen rajoittaminen luvan saaneiden vakuutuksenantajien toimintoihin
C-48/97	27.4.1999	Kuwait Petroleum (GB) Ltd v. Commissioners of Customs & Excise	Kuudes alv-direktiivi — Myynninedistämiskampanja — Ostoseteleitä vastaan annetut tavarat — Vastikkeellinen luovutus — Käsite hinnanalennukset tai hyvitykset hinnasta

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-136/97	29.4.1999	Norbury Developments Ltd v. Commissioners of Customs & Excise	Arvonlisävero — Kuudes arvonlisäverodirektiivi — Siirtymäsäännökset — Vapautusten voimassa pitäminen — Rakennusmaan luovutus
C-338/97, C-344/97 ja C-390/97	8.6.1999	Erna Pelzl ym. v. Steiermärkische Landesregierung Wiener Städtische Allgemeine Versicherungs AG ym. v. Tiroler Landesregierung STUAG Bau-Aktiengesellschaft v. Kärntner Landesregierung	Kuudennen direktiivin 77/388/ETY 33 artikla — Liikevaihtovero — Matkailuyhdistyksille ja matkailunkehittämisrahastolle suoritettut maksut
C-346/97	10.6.1999	Braathens Sverige AB (anciennement Transwede Airways AB) v. Riksskatteverket	Direktiivi 92/81/ETY — Kivennäisöljyjen valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistaminen — Kivennäisöljyt, jotka toimitetaan käytettäväksi moottoripolttoaineina muussa ilmailussa kuin yksityisessä huviilmailussa — Vapautus yhdenmukaistusta valmisteverosta
C-394/97	15.6.1999	Sami Heinonen	Matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tavarat — Kolmansista maista tulevat matkustajat — Verottomuus ja tullittomuus — Ulkomailla oleskelun vähimmäiskeston liittyvä maahantuontikielto
C-421/97	15.6.1999	Yves Tarantik v. Direction des services fiscaux de Seine-et-Marne	EY:n perustamissopimuksen 95 artikla (josta on muutettuna tullut EY 90 artikla) — Porrastettu moottorijoneuvovero

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-166/98	17.6.1999	Société critouridienne de distribution (Socridis) v. Receveur principal des douanes	Sisäinen verotus — EY:n perustamissopimuksen 95 artikla (josta on muutettuna tullut EY 90 artikla) — Direktiivit 92/83/ETY ja 92/84/ETY — Viinin ja oluen erilainen verotus
C-158/98	29.6.1999	Staatssecretaris van Financiën v. Coffeeshop Siberië vof	Jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen — Liikevaihtoverot — Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä — Kuudes direktiivi — Soveltamisala — Pöydän antaminen toisen käyttöön huumausaineiden myyntiä varten
C-254/97	8.7.1999	Société Baxter ym. v. Premier ministre ym.	Sisäinen verotus — Vero-vähennys — Tutkimustyöstä aiheutuvat menot — Lääkevalmisteet
C-216/97	7.9.1999	Jennifer Gregg ja Mervyn Gregg v. Commissioners of Customs & Excise	Arvonlisävero — Kuudes direktiivi — Tietyille yleishyödyllisille toimintoille myönnettävät vapautukset — Laitoksen käsite — Kahden luonnollisen henkilön muodostaman yhtiön (partnership) suorittamat palvelut
C-414/97	16.9.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Espanjan kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Aseiden maahantuonti ja hankinnat — Kuudennen arvonlisäverodirektiivin vastainen kansallinen lainsäädäntö
C-56/98	29.9.1999	Modelo SGPS SA v. Director-Geral dos Registos e Notariado	Direktiivi 69/335/ETY — Pääoman hankinnasta kannettavat välilliset verot — Palkkio notaarin laatimasta asiakirjasta, jossa vahvistetaan pääomayhtiön pääoman korottaminen ja toiminimen sekä kotipaikan muuttaminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-305/97	5.10.1999	Royscot Leasing Ltd ja Royscot Industrial Leasing Ltd, Allied Domecq plc, T.C. Harrison Group Ltd v. Commissioners of Customs & Excise	Arvonlisävero — Toisen arvon- lisäverodirektiivin 11 artiklan 1 ja 4 kohta — Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 artiklan 2 ja 6 kohta — Vähennysoikeus — Vähennys- oikeuden rajoittaminen ennen kuudetta arvonlisäverodirektiiviä annetuilla kansallisilla säännöksillä
C-350/98	11.11.1999	Henkel Hellas ABEE v. Elliniko Dimosio	Direktiivi 69/335/ETY — Pääoman hankinnasta kannettavat välilliset verot — Vero, jota kannetaan jaka- mattomien voittojen siirtämisestä pääomaan

YHTEISÖN OIKEUDEN PERIAATTEET

C-343/96	9.2.1999	Dilexport Srl v. Amministrazione delle Finanze dello Stato	Perustamissopimuksen 95 artiklan vastainen sisäinen verotus — Perusteettoman edun palautus — Kansalliset menettelysäännöt
C-172/98	29.6.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudatta- matta jättäminen — EY 6 artikla (josta on muutettuna tullut EY 12 artikla) — Sijoi- tautumisoikeus — Yhdistyksen oikeushenkilöllisyyden myöntämisedellytys, jonka mukaan siinä on oltava belgialaisia jäseniä

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

YHTEISÖOIKEUS

C-103/97	4.2.1999	Josef Köllensperger GmbH & Co. KG, Atzwanger Ag v. Gemeindeverband Bezirkskrankenhaus Schwaz	EY:n perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettun kansallisen tuomioistuimen käsite — Julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskevat sopimuksen tekomenettelyt — Muutoksenhakuelimet
C-258/97	4.3.1999	Hospital Ingenieure Krankenhaustechnik Planungs-Gesellschaft mbH (HI) v. Landeskrankenanstalten-Betriebsgesellschaft	Julkiset palveluhankinnat — Täytäntöönpanematta jätetyn direktiivin oikeusvaikutus
C-272/97	22.4.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Saksan liittotasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Perusteltu lausunto — Kollegisen päätöksenteon periaate — Direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY soveltamisalan muuttamisesta annettu direktiivi 90/605/ETY — Tilinpäätökset ja konsolidoidut tilinpäätökset
C-108/97 ja C-109/97	4.5.1999	Windsurfing Chiemsee Produktions- und Vertriebs GmbH (WSC) v. Boots- und Segelzubehör Walter Huber ja Franz Attenberger	Direktiivi 89/104/ETY — Tavaramerkit — Maantieteellisen alkuperän osoittavat ilmaukset
C-225/97	19.5.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Hankintoja koskevien sopimusten tekomenettely — Vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alat

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-185/98	20.5.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 92/101/ETY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-275/97	14.9.1999	DE + ES Bauunternehmung GmbH v. Finanzamt Bergheim	Neljäs direktiivi 78/660/ETY — Tilinpäätös — Oikean ja riittävän kuvan periaate — Varovaisuusperiaate — Erillisen arvostuksen periaate — Useita vastuita koskeva kokonaisvaraus — Tekemisen edellytykset
C-27/98	16.9.1999	Metalmeccanica Fracasso SpA ja Leitschutz Handels- und Montage GmbH v. Amt der Salzburger Landesregierung für den Bundesminister für wirtschaftliche Angelegenheiten	Julkiset rakennusurakat — Sopimuksen tekeminen ainoan tarjouskilpailuun soveltuvaksi osallistujaksi katsotun urakoitsijan kanssa
C-213/98	12.10.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Irlanti	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 92/100/ETY
C-328/96	28.10.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Itävallan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Julkiset rakennusurakat — Tutkittavaksi ottaminen — Tarjouspyynnössä olevien ehtojen yhteensopivuus yhteisön oikeuden kanssa — Urakkailmoituksen julkaisematta jättäminen EYVL:ssä
C-81/98	28.10.1999	Alcatel Austria AG ym., Siemens AG Österreich, Sag-Schrack Anlagentechnik AG v. Bundesministerium für Wissenschaft und Verkehr	Julkiset hankinnat — Julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettely — Muutoksenhakumenettely

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-275/98	18.11.1999	Unitron Scandinavia A/S, 3-S A/S, Danske Svineproducenters Serviceselskab v. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	Julkiset tavaranhankinnat — Direktiivi 93/36/ETY — Muun yksikön kuin hankinta-viranomaisen tekemä julkinen tavaranhankintasopimus
C-107/98	18.11.1999	Teckal Srl v. Comune di Viano, Azienda Gas-Acqua Consorziale (AGAC) di Reggio Emilia	Julkiset palveluhankinnat ja tavaranhankinnat — Direktiivit 92/50/ETY ja 93/36/ETY — Alueellisen viranomaisen tekemä tiettyjen tavaroiden ja palvelujen hankintaa koskeva sopimus sellaisen kuntayhtymän kanssa, johon se kuuluu
C-212/98	25.11.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Irlanti	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 93/83/ETY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-176/98	2.12.1999	Holst Italia SpA v. Comune di Cagliari	Direktiivi 92/50/ETY — Julkiset palveluhankinnat — Palvelun suorittajan suorituskyvyn osoittaminen — Mahdollisuus vedota toisen yhtiön suorituskykyyn

YLEISSOPIMUS TUOMIOISTUIMEN TOIMIVALLASTA JA TUOMIOIDEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

C-159/97	16.3.1999	Trasporti Castelletti Spedizioni Internazionali SpA v. Hugo Trumpy SpA	17 artikla — Sopimus toimivaltaisesta tuomioistuimesta — Kansainvälisessä kaupassa noudatettua kauppatapaa vastaava muoto
C-99/96	27.4.1999	Hans-Hermann Mietz v. Intership Yachting Sneek BV	Väliaikaisten toimenpiteiden käsite — Moottorikäyttöisen huvijahdin rakentaminen ja toimitus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-267/97	29.4.1999	Eric Coursier v. Fortis Bank SA, Martine Bellami, Coursier'n puoliso	Tuomioiden täytäntöönpano — 31 artikla — Tuomion täytäntöönpanokelpoisuus — Yleistäytäntöönpanomenettely
C-260/97	17.6.1999	Unibank A/S v. Fleming G. Christensen	Yleissopimuksen 50 artiklan tulkinta — Ilmaisu viralliset asiakirjat (actes authentiques), jotka on laadittu jossakin sopimusvaltiossa ja jotka ovat siellä täytäntöönpanokelpoisia — Asiakirja, joka on laadittu ilman viranomaisen myötävaikutusta — Yleissopimuksen 32 ja 36 artikla
C-440/97	28.9.1999	GIE Groupe Concorde ym. v. Suhadiwarno Panjan -nimisen aluksen päällikkö ym.	Toimivalta sopimussasioissa — Velvoitteen täyttämisaikka
C-420/97	5.10.1999	Leathertext Divisione Sintetici SpA v. Bodeltex BVBA	2 artiklan ja 5 artiklan 1 kohdan tulkinta — Kauppa-edustajasopimus — Samasta sopimuksesta johtuviin samanarvoiseksi katsottaviin erillisiin velvoitteisiin perustuva kanne — Sen tuomioistuimen toimivalta, jossa kanne on nostettu, tutkia kanne kokonaisuudessaan

YMPÄRISTÖ JA KULUTTAJAT

C-150/97	21.1.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Portugalin tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 85/337/ETY
C-207/97	21.1.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Neuvoston direktiivi 76/464/ETY — Vesi-ympäristön pilaantuminen — Direktiivin täytäntöönpanon laiminlyönti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-164/97 ja C-165/97	25.2.1999	Euroopan parlamentti v. Euroopan unionin neuvosto	Metsien suojelusta ilman- saasteilta ja metsäpaloilta annetut asetukset — Oikeu- dellinen perusta — EY:n perus- tamissopimuksen 43 artikla — EY:n perustamissopimuksen 130 s artikla — Parlamentin oikeudet
C-195/97	25.2.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyysselvointteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 91/676/ETY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-166/97	18.3.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysselvointteiden noudatta- matta jättäminen — Luonnon- varaisten lintujen suojelu — Erityissuojelualueet
C-423/97	22.4.1999	Travel Vac SL v. Manuel José Antelm Sanchis	Direktiivi 85/577/ETY — Soveltamisala — Osa-aikaista omistusta koskeva sopimus — Peruuttamisoikeus
C-340/96	22.4.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ison- Britannian ja Pohjois- Irlannin yhdistynyt kuningaskunta	Jäsenyysselvointteiden noudatta- matta jättäminen — Direktiivi 80/778/ETY — Juomavesi — Veden laatuvaatimusten toteuttamista koskeva sääntely
C-293/97	29.4.1999	The Queen v. Secretary of State for the Environment, Minister of Agriculture, Fisheries and Food, ex parte: H.A. Standley ym., D.G.D. Metson ym., National Farmers' Unionin osallistuessa asian käsittelyyn	Direktiivi 91/676/ETY — Vesien suojeleminen maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaan- tumiselta — Pilaantuneiden vesien määrittäminen — Pilaantumisalttiiden vyöhyk- keiden määrittämisperusteet — Direktiivin pätevyys saastuttaja maksaa -periaatteen, ympäristö- vahingot on torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä -periaatteen, suhteellisuus- periaatteen ja omistusoikeuden suojan kannalta

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-198/97	8.6.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Saksan liittotasavalta	Jäsenyysveloitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 76/160/ETY — Uimaveden laatu — EY 226 artiklan (aiemmin 169 artikla) nojalla nostetun kanteen tutkittavaksi ottaminen — Perusteltu lausunto — Komission kollegisen päätöksenteon periaatteen noudattaminen — Direktiivin 76/160/ETY 4 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 1 kohdan noudattamatta jättäminen
C-102/97	9.9.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Saksan liittotasavalta	Jäsenyysveloitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 87/101/ETY — Jäteöljyhuolto — Täytäntöönpano
C-217/97	9.9.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Saksan liittotasavalta	Jäsenyysveloitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 90/313/ETY — Ympäristöä koskevan tiedon saannin vapaus — Viranomaisen käsite — Tuomioistuinten sekä syyteasioista ja kurinpitomenettelyistä vastaavien viranomaisten poisrajaaminen — Tietojen osittainen antaminen — Oikeutta tietoon ei ole hallinnollisen menettelyn kestäessä — Maksujen suuruus ja niiden perimisen yksityiskohdat
C-435/97	16.9.1999	World Wildlife Fund (WWF) ym. v. Autonome Provinz Bozen ym.	Ympäristö — Direktiivi 85/337/ETY — Tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden arviointi

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-392/96	21.9.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Irlanti	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Ympäristö — Direktiivi 85/337/ETY — Tiettyjen julkisten tai yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointi — Rajojen määrittäminen
C-231/97	29.9.1999	A.M.L. van Rooij v. Dagelijks bestuur van het waterschap de Dommel	Ympäristö — Direktiivi 76/464/ETY — Päästämisen käsite — Jäsenvaltion oikeus määritellä päästämisen käsite laajemmin kuin direktiivissä
C-232/97	29.9.1999	L. Nederhoff & Zn. v. Dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap Rijnland	Ympäristö — Direktiivit 76/464/ETY, 76/769/ETY ja 86/280/ETY — Päästöjen käsite — Jäsenvaltio voi antaa direktiivissä 76/464/ETY säädettyä tiukempia määräyksiä — Direktiivin 76/769/ETY vaikutus tällaiseen määräykseen
C-175/98 ja C-177/98	5.10.1999	Rikosasiat, joissa vastaajina ovat Paulo Lirussi ja Francesca Bizzaro	Jätteet — Direktiivit 75/442/ETY ja 91/689/ETY — Ilmaisu väliaikainen varastointi jätteen syntypaikalla ennen poiskuljetusta — Jätehuollon käsite
C-365/97	9.11.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivit 75/442/ETY ja 91/156/ETY — Jätehuolto
C-184/97	11.11.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Saksan liittotasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Neuvoston direktiivi 76/464/ETY — Vesi-ympäristön pilaantuminen — Täytöntöönpanon laiminlyönti
C-96/98	25.11.1999	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Luonnonvaraisten lintujen suojelu — Erityissuojelualueet

2. Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 1999 tekemien muiden päätösten hakemisto

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-28/98 ja C-29/98	21.4.1999	Marc Charreire, Jean Hirtsmann v. Directeur des services fiscaux de la Moselle	Ennakkoratkaisupyynnöt — Tutkimatta jättäminen
C-436/97 P	27.4.1999	Deutsche Bahn AG v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Tutkittavaksi ottaminen — Kilpailu — Merikonttien rautatiekuljetukset — Määräävä markkina-asema — Väärinkäyttö — Sakot
C-95/98	8.7. 1999	Édouard Dubois et Fils SA v. Euroopan unionin neuvosto Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Sopi- mussuhteen ulkopuolinen vastuu — Euroopan yhtenäisasiakirja — Tulliasioitsija
C-35/98	17.9.1999	Staatssecretaris van Financiën v. B.G.M. Verkooijen	Pääomien vapaa liikkuvuus — Osinkojen välitön verotus — Vapautus — Vain sellaisten osinkojen vapauttaminen verosta, jotka jakaa yhtiö, jonka koti- paikka on kyseisessä jäsenvaltiossa

3. Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot*

Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta

Taulukko 1: Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta vuonna 1999

Ratkaistut asiat

Taulukko 2:	Eri oikeudenkäynnit
Taulukko 3:	Tuomiot, lausunnot, määräykset
Taulukko 4:	Lopputulos
Taulukko 5:	Ratkaisukokoonpano
Taulukko 6:	Kanteen oikeudellinen perusta
Taulukko 7:	Kanteen kohde

Oikeudenkäyntien kesto

Taulukko 8:	Eri oikeudenkäynnit
Kaavio I:	Käsittelyn kesto: ennakkoratkaisupyynnöt (tuomiot ja määräykset)
Kaavio II:	Käsittelyn kesto: suorat kanteet (tuomiot ja määräykset)
Kaavio III:	Käsittelyn kesto: valitukset (tuomiot ja määräykset)

* Oikeudenkäyntejä koskevan uuden tietojenkäsittelyjärjestelmän käyttöönotto vuonna 1996 on vaikuttanut vuosikertomukseen sisältyvien tilastojen esitystapaan. Joidenkin taulukoiden ja kaavioiden osalta tilastotietojen vertailu vuotta 1995 aikaisempia vuosia koskeviin tietoihin ei ole mahdollista.

Vireille tulleet asiat

Taulukko 9:	Eri oikeudenkäynnit
Taulukko 10:	Kannetyypit
Taulukko 11:	Kanteen kohde
Taulukko 12:	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevat kanteet
Taulukko 13:	Kanteen oikeudellinen perusta

31.12.1999 vireillä olevat asiat

Taulukko 14:	Eri oikeudenkäynnit
Taulukko 15:	Ratkaisukokoonpano

Työmäärän lisääntyminen 31.12.1999 asti

Taulukko 16:	Vireille tulleet asiat ja annetut tuomiot
Taulukko 17:	Esitetyt ennakkoratkaisupyynnot (jakautuminen jäsenvaltioittain ja vuosittain)
Taulukko 18:	Esitetyt ennakkoratkaisupyynnot (jakautuminen jäsenvaltioittain ja eri tuomioistuinten välillä)

Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta

Taulukko 1: Toiminta vuonna 1999¹

Ratkaistut asiat	378	(395)
Vireille tulleet asiat	543	
Käsiteltävänä olevat asiat	801	(896)

¹

Tässä taulukossa ja seuraavilla sivuilla olevissa taulukoissa sulkeissa ilmoitetut luvut (*bruttoluvut*) kuvaavat asioiden kokonaismäärää, johon *ei vaikuta* toisiinsa liittyvien asioiden yhdistäminen (yksi asian numero = yksi asia). *Nettoluku* kuvaa asioiden määrää, kun otetaan huomioon yhdistäminen asioiden yhdessä käsittelyn vuoksi (joukko yhdistettyjä asioita = yksi asia).

Ratkaistut asiat

Taulukko 2: **Eri oikeudenkäynnit**

Ennakkoratkaisupyynnot	180	(192)
Suorat kanteet	136	(141)
Valitukset	57	(57)
Lausunnot	—	—
Erityiset menettelyt ¹	5	(5)
Yhteensä	378	(395)

¹ "Erityisiä menettelyjä" ovat: oikeudenkäyntikulujen vahvistaminen (työjärjestyksen 74 artikla); maksuton oikeudenkäynti (työjärjestyksen 76 artikla); takaisinsaanti (työjärjestyksen 94 artikla); kolmannen osapuolen kantelu (työjärjestyksen 97 artikla); tuomion tulkinta (työjärjestyksen 102 artikla); tuomion purkaminen (työjärjestyksen 98 artikla); tuomion oikaisu (työjärjestyksen 66 artikla); takavarikkomenettelyt (erioikeuksista ja vapauksista tehty pöytäkirja); erioikeuksia koskevat menettelyt (erioikeuksista ja vapauksista tehty pöytäkirja).

Taulukko 3: Tuomiot, lausunnot, määräykset¹

Eri oikeuden- käynnit	Tuomiot	Tuomioistuimen määräykset ²	Välitoimi- määräykset ³	Muut määräykset ⁴	Lausunnot	Yhteensä
Ennako- ratkaisu- pyynnöt	136	9	–	35	–	180
Suorat kanteet	72	–	1	64	–	137
Valitukset	26	28	3	3	–	60
Yhteensä	234	37	4	102	–	377
Lausunnot	–	–	–	–	–	–
Erityiset menettelyt	1	4	–	–	–	5
Yhteensä	1	4	–	–	–	5
YHTEENSÄ	235	41	4	102	–	382

¹ Nettoluvut.

² Tuomioistuimen määräykset, joilla asian käsittely päätetään (tutkimatta jättäminen, tutkittavaksi ottamista koskevien edellytysten selvä puuttuminen jne.)

³ ETY:n perustamissopimuksen 185 ja 186 artiklan (joista on tullut EY 242 ja EY 243 artikla) tai Euratomin ja EHTY:n vastaavien artiklojen perusteella esitettyjen vaatimusten perusteella annettuja määräyksiä (välitoimimääräyksistä tai väliintuloa koskevista määräyksistä tehdyistä valituksista annetut määräykset ovat otsikon "Tuomioistuimen määräykset" kohdassa "Valitukset").

⁴ Määräykset, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Taulukko 4: Lopputulos

Lopputulos	Suorat kanteet	Ennakkoratkaisu- pyynnöt	Valitukset	Erityiset menettelyt	Yhteensä
<i>Tuomiot</i>					
Perusteltu kanne	46 (51)			1 (1)	47 (52)
Osittain perusteltu kanne	11 (11)				11 (11)
Perusteeton kanne	14 (14)		18 (18)		32 (32)
Kumoaminen ja käsiteltäväksi palauttaminen			2 (2)		2 (2)
Kumoaminen ilman käsiteltäväksi palauttamista			4 (4)		4 (4)
Osittainen kumoaminen ilman käsiteltäväksi palauttamista			2 (2)		2 (2)
Tutkimatta jättäminen	1 (1)				1 (1)
Ennakkoratkaisu		136 (146)			136 (136)
Tuomiot yhteensä	72 (77)	136 (146)	26 (26)	1 (1)	235 (250)

jatkuu

jatkuu

Loppuotos	Suorat kanteet	Ennakkoratkaisu- pyynnöt	Valitukset	Erityiset menettelyt	Yhteensä
<i>Määräykset</i>					
Perusteeton kanne				1 (1)	1 (1)
Osittain perusteltu kanne				2 (2)	2 (2)
Toimivallan selvä puuttuminen		3 (3)			3 (3)
Tutkimatta jättäminen				1 (1)	1 (1)
Tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvä puuttuminen		4 (5)			4 (5)
Valitus, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat			3 (3)		3 (3)
Valitus, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat ja joka on perusteeton			15 (15)		15 (15)
Perusteeton valitus			4 (4)		4 (4)
Valitus, joka on selvästi perusteeton			6 (6)		6 (6)
Yhteensä		7 (8)	28 (28)	4 (4)	39 (40)
Rekisteristä poistaminen	64 (64)	35 (35)	3 (3)		102 (102)
Työjärjestyksen 104 artiklan 3 kohta		2 (3)			2 (3)
Yhteensä	64 (64)	37 (38)	3 (3)		104 (105)
Määräykset yhteensä	64 (64)	44 (46)	31 (31)	4 (4)	143 (145)
<i>Lausunnot</i>					
YHTEENSÄ	136 (141)	180 (192)	57 (57)	5 (5)	378 (395)

Taulukko 5: Ratkaisukokoonpano

Asian ratkaiseminen	Tuomiot		Määräykset ¹		Yhteensä	
Täysistunto	25	(29)	12	(14)	37	(43)
Pieni täysistunto	33	(35)	—	—	33	(35)
Jaostot (3 tuomarin jaosto)	43	(46)	24	(24)	67	(70)
Jaostot (5 tuomarin jaosto)	134	(140)	1	(1)	135	(141)
Presidentti	—	—	4	(4)	4	(4)
Yhteensä	235	(250)	41	(43)	276	(293)

¹ Tuomioistuimen määräykset, joilla asian käsittely päätetään (muut kuin määräykset, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi).

Taulukko 6: **Kanteen oikeudellinen perusta**¹

Kanteen oikeudellinen perusta	Tuomiot/Lausunnot		Määräykset ²		Yhteensä	
EY:n perustamissopimuksen 169 artikla (josta on tullut EY 226 artikla)	46	(48)	—	—	46	(48)
EY:n perustamissopimuksen 173 artikla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla)	22	(25)	—	—	22	(25)
EY:n perustamissopimuksen 177 artikla (josta on tullut EY 234 artikla)	130	(140)	9	(11)	139	(151)
EY:n perustamissopimuksen 181 artikla (josta on tullut EY 238 artikla)	4	(4)	—	—	4	(4)
Vuoden 1971 pöytäkirjan 1 artikla	6	(6)	—	—	6	(6)
EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artikla	25	(25)	24	(24)	49	(49)
EY:n tuomioistuimen perussäännön 50 artikla	—	—	4	(4)	4	(4)
Yhteensä	233	(248)	37	(39)	270	(287)
EY 50 artikla	1	(1)	—	—	1	(1)
Yhteensä	1	(1)	—	—	1	(1)
Työjärjestyksen 74 artikla	—	—	4	(4)	4	(4)
Työjärjestyksen 102 artikla	1	(1)	—	—	1	(1)
YHTEENSÄ	235	(250)	41	(43)	276	(293)

¹ Sen johdosta, että Amsterdamin sopimuksessa perustamissopimusten artiklat numeroitiin uudelleen, tapa, jolla perustamissopimusten määräyksiin viitataan, muuttui 1.5.1999 huomattavasti. Tämän kertomuksen sivulla 307 on uutta merkintätapaa koskeva tiedote.

² Tuomioistuimen määräykset, joilla asian käsittely päätetään (muut kuin määräykset, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi).

Taulukko 7: Kanteen kohde

Kanteen kohde	Tuomiot/Lausunnot		Määräykset ¹		Yhteensä	
Maatalous	24	(26)	4	(4)	28	(30)
Valtiontuki	6	(6)	1	(1)	7	(7)
Euroopan unionin kansalaisuus	1	(1)	—	—	1	(1)
Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus	3	(3)	—	—	3	(3)
Kilpailu	18	(21)	7	(7)	25	(28)
Brysselin yleissopimus	6	(6)	—	—	6	(6)
Varainhoitoa koskevat säännökset	—	—	1	(1)	1	(1)
Toimielimiä koskevat säännökset	1	(1)	—	—	1	(1)
Sosiaaliset säännökset	17	(17)	3	(3)	20	(20)
Energia	4	(4)	—	—	4	(4)
Ympäristö	21	(23)	—	—	21	(23)
Verotus	16	(18)	5	(7)	21	(25)
Euroopan sosiaalirahasto	1	(1)	1	(1)	2	(2)
Sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus	28	(29)	1	(1)	29	(30)
Pääomien vapaa liikkuvuus	2	(2)	—	—	2	(2)
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	13	(13)	2	(2)	15	(15)
Työntekijöiden vapaa liikkuvuus	4	(4)	—	—	4	(4)
Euroopan yhteisöjen julkiset hankinnat	—	—	1	(1)	1	(1)
Kauppapolitiikka	3	(3)	2	(2)	5	(5)
Teollisuuspolitiikka	1	(1)	—	—	1	(1)
Kalastuspolitiikka	5	(5)	—	—	5	(5)
Yhteisön oikeuden periaatteet	2	(2)	—	—	2	(2)
Erioikeudet ja vapaudet	1	(1)	—	—	1	(1)
Lainsäädäntöjen lähentäminen	28	(31)	2	(2)	30	(33)
Ulkosuhteet	2	(2)	—	—	2	(2)
Siirtotyöläisten sosiaaliturva	9	(9)	—	—	9	(9)
Henkilöstösäännöt	8	(8)	8	(8)	16	(16)
Yhteinen tullitariffi	1	(1)	—	—	1	(1)
Kuljetukset/Liikenne	5	(7)	1	(1)	6	(8)
Tulliliitto	4	(4)	2	(2)	6	(6)
Yhteensä	234	(249)	41	(43)	275	(292)
EHTY:n perustamissopimus	—	—	—	—	—	—
EURATOMin perustamissopimus	1	(1)	—	—	1	(1)
YHTEENSÄ	235	(250)	41	(43)	276	(293)

¹ Tuomioistuimen määräykset, joilla asian käsittely päätetään (muut kuin määräykset, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi).

Oikeudenkäyntien kesto¹

Taulukko 8: Eri oikeudenkäynnit²
(tuomiot ja määräykset³)

Ennakkoratkaisupyynnot	21,2
Suorat kanteet	23,0
Valitukset	23,0

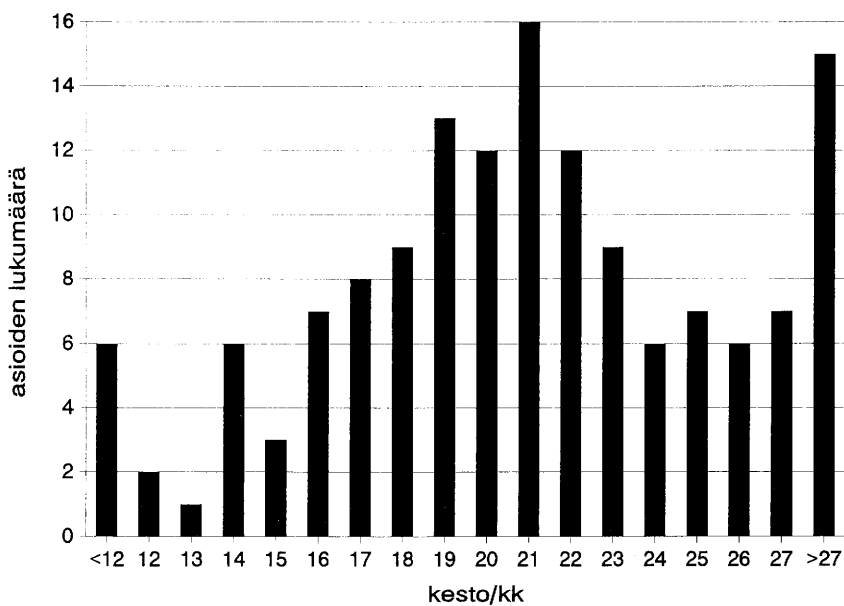
¹ Oikeudenkäyntien kestoissa ei ole otettu huomioon seuraavia: asioita, joissa on annettu välituomio tai joissa on päätetty ryhtyä asian selvittämistoimiin; lausuntoja ja neuvotteluita; erityisiä menettelyjä (joita ovat oikeudenkäyntikulujen vahvistaminen, maksuton oikeudenkäynti, takaisinsaanti, kolmannen osapuolen kantelu, tuomion tulkinta, tuomion purkaminen, tuomion oikaisu, takavarikkomenettelyt ja erioikeuksia koskevat asiat); asioita, joissa on annettu määräys, jolla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle; välitoimimenettelyjä eikä välitoimimenettelyjä ja väliintuloa koskevia valituksia.

² Tässä taulukossa ja seuraavissa kaavioissa kesto ilmaistaan kuukausina ja kuukausien kymmenesosina.

³ Kyse on muista määräyksistä kuin niistä, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Kaavio I:

Käsittelyn kesto: ennakkoratkaisupyynnot (tuomiot ja määräykset¹)

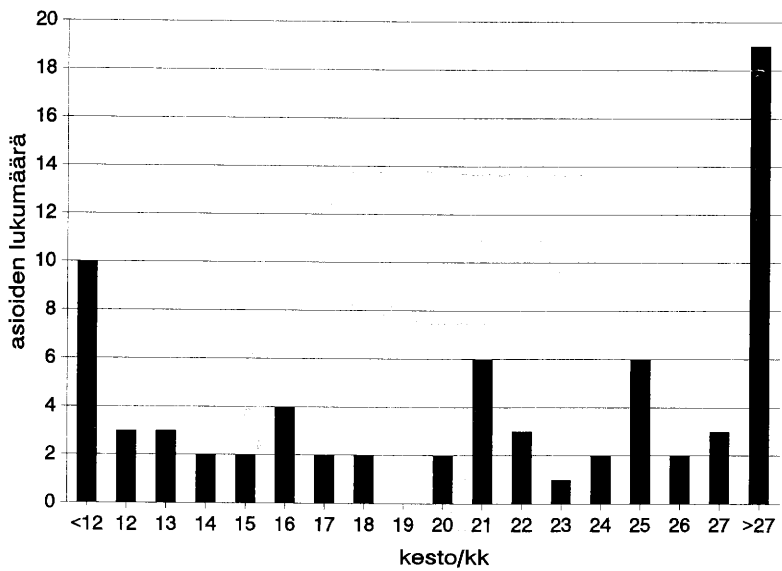
Asiat/ Kuukausi	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Ennakkoratkaisupyynnot	6	2	1	6	3	7	8	9	13	12	16	12	9	6	7	6	7	15

¹

Kyse on muista määräyksistä kuin niistä, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä tai toteamalla lausunnon antamisen rauenneen.

Kaavio II:

Käsittelyn kesto: suorat kanteet
(tuomiot ja määräykset¹)

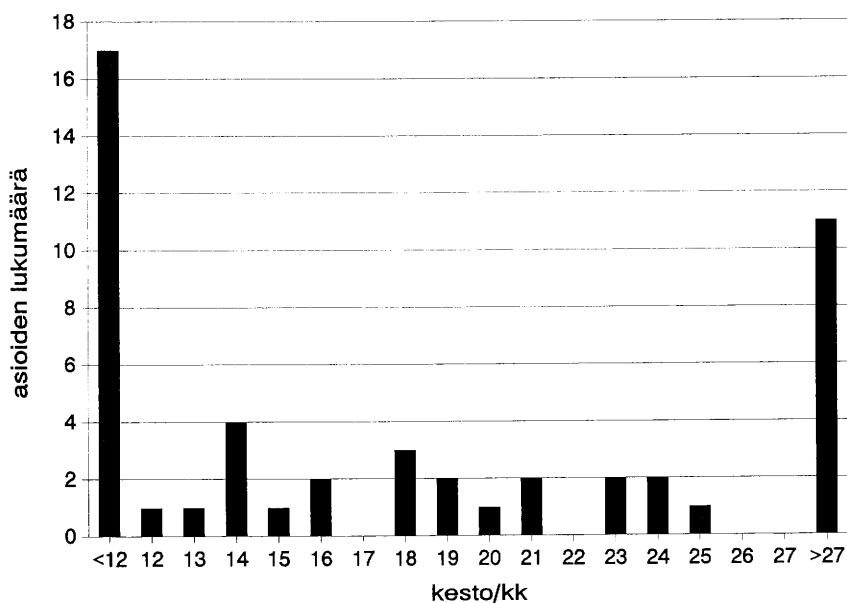

Asiat/ Kuukausi	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Suorat kanteet	10	3	3	2	2	4	2	2	0	2	6	3	1	2	6	2	3	19

¹ Kyse on muista määräyksistä kuin niistä, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Kaavio III:

Käsittelyn kesto: valitukset
(tuomiot ja määräykset¹)

Asiat/ Kuukausi	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Valitukset	17	1	1	4	1	2	0	3	2	1	2	0	2	2	1	0	0	11

¹ Kyse on muista määräyksistä kuin niistä, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

*Vireille tulleet asiat*¹

Taulukko 9: **Eri oikeudenkäynnit**

Ennakkoratkaisupyynnot	255
Suorat kanteet	214
Valitukset	72
Lausunnot/Niitä vastaavat ratkaisut	–
Erityiset menettelyt	2
Yhteensä	543

¹

Bruttoluvut.

Taulukko 10: Kannetyypit

Ennakkoratkaisupyynnöt	255
Suorat kanteet	214
joista	
– kumoamiskanteita	46
– laiminlyöntikanteita	–
– vahingonkorvauskanteita	–
– jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevia kanteita	162
– välityslausekkeen perusteella	5
– muita	1
Valitukset	72
Lausunnot/Niitä vastaavat ratkaisut	–
Yhteensä	541
Erityiset prosessit	2
jotka koskivat	
– maksuttomia oikeudenkäyntejä	–
– oikeudenkäyntikulujen vahvistamista	1
– tuomion/määräyksen purkamista	–
– yhteisöjen hallussa olevien ulkopuolisten varojen takavarikointia koskevia hakemuksia	–
– kolmannen osapuolen kantelua	–
– tuomion tulkintaa	–
– takaisinsaantia	1
Yhteensä	2
Välitoimihakemukset	4

Taulukko 11: Kanteen kohde¹

Kanteen kohde	Suorat kanteet	Ennakkoratkaisupyynnöt	Valitukset	Yhteensä	Erityiset menettelyt
Maatalous	49	18	13	80	—
Valtiontuot	13	1	1	15	—
Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi	—	—	1	1	—
Euroopan unionin kansalaisuus	—	2	—	2	—
Kilpailu	9	7	13	29	—
Brysselin yleissopimus	—	2	—	2	—
Yhtiöoikeus	1	9	—	10	—
Toimielimiä koskeva oikeus	7	—	4	11	1
Energia	2	—	—	2	—
Ympäristö ja kuluttajat	34	7	—	41	—
Verotus	6	55	—	61	—
Pääomien vapaa liikkuvuus	—	3	—	3	—
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	6	15	2	23	—
Henkilöiden vapaa liikkuvuus	11	57	1	69	—
Palvelujen tarjoamisen vapaus	14	9	—	23	—
Kauppapolitiikka	—	11	—	11	—
Teollisuuspoliitiikka	4	1	—	5	—
Aluepolitiikka	2	—	—	2	—
Sosiaalipoliitiikka	11	19	3	33	—
Yhteisön oikeuden periaatteet	—	4	—	4	—
Oikeudenkäyntimenettely	—	1	—	1	—
Immateriaalioikeus	—	1	1	2	—
Lainsäädäntöjen lähentäminen	26	16	—	42	—
Ulkosuhteet	—	10	2	12	—
Yhteisöjen omat varat	—	1	—	1	—
Kuljetukset/Liikenne	16	5	1	22	—
EU yhteensä	211	254	42	507	1
Toimielimiä koskeva oikeus	1	—	—	1	—
EURATOM yhteensä	1	—	—	1	—
Valtiontuot	1	—	6	7	—
Kilpailu	—	—	1	1	—
Terästeollisuus	1	—	8	9	—
EHTY yhteensä	2	—	15	17	—
Toimielimiä koskeva oikeus	—	—	—	—	1
Henkilöstösäännöt	—	1	15	16	—
Yhteensä	—	1	15	16	1
YHTEENSÄ	214	255	72	541	2

¹ Välitoimihakemuksia (4) lukuun ottamatta.

Taulukko 12: Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevat kanteet¹

Valtio, jota vastaan nostettu	1999	1953–1999
Belgia	13	238
Tanska	1	22
Saksa	9	131
Kreikka	12	172
Espanja	7	67 ²
Ranska	35	220 ³
Irlanti	13	97
Italia	29	384
Luxemburg	14	100
Alankomaat	1	60
Itävalta	8	13
Portugali	13	54
Suomi	—	1
Ruotsi	1	2
Yhdistynyt kuningaskunta	6	47 ⁴
Yhteensä	162	1 608

¹ EY:n perustamissopimuksen 169, 170, 171 ja 225 artikla (joista on tullut EY 226, EY 227, EY 228 ja EY 298 artikla) sekä Euratomin perustamissopimuksen 141, 142 ja 143 artikla ja EHTY:n perustamissopimuksen 88 artikla.

² Joista yksi Belgian kuningaskunnan nostama EY:n perustamissopimuksen 170 artiklaan (josta on tullut EY 227 artikla) perustuva kanne.

³ Joista yksi Irlannin nostama EY:n perustamissopimuksen 170 artiklaan (josta on tullut EY 227 artikla) perustuva kanne.

⁴ Joista kaksi Ranskan tasavallan ja Espanjan kuningaskunnan nostamaa EY:n perustamissopimuksen 170 artiklaan (josta on tullut EY 227 artikla) perustuvaa kannetta.

Taulukko 13: **Kanteen oikeudellinen perusta**

Kanteen oikeudellinen perusta	1999
EY:n perustamissopimuksen 157 artikla (josta on tullut EY 213 artikla)	1
EY:n perustamissopimuksen 169 artikla (josta on tullut EY 226 artikla)	161
EY:n perustamissopimuksen 170 artikla (josta on tullut EY 227 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 171 artikla (josta on tullut EY 228 artikla)	1
EY:n perustamissopimuksen 173 artikla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla)	43
EY:n perustamissopimuksen 175 artikla (josta on tullut EY 232 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 177 artikla (josta on tullut EY 234 artikla)	253
EY:n perustamissopimuksen 178 artikla (josta on tullut EY 235 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 181 artikla (josta on tullut EY 238 artikla)	5
EY:n perustamissopimuksen 225 artikla (josta on tullut EY 298 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 228 artikla (josta on muutettuna tullut EY 300 artikla)	—
Vuoden 1971 pöytäkirjan 1 artikla	2
EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artikla	53
EY:n tuomioistuimen perussäännön 50 artikla	4
EY yhteensä	523
EHTY:n perustamissopimuksen 33 artikla	2
EHTY:n perustamissopimuksen 49 artikla	15
EHTY yhteensä	17
EURATOMin perustamissopimuksen 146 artikla	1
EURATOM yhteensä	1
Yhteensä	541
Työjärjestyksen 74 artikla	1
Työjärjestyksen 94 artikla	1
Erityiset menettelyt yhteensä	2
YHTEENSÄ	543

31.12.1999 vireillä olevat asiat

Taulukko 14: **Eri oikeudenkäynnit**

Ennakkoratkaisupyyntö	394	(476)
Suorat kanteet	303	(309)
Valitukset	103	(110)
Erityiset menettelyt	1	(1)
Lausunnot/Niitä vastaavat ratkaisut	–	–
Yhteensä	801	(896)

Taulukko 15: Ratkaisukokoonpano

Asian ratkaiseminen	Suorat kanteet	Ennako-ratkaisupyynnöt	Valitukset	Muut menettelyt ¹	Yhteensä
Suuri täysistunto	248 (252)	276 (306)	69 (73)		593 (631)
Pieni täysistunto	14 (14)	30 (76)	4 (5)		48 (95)
Yhteensä	262 (266)	306 (382)	73 (78)		641 (726)
Tuomioistuimen presidentti					
Yhteensä					
Ensimmäinen jaosto	2 (2)	8 (8)			10 (10)
Toinen jaosto	2 (2)	5 (5)	2 (2)		9 (9)
Kolmas jaosto	3 (3)	2 (2)		1 (1)	6 (6)
Neljäs jaosto	2 (2)	2 (2)	1 (1)		5 (5)
Viides jaosto	15 (15)	34 (38)	21 (23)		70 (76)
Kuudes jaosto	17 (19)	37 (39)	6 (6)		60 (64)
Yhteensä	41 (43)	88 (94)	30 (32)	1 (1)	160 (170)
YHTEENSÄ	303 (309)	394 (476)	103 (110)	1 (1)	801 (896)

¹

Sisältää erityiset menettelyt ja lausunnot.

Työmäärän lisääntyminen 31.12.1999 asti

Taulukko 16: Vireille tulleet asiat ja annetut tuomiot

Vuosi	Vireille tulleet asiat ¹					Tuomiot ²
	Suorat kanteet ³	Ennakkoratkaisu- pyynnöt	Valitukset	Yhteensä	Välitoimi- hakemukset	
1953	4	—		4	—	—
1954	10	—		10	—	2
1955	9	—		9	2	4
1956	11	—		11	2	6
1957	19	—		19	2	4
1958	43	—		43	—	10
1959	47	—		47	5	13
1960	23	—		23	2	18
1961	25	1		26	1	11
1962	30	5		35	2	20
1963	99	6		105	7	17
1964	49	6		55	4	31
1965	55	7		62	4	52
1966	30	1		31	2	24
1967	14	23		37	—	24
1968	24	9		33	1	27
1969	60	17		77	2	30
1970	47	32		79	—	64
1971	59	37		96	1	60
1972	42	40		82	2	61
1973	131	61		192	6	80
1974	63	39		102	8	63
1975	61	69		130	5	78
1976	51	75		126	6	88
1977	74	84		158	6	100
1978	145	123		268	7	97
1979	1 216	106		1 322	6	138
1980	180	99		279	14	132
1981	214	108		322	17	128
1982	216	129		345	16	185
1983	199	98		297	11	151
1984	183	129		312	17	165
1985	294	139		433	22	211
1986	238	91		329	23	174
1987	251	144		395	21	208
1988	194	179		373	17	238
1989	246	139		385	20	188
1990 ⁴	222	141	16	379	12	193

jatkuu

¹ Bruttoluvut, joissa ei ole mukana erityisiä menettelyjä.

² Nettoluvut.

³ Lausunnot mukaan luettuina.

⁴ Vuodesta 1990 lähtien kanteet henkilöstöasioissa nostetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

jatkuu

Vuosi	Vireille tulleet asiat ¹					Tuomiot ²
	Suorat kanteet ³	Ennakkoratkaisu- pyynnöt	Valitukset	Yhteensä	Välitoimi- hakemukset	
1991	142	186	14	342	9	204
1992	253	162	25	440	4	210
1993	265	204	17	486	13	203
1994	128	203	13	344	4	188
1995	109	251	48	408	3	172
1996	132	256	28	416	4	193
1997	169	239	35	443	1	242
1998	147	264	70	481	2	254
1999	214	255	72	541	4	235
Yhteensä	6 437 ⁴	4 157	338	10 932	317	4 996

¹ Bruttoluvut, joissa ei ole mukana erityisiä menettelyjä.

² Nettoluvut.

³ Lausunnot mukaan luettuina.

⁴ Joista 2 388 henkilöstöasiaa 31.12.1989 mennessä.

Taulukko 17:

Esitetyt ennakkoratkaisupyynnöt¹
(jakautuminen jäsenvaltioittain ja vuosittain)

Vuosi	B	DK	D	GR	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	Yht.
1961	—		—			—		—	—	1						1
1962	—		—			—		—	—	5						5
1963	—		—			—		—	1	5						6
1964	—		—			—		2	—	4						6
1965	—		4			2		—	—	1						7
1966	—		—			—		—	—	1						1
1967	5		11			3		—	1	3						23
1968	1		4			1		1	—	2						9
1969	4		11			1		—	1	—						17
1970	4		21			2		2	—	3						32
1971	1		18			6		5	1	6						37
1972	5		20			1		4	—	10						40
1973	8	—	37			4	—	5	1	6					—	61
1974	5	—	15			6	—	5	—	7					1	39
1975	7	1	26			15	—	14	1	4					1	69
1976	11	—	28			8	1	12	—	14					1	75
1977	16	1	30			14	2	7	—	9					5	84
1978	7	3	46			12	1	11	—	38					5	123
1979	13	1	33			18	2	19	1	11					8	106
1980	14	2	24			14	3	19	—	17					6	99
1981	12	1	41	—		17	—	11	4	17					5	108
1982	10	1	36	—		39	—	18	—	21					4	129
1983	9	4	36	—		15	2	7	—	19					6	98
1984	13	2	38	—		34	1	10	—	22					9	129
1985	13	—	40	—		45	2	11	6	14					8	139
1986	13	4	18	2	1	19	4	5	1	16		—			8	91
1987	15	5	32	17	1	36	2	5	3	19		—			9	144
1988	30	4	34	—	1	38	—	28	2	26		—			16	179
1989	13	2	47	2	2	28	1	10	1	18		1			14	139
1990	17	5	34	2	6	21	4	25	4	9		2			12	141

jatkuu

¹

EY:n perustamissopimuksen 177 artikla (josta on tullut EY 234 artikla); EHTY:n perustamissopimuksen 41 artikla ja Euratomin perustamissopimuksen 150 artikla, vuoden 1971 pöytäkirja.

jatkuu

Vuosi	B	DK	D	GR	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	Yht.
1991	19	2	54	3	5	29	2	36	2	17		3			14	186
1992	16	3	62	1	5	15	—	22	1	18		1			18	162
1993	22	7	57	5	7	22	1	24	1	43		3			12	204
1994	19	4	44	—	13	36	2	46	1	13		1			24	203
1995	14	8	51	10	10	43	3	58	2	19	2	5	—	6	20	251
1996	30	4	66	4	6	24	—	70	2	10	6	6	3	4	21	256
1997	19	7	46	2	9	10	1	50	3	24	35	2	6	7	18	239
1998	12	7	49	5	55	16	3	39	2	21	16	7	2	6	24	264
1999	13	3	49	3	4	17	2	43	4	23	56	7	4	5	22	255
Yht.	410	81	1 162	56	125	611	39	624	46	516	115	38	15	28	291	4 157

Taulukko 18: Esitetyt ennakkoratkaisupyyntöt
(jakautuminen jäsenvaltioittain ja eri tuomioistuinten välillä)

Belgia			Luxemburg	
Cour de cassation	50		Cour supérieure de justice	10
Cour d'arbitrage	1		Conseil d'État	13
Conseil d'État	20		Cour administrative	1
Muut tuomioistuimet	339		Muut tuomioistuimet	22
Yhteensä	410		Yhteensä	46
Tanska			Alankomaat	
Højesteret	15		Raad van State	35
Muut tuomioistuimet	66		Hoge Raad der Nederlanden	94
Yhteensä	81		Centrale Raad van Beroep	41
Saksa			College van Beroep voor het	
Bundesgerichtshof	68		Bedrijfsleven	98
Bundesarbeitsgericht	4		Tariefcommissie	34
Bundesverwaltungsgericht	46		Muut tuomioistuimet	214
Bundesfinanzhof	171		Yhteensä	516
Bundessozialgericht	61		Itävalta	
Staatsgerichtshof	1		Oberster Gerichtshof	20
Muut tuomioistuimet	811		Bundesvergabeamt	8
Yhteensä	1 162		Verwaltungsgerichtshof	19
Kreikka			Vergabekontrollsenat	1
Areios Pagos	2		Muut tuomioistuimet	67
Symvoulío Eis Epikrateias	7		Yhteensä	115
Muut tuomioistuimet	47		Portugali	
Yhteensä	56		Supremo Tribunal Administrativo	22
Espanja			Muut tuomioistuimet	16
Tribunal Supremo	4		Yhteensä	38
Audiencia Nacional	1		Suomi	
Juzgado Central de lo Penal	7		Korkein hallinto-oikeus	3
Muut tuomioistuimet	113		Korkein oikeus	1
Yhteensä	125		Muut tuomioistuimet	11
Ranska			Yhteensä	15
Cour de cassation	58		Ruotsi	
Conseil d'État	19		Högsta Domstolen	2
Muut tuomioistuimet	534		Marknadsdomstolen	3
Yhteensä	611		Regeringsrätten	6
Irlanti			Muut tuomioistuimet	17
Supreme Court	11		Yhteensä	28
High Court	15		Yhdistynyt kuningaskunta	
Muut tuomioistuimet	13		House of Lords	24
Yhteensä	39		Court of Appeal	12
Italia			Muut tuomioistuimet	255
Corte suprema di Cassazione	63		Yhteensä	291
Consiglio di Stato	30		YHTEENSÄ	4 157
Muut tuomioistuimet	531			
Yhteensä	624			

B – Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta lainkäytön alalla

sivu

1. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vuonna 1999 antamien tuomioiden asiahakemisto 259

EHTY	259
EURATOM	263
Henkilöstösäännöt	263
HT	271
Kauppapolitiikka	272
Kilpailu	273
Maatalous	277
Sosiaalipolitiikka	279
Toimielimiä koskeva oikeus	279
Ulkosuhteet	280
Valtiontuki	281
Yhteisön tavaramerkki	283
Ympäristö ja kuluttajat	283

2. Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot 285

1. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vuonna 1999 antamien tuomioiden asiahakemisto

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

EHTY

T-129/95, T-2/96 ja T-97/96	21.1.1999	Neue Maxhütte Stahlwerke ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY — Kumoamiskanne — Terästeollisuuden valtiontuet — Yksityisen sijoittajan käyttäytymistä koskeva kriteeri — Suhteellisuusperiaate — Perustelut — Puolustautumis- oikeudet
T-134/94	11.3.1999	NMH Stahlwerke GmbH v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten väliset sopimukset — Tietojenvaihto- järjestelmät — Sakko — Kilpailusääntöjen rikkomisesta vastuuseen joutuminen
T-136/94	11.3.1999	Eurofer ASBL v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten yhteen- liittymien päätökset — Tietojen- vaihtojärjestelmät
T-137/94	11.3.1999	ARBED SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteen- liittymien päätökset sekä yhden- mukaistetut menettelytavat — Hintojen vahvistaminen — Markkinoiden jakaminen — Tietojenvaihtojärjestelmät
T-138/94	11.3.1999	COCKERILL- SAMBRE SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteen- liittymien päätökset sekä yhden- mukaistetut menettelytavat — Hintojen vahvistaminen — Markkinoiden jakaminen — Tietojenvaihtojärjestelmät

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-141/97	11.3.1999	Thyssen Stahl AG v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yhdenmukaistetut menettelytavat — Hintojen vahvistaminen — Markkinoiden jakaminen — Tietojenvaihtojärjestelmät
T-145/94	11.3.1999	Unimétal - Société française des aciers longs SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yhdenmukaistetut menettelytavat — Hintojen vahvistaminen — Markkinoiden jakaminen — Tietojenvaihtojärjestelmät
T-147/94	11.3.1999	Krupp Hoesch Stahl AG v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten väliset sopimukset — Hintojen vahvistaminen — Tietojenvaihtojärjestelmät
T-148/94	11.3.1999	Preussag Stahl AG v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yhdenmukaistetut menettelytavat — Hintojen vahvistaminen — Markkinoiden jakaminen — Tietojenvaihtojärjestelmät
T-151/94	11.3.1999	British Steel plc v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yhdenmukaistetut menettelytavat — Hintojen vahvistaminen — Markkinoiden jakaminen — Tietojenvaihtojärjestelmät

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-156/94	11.3.1999	Siderúrgica Aristrain Madrid, SL v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteen- liittymien päätökset sekä yhden- mukaistetut menettelytavat — Hintojen vahvistaminen — Markkinoiden jakaminen — Tietojenvaihtojärjestelmät
T-157/94	11.3.1999	Empresa Nacional Siderúrgica, SA (Ensidesa) v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kilpailu — Yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteen- liittymien päätökset sekä yhden- mukaistetut menettelytavat — Hintojen vahvistaminen — Markkinoiden jakaminen — Tietojenvaihtojärjestelmät
T-37/97	25.3.1999	Forges de Clabecq SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY — Valtiontuet — Kumoamiskanne — Lainvastai- suusväite — Viides teräs- teollisuuden tukisäännöstö
T-164/96, T-165/96, T-166/96, T-167/96, T-122/97 ja T-130/97	12.5.1999	Moccia Irme SpA ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Valtiontuki — EHTY:n perustamissopimus — Viides terästeollisuuden tukisäännöstö — Viidennen terästeollisuuden tukisäännöstön 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tuotannon säännöllisyyttä koskeva edellytys

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-89/96	7.7.1999	British Steel plc v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY — Kumoamiskanne — Tutkittavaksi ottaminen — Valtiontuet — Yksittäispäätös, jolla hyväksytään valtiontukien myöntäminen terästeollisuus-yritykselle — Oikeudellinen perusta — Perustamis-sopimuksen 4 artiklan c alakohta ja 95 artiklan ensimmäinen kohta — Valtion-tuen myöntämiseen liittyvät vastaehdot — Kapasiteetin vähentämättä jättäminen — Syrjintäkiellon periaate — Olennaisten menette-lymääräysten rikkominen
T-106/96	7.7.1999	Wirtschaftsvereinigung Stahl v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY — Kumoamiskanne — Tutkittavaksi ottaminen — Valtiontuet — Yksittäispäätös, jolla hyväksytään valtiontukien myöntäminen terästeollisuus-yritykselle — Oikeudellinen perusta — Perustamis-sopimuksen 4 artiklan c alakohta ja 95 artiklan ensimmäinen kohta — Yhteen-soveltumattomuus perustamis-sopimuksen kanssa — Yhden-vertaisuusperiaate — Suhteel-lisuusperiaate — Perusteltu luottamus — Valtiontuen myöntämiseen liittyvät vastaehdot — Kapasiteetin vähentämättä jättäminen — Olennaisten menettely-määräysten rikkominen
T-110/98	9.9.1999	RJB Mining plc vastaan Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Valtiontuet — Toimintatuet — Suoritetun tuen takautuva hyväksyminen — Edunsaajina olevien yritysten elin-kelpoisuuden parantaminen päätöksen N:o 3632/93/EHTY 3 artiklan mukaisesti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

EURATOM

T-10/98	10.6.1999	E-Quattro Snc v. Euroopan yhteisöjen komissio	Välityslauseke — Maksu- velvollisuus — Täytäntöön- panon laiminlyönti
---------	-----------	---	---

HENKILÖSTÖSÄÄNNÖT

T-264/97	28.1.1999	D v. Euroopan unionin neuvosto	Henkilöstö — Kieltäytyminen myöntämästä kantajalle kotitalouslisää kumppanin perusteella
T-35/98	10.2.1999	André Hecq ja Syndicat des fonctionnaires internationaux et européens (SFIE) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Henkilöstö- komitean paikallisosasto — Vaalit — Toimielimen velvollisuudet — Tutkittavaksi ottaminen
T-200/97	11.2.1999	Carmen Jiménez v. sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirast o	Henkilöstö — Kilpailu — Henkilön ottaminen soveltuvien hakijoiden luetteloon — Menettelyvirhe — Syrjintä- kiellon periaate — Ilmeinen arviointivirhe
T-244/97	11.2.1999	Chantal Mertens v. Euroopan yhteisöjen komissio	Virkamiehet — Kilpailu — Osallistumisoikeuden edelly- tykset — Näyttö
T-21/98	11.2.1999	Carlos Alberto Leite Mateus v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Virkamiehen ominaisuuksien ja väliaikaisen toimihenkilön ominaisuuksien yhteensoveltuvuus — Irti- sanoutuminen — Perustelu- velvollisuus — Kiinnostuksen ilmaisuun vetoaminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-79/98	11.2.1999	Manuel Tomás Carrasco Benítez v. Euroopan lääkearviointivirasto (EMA)	Väliaikainen toimihenkilö — Palkkaluokan määrittäminen — Työkokemus — Ilmeinen arviointivirhe — Saavutetut oikeudet — Luottamuksensuoja — Huolenpitovelvollisuus — Uramahdollisuudet — Yhdenvertainen kohtelu ja syrjintäkielto — Perustelujen puuttuminen
T-282/97 ja T-57/98	25.2.1999	Antonio Giannini v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ilmoitus avoimesta virasta — Nimitys — Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpano — Harkintavallan väärinkäyttö
T-212/97	9.3.1999	Agnès Hubert v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Arviointikertomus — Hyvän hallinnon ja oikeusvarmuuden periaate — Perustelujen puutteellisuus — Henkilöstösääntöjen 43 artiklan yleiset täytäntöönpanosäännökset — Arviointiopas — Ilmeinen arviointivirhe — Harkintavallan väärinkäyttö — Kumoamiskanne
T-273/97	9.3.1999	Pierre Richard v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Palvelukseenottomenettely — Henkilöstösääntöjen 29 artiklan ensimmäisen kohdan soveltaminen — Vain uusien jäsenvaltioiden kansalaisille tarkoitetun avoimen kilpailun varallaololuettelossa olevan henkilön ottaminen palvelukseen — Hakemuksen hylkääminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-257/97	11.3.1999	Hans C. Herold v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Pysyvä osittainen työkyvyttömyys — Vammojen pahentuminen — Kumoamis- kanne — Vahingonkorvaus- kanne — Tutkittavaksi ottaminen — Yhdenvertaisen kohtelun periaate — Avustamis- velvoite ja huolenpito- velvollisuus — Huolimattomuus
T-66/98	11.3.1999	Giuliana Gaspari v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Kylpylähoito — Päätös, jolla kulujen korvaa- mista koskeva ennakko- suostumushakemus on hylätty — Perustelut — Lääkärin- lausunto — Yksityiselämän kunnioittaminen
T-76/98	25.3.1999	Claudine Hamptaux v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ylennys — Ansioiden vertailu
T-50/98	14.4.1999	Lars Bo Rasmussen v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ylentämättä jättäminen — Ansioiden vertailu — Harkintaperusteet — Kumoamiskanne — Vahingon- korvauskanne
T-148/96 ja T-174/96	22.4.1999	Ernesto Brognieri v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Kumoamis- ja vahingonkorvauskanne — Tutkittavaksi ottaminen — Asiassa T-583/93 annettun tuomion noudattamatta jättäminen — Henkilöstö- sääntöjen 26 artikla — Ilmeinen virhe
T-283/97	27.4.1999	Germain Thinus v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ylentämättä jättäminen — Ansioiden vertailu — Muut huomioon otettavat perusteet — Perustelut
T-161/97	4.5.1999	Massimo Marzola v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Eläkeoikeuksien siirto — Määräaika hakemuksen tekemiselle — Saadut tiedot — Tutkittavaksi ottaminen — Huolenpitovelvollisuus — Perustelut

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-242/97	4.5.1999	Z v. Euroopan parlamentti	Kurinpitomenettely — Palkkaluokan alentaminen — Kumoamiskanne
T-203/95	19.5.1999	Bernard Connolly v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Henkilöstösääntöjen 88 artikla — Virantoimituksesta pidättäminen — Tutkittavaksi ottaminen — Väitetty virhe — Henkilöstösääntöjen 11, 12 ja 17 artiklan rikkominen — Yhdenvertainen kohtelu
T-34/96 ja T-163/96	19.5.1999	Bernard Connolly v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Kurinpitomenettely — Viraltapano — Henkilöstösääntöjen 11, 12 ja 17 artikla — Ilmaisunvapaus — Lojaalisuusvelvollisuus ja asemaan kohdistuva arvonanto
T-214/96	19.5.1999	Bernard Connolly v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Henkilöstösääntöjen 90 artikla 1 kohta — Vahingonkorvauskanne — Henkilöstösäännöissä edellytetystä poikkeava oikeudenkäyntiä edeltävä menettely — Tutkimatta jättäminen
T-114/98 ja T-115/98	1.6.1999	Doleres Rodriquez Perez ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio José Maria Olivares Ramos ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Virkamies — Eläkeoikeuksien siirtäminen — Kansalliset menettelyt — Taloudellista tukea koskeva pyyntö
T-295/97	3.6.1999	Dimitrios Coussios v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen — Henkilöstösääntöjen 73 ja 78 artiklassa tarkoitettujen menettelyjen väliset suhteet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-112/96 ja T-115/96	6.7.1999	Jean-Claude Séché v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ylentämättä jättäminen — Ansioiden vertailu — Perustelut — Muodollinen nimitys — Yhdenvertaisen kohtelun periaate — Ikään, sukupuoleen ja kansalaisuuteen perustuva syrjintä — Huolen- pitovelvollisuus — Palkka- luokan ja tehtävien vastaavuus — Henkilöstösääntöjen 27 artiklan 3 kohta — Harkintavallan ja menettelyn väärinkäyttö — Luottamuksen- suojan ja vilpittömän mielen periaatteet — Oikeus tulla määrätyksi hoitamaan virkaa väliaikaisesti — Päätös viran väliaikaisesta hoitamisesta — Hallinnon harkintavalta — Oikeus tasoituskorvaukseen — Virkavirhe — Henkinen kärsimys — Asian selvittämis- toimia koskevien pyyntöjen hylkääminen
T-203/97	6.7.1999	Bo Forvass v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Väliaikaiset toimihenkilöt — Luokitus — Henkilöstösääntöjen 31 artiklan 2 kohta — Huolenpito- velvollisuus — Virheellinen ilmoitus — Luottamuksensuoja
T-36/96	8.7.1999	Giuliana Gaspari v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Muutoksenhaku — Asian palauttaminen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen — Sairausloma — Lääkärintodistus — Tarkas- tusluonteinen lääkärintarkastus — Johtopäätökset, jotka ovat ristiriidassa lääkärin- todistuksessa todettujen seikkojen kanssa

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-20/98	19.7.1999	Q v. Euroopan unionin neuvosto	Henkilöstö — Kumoamiskanne — Perusteettomasti maksettujen korvausten takaisin periminen — Henkilöstösääntöjen liitteen X 23 artikla
T-168/97	19.7.1999	Daniel Varas Carrión v. Euroopan unionin neuvosto	Henkilöstö — Avoin kilpailu — Päätös olla hyväksymättä hakijaa kokeisiin — Kielitaito
T-74/98	19.7.1999	Luciano Mammarella v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Sosiaaliturva — Työkyvyttömyyseläke — Ulkopuolinen työntekijä, joka on tehnyt työsopimuksen toimituselimien kanssa — Systemaattisesti uudistettu palvelusopimus
T-98/98	21.9.1999	Tania Trigari-Venturin v. Euroopan unionin elinten käännöskeskus	Koeajalla oleva väliaikainen toimihenkilö — Irtisanominen koeajan jälkeen epäpätevyyden perusteella — Kumoamiskanne — Palkkaluokan ja toimen vastaavuus — Asiakirjojen toimittamisessa esiintynyt viive — Vahingonkorvauskanne — Vahinko
T-157/98	21.9.1999	Graça Oliveira v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Ylennys — Ansioiden vertailu
T-28/98	28.9.1999	J v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 7 artiklan 3 kohta — Kotipaikka — Palvelukseenottopaikka — Elinetujen keskus
T-48/97	28.9.1999	Erik Dan Frederiksen v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Ylennys — Kumoamistuomiot — Täytäntöönpanotoimet — Perustamissopimuksen 176 artikla (josta on muutettuna tullut EY 233 artikla) — Harkintavallan väärinkäyttö — Aineellinen vahinko ja henkinen kärsimys — Korvaus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-140/97	28.9.1999	Michel Hautem v. Euroopan investointipankki	Henkilöstö — Viraltapano — Euroopan investointipankin henkilöstösääntöjen 1, 4, 5 ja 40 artikla — Tosiseikkojen arvioinnissa tapahtunut ilmeinen virhe — Vastakanne — Asian selvittämistoimia koskevan pyynnön hylkääminen
T-141/97	28.9.1999	Bernard Yasse v. Euroopan investointipankki	Henkilöstö — Viraltapano — Euroopan investointipankin henkilöstösääntöjen 1, 4 ja 40 artikla — Tosiseikkojen arvioinnissa tapahtunut ilmeinen virhe — Puolustautumisoikeudet — Olennaiset menettelymääräykset — Suhteellisuusperiaate — Vastakanne — Asian selvittämistoimia koskevan pyynnön hylkääminen
T-91/98	28.9.1999	Jürgen Wettig v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Väliaikainen toimihenkilö — Palkkatason määrittäminen — Henkilöstösääntöjen 32 artikla
T-68/97	29.9.1999	Martin Neumann ja Irmgard Neumann- Schölles v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Orvoneläke
T-42/98	7.10.1999	Maria Paola Sabbatucci v. Euroopan parlamentti	Julkishallinto — Vaalilautakunnan päätösten kumoamista koskeva kanne — Euroopan parlamentin vaalisääntöjen tulkinta — Kantajan sulkeminen pois henkilöstökomiteaan valittujen henkilöiden joukosta
T-119/98	7.10.1999	André Hecq v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Työmatkakulut — Päivärahan laskeminen — Työmatkan kesto — Kuljetus henkilökohtaisella ajoneuvolla

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-51/98	26.10.1999	Ann Ruth Burrill ja Alberto Noriega Guerra v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Työsuhteen ehdot — Äitysloma — Jakaminen vanhempien kesken
T-180/98	28.10.1999	Elizabeth Cotrim v. CEDEFOP	Väliaikaiset toimihenkilöt — Asettautumiskorvaus — Työopimuksen ennenaikainen irtisanominen — Perusteettoman edun palautus
T-102/98	9.11.1999	Christina Papadeas v. alueiden komitea	Henkilöstö — Sisäinen kilpailu — Päätös olla hyväksymättä hakijaa suullisiin kokeisiin — Valintalautakunnan tekemä arviointi — Syrjintäkiellon periaate — Hyvän hallinnon periaate ja huolenpito-velvollisuus
T-103/98, T-104/98, T-107/98, T-113/98 ja T-118/98	10.11.1999	Svend Bech Kristensen ym. v. Euroopan unionin neuvosto	Henkilöstö — Kumoamiskanne — Eläkeoikeuksien siirtäminen — Palvelusvuosien laskeminen — Liikaa saadun määrän palauttamisvaatimus
T-129/98	23.11.1999	Enrico Sabbioni v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Siirto viran puolesta — Virkamiehelle vastainen päätös — Perustelut — Harkintavallan väärinkäyttö
T-299/97	9.12.1999	Vicente Alonso Morales v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Kumoamiskanne — Kilpailuun osallistumisen edellytykset — Kokonaan suoritettut tutkintoon johtavat korkeakouluopinnot — Espanjassa suoritettut insinööriopinnot
T-53/99	9.12.1999	Nicolaos Progoulis v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Arviointikertomus — Tehtävien kuvaus
T-300/97	15.12.1999	Benito Latino v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ammattitauti — Asbestille altistuminen — Osittainen työkyvyttömyysaste — Lääketieteellisen lautakunnan lausunnon virheellisyys — Perustelujen puuttuminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-27/98	15.12.1999	Albert Nardone v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ammattitauti — Asbestille ja muille aineille altistuminen — Osittainen työkyvyttömyysaste — Lääke- tieteellisen lautakunnan lausunnon virheellisyys
T-144/98	15.12.1999	Dino Cantoreggi v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Ylennys — Ansioiden vertailu
T-143/98	16.12.1999	Michael Cendrowicz v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Nimitys — Täytettävänä olevan viran tason vahvistaminen — Ilmoitus avoimesta virasta — Ansioiden vertailu — Ilmeinen arviointivirhe

HT

T-158/96	16.12.1999	Acciaierie di Bolzano SpA v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY:n perustamissopimus — Kumoamiskanne — Valtiontuet — Tuen soveltumattomuutta yhteismarkkinoille koskeva ja tuen palauttamiseen velvoittava päätos — Ilmoittamatta jätetyt tuet — Sovellettava terästeollisuuden tukisäännöstö — Puolustautumisoikeudet — Perusteltu luottamus — Sovellettava korko — Perustelut
----------	------------	---	---

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

KAUPPAPOLITIikka

T-48/96	12.10.1999	Acme Industry Co. Ltd v. Euroopan unionin neuvosto	Polkumyynti — Asetuksen (ETY) N:o 2423/88 2 artiklan 3 kohdan b alakohdan ii alakohta ja 2 artiklan 10 kohdan b alakohta — Asetuksen (EY) N:o 3283/94 taannehtiva vaikutus — Laskennallinen normaaliarvo — Yleiskustannusten ja voitto- marginaalin määrittäminen — Tietojen luotettavuus — Tuonti- maksujen ja välillisten verojen kohtelu
T-171/97	20.10.1999	Swedish Match Philippines Inc. v. Euroopan unionin neuvosto	Polkumyynniltä suojautuminen — Filippiineiltä peräisin oleville taskusytyttimille määrätty polkumyöntitulli — Määrältään erittäin vähäisen viennin ja yhteisön tuotannonalalle aiheutuneen vahingon välinen syy-yhteys
T-210/95	28.10.1999	European Fertilizer Manufacturers' Association (EFMA) v. Euroopan unionin neuvosto	Polkumyöntitullit — Vahingon poistaminen — Tavoitehinta — Voittomarginaalin osuus tuotantokustannuksista
T-33/98 ja T-34/98	15.12.1999	Petrotub SA ja Republica SA v. Euroopan unionin neuvosto	Polkumyöntitullit — Raudasta tai seostamattomasta teräksestä valmistetut saumattomat putket — Romanian kanssa tehty Eurooppa-sopimus — Normaali- arvo — Polkumyöntimarginaali — Vahinko — Viejien prosessuaaliset oikeudet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

KILPAILU

T-185/96, T-189/96 ja T-190/96	21.1.1999	Riviera Auto Service Établissements Dalmasso SA ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — EY:n perustamis- sopimuksen 85 artikla — Autojen yksinmyyntiä koskeva vakiosopimus — Ryhmä- poikkeus — Entisten yksin- myyjien tekemien kanteluiden hylkääminen — Oikeudellinen virhe — Ilmeinen arviointivirhe — Kumoamiskanne — Vahin- gonkorvauskanne
T-87/96	4.3.1999	Assicurazioni Generali SpA ja Unicredito SpA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Yrityskeskittymät — Asetus (ETY) N:o 4046/89 — Yhteisyritys — Oikeudellinen luonnehdinta — Yhteisyrityksen yhteistoiminnallisen luonteen toteavan päätöksen luonne lopullisena tai valmistelevana päätöksenä — Yritys- keskittymän kriteerit: toiminnal- linen itsenäisyys ja kyseessä olevien yritysten toiminnan koordinoinnin puuttuminen — Niiden yritysten oikeus tulla kuulluiksi, joita asia koskee — Perustelut
T-102/96	25.3.1999	Gencor Ltd v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Asetus N:o 4064/89 — Päätös yrityskeskittymän toteamisesta yhteismarkkinoille soveltumattomaksi — Kumo- amiskanne — Tutkittavaksi ottaminen — Oikeussuojan tarve — Asetuksen N:o 4064/89 alueellinen soveltamisala — Jaettu määräävä markkina- asema — Sitoumukset

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-305/94, T-306/94, T-307/94, T-313/94, T-314/94, T-315/94, T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94	20.4.1999	Limbourgse Vinyl Maatshappij NV, Elf Atochem SA, BASF AG, Shell International Chemical Company Ltd, DSM NV ja DSM Kunststoffen BV, Wacker-Chemie GmbH, Hoechst AG, Société artésienne de vinyle, Montedison SpA, Imperial Chemical Industries plc, Hüls AG ja Enichem SpA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — EY:n perus- tamissopimuksen 85 artikla — Kumoamistuomion vaikutukset — Puolustautumisoikeudet — Sakko
T-221/95	28.4.1999	Endemol Entertainment Holding BV v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Asetus (ETY) N:o 4064/89 — Päättös, jossa keskittymä todetaan yhteis- markkinoille soveltumattomaksi — Asetuksen N:o 4064/89 22 artikla — Puolustautumis- oikeudet — Oikeus tutustua asiakirjoihin — Määräävä markkinaasema
T-175/95	19.5.1999	BASF Coatings AG v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — EY 81 artiklan 1 kohta (aiemmin 85 artiklan 1 kohta) — Yksinmyynti- sopimus — Rinnakkaistuonti
T-176/95	19.5.1999	Accinauto SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — EY 81 artiklan 1 kohta (aiemmin 85 artiklan 1 kohta) — Yksinmyynti- sopimus — Rinnakkaistuonti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-17/96	3.6.1999	Télévision française 1 SA (TF1) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuki — Julkinen televisio — Kanne — Laiminlyöntikanne — Komission tutkintavelvollisuus — Määräaika — EY 88 artiklan 2 kohdan (aiemmin 93 artiklan 2 kohta) mukainen menettely — Vakavat vaikeudet — EY 81 artikla (aiemmin 85 artikla) — Virallinen huomautus — Kannanotto — EY 86 artiklan (aiemmin 90 artikla) — Tutkittavaksi ottaminen
T-266/97	8.7.1999	Vlaamse Televisie Maatschappij NV v. Euroopan yhteisöjen komissio	EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohta (josta tullut EY 86 artiklan 3 kohta) — Oikeus tulla kuulluksi — EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohta (josta tullut EY 86 artiklan 1 kohta), luettuna yhdessä EY:n perustamissopimuksen 52 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) kanssa — Yksinoikeus lähettää televisio-mainoksia Flanderissa
T-127/98	9.9.1999	UPS Europe SA vastaan Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Laiminlyöntikanne — Komission tutkimisvelvollisuus — Kohtuullinen aika
T-228/97	7.10.1999	Irish Sugar plc v. Euroopan yhteisöjen komissio	EY:n perustamissopimuksen 86 artikla (josta on tullut EY 82 artikla) — Määräävä markkina-asema ja yhteinen määräävä markkina-asema — Väärinkäyttö — Sakko
T-189/95, T-39/96 ja T-123/96	13.12.1999	Sevice pour le groupement d'acquisitions (SGA) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Autojen jälleenmyynti — Kantelujen tutkiminen — Laiminlyöntikanne, kumoamiskanne ja vahingonkorvauskanne

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-190/95 ja T-45/96	13.12.1999	Société de distribution de mécaniques ja d'automobiles (Sodima) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Autojen jälleen- myynti — Kantelujen tutkiminen — Laiminlyönti- kanne, kumoamiskanne ja vahingonkorvauskanne — Tutkimatta jättäminen
T-9/96 ja T-211/96	13.12.1999	Européenne automobile SARL v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Autojen jälleen- myynti — Kantelujen tutkiminen — Laiminlyönti- kanne, kumoamiskanne ja vahingonkorvauskanne
T-22/97	15.12.1999	Kesko Oy v. Euroopan yhteisöjen komissio	Yrityskeskittymien valvonta — Kumoamiskanne — Tutkitta- vaksi ottaminen — Oikeu- denkäynnin kohde — Asetuksen N:o 4064/89 22 artiklan 3 kohdan mukainen komission toimivalta — Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan — Määräävän markkinaaseman luominen
T-198/98	16.12.1999	Micro Leader Business v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Kantelu — Hylkääminen — EY:n perus- tamisopimuksen 85 ja 86 artikkelit (joista on tullut EY 81 ja EY 82 artikla) — Kielto tuoda maahan kolman- nessa maassa markkinoille saatettuja tietokoneohjelmia — Tekijänoikeuden sammuminen — Direktiivi 91/250/ETY

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

MAATALOUS

T-1/96	13.1.1999	Bernhard Böcker-Lensing ja Ludger Schulze-Beiering v. Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan yhteisöjen komissio	Vahingonkorvauskanne — Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Maito — Lisämaksu — Viitemäärä — Tuottaja, joka on antanut sitoumuksen maidon kaupan pitämisestä luopumisesta — Vapaaehtoinen luopuminen tuotannon jatkamisesta sitoumuksen päätyttyä — Kansallisten viranomaisten toimenpiteet
T-220/97	20.5.1999	H. & R. Ecroyd Holdings Ltd v. Euroopan yhteisöjen komissio	Maito — Viitemäärä — Yhteisöjen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpano
T-158/95	8.7.1999	Eridania Zuccherifici Nazionali SpA ym. v. Euroopan unionin neuvosto	Sokerialan yhteinen markkina-järjestely — Varastointi-kustannusten tasausjärjestelmä — Kumoamiskanne — Luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt — Tutkimatta jättäminen
T-168/95	8.7.1999	Eridania Zuccherifici Nazionali SpA ym. v. Euroopan unionin neuvosto	Sokerialan yhteinen markkina-järjestely — Johdettujen interventiohintojen vahvistaminen alijäämälueille — Kumoamiskanne — Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt — Tutkimatta jättäminen
T-254/97	28.9.1999	Fruchthandelsgesellschaft mbH Chemnitz v. Euroopan yhteisöjen komissio	Banaanit — Tuonti AKT-maista ja kolmansista maista — Tuontitodistuksia koskeva hakemus — Kohtuuton tilanne — Siirtymätoimenpiteet — Asetus N:o 404/93

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-612/97	28.9.1999	Cordis Obst und Gemüse Großhandel GmbH v. Euroopan yhteisöjen komissio	Banaanit — Tuonti AKT-maista ja kolmansista maista — Tuontitodistuksia koskeva hakemus — Kohtuuton tilanne — Siirtymätoimenpiteet — Asetus N:o 404/93
T-216/96	12.10.1999	Conserve Italia Soc.Coop.arl (aiemmin Massalombarda Colombani) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Maatalous — Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto — Rahoitustuen poistaminen — Asetus N:o 355/77 — Asetus N:o 4253/88 — Asetus N:o 4256/88 — Asetus N:o 2988/95 — Seuraamuksen lakisidonnaisuuden periaate — Perusteltu luottamus — Harkintavallan väärinkäyttö — Suhteellisuusperiaate — Perustelut
T-191/96 ja T-106/97	14.10.1999	CAS Succhi di Frutta SpA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Yhteinen maatalouspolitiikka — Elintarvikeapu — Tarjouskilpailua koskeva menettely — Tarjouskilpailun voittajille annetaan maksuksi muita kuin tarjouskilpailuilmoituksessa määriteltäviä hedelmiä

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

SOSIAALIPOLITIikka

T-182/96	16.9.1999	Partex - Companhia Portuguesa de Serviços, SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Sosiaalipolitiikka — Euroopan sosiaalirahasto — Kumoamiskanne — Rahoitustuen määrän pienentäminen — Tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevien tietojen vahvistaminen — Kyseisen valtion ajallinen toimivalta — Perustelut — Puolustautumis-oikeudet — Oikeuden väärinkäyttö — Perusteltu luottamus — Saavutettujen oikeuksien koskemattomuus — Harkintavallan väärinkäyttö
T-126/97	29.9.1999	Sonasa - Sociedade Nacional de Segurança, Ld. ^a v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Euroopan sosiaalirahasto — Rahoitustuen määrän pienentäminen — Perusteltu luottamus — Oikeusvarmuus — Hyvä hallinto — Perustelujen puutteellisuus

TOIMIELIMIÄ KOSKEVA OIKEUS

T-14/98	19.7.1999	Heidi Hautala v. Euroopan unionin neuvosto	Yleisön oikeus tutustua neuvoston asiakirjoihin — Päätös 93/731/EY — Poikkeukset asiakirjajulkisuuteen — Yleisen edun turvaaminen kansainvälisten suhteiden osalta — Oikeus tutustua asiakirjan osiin
---------	-----------	--	---

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-188/97	19.7.1999	Rothmans International BV v. Euroopan yhteisöjen komissio	Yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista tehty päätös 94/90/EHTY, EY, Euratom — Päätös, jolla evätään tilaisuus tutustua asiakirjaan — Laatijasääntö — Ns. komitologiakomiteat
T-309/97	14.10.1999	The Bavarian Lager Company Ltd v. Euroopan yhteisöjen komissio	Avoimuus — Tiedonsaanti — Yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista tehty komission päätös 94/90/EHTY, EY, Euratom — Yleisen edun turvaamiseen perustuvan poikkeuksen ulottuvuus — EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) mukaista perusteltua lausuntoa koskeva luonnos
T-92/98	7.12.1999	Interporc Im- und Export GmbH v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Avoimuus — Oikeus tutustua asiakirjoihin — Päätös 94/90/EHTY, EY, Euratom — Komission asiakirjoja koskevan tiedonsaantipyynnön epääminen — Yleisen edun turvaamista koskevan poikkeuksen (asian käsittely tuomioistuimessa) ja laatijasäännön soveltamisala — Perustelut

ULKOSUHTEET

T-277/97	15.6.1999	Ismeri Europa Srl v. Euroopan yhteisöjen tilintarkastustuomioistuin	Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — MED-ohjelmat — Tilintarkastustuomioistuimen kertomus — Kantajaan kohdistettu arvostelu
----------	-----------	---	---

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-231/97	9.7.1999	New Europe Consulting Ltd ja Michael P. Brown v. Euroopan yhteisöjen komissio	PHARE-ohjelma — Vahingonkorvauskanne — Edellytykset — Hyvän hallinnon periaate — Vahingon arvioiminen

VALTIONTUKI

T-230/95	28.1.1999	Bretagne Angleterre Irlande (BAI) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Vahingonkorvauskanne — Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Valtiontuki — Tiedon antaminen kantelijalle kyseessä olevalle jäsenvaltiolle osoitetusta päätöksestä — Viivästyminen — Aineellinen ja aineeton vahinko — Syy-yhteys
T-14/96	28.1.1999	Bretagne Angleterre Irlande (BAI) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuki — Kumoamiskanne — Päätös EY:n perustamis-sopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti aloitetun tutkimismenettelyn lopettamisesta — EY:n perustamis-sopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuen käsite
T-86/96	11.2.1999	Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuet — Lentoliikenne — Verotuksellinen toimenpide — Kumoamiskanne — Tutkimatta jättäminen
T-288/97	15.6.1999	Regione autonoma Friuli Venezia Giulia v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Komission päätös — Valtiontuet — Valtionsisäisen hallintoyksikön nostama kanne — Tutkittavaksi ottaminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-82/96	17.6.1999	Associação dos Refinadores de Açúcar Portugueses (ARAP), Alcântara Refinarias - Açúcares SA, RAR Refinarias de Açúcar Reunidas SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuki — Kilpailevien yritysten kantelut — Kante- lijoiden oikeussuoja — Sokeri — Komission hyväksymän yleisen valtiontukijärjestelmän perusteella myönnetty tuki — Ammatillisiin koulutus- hankkeisiin myönnetty valtiontuki — Valtiontuen ja rakennerahastoista suoritettun rahoituksen välinen suhde
T-110/97	6.10.1999	Kneissl Dachstein Sportartikel AG v. Euroopan yhteisöjen komissio	Rakenneuudistukseen myönne- tyn valtiontuen hyväksymistä koskeva päätös — Kanteen nostamista koskevan määräajan alkamisajankohta ulkopuolisen osalta — Tuen soveltuvuuden edellytykset
T-123/97	6.10.1999	Salomon SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Rakenneuudistukseen myönnetyn valtiontuen hyväksymistä koskeva päätös — Kanteen nostamista koskevan määräajan alkamisajankohta ulkopuolisen osalta — Tuen soveltuvuuden edellytykset
T-132/96 ja T-143/96	15.12.1999	Freistaat Sachsen, Volkswagen AG ja Volkswagen Sachsen GmbH v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuet — Saksojen erosta aiheutuvien taloudellisten haittojen korvaaminen — Jäsenvaltion talouden vakava vaarantuminen — Alueellinen taloudellinen kehitys — Moottoriajoneuvoalan valtiontukia koskevat suuntaviivat

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
------	-------	--------------	------

YHTEISÖN TAVARAMERKKI

T-163/98	8.7.1999	The Procter & Gamble Company v. sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto	Yhteisön tavaramerkki — Sanamerkki Baby-dry — Ehdoton hylkäysperuste — Valituslautakunnan harjoittaman valvonnan ulottuvuus — Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan ulottuvuus
----------	----------	--	---

YMPÄRISTÖ JA KULUTTAJAT

T-112/97	22.4.1999	Monsanto Company v. Euroopan yhteisöjen komissio	Asetus N:o 2377/90 — Hakemus naudan somatotropiinin rekombinantin (BST) sisällyttämisestä sellaisten aineiden luetteloon, joille ei ole vahvistettu jäämien enimmäismäärää — Komission hylkäävä päätös — Kumoamiskanne — Tutkittavaksi ottaminen
T-125/96 ja T-152/96	1.12.1999	Boehringer Ingelheim Vetmedica GmbH ja C. H. Boehringer Sohn v. Euroopan unionin neuvosto Boehringer Ingelheim Vetmedica GmbH ja C. H. Boehringer Sohn v. Euroopan yhteisöjen komissio	Beta-agonistien käytön kieltämisestä kotieläintuotannossa annettu direktiivi — Asetus, jolla eläinlääkejäämien enimmäismäärien pätevyys rajoitetaan tiettyihin hoitotarkoituksiin — Kumoamiskanne — Tutkittavaksi ottaminen — Suhteellisuusperiaate

2. Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta

Taulukko 1: Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta vuosina 1997, 1998 ja 1999

Vireille tulleet asiat

Taulukko 2: Eri oikeudenkäynnit (1997, 1998 ja 1999)
Taulukko 3: Kannetyypit (1997, 1998 ja 1999)
Taulukko 4: Kanteen oikeudellinen perusta (1997, 1998 ja 1999)
Taulukko 5: Kanteen kohde (1997, 1998 ja 1999)

Ratkaistut asiat

Taulukko 6: Vuosina 1997, 1998 ja 1999 ratkaistut asiat
Taulukko 7: Lopputulos (1999)
Taulukko 8: Kanteen oikeudellinen perusta (1999)
Taulukko 9: Kanteen kohde (1999)
Taulukko 10: Ratkaisukokoonpano (1999)
Taulukko 11: Käsittelyn kesto (1999)
Kaavio I: Käsittelyn kesto henkilöstöasioissa (tuomiot ja määräykset) (1999)
Kaavio II: Muiden kanteiden käsittelyn kesto (tuomiot ja määräykset) (1999)

Vireillä olevat asiat

Taulukko 12: Kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä vireillä olleet asiat
Taulukko 13: Kanteen oikeudellinen perusta kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä
Taulukko 14: Kanteen kohde kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä

Muuta

Taulukko 15: Työmäärän lisääntyminen
Taulukko 16: Valituksiin annetut ratkaisut 1.1. – 31.12.1999

Vireille tulleet asiat

Taulukko 2: Eri oikeudenkäynnit (1997, 1998 ja 1999)^{1, 2}

Eri oikeudenkäynnit	1997	1998	1999
Muut kanteet	469	135	254
Immateriaalioikeus		1	18
Henkilöstöasiat	155	79	84
Erityiset menettelyt	20	23	28
Yhteensä	644 ³	238 ⁴	384 ⁵

¹ Tässä taulukossa ja seuraavilla sivuilla olevissa taulukoissa käsitteellä "muut kanteet" tarkoitetaan kaikkien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden nostamia kanteita paitsi Euroopan yhteisöjen henkilöstön nostamia kanteita.

² "Erityisiä prosesseja" ovat (tässä ja seuraavissa taulukoissa): takaisinsaanti (EY:n tuomioistuimen perussäännön 38 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artikla), kolmannen osapuolen kantelu (vastaavasti 39 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 123 artikla), tuomion purkaminen tai uusi käsittely (vastaavasti 41 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 125 artikla), tuomion tulkinta (vastaavasti 40 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 129 artikla), oikeudenkäyntikulujen vahvistaminen (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 92 artikla), maksuton oikeudenkäynti (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artikla), tuomion oikaisu (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artikla).

³ Joista 28:ssa on kyse maitokiintiöistä ja 295:ssä tulliasioitsijoiden nostamista kanteista.

⁴ Joista kahdessa on kyse maitokiintiöistä ja kahdessa tulliasioitsijoiden nostamista kanteista.

⁵ Joista 71 on ns. huoltamoasioita.

Taulukko 3: Kannetyypit (1997, 1998 ja 1999)

Eri oikeudenkäynnit	1997	1998	1999
Kumoamiskanteet	133	116	220
Laiminlyöntikanteet	9	2	15
Vahingonkorvauskanteet	327	14	19
Välityslauseke	1	3	1
Immateriaalioikeus		1	18
Henkilöstöasiat	154	79	83
Yhteensä	624 ¹	215 ²	356 ³
<i>Erityiset menettelyt</i>			
Maksuton oikeudenkäynti	1	2	6
Oikeudenkäyntikulujen määrän vahvistaminen	7	5	13
Tuomion tulkinta tai purkaminen	–	2	–
Tuomion oikaiseminen	1	–	–
Tuomion purkaminen	–	–	1
Yhteensä	9	9	20
YHTEENSÄ	253	229	644

¹ Joista 28:ssa on kyse maitokiintiöistä ja 295:ssä tulliasioitsijoiden nostamista kanteista.

² Joista kahdessa on kyse maitokiintiöistä ja kahdessa tulliasioitsijoiden nostamista kanteista.

³ Joista 71 on ns. huoltamoasioita.

Taulukko 4: Kanteen oikeudellinen perusta (1997, 1998 ja 1999)

Kanteen oikeudellinen perusta	1997	1998	1999
Asetuksen (EY) N:o 40/94 63 artikla		1	18
EY:n perustamissopimuksen 173 artikla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) ¹	127	104	215
EY:n perustamissopimuksen 175 artikla (josta on tullut EY 232 artikla)	9	2	14
EY:n perustamissopimuksen 178 artikla (josta on tullut EY 235 artikla)	327	13	17
EY:n perustamissopimuksen 181 artikla (josta on tullut EY 238 artikla)	1	3	1
EY yhteensä	464	123	265
EHTY:n perustamissopimuksen 33 artikla	6	12	5
EHTY:n perustamissopimuksen 35 artikla	–	–	1
EHTY:n perustamissopimuksen 40 artikla	–	–	1
EHTY yhteensä	6	12	7
EURATOMin perustamissopimuksen 151 artikla	–	1	1
EURATOM yhteensä	–	1	1
Henkilöstösäännöt	154	79	83
Yhteensä	624	215	356
Työjärjestyksen 84 artikla	1	7	15
Työjärjestyksen 92 artikla	13	9	6
Työjärjestyksen 94 artikla	6	6	7
Työjärjestyksen 125 artikla	–	1	–
Työjärjestyksen 129 artikla	–	–	–
Erityiset menettelyt yhteensä	20	23	28
YHTEENSÄ	644	238	384

¹ Sen johdosta, että Amsterdamin sopimuksessa perustamissopimusten artiklat numeroitiin uudelleen, tapa, jolla perustamissopimusten määräyksiin viitataan, muuttui 1.5.1999 huomattavasti. Tämän kertomuksen sivulla 307 on uutta merkintätapaa koskeva tiedote.

Taulukko 5: Kanteen kohde (1997, 1998 ja 1999)¹

Kanteen kohde	1997	1998	1999
Uusien valtioiden liittyminen	—	—	—
Maatalous	55	19	42
Valtiontuet	28	16	100
Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi	—	5	4
Välityslauseke	—	2	—
Kilpailu	24	23	34
Yhtiöoikeus	3	3	2
Toimielimiä koskeva oikeus	306	10	19
Ympäristö ja kuluttajat	3	4	5
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	17	7	10
Henkilöiden vapaa liikkuvuus	—	2	2
Palvelujen tarjoamisen vapaus	—	—	1
Kauppapolitiikka	18	12	5
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	—	—	2
Aluepolitiikka	1	2	2
Sosiaalipolitiikka	4	10	12
Immateriaalioikeus	—	1	18
Tutkimus, koulutus, tilastot	1	—	1
Ulkosuhteet	3	5	1
Kuljetukset/Liikenne	1	3	2
EY yhteensä	464	124	262
Valtiontuet	1	3	6
Kilpailu	—	8	—
Terästeollisuus	5	—	1
EHTY yhteensä	6	11	7
Toimielimiä koskeva oikeus	—	1	1
EURATOM yhteensä	—	1	1
Henkilöstösäännöt	154	79	86
Yhteensä	624	215	356

¹ Erityisiä menettelyjä ei ole huomioitu tässä taulukossa.

Ratkaistut asiat

Taulukko 6: Vuosina 1997, 1998 ja 1999 ratkaistut asiat

Eri oikeudenkäynnit	1997		1998		1999	
Muut kanteet	87	(92) ¹	141	(199) ²	227	(544) ³
Immateriaalioikeus	—	—	1	(1)	2	(2)
Henkilöstöasiat	79	(81)	110	(120)	79	(88)
Erityiset menettelyt	13	(13)	27	(29)	14	(25)
Yhteensä	179	(186)	279	(348)	322	(659)

¹ Joista 5 koskee maitokiintiöitä.

² Joista 64 koskee maitokiintiöitä.

³ Joista 102 koskee maitokiintiöitä ja 284 tulliasioitsijoiden nostamia kanteita.

Taulukko 7: Lopputulokset (1999)

Lopputulokset	Suorat kanteet	Immateriaali-oikeus	Henkilöstöasiat	Erityiset menettelyt	Yhteensä
<i>Tuomiot</i>					
Rekisteristä poistaminen	1 (1)	— —	1 (1)		2 (2)
Tutkimatta jättäminen	4 (8)	— —	3 (3)		7 (11)
Perusteeton kanne	35 (55)	— —	24 (25)		59 (80)
Osittain perusteltu kanne	15 (19)	— —	9 (12)		24 (31)
Perusteltu kanne	8 (8)	1 (1)	12 (17)		21 (26)
Lausunnon antamisen raukeaminen	— —	— (—)	— —		(—)
Tuomiot yhteensä	63 (91)	1 (1)	49 (58)	—	113 (150)
<i>Määräykset</i>					
Rekisteristä poistaminen	127 (414)	— —	19 (19)	— —	146 (433)
Tutkimatta jättäminen	24 (26)	1 (1)	7 (7)	1 (1)	33 (35)
Lausunnon antamisen raukeaminen	9 (9)	— —	— —	— —	9 (9)
Perusteltu kanne	— —	— —	— —	2 (13)	2 (13)
Osittain perusteltu kanne	— —	— —	— —	2 (2)	2 (2)
Perusteeton kanne	— —	— —	— —	9 (9)	9 (9)
Selvästi perusteeton kanne	3 (3)	— —	4 (4)	— —	7 (7)
Asian käsittelystä luopuminen	1 (1)	— —	— —	— —	1 (1)
Toimivallan puuttuminen	— —	— —	— —	— —	— —
Määräykset yhteensä	164 (453)	1 (1)	30 (30)	14 (25)	209 (87)
Yhteensä	227 (544)	2 (2)	79 (88)	14 (25)	322 (186)

Taulukko 8: Kanteen oikeudellinen perusta (1999)

Kanteen oikeudellinen perusta	Tuomiot		Määräykset		Yhteensä	
Asetuksen (EY) N:o 40/94 63 artikla	1	(1)	1	(1)	2	(2)
EY:n perustamissopimuksen 173 artikla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla)	36	(55)	52	(55)	88	(110)
EY:n perustamissopimuksen 175 artikla (josta on tullut EY 232 artikla)	5	(7)	5	(5)	10	(12)
EY:n perustamissopimuksen 178 artikla (josta on tullut EY 235 artikla)	4	(4)	103	(388)	107	(392)
EY:n perustamissopimuksen 181 artikla (josta on tullut EY 238 artikla)	—	—	2	(2)	2	(2)
EY yhteensä	46	(67)	163	(451)	209	(518)
EURATOMin perustamissopimuksen 151 artikla	1	(1)	—	—	1	(1)
EURATOM yhteensä	1	(1)	—	—	1	(1)
EHTY:n perustamissopimuksen 33 artikla	17	(24)	2	(3)	19	(27)
EHTY:n perustamissopimuksen 35 artikla	—	—	—	—	—	—
EHTY yhteensä	17	(24)	2	(3)	19	(27)
Henkilöstösäännöt	49	(58)	30	(30)	79	(88)
Työjärjestyksen 84 artikla	—	—	3	(14)	3	(14)
Työjärjestyksen 92 artikla	—	—	3	(3)	3	(3)
Työjärjestyksen 94 artikla	—	—	8	(8)	8	(8)
Työjärjestyksen 125 artikla	—	—	—	—	—	—
Erityiset menettelyt yhteensä	—	—	14	(25)	14	(25)
YHTEENSÄ	113	(150)	209	(509)	322	(659)

Taulukko 9: Kanteen kohde (1999)¹

Kanteen kohde	Tuomiot		Määräykset		Yhteensä	
Maatalous	8	(10)	109	(119)	117	(129)
Valtiontuot	7	(8)	7	(7)	14	(15)
Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi	—	—	3	(3)	3	(3)
Välityslauseke	—	—	1	(1)	1	(1)
Kilpailu	16	(33)	9	(10)	25	(43)
Yhtiöoikeus	—	—	1	(2)	1	(2)
Toimielimiä koskeva oikeus	4	(4)	15	(290)	19	(294)
Ympäristö ja kuluttajat	2	(2)	1	(1)	3	(3)
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	—	—	4	(4)	4	(4)
Henkilöiden vapaa liikkuvuus	—	—	1	(1)	1	(1)
Kauppapolitiikka	4	(5)	2	(2)	6	(7)
Sosiaalipolitiikka	2	(2)	5	(5)	7	(7)
Immateriaalioikeus	1	(1)	1	(1)	2	(2)
Tutkimus, koulutus, tilastot	—	—	1	(1)	1	(1)
Ulkosuhteet	2	(2)	2	(2)	4	(4)
Kuljetukset/Liikenne	—	—	1	(2)	1	(2)
EY yhteensä	46	(67)	163	(451)	209	(518)
Toimielimiä koskeva oikeus	1	(1)	—	—	1	(1)
EURATOM yhteensä	1	(1)	—	—	1	(1)
Valtiontuot	6	(13)	1	(1)	7	(14)
Kilpailu	—	—	1	(2)	1	(2)
Terästeollisuus	11	(11)	—	—	11	(11)
EHTY yhteensä	17	(24)	2	(3)	19	(27)
Henkilöstöasiat	49	(58)	30	(30)	79	(88)
YHTEENSÄ	113	(150)	195	(484)	308	(634)

¹ Erityisiä menettelyjä ei ole tässä tapauksessa otettu huomioon.

Taulukko 10: **Ratkaisukokoonpano (1999)**

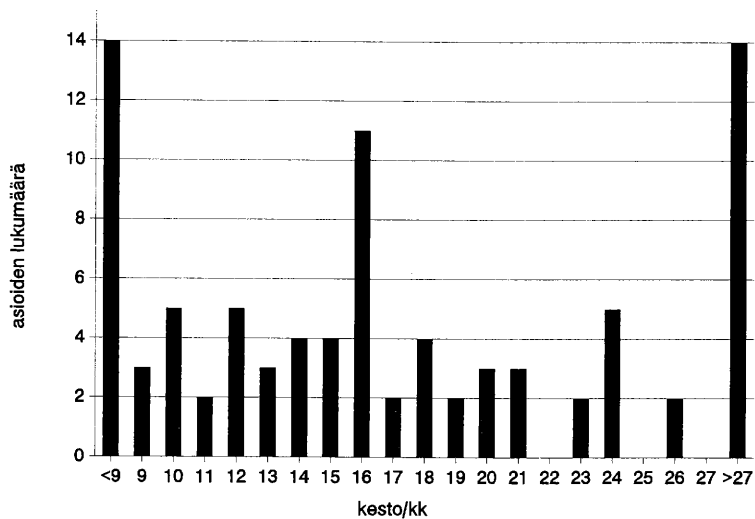
Asian ratkaiseminen	Yhteensä
Presidentti	1
3 tuomarin jaostot	488
5 tuomarin jaostot	160
Yhden tuomarin kokoonpanossa	3
Ei osoitettu käsiteltäväksi jaostossa	7
Yhteensä	659

Taulukko 11: **Käsittelyn kesto (1999)¹**
(tuomiot ja määräykset)

	Tuomiot / Määräykset
Muut kanteet	12,6
Immateriaalioikeus	8,6
Henkilöstöasiat	17,0

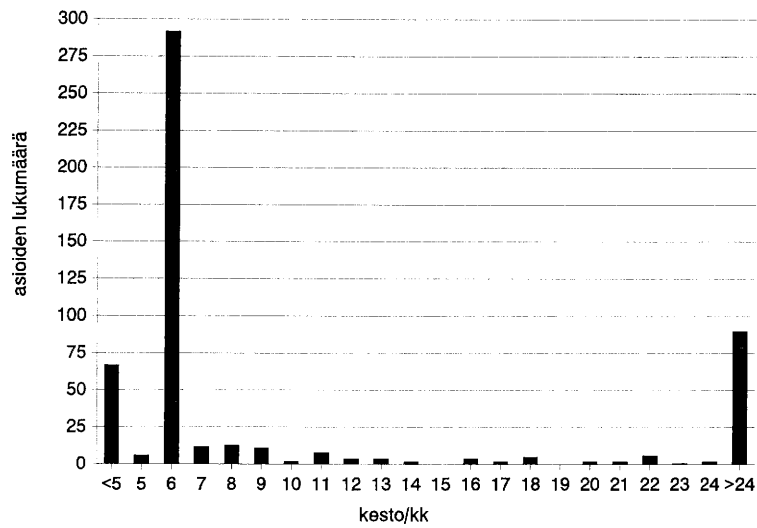
Kesto on ilmaistu kuukausina ja kuukauden kymmenesosina.

Kaavio I: Käsittelyn kesto henkilöstöasioissa
(tuomiot ja määräykset) (1999)

Asiat/ Kunkausi	<9	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	>27
Henkilöstö- asiat	14	3	5	2	5	3	4	4	11	2	4	2	3	3	0	2	5	0	2	0	14

Kaavio II: **Käsittelyn kesto muissa kanteissa
(tuomiot ja määräykset) (1999)**

Aasia/ Kautkausi	<5	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	>24
Muut kanteet	67	6	292	12	13	11	2	8	4	4	2	0	4	2	5	0	2	2	6	1	2	90

Vireillä olevat asiat

Taulukko 12: Kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä vireillä olleet asiat

Eri oikeudenkäynnit	1997		1998		1999	
Muut kanteet	425	(892) ¹	400	(829) ²	471	(538) ³
Immateriaalioikeus	—	—	1	(1)	17	(17)
Henkilöstöasiat	205	(214)	163	(173)	167	(169)
Erityiset prosessit	10	(11)	5	(5)	8	(8)
Yhteensä	640	(1 117)	569	(1 007)	663	(732)

¹ Joista 252:ssa on kyse maitokiintiöistä ja 295:ssä tulliasioitsijoiden nostamista kanteista.

² Joista 190:ssä on kyse maitokiintiöistä ja 297:ssä tulliasioitsijoiden nostamista kanteista.

³ Joista 88:ssa on kyse maitokiintiöistä, 13:ssa tulliasioitsijoiden nostamista kanteista ja 71 on ns. huoltamoasioita.

Taulukko 13: Kanteen oikeudellinen perusta kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä

Kanteen oikeudellinen perusta	1997		1998		1999	
Asetuksen (EY) N:o 40/94 63 artikla	—	—	—	—	17	(17)
EY:n perustamissopimuksen 173 artikla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla)	274	(294)	256	(279)	360	(383)
EY:n perustamissopimuksen 175 artikla (josta on tullut EY 232 artikla)	18	(18)	12	(12)	14	(14)
EY:n perustamissopimuksen 178 artikla (josta on tullut EY 235 artikla)	113	(549)	100	(498)	80	(123)
EY:n perustamissopimuksen 181 artikla (josta on tullut EY 238 artikla)	4	(5)	3	(3)	1	(2)
EY yhteensä	409	(866)	371	(792)	472	(539)
EHTY:n perustamissopimuksen 33 artikla	16	(26)	29	(36)	14	(14)
EHTY:n perustamissopimuksen 35 artikla	1	(1)	—	—	1	(1)
EHTY:n perustamissopimuksen 40 artikla	—	—	—	—	1	(1)
EHTY yhteensä	17	(27)	29	(36)	16	(16)
EURATOMin perustamissopimuksen 146 artikla	—	—	—	—	—	—
EURATOMin perustamissopimuksen 151 artikla	—	—	1	(1)	1	(1)
EURATOM yhteensä	—	—	1	(1)	1	(1)
Henkilöstösäännöt	204	(213)	163	(173)	166	(168)
Työjärjestyksen 84 artikla	—	—	1	(1)	2	(2)
Työjärjestyksen 92 artikla	8	(9)	2	(2)	5	(5)
Työjärjestyksen 94 artikla	2	(2)	2	(2)	1	(1)
Työjärjestyksen 125 artikla	—	—	—	—	—	—
Työjärjestyksen 129 artikla	—	—	—	—	—	—
Erityiset menettelyt yhteensä	10	(11)	5	(5)	8	(8)
YHTEENSÄ	640	(1 117)	569	(1 007)	663	(732)

Taulukko 14: Kanteen kohde kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä

Kanteen kohde	1997		1998		1999	
Uusien jäsenvaltioiden liittyminen	—	—	—	—	—	—
Maatalous	127	(298)	107	(231)	100	(144)
Valtiontuot	46	(47)	28	(46)	114	(131)
Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi	—	—	5	(5)	6	(6)
Välityslauseke	5	(6)	3	(3)	1	(2)
Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus	1	(1)	—	—	—	—
Kilpailu	125	(132)	111	(114)	101	(104)
Yhteisöoikeus	2	(2)	4	(4)	4	(4)
Toimielimiä koskeva oikeus	33	(308)	33	(309)	33	(34)
Ympäristö ja kuluttajat	5	(5)	6	(6)	8	(8)
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	20	(20)	20	(20)	26	(26)
Henkilöiden vapaa liikkuvuus	—	—	—	—	1	(1)
Palvelujen tarjoamisen vapaus	—	—	—	—	1	(1)
Kauppapolitiikka	26	(28)	27	(27)	25	(25)
Aluepolitiikka	1	(1)	3	(3)	4	(5)
Sosiaalipolitiikka	8	(8)	10	(10)	15	(15)
Talous- ja rahapolitiikka	1	(1)	—	—	—	—
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	—	—	—	—	2	(2)
Immateriaalioikeus	—	—	1	(1)	17	(17)
Tutkimus, koulutus, tilastot	1	(1)	1	(1)	1	(1)
Ulkosuhteet	7	(7)	10	(10)	7	(7)
Kuljetus / Liikenne	1	(1)	3	(3)	3	(3)
EY yhteensä	409	(866)	372	(793)	469	(536)
Valtiontuot	15	(15)	10	(17)	9	(9)
Kilpailu	1	(1)	7	(7)	6	(6)
Terästeollisuus	1	(11)	11	(11)	1	(1)
EHTY yhteensä	17	(27)	28	(35)	16	(16)
Hankinnat	—	—	—	—	—	—
Toimielimiä koskeva oikeus	—	—	1	(1)	1	(1)
EURATOM yhteensä	—	—	1	(1)	1	(1)
Henkilöstöasiat	204	(213)	163	(173)	169	(171)
Yhteensä	630	(1 106)	564	(1 002)	655	(724)

Muuta

Taulukko 15: Työmäärän lisääntyminen

Vuosi	Vireille tulleet asiat ¹	31.12. vireillä olevat asiat	Ratkaistut asiat ²	Annetut tuomiot	Ratkaisut, joista on valitettu ³
1989	169	164 (168)	1 (1)	— —	— —
1990	59	123 (145)	79 (82)	59 (61)	16 (46)
1991	95	152 (173)	64 (67)	41 (43)	13 (62)
1992	123	152 (171)	104 (125)	60 (77)	24 (86)
1993	596	638 (661)	95 (106)	47 (54)	16 (66)
1994	409	432 (628)	412 (442)	60 (70)	12 (101)
1995	253	427 (616)	197 (265)	98 (128)	47 (152)
1996	229	476 (659)	172 (186)	107 (118)	27 (122)
1997	644	640 (1 117)	179 (186)	95 (99)	35 (139)
1998	238	569 (1 007)	279 (348)	130 (151)	67 (214)
1999	384	663 (732)	322 (659)	115 (150)	60 ⁴ (177)
Yhteensä	3 199		1 904 (2 467)	812 (951)	317 (1 170)

¹ Erityiset menettelyt mukaan luettuina.

² Suluissa oleva numero osoittaa, kuinka monta asiaa tuomioilla ratkaistiin.

³ Suluissa kursivoituna oleva numero osoittaa sellaisten valituskelpoisten ratkaisujen – tuomioiden ja määräysten, tutkimatta jättämisestä, väliitoimista, lausunnon antamisen raukeamisesta ja väliintulon hulkäämisestä – määrän, joiden osalta valitusaika on päättynyt tai joista on valitettu.

⁴ Tähän lukuun ei sisälly asiassa T-145/98 asian selvittämistoimista 14.9.1999 annetusta määräyksestä tehty valitus. Yhteisöjen tuomioistuin nimittäin jätti valituksen tutkimatta, koska ratkaisu, josta oli valitettu, ei ollut valituskelpoinen ratkaisu.

Taulukko 16: Valituksiin annetut ratkaisut 1.1. – 31.12.1999
(tuomiot ja määräykset)

	Perusteeton	Selvästi perusteeton valitus	Valitus, jonka tutkitavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat	Valitus, jonka tutkitavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat ja joka on perusteeton	Kumoaminen ja käsiteltäväksi palauttaminen	Kumoaminen ilman käsiteltäväksi palauttamista	Osittainen kumoaminen ja käsiteltäväksi palauttaminen	Osittainen kumoaminen ilman käsiteltäväksi palauttamista	Rekisteristä poistaminen	Yht.
Maatalous	3	1		1		2		1		8
Valtiontuot		1								1
Hankinnat	1									1
Merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatio	1									1
Kilpailu	10			2	1	1		1	2	17
Toimielimiä koskeva oikeus		2	2	2						6
Tavaroiden vapaa liikkuvuus				2						2
Henkilöiden vapaa liikkuvuus				1						1
Sosiaalipolitiikka				3	1				1	5
Henkilöstösäännöt	7	2	1	4		1				15
Yhteensä	22	6	3	15	2	4	-	2	3	57

V luku

Yleisiä tietoja

A – Perustamissopimuksen uudelleennumerointi ja artiklaviittaukset yhteisöjen tuomioistuimen julkaisuissa

Euroopan unionista tehty sopimus ja EY:n perustamissopimus on Amsterdamin sopimuksen johdosta numeroitu uudelleen. Tämän johdosta yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ovat 1.5.1999 alkaen ottaneet käyttöön uuden merkintätavan viitattaessa näihin samoin kuin EHTY:n ja Euratomin perustamissopimuksen artikloihin.

Uuden viittaustavan tarkoituksena on välttää sekaannukset eri artiklojen sisällöstä sellaisina kuin ne ovat olleet voimassa ennen 1.5.1999 ja sellaisena kuin ne ovat voimassa tämän päivän jälkeen. Uuden viittaustavan perusperiaatteet ovat seuraavat:

- Viitattaessa artiklaan sellaisena kuin se on voimassa 1.5.1999 jälkeen, kunkin arabialaisen numeron **eteen** lisätään kyseessä olevaa (perustamis)sopimusta merkitsevät kaksi kirjainta:

sopimus Euroopan unionista	= EU
EY:n perustamissopimus	= EY
EHTY:n perustamissopimus	= EHTY
Euratomin perustamissopimus	= Euratom.

Siten merkintä 'EY 234 artikla' merkitsee artiklaa sen sisältöisenä kuin se on voimassa 1.5.1999 jälkeen.

- Sitä vastoin viitattaessa artiklaan sellaisena kuin se oli voimassa ennen 1.5.1999, kunkin arabialaisen numeron eteen lisätään tapauksen mukaan maininta 'Euroopan unionista tehdyn sopimuksen', 'EY:n (tai ETY:n) perustamissopimuksen', 'EHTY:n perustamissopimuksen' tai 'Euratomin perustamissopimuksen'.

Siten merkintä 'EY:n perustamissopimuksen 85 artikla' merkitsee artiklaa sen sisältöisenä kuin se oli voimassa ennen 1.5.1999.

- Viitattaessa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja EY:n perustamissopimusten artikloihin sellaisina kuin ne olivat voimassa ennen 1.5.1999, ensimmäistä tekstissä olevaa viittausta seuraa suluisissa oleva viittaus vastaavaan artiklaan sellaisena kuin se on voimassa 1.5.1999 jälkeen seuraavasti:

- Kun artiklan sanamuotoa ei ole muutettu Amsterdamin sopimuksella, vaan artikla on pelkästään numeroitu uudelleen, siihen viitataan seuraavasti: *'EY:n perustamissopimuksen 85 artikla (josta on tullut EY 81 artikla)'*;
 - Kun artiklan sanamuotoa on muutettu Amsterdamin sopimuksella ja artikla on numeroitu uudelleen, siihen viitataan seuraavasti: *'EY:n perustamissopimuksen 51 artikla (josta on muutettuna tullut EY 42 artikla)'*;
 - Kun artikla on kumottu Amsterdamin sopimuksella, siihen viitataan seuraavasti: *'EY:n perustamissopimuksen 53 artikla (kumottu Amsterdamin sopimuksella)'*.
- Edellä mainitusta poiketen, viitattaessa EY:n perustamissopimuksen (vanhoihin) 117—120 artiklaan, jotka on Amsterdamin sopimuksella kokonaisuudessaan kumottu, ensimmäistä tekstissä olevaa viittausta seuraa suluissa oleva merkintä seuraavasti: *'(EY:n perustamissopimuksen 117—120 artikla on korvattu EY 136—143 artiklalla)'*.

Esimerkki:

'EY:n perustamissopimuksen 119 artikla (EY:n perustamissopimuksen 117—120 artikla on korvattu EY 136—143 artiklalla)'.

Sama koskee Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J—J 11 ja K—K 9 artiklaa.

Esimerkki:

- *'Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J 2 artikla (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J—J 11 artikla on korvattu EU 11—28 artiklalla)'*.
- *'Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K 2 artikla (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K—K 9 artikla on korvattu EU 29—42 artiklalla)'*.

B – Julkaisut ja tietokannat

Tuomioiden ja ratkaisuehdotusten tekstit

1 Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeustapauskokoelmat

Yhteisöjen virallisilla kielillä julkaistava oikeustapauskokoelma on ainoa todistusvoimainen lähde, kun yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä halutaan siteerata.

Oikeustapauskokoelman kunkin vuoden viimeisessä niteessä on julkaistujen ratkaisujen ajanluvunmukainen hakemisto; lisäksi siinä julkaistaan hakemisto, jossa asiat luokitellaan numerojärjestyksessä, aakkosellinen hakemisto asianosaisista sekä hakemisto, josta ilmenee ne artikkelit, jotka ratkaisuissa mainitaan. Vuodesta 1991 lähtien on julkaistu uutta hakemistoa, joka sisältää kaikki tiivistelmät ja jossa ilmoitetaan asiaa koskevat, kyseisiä ratkaisuja varten laaditut hakusanat.

Oikeustapauskokoelmaa myydään jäsenvaltioissa ja tietyissä yhteisön ulkopuolisissa maissa liikkeissä, jotka luetellaan tämän kertomuksen viimeisellä sivulla (vuosien 1995, 1996, 1997, 1998 ja 1999 oikeustapauskokoelma maksaa 170 euroa ilman alv:a). Muissa maissa tilaukset on tehtävä edellä mainituista myyntipisteistä. Muut julkaisuja koskevat tiedustelut pyydetään osoittamaan yhteisöjen tuomioistuimen sisäisten palvelujen julkaisuosastolle (Division intérieure, Section publications, Cour de Justice, L-2925 Luxembourg).

2 Yhteisöjen oikeustapauskokoelma — henkilöstö

Vuodesta 1994 lähtien julkaistu yhteisöjen oikeustapauskokoelma — henkilöstö sisältää kaikki ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen henkilöstöasioissa antamat ratkaisut kunkin asian oikeudenkäyntikielellä sekä lyhennelmän tilaajan valitsemalla virallisella kielellä. Lisäksi se sisältää tiivistelmät yhteisöjen tuomioistuimen henkilöstöasioissa muutoksenhaun johdosta antamista tuomioista, joiden teksti kokonaisuudessaan julkaistaan edelleenkin yleisessä oikeustapauskokoelmassa. Henkilöstöasioita koskevan oikeustapauskokoelman käyttöä helpottavat hakemistot, jotka myöskin ovat saatavilla kaikilla kielillä.

Henkilöstöasioita koskevaa oikeustapauskokoelmaa myydään jäsenvaltioissa ja tietyissä yhteisön ulkopuolisissa maissa liikkeissä, jotka luetellaan tämän kertomuksen viimeisellä sivulla (hintaa 70 euroa ilman alv:a). Muissa maissa tilaukset on tehtävä osoitteeseen Office des publications officielles des Communautés Européennes, L-2985 Luxembourg. Julkaisuja koskeviin muihin tiedusteluihin vastaa yhteisöjen tuomioistuimen sisäisten palvelujen julkaisuosasto (Division intérieure, Section publications, Cour de Justice, L-2925 Luxembourg).

Kahden edellä kuvatun julkaisun tilaushinta on 205 euroa ilman alv:a. Julkaisuja koskeviin muihin tiedusteluihin vastaa yhteisöjen tuomioistuimen sisäisten palvelujen julkaisuosasto (Division intérieure - Section publications - de la Cour de Justice, L-2925, Luxembourg).

3 Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiot ja julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

Nämä tekstit voidaan tilata kirjallisesti halutulla kielellä offsetversioina yhteisöjen tuomioistuimen sisäisten palvelujen julkaisuosastolta (Division intérieure, Section publications, Cour de Justice, L-2925 Luxembourg) sikäli kuin niitä on vielä saatavilla. Kustakin asiakirjasta peritään kiinteä maksu, jonka suuruus tällä hetkellä on 600 Belgian frangia. Tilauksia ei enää oteta vastaan sen jälkeen, kun se oikeustapauskokoelman nide, joka sisältää kyseisen tuomion tai ratkaisuehdotuksen, on julkaistu.

Oikeustapauskokoelman jo tilanneet voivat maksua vastaan tilata yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeustapauskokoelmassa julkaistavien tekstien offsetversiot yhdellä tai usealla yhteisöjen virallisella kielellä. Tämä ei kuitenkaan koske niitä tekstejä, jotka julkaistaan ainoastaan henkilöstöasioita koskevassa oikeustapauskokoelmassa. Tilauksen vuosihinta on tällä hetkellä 13 200 BEF ilman alv:a.

Tässä yhteydessä huomautetaan, että kaikki yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen viimeaikaiset ratkaisut ovat luettavissa nopeasti ja ilmaiseksi yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilla osoitteessa www.curia.eu.int kohdassa Viimeaikaiset tuomiot (ks. jäljempänä kohta 2 d). Tuomiot ovat luettavissa näillä sivuilla kaikilla 11 virallisella kielellä julkaisemispäivänään noin klo 15 lähtien. Myös julkisasiamiesten ratkaisuehdotukset julkaistaan tässä nimikkeessä sekä julkisasiamiehen omalla kielellä että aluksi myös oikeudenkäyntikielellä.

1 Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamon laatimat asiakirjat

- a) Yhteisöjen tuomioistuimen organisaatiota, toimivaltaa sekä menettelyä yhteisöjen tuomioistuimessa käytävissä oikeudenkäynneissä koskeva tekstikokoelma

Tämä kokoelma sisältää yhteisöjen tuomioistuinta ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta koskevat olennaiset määräykset, jotka ovat hajallaan perustamissopimuksissa, johdetussa oikeudessa ja eri sopimuksissa. Sisällysluettelo helpottaa sen käyttöä.

Tekstikokoelma julkaistaan kaikilla virallisilla kielillä. Uutta laitosta ollaan juuri julkaisemassa; se voidaan hankkia tämän vuosikertomuksen viimeisellä sivulla mainituista osoitteista.

- b) Luettelo yhteisöjen tuomioistuimen istunnoista

Istuntoluettelo laaditaan viikoittain. Sitä voidaan muuttaa, joten sillä on vain informaatioarvoa.

Tämä luettelo voidaan tilata yhteisöjen tuomioistuimen sisäisten palvelujen julkaisuosastolta (Division intérieure, Section publications, Cour de Justice, L-2925 Luxembourg).

2 Yhteisöjen tuomioistuimen lehdistö- ja tiedotusosaston laatimat asiakirjat

- a) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tiedote

Kyseessä on tilauksesta jaettava viikkotiedote, jossa tiedotetaan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiovallan käyttöä koskevasta toiminnasta. Tiedote sisältää tiivistelmät kulloinkin kuluneena viikkona annetuista tuomioista, esitetyistä ratkaisuehdotuksista ja vireille pannuista asioista. Tiedotteessa kerrotaan myös toimielimen tärkeimmistä tapahtumista.

Vuoden viimeisessä numerossa on hakemisto yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kuluneena vuonna antamista tuomioista ja muista ratkaisuksista sekä tilastotietoja.

Myös tämä tiedote julkaistaan viikoittain yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilla.

b) Vuosikertomus

Vuosikertomuksessa kuvataan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa sekä oikeuskäytännön alalla että muilla aloilla (tuomaripäivät, vierailut, tutustumiskäynnit yms.) Tämäkin asiakirja sisältää paljon tilastotietoja.

c) Istuntokalenteri

Istuntokalenteri on viikoittain usealla kielellä julkaistava kalenteri yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiovallan käyttöä koskevasta toiminnasta. Siinä ilmoitetaan kyseisen viikon istuntopäivät, ratkaisuehdotusten esittämispäivät ja tuomioiden julistamispäivät. Siinä on myös alustava kalenteri seuraavalle viikolle. Kunkin asian kohde esitetään lyhyesti. Istuntokalenteri julkaistaan joka torstai myös yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilla.

Näitä kaikilla yhteisöjen virallisilla kielillä ilmaiseksi saatavia asiakirjoja koskevat tilaukset on tehtävä kirjallisesti yhteisöjen tuomioistuimen lehdistö- ja tiedotusosastolle (Division de la presse et de l'information de la Cour de Justice, L-2925 Luxembourg) ja tällöin on mainittava, millä kielellä asiakirjat halutaan.

d) Yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivut

Internet-sivuilla, jotka ovat luettavissa osoitteessa **www.curia.eu.int**, voidaan helposti tutustua useisiin toimielintä koskeviin tietoihin ja asiakirjoihin. Suurin osa asiakirjoista on luettavissa 11 virallisella kielellä. Internet-sivujen jäljempänä esitellystä tiivistelmästä ilmenee, mitä sivut nykyisin sisältävät.

Erityisesti on mainittava, että Viimeaikaiset tuomiot -kohdassa on vuoden 1997 kesäkuusta lähtien ollut luettavissa nopeasti ja ilmaiseksi kaikki yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen viimeaikaiset tuomiot. Tuomiot ovat luettavissa kaikilla 11 virallisella kielellä julkaisemispäivänään noin klo 15 lähtien. Internet-sivuilla julkaistaan myös julkisasiamiesten ratkaisuehdotukset sekä julkisasiamiehen omalla kielellä että aluksi myös oikeudenkäyntikielellä.

**Yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen
oikeusasteen tuomioistuin**

Tuomioistuimen esittely

Tutkimus ja dokumentaatio

Tiedotus

Kirjasto

Viimeaikaiset tuomiot

Toimielintä koskevat säädökset

3 Yhteisöjen tuomioistuimen kirjasto-, tutkimus- ja dokumentaatio-osaston laatimat asiakirjat

3.1 Kirjasto

a) Julkaisuluettelo

Kaksi kertaa vuodessa laadittava julkaisuluettelo sisältää luettelon kaikesta viiteajanjaksona saadusta tai analysoidusta ammattikirjallisuudesta (teokset tai artikkelit). Julkaisuluettelossa on seuraavat kaksi osaa:

- osa A: Euroopan integraatiota koskevat oikeudelliset julkaisut
- osa B: yleinen oikeusteoria, kansainvälinen oikeus, vertaileva oikeustiede ja kansalliset oikeusjärjestykset

Näiden julkaisujen tilaukset on osoitettava yhteisöjen tuomioistuimen kirjastoyksikköön (Division bibliothèque de la Cour de justice, L-2925 Luxembourg).

b) Euroopan integraatiota koskeva oikeudellinen bibliografia

Kyseessä on vuosittain laadittava luettelo, joka perustuu viitevuonna yhteisön oikeuden alalta hankittuihin teoksiin ja analysoituihin aikakausjulkaisuihin. Vuoden 1990 painoksesta lähtien luettelo on Euroopan yhteisöjen virallinen julkaisu. Siinä on noin 6000 bibliografista viittausta, joihin tutustumista auttavat aiheeseen perustuva hakemisto ja tekijäluettelo.

Vuosittain laadittavaa bibliografiaa myydään tämän vuosikertomuksen viimeisellä sivulla mainituissa osoitteissa hintaan 42 euroa ilma alv:a.

3.2 Yhteisöjen tuomioistuimen tutkimus- ja dokumentointiosasto

a) Yhteisön oikeuskäytännön hakemisto

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin julkaisee yhteisön oikeuskäytännön hakemistoa, jossa on järjestelmällisesti selvitetty sekä yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytäntöä että tiettyjä jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten ratkaisuja.

Julkaisussa on kaksi sarjaa, joita voi tilata erikseen ja jotka käsittävät seuraavat alat:

A-sarja: Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, lukuun ottamatta yhteisöjen henkilöstöasioita ja tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 tehtyyn yleissopimukseen liittyviä asioita;

D-sarja: Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 tehtyyn yleissopimukseen liittyviä asioita koskeva Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten oikeuskäytäntö.

A-sarja kattaa oikeuskäytännön vuodesta 1977. Konsolidoitu versio vuosilta 1977–1990 korvaa vuodesta 1983 ilmestyneet irtolehdet. Ranskan- ja saksankieliset versiot ovat jo nyt saatavilla. Englannin-, tanskan-, italian- ja hollanninkieliset versiot ovat valmisteilla.

Hinta ilman alv:a 100 euroa.

Tulevaisuudessa A-sarjaa on tarkoitus julkaista kaikilla yhteisöjen virallisilla kielillä joka viides vuosi siten, että ensimmäinen kattaa vuodet 1991–1995. Sarja saatetaan ajan tasalle vuosittain, mutta aluksi ainoastaan ranskaksi.

D-sarja, jonka ensimmäinen julkaisu ilmestyi vuonna 1981, kattaa nykyisin viidennen julkaisun tultua julkaistuksi (helmikuu 1993) saksaksi, ranskaksi, italiaksi, englanniksi, tanskaksi ja hollanniksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön vuosilta 1976–1991 sekä jäsenvaltioiden tuomioistuinten oikeuskäytännön vuosilta 1973–1990.

Hinta ilman alv:a 40 euroa.

b) Aakkosellinen hakemisto

Tietokoneistetussa aakkosellisessa hakemistossa on asian numeroon perustuva luettelo kaikista yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäviksi vuoden 1954 jälkeen saatetuista asioista, aakkosellinen luettelo asianosaisista sekä luettelo yhteisöjen tuomioistuimelta

ennakkoratkaisua pyytäneistä kansallisista tuomioistuimista. Hakemistossa annetaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeustapauskokoelmassa julkaistujen päätösten viitetiedot.

Julkaisu on saatavilla ranskan- ja englanninkielisenä, ja sitä pidetään vuosittain ajan tasalla. Hinta ilman alv:a 25 euroa.

- c) Oikeuskirjallisuudessa esiintyvät viittaukset yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioihin

Tässä julkaisussa ilmoitetaan viitetiedot siitä oikeuskirjallisuudesta, jossa käsitellään yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioita. Sitä pidetään vuosittain ajan tasalla.

Hinta ilman alv:a 15 euroa.

- d) Brysselin ja Luganon yleissopimukset – monikielinen painos

Tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 ja Luganossa 16 syyskuuta 1988 tehdyt yleissopimukset, liittymisasiakirjat, pöytäkirjat ja julistukset on koottu kokoelmaksi kaikilla alkuperäisillä sopimuskielillä. Teoksessa on sekä ranskan- että englanninkielinen esittely ja se julkaistiin vuonna 1997. Teos päivitetään säännöllisesti.

Hinta ilman alv:a 30 euroa.

Näitä julkaisuja koskevat tilaukset pyydetään osoittamaan tämän vuosikertomuksen viimeisellä sivulla mainittuihin myyntipisteisiin.

Tutkimus- ja dokumentointiosasto laatii kaupallisesti levitettävien julkaisujen lisäksi muitakin työskentelyä auttavia julkaisuja, joita ovat mm. seuraavat

a) Oikeuskäytäntöä koskeva tiedote

Tiedotteeseen on koottuna neljännesvuosittain, puolivuositain ja vuosittain kaikki yhteisöjen tuomioistuimen sekä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamat tuomiot, jotka julkaistaan myöhemmin oikeustapauskokoelmassa. Se on järjestetty samalla tavoin kuin yhteisön oikeuskäytännön hakemiston A-sarja. Se on saatavilla ranskankielisenä.

b) Yhteisöjen henkilöstöasioita koskeva oikeuskäytäntö
(tammikuu 1988 – joulukuu 1998)

Ranskankielinen julkaisu, jossa on järjestelmällisesti tiivistelmien muodossa koottuna yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntö henkilöstöasioissa.

c) Sisäiset tietokannat

Yhteisöjen tuomioistuin on luonut sisäisiä tietokantoja, jotka keskittyvät yhteisön oikeutta sekä Brysselin, Luganon ja Rooman yleissopimuksia koskevaan kansalliseen oikeuskäytäntöön. Tämän tietokannan pohjalta on mahdollista tehdä yksittäisiä tutkimuksia varten hakuja, joiden tulokset saadaan ranskankielisinä.

Lisätietoja varten pyydetään ottamaan yhteyttä yhteisöjen tuomioistuimen kirjastoon sekä tutkimus- ja dokumentointiosastoon (direction bibliothèque, recherche et documentation de la Cour de justice, L-2925 Luxembourg).

Tietokannat

CELEX

Yhteisöjen toimielimet ylläpitävät yhteisön oikeuden automatisoitua tietokantaa CELEXiä (*Communitatis Europae Lex*), jota Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto päivittää. Tietokanta kattaa lainsäädännön, oikeuskäytännön, valmisteluasiakirjat ja parlamenttikysymykset sekä kansalliset toimenpiteet direktiivien täytäntöönpanemiseksi. (Internet: <http://europa.eu.int/celex>).

Oikeuskäytännön osalta CELEXissä on kaikki yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiot ja määräykset kokonaisuudessaan sekä niitä koskevat tiivistelmät. Siellä on myös julkisasiamiesten ratkaisuehdotusten viitetiedot sekä vuodesta 1987 näiden teksti kokonaisuudessaan. Oikeuskäytäntö saatetaan ajan tasalle kerran viikossa.

CELEX-järjestelmä on käytettävissä kaikilla yhteisöjen virallisilla kielillä.

RAPID – OVIDE/EPISTEL

RAPID-tietokannassa, jota hoitaa Euroopan yhteisöjen komission tiedotusosasto, sekä Euroopan parlamentin OVIDE/EPISTEL-tietokannassa on ranskankielinen versio *yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa koskevasta tiedotteesta* (ks. edellä).

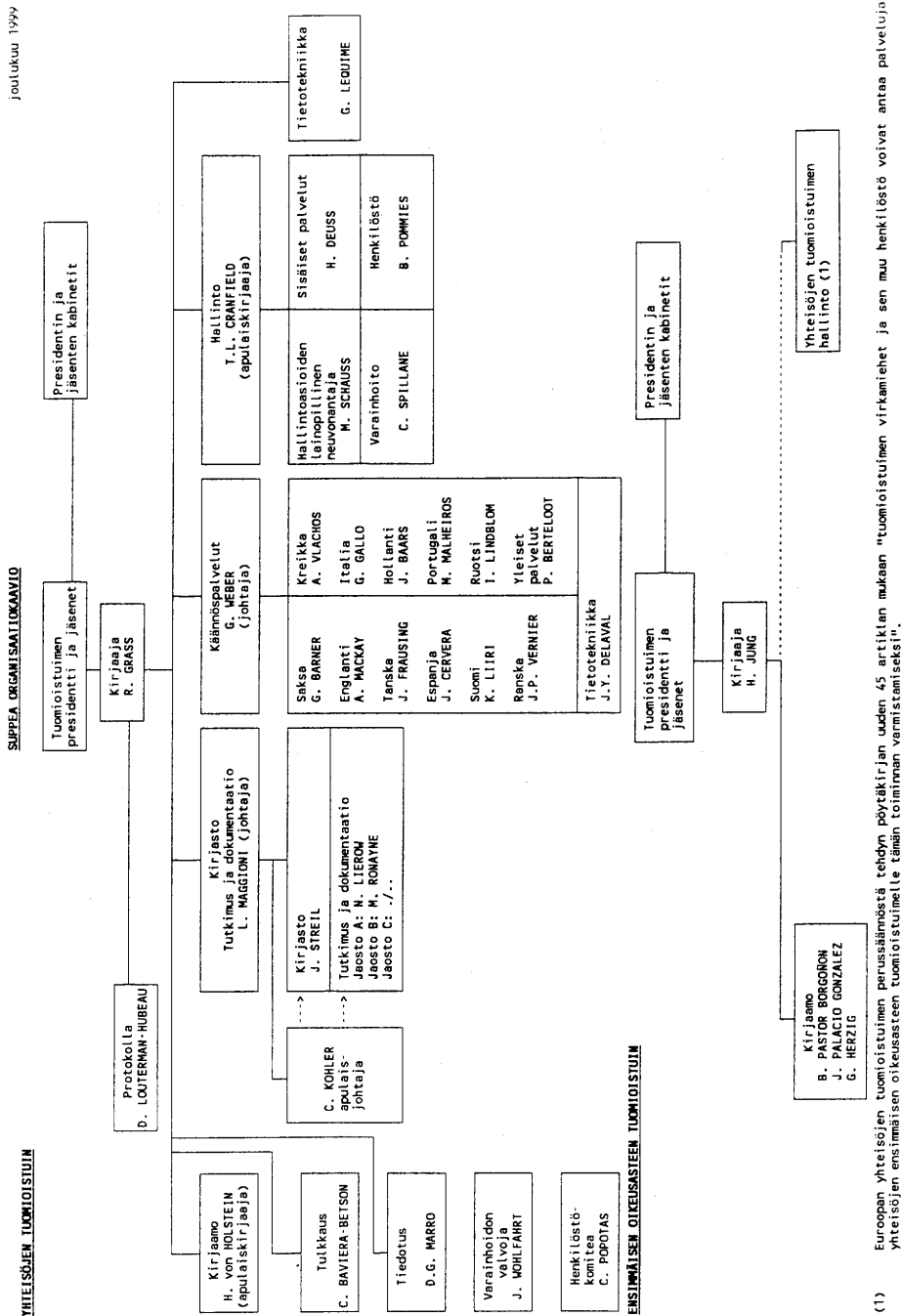
Eurobases ja hyväksytyt kansalliset palvelimet tarjoavat virallisen onlineyhteyden CELEXiin ja RAPIDIin.

Erilaisia online- ja CD-ROM -tuotteita on saatavilla lisensseillä.

Lisätietoja on saatavilla seuraavasta osoitteesta: Office des publications officielles des communautés européennes, 2 rue Mercier, L-2985 Luxembourg.

B – Hallinto: suppea organisaatiokaavio

joulukuu 1999

Yhteisöjen tuomioistuimen yhteystiedot ovat seuraavat:

EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

L-2925 Luxembourg

Puhelin: +352 4303-1

Kirjaamon telex: 2510 CURIA LU

Sähkeosoite: CURIA

Yhteisöjen tuomioistuimen telekopio: +352 4303 2600

Tiedotusosaston telekopio: +352 4303 2500

Sisäiset palvelut - Julkaisujaoston telekopio: +352 4303 2650

Tuomioistuimen Internet-osoite: *www.curia.eu.int*

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

Vuosikertomus 1999 – Katsaus Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaan

Luxemburg: Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto

2001 – 319 s. – 17,6 x 25 cm

ISBN 92-829-0610-8

